

Plan urządzeniowo – rolny gminy Końskowola Powiat: puławski, Województwo: lubelskie

Opracował zespół pracowników
WBGiUTR w Lublinie w składzie:

Sylwester Hunek
Marta Kołodziejska
Łukasz Szajewski

Kierownik Pracowni:

Robert Kulawiak

Inspektorzy Nadzoru:

Agata Basak
Piotr Pogoda
Roman Chyła
Grzegorz Struzik
Krystian Kasprzak

2024 r.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	8
2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO GMINY KOŃSKOWOLA	11
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY KOŃSKOWOLA	11
2.1.1. Położenie, podział administracyjny i ogólna charakterystyka gminy	11
2.1.2. Warunki naturalne i ukształtowanie terenu	14
2.1.3. Budowa geologiczna i surowce naturalne.....	16
2.1.4. Warunki klimatyczne	20
2.1.5. Demografia gminy i ludność rolnicza	22
2.1.6. Tereny zabudowane.....	26
2.1.7. Istniejące opracowania planistyczne	28
2.2. GOSPODARKA GRUNTAMI.....	32
2.2.1. Struktura użytkowania gruntów	32
2.2.2. Struktura przestrzenna użytków rolnych.....	34
2.2.3. Grunty zadrzewione, zakrzaczone i zadarnione	39
2.2.4. Grunty rolne odłogowane, zdegradowane i zdewastowane	41
2.2.5. Wyłączenia gruntów z produkcji rolnej.....	43
2.2.6. Charakterystyka gleb.....	45
2.2.7. Nieużytki i grunty zagrożone erozją.....	53

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3. FUNKCJONALNOŚĆ PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW	55
2.3.1. Produkcja rolnicza.....	55
2.3.2. Struktura władania gruntami.....	59
2.3.3. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych	61
2.3.4. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych	64
2.3.5. Działki bez dostępu do drogi publicznej.....	68
2.3.6. Obiekty związane z obsługą rolnictwa	72
2.3.7. Stan i ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej	74
2.3.8. Stan i ocena infrastruktury technicznej i społecznej.....	75
2.4. WARUNKI WODNE I GOSPODARKA WODNA.....	78
2.4.1. Ogólny opis warunków wodnych	78
2.4.2. Wody płynące i cieki naturalne	80
2.4.3. System melioracji wodnych i urządzenia melioracji wodnych	85
2.4.4. Zbiorniki wodne, zbiorniki retencji wodnej i tereny podmokłe.....	89
2.4.5. Obszary zagrożone suszą i obszary zalewowe	92
2.5. ISTNIEJĄCA SIEĆ DRÓG I KOLEI	94
2.5.1. Ogólna charakterystyka i układ sieci drogowej i kolejowej.....	94
2.5.2. Rodzaje dróg według podziału na kategorie i klasy dróg	102
2.5.4. Stan dróg	105
2.6. OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKO NATURALNE	108
2.6.1. Obszary chronione i formy ochrony przyrody	108

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.6.2.	Szata roślinna i świat zwierzęcy	111
2.6.3.	Krajobraz.....	112
2.6.4.	Obszary leśne, zadrzewienia i zakrzewienia	114
2.6.5.	System odbioru śmieci i składowiska odpadów	118
2.7.	AGROTURYSTYKA, TURYSTYKA, KULTURA, ZABYTKI	118
2.7.1.	Agroturystyka i turystyka oraz infrastruktura turystyczna	118
2.7.2.	Obszary atrakcyjne turystycznie	122
2.7.3.	Obiekty kultury	123
2.7.4.	Zabytki	126
2.8.	WYKONANE PRACE URZĄDZENIOWO – ROLNE	128
2.8.1.	Scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	128
2.8.2.	Drogi transportu rolniczego	129
2.8.3.	Urządzenia melioracji wodnych	129
2.8.4.	Cieki wodne	133
2.8.5.	Odnowa wsi	133
2.8.6.	Aktualizacja użytków gruntowych	136
2.8.7.	Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów	136
2.8.8.	Modernizacja ewidencji gruntów i budynków	137
2.8.9.	Aktualizacja map glebowo – rolniczych	137
2.9.	WNIOSKI ZE STANU ISTNIEJĄCEGO	138
3.	USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO — ROLNEGO GMINY KOŃSKOWOLA	140

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.1. DZIAŁANIA ROZWOJOWE I MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z OGÓLNEJ CHARAKTERYSTYKI GMINY.....	140
3.1.1. Działania wynikające z warunków naturalnych i ukształtowania terenu, budowy geologicznej i surowców naturalnych oraz warunków klimatycznych	140
3.1.2. Działania wynikające z opracowań planistycznych	141
3.1.3. Działania wynikające z potrzeb mieszkańców	143
3.2. POPRAWA GOSPODARKI GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ	145
3.2.1. Zabiegi przeciwozyjne oraz ochrona gruntów rolnych	145
3.2.2. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów poprzez zagospodarowanie gruntów odlogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych i inne.....	146
3.2.3. Rekultywacja nieużytków	147
3.2.4. Realizacja zadrzewień śródpolnych.....	148
3.2.5. Poprawa jakości gleb	149
3.3. POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW ROLNYCH	150
3.3.1. Realizacja scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym.....	150
3.3.2. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów.....	153
3.3.3. Ochrona gruntów.....	156
3.3.4. Odnowa wsi	157
3.3.5. Realizacja potrzeb związanych z obsługą rolnictwa	158
3.3.6. Realizacja potrzeb związanych z infrastrukturą techniczną i społeczną.....	159
3.4. POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKI WODNEJ	161

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.4.1.	Poprawa retencji wodnej i nawodnienia.....	161
3.4.2.	Melioracje.....	162
3.4.3.	Ochrona i lepsze wykorzystanie wód.....	163
3.5.	URZĄDZENIE FUNKCJONALNEJ SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO	164
3.5.1.	Budowa lub modernizacja dróg istniejących	164
3.5.2.	Zaprojektowanie i urządzenie nowej sieci dróg.....	166
3.6.	KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU NATURALNEGO, OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA NATURALNEGO	169
3.6.1.	Zalesienia gruntów	169
3.6.2.	Wyeksponowanie walorów krajobrazowych.....	170
3.6.3.	Formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego.....	171
3.7.	ROZWÓJ AGROTURYSTYKI I TURYSTYKI WIEJSKIEJ	173
3.7.1.	Zaprojektowanie i urządzenie w terenie szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych.....	173
3.7.2.	Zaprojektowanie i urządzenie ścieżek rowerowych	175
3.7.3.	Poprawa infrastruktury turystycznej.....	177
3.7.4.	Wyeksponowanie walorów turystycznych i krajobrazowych oraz obiektów kultury i zabytków	177
3.8.	STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIE NA PRACE URZĄDZENIOWO – ROLNE.....	178
3.8.1.	Scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym.....	178
3.8.2.	Urządzenie funkcjonalnej sieci dróg	179
3.8.3.	Rekultywacja nieużytków	181

3.8.4.	Poprawa warunków wodnych przez realizację urządzeń melioracji i retencji wodnej	181
3.8.5.	Zalesienia gruntów	183
3.8.6.	Zadrzewienia powierzchniowe i liniowe	183
3.8.7.	Planowane formy ochrony przyrody	184
3.8.8.	Zagospodarowanie gruntów odłogowanych.....	185
3.8.9.	Zabiegi zapobiegające erozji wietrznej i erozji wodnej.....	186
3.8.10.	Odnowa wsi	187
3.9.	STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE GEODEZYJNO–KARTOGRAFICZNE	189
3.9.1.	Aktualizacja użytków gruntowych	189
3.9.2.	Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów	189
3.9.3.	Modernizacja ewidencji gruntów i budynków	190
3.9.4.	Aktualizacja map glebowo rolniczych	191
4.	PODSUMOWANIE – WNIOSKI DOTYCZĄCE MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY I USTALEŃ ZE SPORZĄDZONEGO PLANU URZĄDZENIOWO – ROLNEGO GMINY KOŃSKOWOLA	192
5.	WYKORZYSTANA LITERATURA	197
6.	WYKORZYSTANE MATERIAŁY BAZOWE OPISOWE I GRAFICZNE ORAZ ŹRÓDŁA ICH POZYSKANIA.....	199
7.	SPIS RYSUNKÓW	201
8.	SPIS TABEL	204

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich, jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody Wojewódzkiego Biura Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie .

1. WPROWADZENIE

Opracowania planów urządzeniowo-rolnych gmin lub projektów urządzeniowo-rolnych wsi nawiązują do istniejących opracowań planistycznych i strategicznych, które w sposób ogólny określają działania oraz prace przyczyniające się do modernizacji obszarów wiejskich. Celem opracowania jest zidentyfikowanie specyficznych uwarunkowań rolniczych, przyrodniczych, klimatycznych, społecznych czy gospodarczych i przedstawienie takich rozwiązań, które dadzą podstawy do wszechstronnej, wielofunkcyjnej modernizacji wsi i gospodarstw rolnych. Przyczynią się do poprawy efektywności gospodarstw, poprawy warunków życia i pracy mieszkańców, do wyeksponowania walorów krajobrazowych, przyrodniczych, rolniczych i kulturowych oraz do ich ochrony.

Zawarte w opracowaniu rozwiązania będą pomocne przy planowaniu i realizacji prac urządzeniowo – rolnych, przygotowaniu wniosków o pozyskanie funduszy strukturalnych oraz w tworzeniu przyszłych opracowań programowych, planistycznych i projektowych. Ustalenia planu urządzeniowo-rolnego w części projektowej, w tym opracowanie tekstowe, tabelaryczne i graficzne zawierają informacje w zakresie:

- działań rozwojowych i modernizacji terenów rolnych wynikających z ogólnej charakterystyki gminy;
- poprawy gospodarki gruntami i kształtowania struktury agrarnej;
- poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy w tym struktury wielkościowej i organizacyjnej gospodarstw rolnych;
- poprawy warunków wodnych i gospodarki wodnej;
- urządzenia funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego;
- naturalnego kształtowania krajobrazu, ochrony przyrody i środowiska;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej;
- stopnia zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne;
- stopnia zapotrzebowania na prace geodezyjno-kartograficzne.

Ustalenia wynikające z planu urządzeniowo-rolnego będą mogły być uwzględnione przy współpracy władz gminy z jednostkami administracji rządowej oraz samorządowej lub własnych działań w sprawach związanych z wdrażaniem poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych, dotyczących w szczególności:

- ochrony gleb oraz stosowania agrotechniki przeciwozyjnej i zadrzewień śródpolnych;
- zagospodarowania gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych lub rekultywacji nieużytków;
- realizacji scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym;
- melioracji i nawodnienia oraz ochrony przed powodzią i lepszego wykorzystanie wód;
- budowy lub modernizacji dróg istniejących;
- zalesiania gruntów;
- wyeksponowania walorów krajobrazowych, turystycznych oraz zabytków;
- zaprojektowania i urządzenia w terenie szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych;
- realizacji potrzeb związanych infrastrukturą techniczną i społeczną;
- aktualizacji opracowań geodezyjno-kartograficznych;
- innych wynikających z potrzeb mieszkańców lub uwarunkowań naturalnych gminy.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Plany urządzeniowo-rolne gmin lub projekty urządzeniowo-rolne wsi WBGiUTR w Lublinie realizuje na podstawie następujących przepisów prawnych:

- 1) art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1) oraz art. 14 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2022 r., poz. 2094 ze zm.);
- 2) art. 7c ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjnej i kartograficzne (Dz.U. z 2023 r., poz. 1752 ze zm.);
- 3) art 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.);
- 4) uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego nr XXIV/406/2021 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 r.;
- 5) Uchwały Zarząd Województwa Lubelskiego nr DXXII/9192/2023 z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie opracowania Programu Planów i Projektów Urządzeniowo - Rolnych dla Województwa Lubelskiego;
- 6) Uchwały Zarządu Województwa Lubelskiego nr DLVI/9821/2024 z dnia 27 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia i wykonania Programu Planów i Projektów Urządzeniowo – Rolnych dla Województwa Lubelskiego.

Przy opracowaniu uwzględniono w szczególności następujące przepisy prawne:

- 1) Ustawa z dn. 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2023 r., poz. 1752 ze zm.);
- 2) Ustawa z dn. 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. z 2023 r., poz. 1197 ze zm.);
- 3) Ustawa z dn. 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 82 ze zm.);
- 4) Ustawa z dn. 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 645 ze zm.);
- 5) Ustawa z dn. 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2023 r., poz. 1478 ze zm.);
- 6) Ustawa z dn. 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2023 r., poz. 1356 ze zm.);

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- 7) Ustawa z dn. 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.);
- 8) Ustawa z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.);
- 9) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2023 r., poz. 977 ze zm.);
- 10) Ustawa z dn. 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 2022 r., poz. 2329 ze zm.);
- 11) Ustawa z dn. 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2023 r., poz. 344 ze zm.);
- 12) Ustawa z dn. 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2023 r., poz. 1259 ze zm.);
- 13) Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dn. 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. z 2024 r., poz. 219 ze zm.);
- 14) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn. 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno- budowlanych dróg publicznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 1518 ze zm.);
- 15) Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 12 września 2012 r. w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów (Dz. U. z 2012 r., poz. 1246 ze zm.).

2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO GMINY KOŃSKOWOLA

2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY KOŃSKOWOLA

2.1.1. Położenie, podział administracyjny i ogólna charakterystyka gminy

Gmina Końskowola jest położona na zachodzie województwa lubelskiego, stanowi znaczący obszar wiejski w regionie. Jest jedną z 11 gmin wchodzących w skład powiatu puławskiego (Rys. 1.). Otacza ją gmina miejska Puławy, gmina miejsko-wiejska Kazimierz Dolny oraz gminy wiejskie: Kurów, Puławy, Żyrzyn i Wąwolnica. Południowa część leży w obrębie Kazimierskiego

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Parku Krajobrazowego i jego strefy ochronnej. Teren Gminy rozciąga się w dorzeczu rzeki Kurówki.

Legenda:

- granice gminy Końskowola
- granice powiatów
- granice miast i gmin

Rys. 1. Położenie gminy Końskowola na tle powiatu
Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych PRG

Ponadto, należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Puławy oraz aktywnie uczestniczy w działaniach Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "Zielony Pierścień" i Lokalnej Organizacji Turystycznej "Kraina Lessowych Wąwozów". Jest także członkiem Związku Gmin Lubelszczyzny.

Obszar gminy Końskowola zajmuje 8988,1363ha i obejmuje 16 miejscowości, stanowiących zarówno obręby ewidencyjne, jak i sołectwa. Zestawienie powierzchniowe obrębów zostało przedstawione w tabeli 1.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 1. Ogólna powierzchnia gminy Końskowola z podziałem na obręby

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu
		(ha)
1.	2.	3.
1	Chrzążów	721,9715
2	Chrzążówek	610,9700
3	Końskowola	998,6621
4	Las Stocki	639,0508
5	Młynki	963,2933
6	Nowy Pożóg	647,2692
7	Opoka	233,6225
8	Pulki	316,3166
9	Rudy	190,8216
10	Sielce	746,7136
11	Skowieszyn	823,7604
12	Stara Wieś	186,2444
13	Stary Pożóg	450,0921
14	Stok	558,8836
15	Witowice	523,7799
16	Wronów	376,6896
Gmina ogółem (obszar wiejski)		8988,1412

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych EGiB

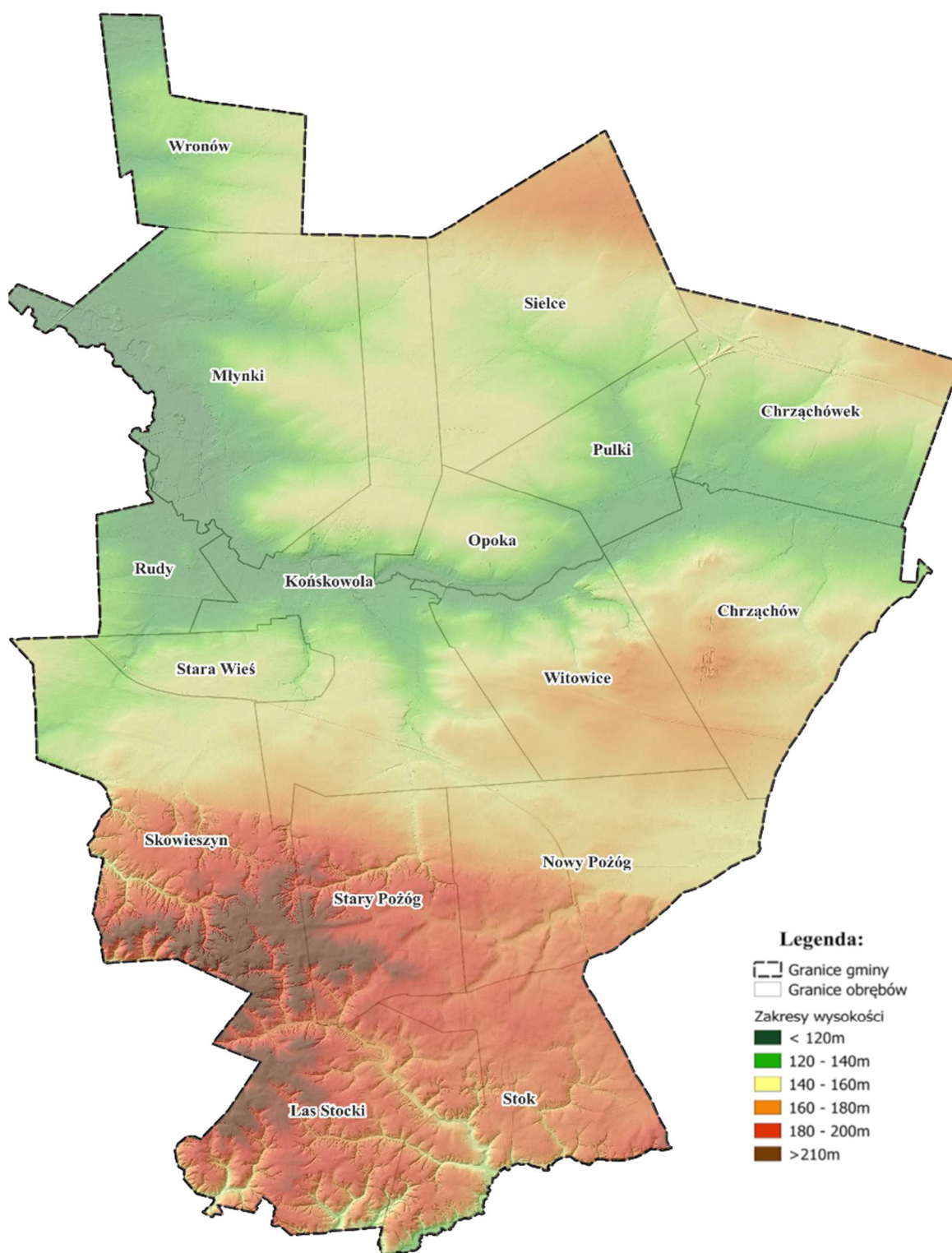
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Końskowola znajduje się w niedalekiej odległości od większych ośrodków miejskich: zaledwie 7km od Puław, 45km od Lublina i 125km od Warszawy. Przez obszar gminy przeprowadzają się dwie ważne drogi krajowe - nr 17 i nr 12, oraz jedna droga wojewódzka, tj. nr 823 Puławy – Żyrzyn. Istotnym uzupełnieniem tej infrastruktury komunikacyjnej jest linia kolejowa obsługująca trasę Lublin – Warszawa – Radom. W strefie centralnej gminy przecina się linia kolejowa normalnotorowa, biegnąca równoleżnikowo, relacji Lublin-Warszawa, z przystankiem kolejowym w miejscowości Końskowola. Centralne usytuowanie tej linii kolejowej wzdłuż obszaru otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego tworzy korzystne warunki dla integracji gminy z regionem, co sprzyja aktywizacji nowych terenów inwestycyjnych pod różne formy przedsiębiorczości, szczególnie w okolicy przystanku kolejowego w południowej części centrum gminy Końskowola.

2.1.2. Warunki naturalne i ukształtowanie terenu

Teren gminy Końskowola jest zróżnicowany. Na obszarze tym można wyróżnić zarówno płaskie, nizinne tereny, jak i pagórkowate, wyżynne obszary. W centralnej i północnej części gminy dominują tereny nizinne, natomiast na południu występują wyżyny (Rys. 2.). Wśród wyżyn można wyróżnić Wysoczyznę Lubartowską oraz Płaskowyż Nałęczowski, a także Małopolski Przełom Wisły na południowym zachodzie.

*Rys. 2. Ukształtowanie terenu gminy Końskowola
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie ortofotomapy GUGiK*

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

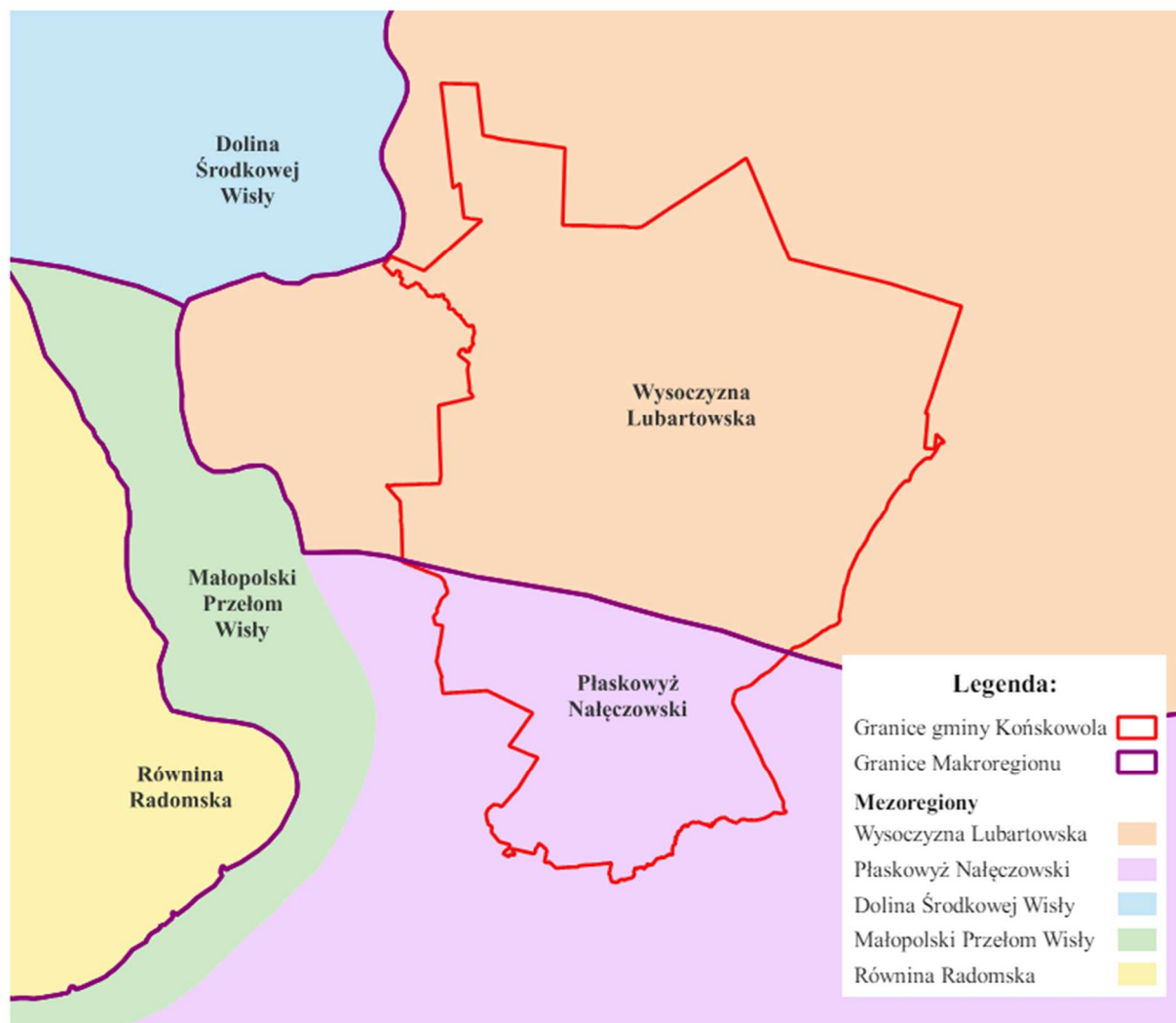
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Przez obszar gminy Końskowola przepływają liczne rzeki i potoki, które odgrywają istotną rolę w krajobrazie i życiu lokalnej społeczności. Jedną z głównych rzek jest Kurówka, która płynie przez centralną część gminy. Ponadto, na terenie gminy znajdują się liczne mniejsze ciekły wodne oraz stawy i zbiorniki retencyjne.

Obszar gminy Końskowola jest częściowo pokryty lasami, zwłaszcza na obszarach wyżynnych i pagórkowatych. Występują tu również liczne obszary rolnicze, gdzie uprawia się głównie zboża, warzywa i owoce. Krajobraz gminy jest również urozmaicony obszarami wiejskimi oraz terenami zabudowanymi. Rzeźba terenu sprzyja rolnictwu, które jest główną działalnością gospodarczą gminy. Obszary równinne i pagórkowate są intensywnie użytkowane rolniczo, uprawia się głównie zboża, rzepak, buraki cukrowe oraz warzywa. Tereny wyżynne są często zalesione, co stanowi dodatkowy zasób naturalny i środowisko dla różnorodności fauny i flory.

2.1.3. Budowa geologiczna i surowce naturalne

Południowa część gminy Końskowola obejmuje Wysoczyznę Lubartowską. Natomiast południowa, wyżynna część gminy składa się z mezoregionu Płaskowyżu Nałęczowskiego na południowym wschodzie oraz Małopolskiego Przełomu Wisły na południowym zachodzie. Granicę między tymi makroregionami wyznacza krawędź morfologiczna biegnąca od Pożóg do Skowieszyna (Rys. 3.). Omawiany obszar tektonicznie znajduje się na północno-wschodnim skłonie niecki lubelskiej. Struktura paleozoiczna, znana jako rów mazowiecko-lubelski, stanowi podłoże paleozoiku, będące prekambryjską platformą wschodnioeuropejską złożoną z magmowych i metamorficznych skał archaiku i proterozoiku. W obrębie gminy Końskowola spotyka się utwory zlodowacenia środkowopolskiego, reprezentowane przez piaski i żwiry wodnolodowcowe, ropy i mułki zastoiskowe, gliny zwałowe, piaski i żwiry moren czołowych zlodowacenia odry oraz lessy zlodowacenia warty. Najstarsze piaski i żwiry wodnolodowcowe osiągają grubość 25 m, występując wzdłuż doliny Kurówki, gdzie są licznie udokumentowane w złożach kopalin. Lokalnie, nad nimi występują ropy i mułki zastoiskowe, o zmiennej miąższości od kilku do kilkunastu metrów, zalegające również pod niewielkim nadkładem w okolicach Wronowa i Młynków. Gliny zwałowe, leżące powyżej, tworzą rozległe pokrywy na powierzchni.

Rys. 3. Położenie fizjograficzne gminy Końskowola
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych

Osady karbonu, osiągające niewielką miąższość ponad 1 000 metrów, zbudowane są głównie z iłowców, mułowców oraz piaskowców, z wkładkami węgla kamiennego. W mezozoiku, utwory kredy reprezentowane są przez opoki, margle oraz kredę piszącą kredy górnej, o miąższości od kilkuset do 1 000 metrów. Z kolei, osady jurajskie mające miąższość około 280–300 metrów składają się z wapieni jury środkowej i górnej. Osady paleogenu mają miąższość od 40 do 70 metrów i składają się głównie z opok i gezy paleocenu oraz piasków glaukonitowych, iłów i mułków eocenu i oligocenu. Utwory neogenu to przede wszystkim ropy i mułki miocenu o miąższości 15–30 metrów, z możliwymi wkładkami węgla brunatnego w serii mioceńskiej. Osady czwartorzędu, pokrywające większość obszaru gminy, z wyjątkiem niewielkiego fragmentu doliny Kurówki, składają się z utworów zlodowaceń południowopolskich, takich jak piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe zlodowacenia Sanu. Miąższość

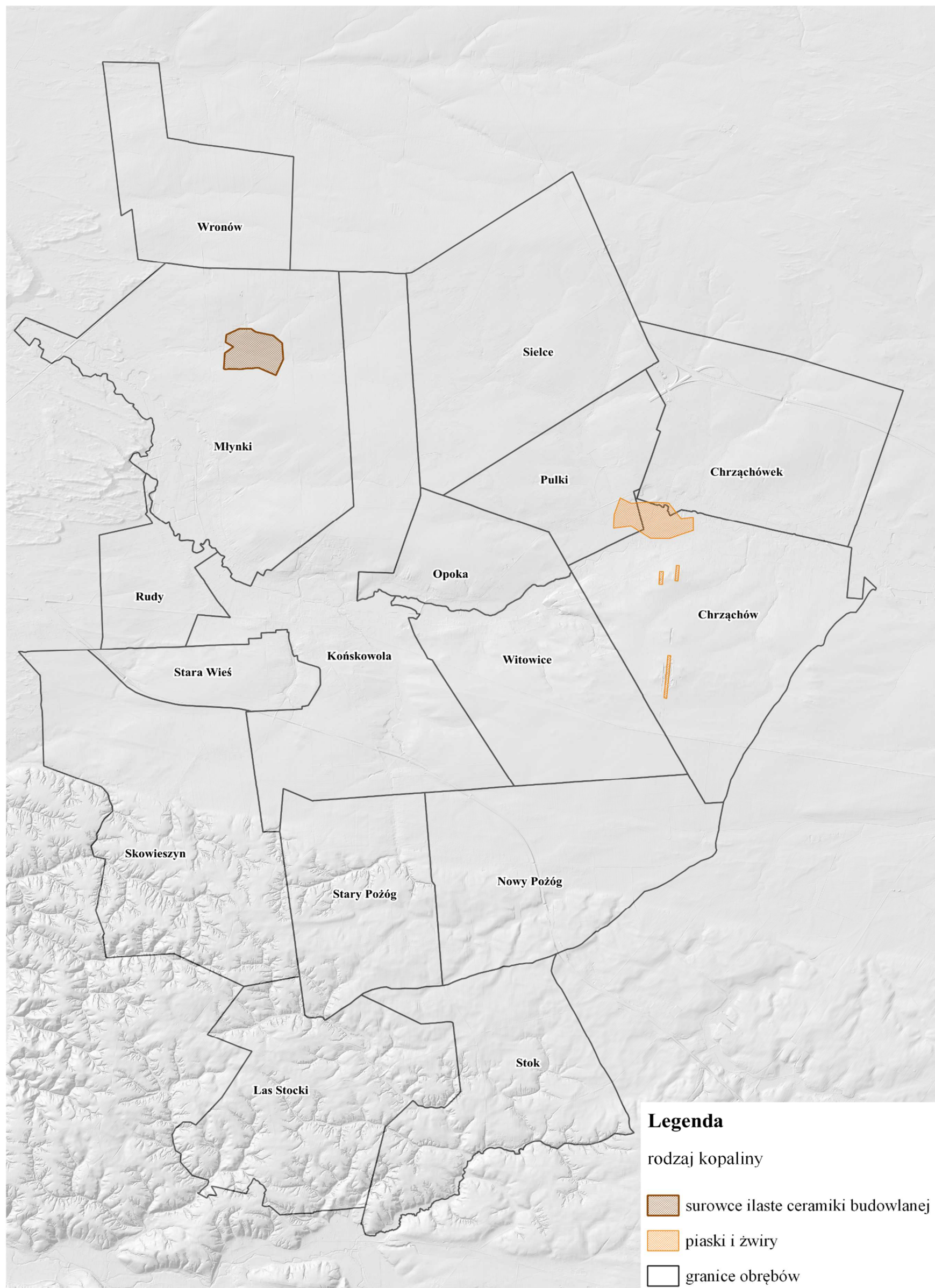
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

tych osadów może dochodzić do 20 metrów. Między zlodowaczeniami południowopolskimi, a środkowopolskimi miało miejsce interglacjał mazowiecki, w którym akumulowane były piaski i żwiry rzeczne o miąższości 10–20 metrów. Te osady zachowały się jedynie w obniżeniach starszego podłoża. Między Końskowolą, a Płonkami ciągnie się pas wychodni lessów piaszczystych, stanowiących przejściową fację między lessami a piaskami eolicznymi. Piaski eoliczne występują w postaci wydmy o wysokości około 5 m, tworząc również pofałdowane pokrywy o grubości 2 – 4 m. Obszary piasków przewianych rozciągają się między Bałtowem, Bronisławką a Sielcami, z kolei wydmy występują głównie w części zachodniej. Na krawędziach wysoczyzny oraz w wąwozach lessowych osadziły się gliny, mułki, piaski i żwiry.

Gmina Końskowola posiada na swoim terenie złoża kopalin, takie jak:

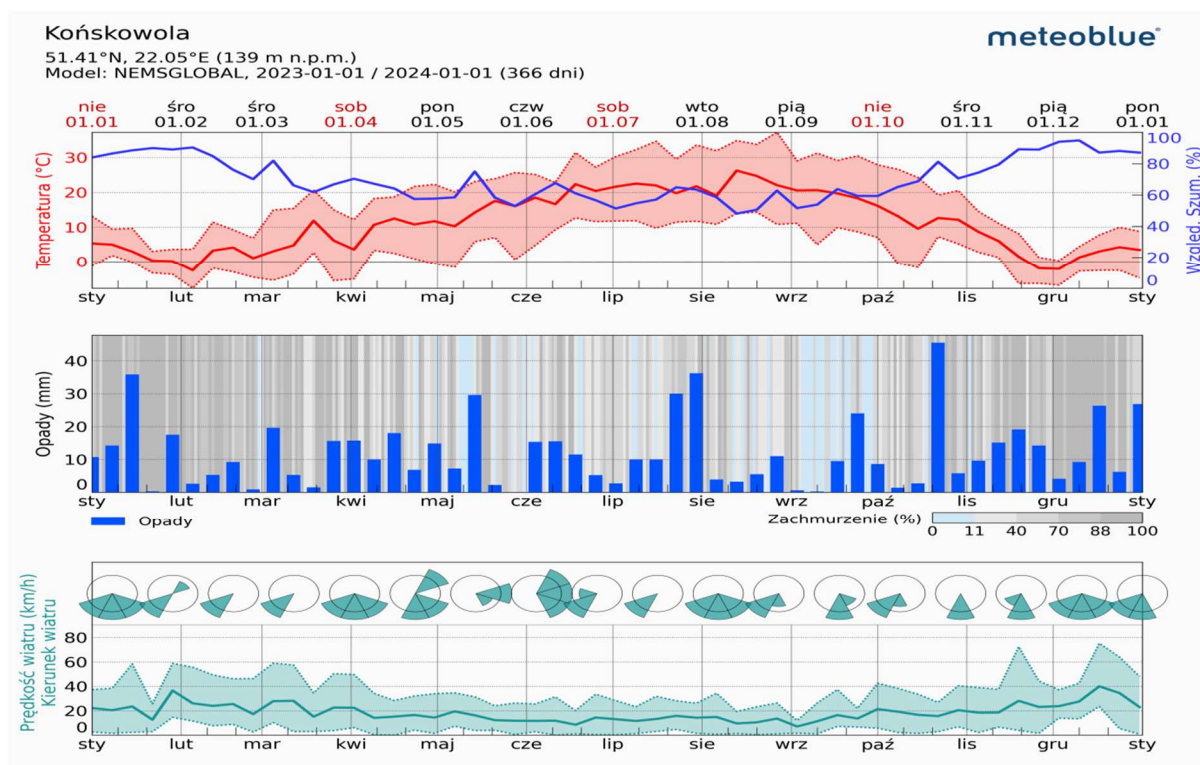
- Chrzążów I – 1 – Pole A – czynny zakład górniczy;
- Chrzążów I – 1 – Pole B – czynny zakład górniczy;
- Chrzążów I – Pole A2 – zakład zlikwidowany, koncesja wygaszona, grunty zrekultywowane;
- Chrzążów I – Pole A1 – zakład zlikwidowany, koncesja wygaszona, grunty zrekultywowane;
- Chrzążów I – Pole C – zakład w likwidacji, koncesja wygaszona;
- Pulki – zakład zlikwidowany, koncesja wygaszona, grunty zrekultywowane.

Rys. 4. Udokumentowane złoża surowców mineralnych na terenie gminy Końskowola
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych

2.1.4. Warunki klimatyczne

Temperatury w gminie Końskowola podlegają zmianom sezonowym (Rys. 5.). Zimy są chłodne, a średnie temperatury w styczniu, najzimniejszym miesiącu, wynoszą około -3°C . Temperatury mogą jednak spadać poniżej zera, szczególnie podczas występowania przymrozków i mrozów nocnych. Lata są ciepłe, a średnie temperatury w lipcu, najcieplejszym miesiącu, wynoszą około 18°C . Mogą się wahać do ponad 30°C w gorące dni. Opady w gminie Końskowola są stosunkowo równomiernie rozłożone przez cały rok, chociaż występuje pewna zmienność między poszczególnymi miesiącami. Średnia roczna suma opadów wynosi około 600-700 mm. Największe opady występują zazwyczaj latem, zwłaszcza w miesiącach maj-czerwiec, kiedy to mogą być intensywne burze i deszcze. Wiatry w gminie Końskowola są zmienne i zależą od ogólnej sytuacji synoptycznej. Wiatry zachodnie i południowo-zachodnie przynoszą ciepłe powietrze z zachodu, podczas gdy wiatry wschodnie i południowo-wschodnie mogą przynieść chłodniejsze powietrze z obszarów kontynentalnych. Wiatry północne mogą przynieść zimne powietrze znad obszarów arktycznych, co może powodować spadki temperatury.

Rys. 5. Meteogram dla najbliższej stacji pomiarowej położonej w gminie Końskowola
Źródło: <https://meteoblue.pl>

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

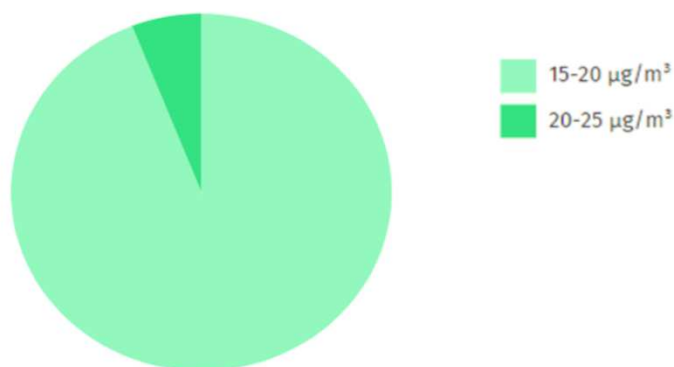
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

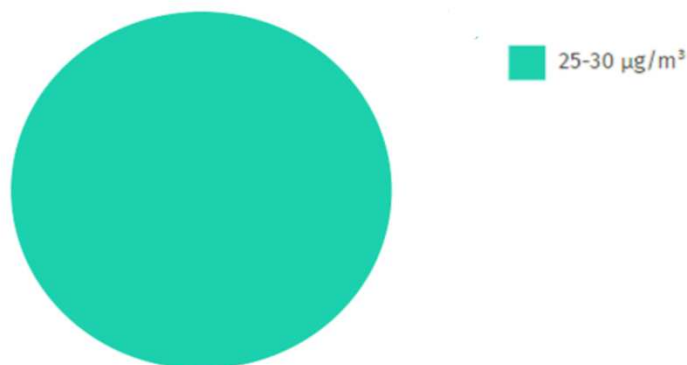
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Gmina Końskowola znajduje się w obszarze strefy lubelskiej, w której, w ostatnich latach zaobserwowano niski poziom zanieczyszczenia powietrza, który utrzymuje się poniżej dopuszczalnych norm dla większości substancji, z wyjątkiem benzo(a)pirenu. Warto zauważyć, że stężenie tego związku wzrasta szczególnie w okresie grzewczym. Na poziom zanieczyszczeń w województwie lubelskim wpływ mają różnorodne czynniki, w tym warunki meteorologiczne. W niekorzystnych warunkach pogodowych, szczególnie jesienią i zimą, stężenia pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz benzo(a)pirenu mogą przekraczać normy. Istotne znaczenie mają temperatury, prędkość wiatru oraz opady, które wpływają na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Dodatkowo, warunki termiczne mają istotny wpływ na ilość emitowanych zanieczyszczeń w wyniku spalania paliw, szczególnie w sezonie grzewczym.

Średnioroczne zanieczyszczenie pyłem PM 2.5 w Końskowoli

Średnioroczne zanieczyszczenie pyłem PM 10 dla Końskowoli

Rys. 6. Średnioroczne zanieczyszczenia pyłami PM 2.5 oraz PM10 dla miernika położonego w Końskowoli na rok 2023

Źródło: <https://meteoblue.pl>

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Gmina Końskowola dysponuje jednym czujnikiem firmy Syngeos do monitorowania jakości powietrza. Urządzenie to jest umieszczone na budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Końskowoli, przy ul. Lubelskiej 93, 24-130 Końskowola. Czujnik ten systematycznie mierzy podstawowe parametry pogodowe oraz stężenie pyłów w powietrzu. Wszystkie pomiary są przeprowadzane automatycznie i dostępne w czasie rzeczywistym na stronie internetowej.

2.1.5. Demografia gminy i ludność rolnicza

Według najnowszych danych liczba ludności wynosi 8484 osób. Demografia tej gminy charakteryzuje się stabilnym, lecz zauważalnym spadkiem liczby mieszkańców na przestrzeni lat. Ten spadek wynika przede wszystkim z ujemnego przyrostu naturalnego, czyli przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń, oraz z ujemnego salda migracji, gdzie więcej osób opuszcza gminę, niż się do niej sprowadza. Gęstość zaludnienia w gminie Końskowola wynosi 94,39 osób na 1km² (Tabela. 2), co plasuje ją w średniej wielkości gmin wiejskich. Największą miejscowością w gminie jest sama Końskowola, która liczy 1955 mieszkańców, co stanowi około 23% całej populacji gminy. Jest to centrum administracyjne i kulturalne, gdzie skoncentrowane są główne usługi i instytucje publiczne. Wśród mniejszych miejscowości, Pulki liczą 128 mieszkańców, co stanowi 1,50% populacji gminy, a Las Stocki ma około 720 mieszkańców, co daje 2,01% udziału w ogólnej liczbie mieszkańców. W gminie Końskowola współczynnik feminizacji, czyli liczba kobiet przypadających na 100 mężczyzn, jest istotnym wskaźnikiem demograficznym. Dla całej gminy, liczba kobiet wynosi 4316, a liczba mężczyzn 4168. Obliczony współczynnik feminizacji wynosi około 103,55, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypada około 104 kobiet. Ten wynik wskazuje na nieznaczną przewagę kobiet w ogólnej populacji gminy. współczynnik feminizacji w gminie Końskowola jest zróżnicowany w zależności od obrębu, jednak na poziomie całej gminy wskazuje na lekką przewagę liczby kobiet nad mężczyznami.

Tabela 2. Ludność gminy Końskowola

Lp	Obręb	Liczba ludności ogółem	Procent ludności na tle gminy	Kobiety	Mężczyźni	Osoby w wieku przedprodukcyjnym		Osoby w wieku produkcyjnym		Osoby w wieku poprodukcyjnym	
						0-17 lat		18-59/64 lata		60/65 i więcej	
						Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1	Chrzążówek	422	4,97	205	217	35	46	111	144	60	25
2	Chrzążów	686	8,09	348	338	56	60	205	228	86	46
3	Końskowola	1955	23,04	1022	933	155	152	549	607	309	170
4	Las Stocki	171	2,02	84	87	9	21	42	55	31	10
5	Młynki	556	6,55	283	273	38	58	156	175	89	41
6	Opoka	223	2,63	105	118	15	19	54	79	37	18
7	Stary Pożóg	420	4,95	216	204	37	46	106	123	72	32
8	Nowy Pożóg	584	6,88	294	290	48	59	149	177	94	50
9	Pulki	128	1,51	67	61	15	13	34	40	19	7
10	Rudy	313	3,69	149	164	21	31	76	103	55	30
11	Skowieszyn	698	8,23	361	337	62	60	199	219	102	54
12	Sielce	580	6,84	291	289	52	62	164	171	77	53
13	Stara Wieś	531	6,26	270	261	53	54	160	175	59	32
14	Stok	384	4,53	196	188	35	33	103	127	55	26
15	Wronów	403	4,75	205	198	30	34	111	134	59	28
16	Witowice	430	5,07	220	210	34	30	111	137	76	40
Razem		8484	100	4316	4168	695	778	2330	2694	1280	662

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Demografia gminy Końskowola wskazuje także na starzejącą się populację. Wzrasta odsetek osób w wieku emerytalnym, podczas gdy liczba dzieci i młodzieży systematycznie maleje.

Bezrobocie stanowi istotny wskaźnik kondycji gospodarczej regionu, a w gminie Końskowola daje nam możliwość analizy rynku pracy i problemów związanych z zatrudnieniem. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy, liczba osób bezrobotnych w gminie Końskowola wynosi 169 osób na 8484 mieszkańców, co przekłada się na około 1,99% ogółu populacji. Istotniejszym wskaźnikiem jest jednak stopa bezrobocia wśród osób w wieku produkcyjnym. Analizując strukturę wiekową bezrobotnych, zauważamy, że największy odsetek osób bez pracy znajduje się w przedziałach wiekowych 35-44 lata (46 osoby) oraz 25-34 lata (43 osoby) (Tabela. 3). Taki rozkład sugeruje, że problemy z zatrudnieniem dotyczą przede wszystkim młodsze oraz średniozaawansowane wiekowo grupy zawodowe. Istotniejszym wskaźnikiem jest jednak stopa bezrobocia wśród osób w wieku produkcyjnym. W tej grupie demograficznej, liczącej 5024 osób, stopa bezrobocia osiąga poziom około 3,36%. Jest to niższy wynik niż średnia krajowa w Polsce, która w ostatnich latach oscyluje wokół 5-6%.

Szczegółowe dane demograficzne i regionalne pomagają lepiej zrozumieć problem bezrobocia w gminie Końskowola. Stan bezrobotnych ma silne powiązanie z położeniem geograficznym Końskowoli. Wielu mieszkańców znajduje zatrudnienie w pobliskich Puławach, gdzie dojeżdżają do pracy, korzystając z bliskości tego dynamicznego ośrodka miejskiego. Puławy oferują szerokie możliwości zawodowe, szczególnie w sektorach przemysłu chemicznego, usług i administracji, co pozwala mieszkańcom gminy na połączenie życia w spokojnej, wiejskiej okolicy z aktywnością zawodową w mieście. Jednocześnie, liczna grupa mieszkańców gminy Końskowola czerpie dochody z rolnictwa, które od pokoleń stanowi fundament lokalnej gospodarki. Szczególnie znane są tu szkółki roślin ozdobnych, które produkują wysokiej jakości sadzonki kwiatów, krzewów i drzew, ciesząc się uznaniem w całej Polsce.

Tabela 3. Bezrobotni w grupach wiekowych

Lp.	Obręb	Grupa wiekowa						Liczba bezrobotnych ogółem
		18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-65	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1	Chrzążówek	2	0	1	1	0	0	4
2	Chrzążów	3	1	4	0	0	0	8
3	Końskowola	7	16	14	10	8	3	58
4	Las Stocki	0	0	1	1	0	0	2
5	Młynki	1	2	5	2	0	0	10
6	Opoka	0	0	3	1	1	0	5
7	Stary Pożóg	1	1	2	5	0	0	9
8	Nowy Pożóg	2	3	1	2	3	2	13
9	Pulki	1	0	0	0	0	0	1
10	Rudy	1	0	1	1	0	0	3
11	Skowieszyn	1	7	4	1	1	1	15
12	Sielce	2	5	4	5	1	0	17
13	Stara Wieś	2	3	4	0	0	0	9
14	Stok	1	0	1	1	1	0	4
15	Wronów	0	3	0	1	1	0	5
16	Witowice	0	2	1	1	1	1	6
Gmina ogółem (obszar wiejski)		24	43	46	32	17	7	169

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.6. Tereny zabudowane

Dominującą formą zabudowy są tu domy jednorodzinne oraz budynki rolnicze, które często tworzą zwarte, harmonijne zespoły gospodarcze. Większość gospodarstw cechuje się klasycznym układem zagrodowym, gdzie budynki mieszkalne i gospodarcze wzajemnie się uzupełniają, tworząc spójną całość. Na terenie gminy nie brakuje nowoczesnych gospodarstw rolnych, z których znaczna część specjalizuje się w produkcji roślinnej. Gmina Końskowola zasługuje na miano „Serca Polskiego Szkółkarstwa” – jest jednym z wiodących ośrodków w Polsce, jeśli chodzi o hodowlę roślin ozdobnych. W wielu gospodarstwach funkcjonują szkółki, które nie tylko zajmują się uprawą pięknych kwiatów, ale również drzew i krzewów owocowych, ciesząc się ogromnym zainteresowaniem w kraju i za granicą.

Gmina oferuje także inne interesujące kierunki działalności rolniczej. Na jej terenie znajduje się Winnica Las Stocki, gdzie uprawiane są winogrona, z których powstają różnorodne wina. Winnica nie tylko prowadzi dystrybucję swoich wyrobów, ale również organizuje zajęcia dla grup zorganizowanych, oferując możliwość zwiedzania i degustacji wina, co przyciąga miłośników enoturystyki z całego regionu. Innym godnym uwagi przedsięwzięciem jest plantacja lawendy „La’Lawenda” w Nowym Pożogu. Firma ta specjalizuje się w produkcji wyrobów z lawendy, a w sezonie oferuje możliwość wykonania sesji zdjęciowych wśród pięknie kwitnących pól, co staje się coraz bardziej popularną atrakcją wśród mieszkańców i turystów. W pobliżu placówek oświatowych znajdują się boiska i place zabaw, które są w stanie dobrym i nie wymagają prac remontowych. Na terenie szkoły podstawowej w Końskowoli znajdują się park ze specjalnymi alejkami i ławkami umożliwiającymi swobodne spacerowanie.

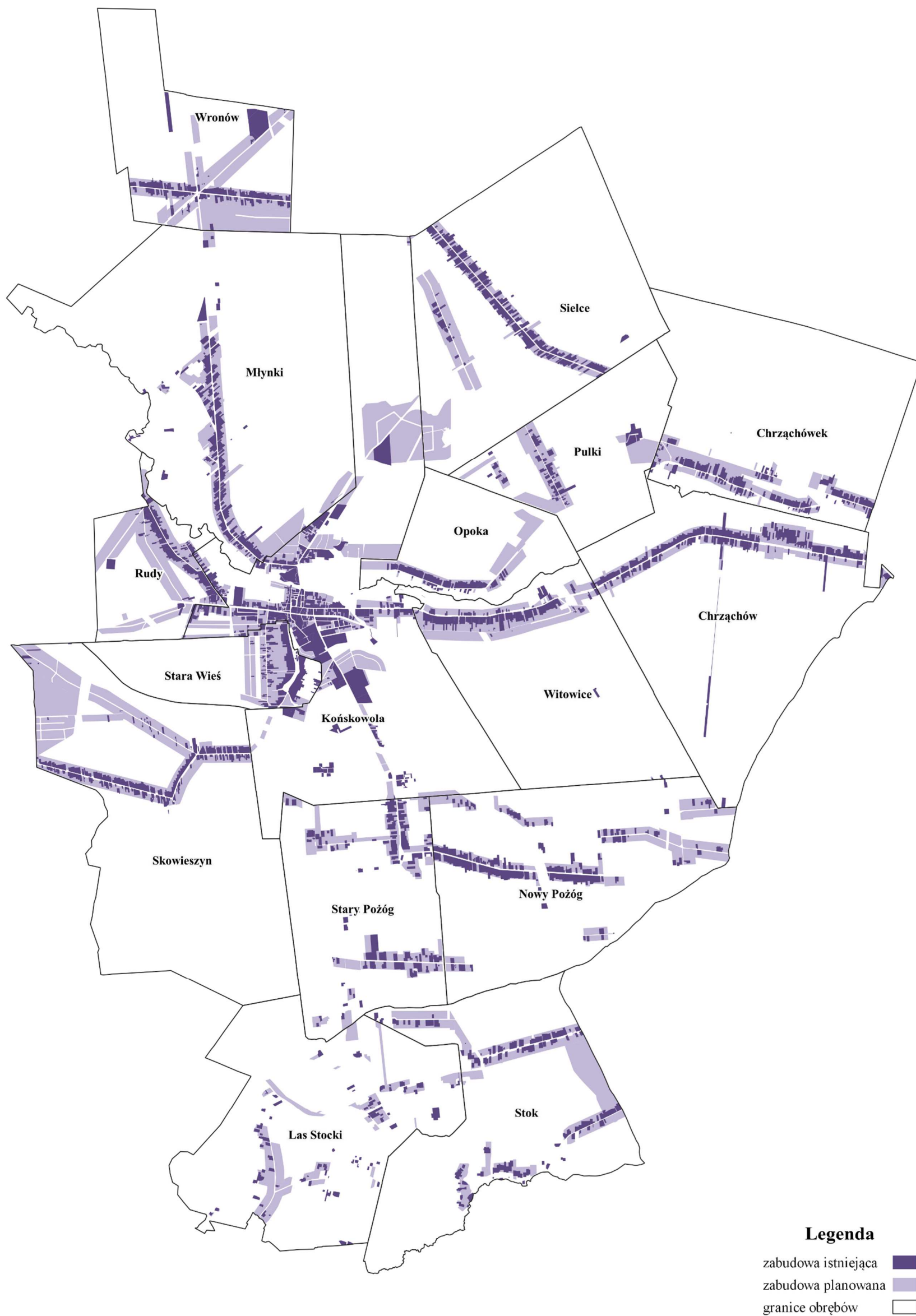
Perspektywy rozwoju zabudowy w gminie Końskowola są pozytywne. W związku z rosnącym zainteresowaniem osiedlaniem się w spokojnych, wiejskich okolicach, możliwy jest wzrost liczby domów jednorodzinnych (Rys. 7.). Gmina dąży również do modernizacji istniejącej infrastruktury oraz zachowania charakterystycznego dla regionu układu przestrzennego, co przyciąga nowych mieszkańców i inwestorów. Rozwój infrastruktury, taki jak budowa dróg czy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, wspiera rozwój zabudowy mieszkaniowej oraz gospodarczej, co może przyczynić się do dalszego rozwoju gminy.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 7. Istniejąca i planowana zabudowa
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k

2.1.7. Istniejące opracowania planistyczne

Gmina Końskowola posiada szereg dokumentów planistycznych, takich jak:

a) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Polityka przestrzenna Gminy Końskowola opiera się na Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Końskowola, które zostało przyjęte uchwałą Rady Gminy Końskowola nr XI/78/99 z dnia 22 lipca 1999 r. Dokument ten był trzykrotnie zmieniany: pierwsza zmiana dokonana została uchwałą nr XXX/137/08 z dnia 26 listopada 2008 r., druga zmiana zaś zaakceptowana została uchwałą nr XLVI/218/14 z dnia 11 czerwca 2014 r., natomiast ostatnia zmiana została wprowadzona uchwałą nr XXVI/126/2016 z dnia 5 sierpnia 2016 r. Jest to kluczowy dokument wytyczający kierunki rozwoju przestrzennego gminy, jednocześnie określając możliwe funkcje i formy zagospodarowania przestrzennego. W dniu 25 listopada 2021 r. Rada Gminy Końskowola podjęła uchwałę Nr XXXVI/233/2021, dotyczącą przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Końskowola. Podjęcie tej uchwały jest warunkiem niezbędnym do rozpoczęcia prac planistycznych, zgodnie z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Konieczność opracowania nowej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Końskowola wynika między innymi z obserwowanych w ostatnich latach zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, zmian w przepisach prawa, potrzeby aktualizacji inwestycji o charakterze publicznym oraz napływu nowych wniosków inwestycyjnych.

b) Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

W chwili obecnej, na obszarze Gminy Końskowola, obowiązuje aż 13 Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP). W odpowiedzi na dynamiczne zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz uwzględniając wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania, te plany są regularnie aktualizowane. Na zlecenie władz gminy Końskowola, przeprowadzono szeroko zakrojone analizy społeczne, ekonomiczne oraz środowiskowe. Ponadto, przeprowadzono prognozy demograficzne i analizy dotyczące możliwości finansowania przez gminę budowy sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, jak również społecznej. W ramach tych działań sporządzony został także bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W przywołanym dokumencie stwierdza się, że w przypadku opracowania nowego projektu studium, nie można przewidywać rozszerzenia terenów nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej poza obszary już przeznaczone w obowiązujących Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego. Ograniczenia te obejmują także obszary o już wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

c) Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Końskowola na lata 2017-2022

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Końskowola na lata 2017-2022 został uchwalony przez Radę Gminy Końskowola przy pomocy uchwały nr XLIII/274/2022 z dnia 27 kwietnia 2022 r. Władze gminy dostrzegają, że obszar Gminy Końskowola nie jest jednorodny, a poszczególne sołectwa borykają się z własnymi problemami i potrzebami. Analizy przeprowadzone przez władze wykazały, że 6 sołectw spełnia warunki do uznania ich za obszar zdegradowany, mianowicie: Las Stocki, Chrzążówek, Rudy, Chrzążów, Końskowola, Stok. Ten wybór oparto na wskaźnikach obrazujących degradację w sferze społecznej (takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Z obszaru zdegradowanego wyodrębniono obszar rewitalizacji, charakteryzujący się skupieniem problemów zdiagnozowanych na obszarze zdegradowanym, zwłaszcza problemów społecznych. Do obszarów rewitalizacji zaliczono sołectwa Rudy i Końskowola. Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 11,89km², co stanowi 13,22% powierzchni gminy.

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Końskowola jest wzrost poziomu życia mieszkańców oraz poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez nadanie mu nowych funkcji i odbudowanie istniejących, a także kompleksowa odnowa społeczna, przestrzenna i gospodarcza przy jednoczesnym dbaniu o środowisko naturalne.

W ramach tego celu głównego zidentyfikowano 3 cele operacyjne:

- odbudowa istniejących i nadanie nowych funkcji obszarowi centrum gminy, prowadzące do wzrostu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz wzmocnienia integracji społecznej;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz występowaniu patologii społecznych na obszarze rewitalizacji;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- rozwój gospodarczy i poprawa sytuacji na rynku pracy w gminie Końskowola.

d) Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Końskowola na lata 2022-2027

Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Końskowola na lata 2022-2027 został przyjęty za pośrednictwem uchwały nr XLIII/270/2022 Rady Gminy Końskowola z dnia 27 kwietnia 2022 r., a później zmieniony poprzez uchwałę nr LII/318/2022 Rady Gminy Końskowola z dnia 21 grudnia 2022 r. Mieszkaniowy zasób gminy składa się z 6 budynków mieszkalnych zawierających 15 mieszkań oraz 2 budynków z lokalami socjalnymi, w których znajduje się łącznie 15 mieszkań. W planach na lata 2022-2027 dotyczących mieszkaniowego zasobu gminy głównie uwzględnione są przeglądy roczne i pięcioletnie, naprawy oraz remonty bieżące mające na celu utrzymanie zasobu w odpowiednim stanie technicznym. Polityka czynszowa prowadzona przez Gminę Końskowola opiera się na ustawie z dnia 27 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów mieszkaniowym zasobie gminy oraz o zmianie kodeksu cywilnego. Jest ona realizowana w sposób zapewniający zachowanie istniejącego zasobu mieszkaniowego w odpowiednim stanie technicznym.

e) Program Opieki nad Zabytkami Gminy Końskowola na lata 2022-2025

Gmina Końskowola zaktualizowała i przyjęła Program Opieki nad Zabytkami Gminy na lata 2022-2025. Dokument ten został formalnie zatwierdzony poprzez uchwałę nr XLIII/274/2022 Rady Gminy Końskowola z dnia 27 kwietnia 2022 r. Gminny Program Opieki nad Zabytkami precyzuje szereg działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie opieki nad zabytkami gminnymi. Wyznaczone priorytety, szczegółowe cele i działania uwzględniają specyfikę historii gminy oraz charakter jej dziedzictwa kulturowego. W Programie zostały określone dwa główne priorytety:

- zachowanie istniejących walorów zabytkowych;
- wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w promocji gminy i rozwoju jej funkcji turystycznej.

W ramach tych priorytetów przewidziano realizację kilkanaście działań. W celu wdrożenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gmina pozyskała dofinansowanie na realizację

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

projektu pt. "Dostosowanie zabytkowego ratusza w Końskowoli wraz z otoczeniem na cele kultury oraz promocji tradycji szkółkarskich".

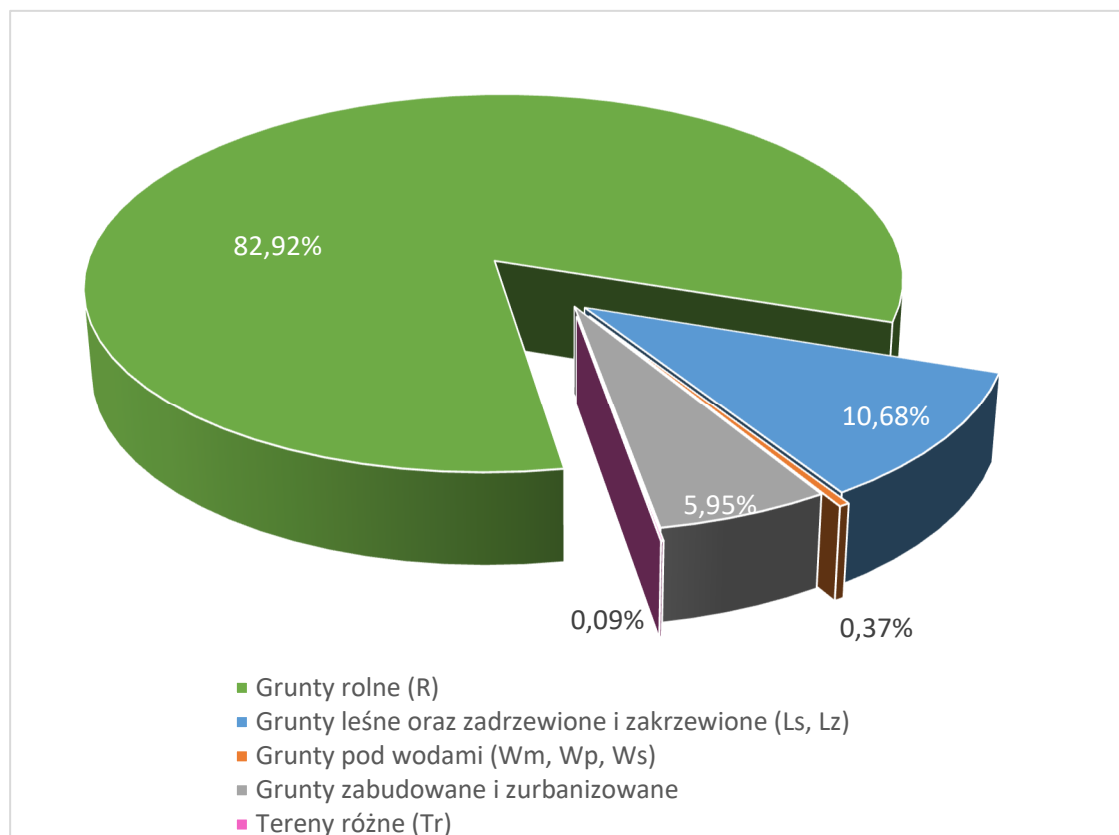
- f) Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla gminy Miasto Puławy wraz z obszarami sąsiednich gmin funkcjonalnie powiązanych w ramach porozumienia w sprawie wspólnej komunikacji miejskiej na lata 2013- 2028

Gmina Końskowola znajduje się w obszarze objętym „Planem zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla gminy Miasto Puławy wraz z obszarami sąsiednich gmin funkcjonalnie powiązanych”, który został sporządzony przez Miasto Puławy i przyjęty uchwałą nr XL/371/17 Rady Miasta Puławy z dnia 31 sierpnia 2017 r. Zgodnie z tym planem, Miasto Puławy posiada uprawnienia związane z organizacją transportu zbiorowego, w tym również w Gminie Końskowola na podstawie porozumień zawartych z gminami sąsiednimi, w tym z Gminą Końskowola już od roku 2005. Na mocy tego porozumienia, władze Miasta Puławy mają prawo do organizacji lokalnego transportu zbiorowego, co obejmuje m.in. wyznaczanie tras autobusowych, zatwierdzanie rozkładów jazdy, ustalanie cen biletów, opłat dodatkowych oraz stref przewozowych, jak również wydawanie zezwoleń na przewozy regularne. Z kolei Gmina Końskowola zobowiązana jest do utrzymania przystanków komunikacyjnych oraz do współfinansowania organizacji lokalnego transportu zbiorowego.

Wdrażanie tego Planu pozwoli na poprawę jakości funkcjonowania transportu zbiorowego oraz rozwój systemu transportowego, co przyczyni się do bardziej sprawnego i bezpiecznego przemieszczania osób i towarów. Warto również uwzględnić racjonalny podział zadań transportowych pomiędzy różne formy transportu, co sprzyja ograniczeniu negatywnego wpływu transportu na środowisko i poprawie dostępności komunikacyjnej miasta Puławy oraz sąsiednich obszarów. Obecnie obsługę transportu zbiorowego w gminie Miasto Puławy i okolicy zapewnia głównie Miejski Zakład Komunikacji – Puławy Sp. z o. o., przy mniejszym udziale firm prywatnych.

2.2. GOSPODARKA GRUNTAMI

2.2.1. Struktura użytkowania gruntów

Rys. 8. Struktura użytkowania gruntów
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

W strukturze użytkowania gruntów w gminie Końskowola na ogólną powierzchnię 8988,14ha, ponad połowę zajmują grunty rolne – 7447,5058ha co stanowi 82,92% gruntów. Na drugim miejscu z powierzchnią 959,3775ha (10,68% areалу), znajdują się grunty leśne (lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione). Pozostałe tereny to: grunty zabudowane i zurbanizowane – 534,0185ha (5,95%), grunty pod wodami – 33,0020ha (0,37%) oraz tereny różne – 7,6368ha (0,09%) (Tabela 4.) (Rys. 8.).

Tabela 4. Struktura użytkowania gruntów

Lp.	Obręb		Jednostka	Powierzchnia ogólna obrębu	Grunty rolne (R)	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (Ls, Lz)	Grunty pod wodami (Wm, Wp, Ws)	Grunty zabudowane i zurbanizowane			Tereny różne (Tr)
								tereny zabudowane (B, Ba, Bi, Bp, Bz)	drogi (dr)	pozostałe (K, Tk, Tl, Tp)	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1	Chrzążówek	0001	ha	610,9700	581,2162	12,3180	1,1206	2,4083	11,4305	-	2,4764
			%	6,80	95,13	2,02	0,18	0,39	1,87	-	0,41
2	Chrzążów	0002	ha	721,9715	689,3052	15,0250	4,7152	3,0152	9,9110	-	-
			%	8,03	95,48	2,08	0,65	0,42	1,37	-	-
3	Końskowola	0003	ha	998,6621	855,3098	10,0374	8,0372	70,5574	35,6064	19,1140	-
			%	11,11	85,65	1,01	0,80	7,07	3,57	1,91	-
4	Las Stocki	0004	ha	639,0508	384,6378	243,5391	-	0,4505	10,4108	0,0126	-
			%	7,11	60,19	38,11	-	0,07	1,63	-	-
5	Młynki	0005	ha	963,2933	684,1083	201,3661	13,0978	6,0130	52,6072	0,9404	5,1604
			%	10,72	71,02	20,90	1,36	0,62	5,46	0,10	0,54
6	Opoka	0006	ha	233,6225	225,3409	-	3,6017	1,2306	3,3104	0,1388	-
			%	2,60	96,46	-	1,54	0,53	1,42	0,06	-
7	Stary Pożóg	0007	ha	450,0921	384,7926	49,9202	-	1,4147	13,9118	0,0528	-
			%	5,01	85,49	11,09	-	0,31	3,09	0,01	-
8	Nowy Pożóg	0008	ha	647,2692	608,4879	-	0,8217	0,2863	17,8821	19,7911	-
			%	7,20	94,01	-	0,13	0,04	2,76	3,06	-
9	Pulki	0009	ha	316,3166	299,2967	2,5849	0,2105	1,3590	10,0261	2,8394	-
			%	3,52	94,62	0,82	0,07	0,43	3,17	0,90	-
10	Rudy	0010	ha	190,8216	174,7244	-	1,2732	6,4572	8,3093	0,0576	-
			%	2,12	91,56	-	0,67	3,38	4,35	0,03	-
11	Skowieszyn	0011	ha	823,7604	488,7265	315,3503	0,1242	3,0169	16,2361	0,3063	-
			%	9,16	59,33	38,28	0,02	0,37	1,97	0,04	-
12	Sielce	0012	ha	746,7136	603,1462	22,4140	-	3,0327	112,2525	5,8682	-
			%	8,31	80,77	3,00	-	0,41	15,03	0,79	-
13	Stara Wieś	0013	ha	186,2444	155,0989	0,8162	-	2,2981	5,3001	16,1304	-
			%	2,07	83,28	0,44	-	1,23	2,85	8,66	-
14	Stok	0014	ha	558,8836	496,0164	48,9840	-	0,7740	13,1092	-	-
			%	6,22	88,75	8,76	-	0,14	2,35	-	-
15	Wronów	0015	ha	376,6896	317,3311	33,8316	-	12,8049	12,5933	0,1289	-
			%	4,19	84,24	8,98	-	3,40	3,34	0,03	-
16	Witowice	0016	ha	523,7799	499,9669	3,1908	-	2,9425	16,1038	1,5759	-
			%	5,83	95,45	0,61	-	0,56	3,07	0,30	-
Gmina ogółem:			ha	8988,1411	7447,5058	959,3775	33,0020	118,0613	349,0007	66,9565	7,6368

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ewidencji Gruntów i Budynków

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urzędzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 9. Grunty rolne w obrębie Młynki
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

W strukturze użytkowania gruntów w poszczególnych obrębach, największe różnice spowodowane są zmianą wzajemnego udziału gruntów rolnych (głównie użytków rolnych (Rys. 9.)) i gruntów leśnych, który wynika z naturalnych warunków przyrodniczych występujących w gminie. Tylko w trzech obrębach: Las Stocki, Młynki oraz Skowieszyn udział

powierzchni rolnej nie przekracza 80% powierzchni obrębu. Najmniej (59,33%), znajduje się w obrębie położonym w zachodniej części gminy - Skowieszynie. Jednocześnie w tej miejscowości udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych wynosi 38,28%.

Do terenów zabudowanych i zurbanizowanych (118,0613ha) zaliczamy istniejącą zabudowę, mieszkaniową, działki z przeznaczeniem pod zabudowę, tereny przemysłowe (Ba, Bi), tereny rekreacyjne (Bz). Największą powierzchnię zajmują tu tereny komunikacyjne, głównie drogi (349,0007ha). Drogi, które zajmują największą powierzchnię (15,03 %) obrębu znajdują się w Sielcach. Jest to obręb z małomiasteczkową zabudową i dużą ilością działek rolnych. Tereny mieszkaniowe w gminie zajmują niewiele miejsca, ponieważ większość siedlisk i budynków znajduje się wzdłuż jednej drogi gminnej. Tak duża powierzchnia dróg w tym obrębie wynika przede wszystkim z przebiegającej przez teren obrębu drogi krajowej. Największy udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych – powyżej 3% całości gruntów, znajduje się w Końskowoli (7,07%), Rudy (3,38%), a także we Wronowie (3,40%). Tereny pod wodami w poszczególnych obrębach zajmują niewielkie powierzchnie. Maksymalna wartość nie przekracza 14ha w obrębie Młynki. W 7 obrębach nie występują.

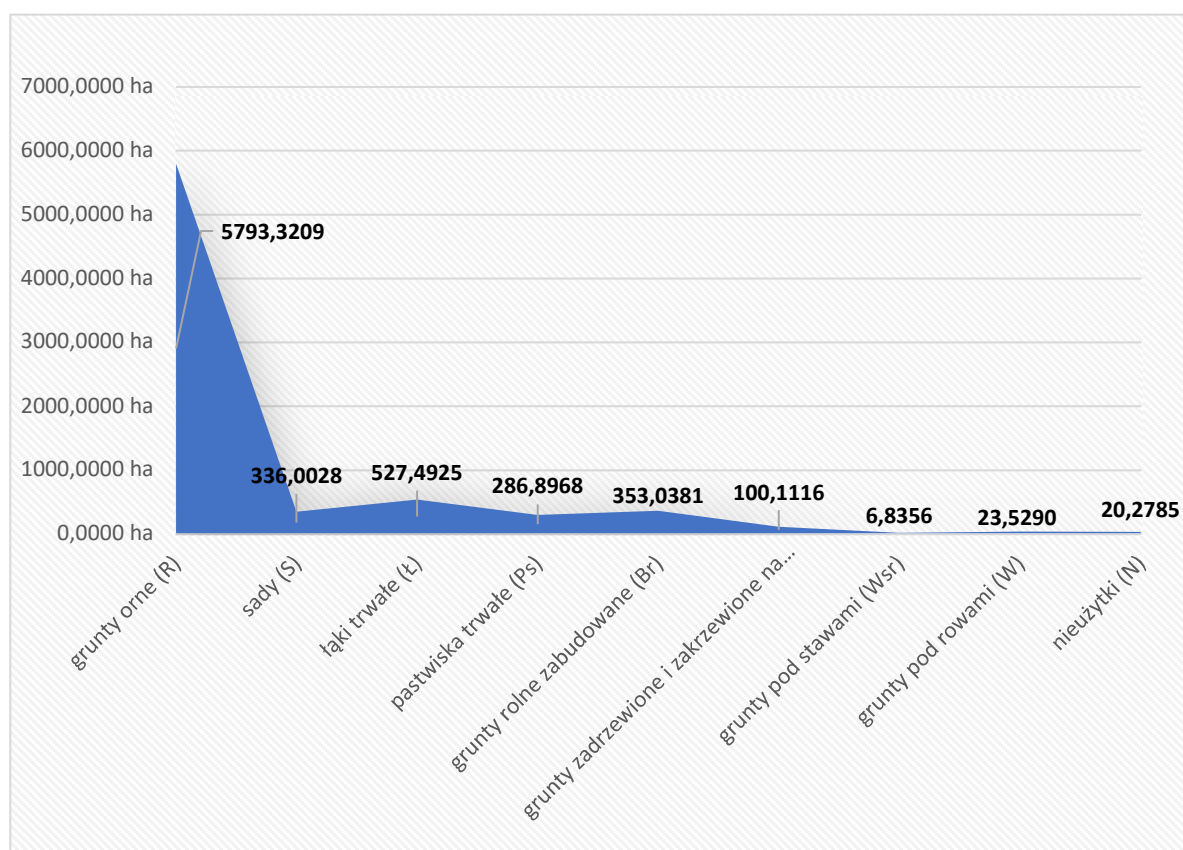
2.2.2. Struktura przestrzenna użytków rolnych

W gminie Końskowola, według stanu ewidencyjnego, w użytkach rolnych zdecydowanie przeważają grunty orne. Zajmują powierzchnię 5793,3209ha (Rys. 10.) co stanowi 64,46 % w strukturze powierzchni użytków rolnych. Największą powierzchnię w stosunku do powierzchni obrębu (83,36%) zajmują w Witowicach. Natomiast największa powierzchnia gruntów ornych (691,8916ha) znajduje się w największym obrębie – Końskowoli (Tabela 5).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Powierzchnia gruntów ornych szacuje się od 42,90% powierzchni obrębu Las Stocki do 83,36% w obrębie Witowice. Sady występują w 12 miejscowościach i zajmują łączną powierzchnię 336,0028ha. Użytki zielone (Ł, Ps) zajmują łącznie powierzchnię – 814,3893ha, co stanowi kolejno 5,87% oraz 3,19% użytków rolnych. Największy udział w powierzchni łąk jest w obrębie Młynki, natomiast największy udział powierzchni pastwisk, w obrębie Końskowola. W strukturze użytków zielonych przeważają łąki (527,4925ha) nad pastwiskami (286,8968ha). Grunty rolne zabudowane stanowią 3,93% powierzchni gminy Końskowola. Najwięcej gruntów rolnych zabudowanych według ewidencji gruntów znajdują się w obrębie Nowy Pożóg (38,6243ha). Gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych jest zaledwie 100,1116ha na całym terenie gminy. Resztę powierzchni, bo łącznie niecały procent stanowią grunty pod stawami (0,08%), grunty pod rowami (0,26%).

Rys. 10. Struktura użytków gruntowych
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Tabela 5. Struktura użytków gruntowych

Lp.	Obręb		Jednostka	Powierzchnia ogólna obrębu	Grunty rolne									
					ogółem	Użytki rolne								nieużytki (N)
						grunty orne (R)	sady (S)	łąki trwałe (Ł)	pastwiska trwałe (Ps)	grunty rolne zabudowane (Br)	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (Lzr)	grunty pod stawami (Wsr)	grunty pod rowami (W)	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1	Chrzążówek	0001	ha	610,9700	581,2162	487,7655	-	28,7385	34,8762	20,4224	7,0778	-	2,0123	0,3236
			%	6,80	95,13	79,83	-	4,70	5,71	3,34	1,16	-	0,33	0,05
2	Chrzążów	0002	ha	721,9715	689,3052	576,1028	0,1039	50,4671	16,0867	37,1873	5,6710	0,5360	0,8346	2,3159
			%	8,03	95,48	79,80	0,01	6,99	2,23	5,15	0,79	0,07	0,12	0,32
3	Końskowola	0003	ha	998,6621	855,3098	691,8916	32,3098	14,6098	64,4867	26,8254	11,8882	-	5,7229	7,5754
			%	11,11	85,65	69,28	3,24	1,46	6,46	2,69	1,19	-	0,57	0,76
4	Las Stocki	0004	ha	639,0508	384,6378	274,1702	40,7790	-	32,7525	14,7192	21,0832	-	-	1,1338
			%	7,11	60,19	42,90	6,38	-	5,13	2,30	3,30	-	-	0,18
5	Młynki	0005	ha	963,2933	684,1083	467,3820	3,9768	157,8983	7,9336	28,7167	9,7006	0,9893	2,5390	4,9720
			%	10,72	71,02	48,52	0,41	16,39	0,82	2,98	1,01	0,10	0,26	0,52
6	Opoka	0006	ha	233,6225	225,3409	185,0363	1,3094	22,3832	6,1751	9,6140	-	-	0,4492	0,3737
			%	2,60	96,46	79,20	0,56	9,58	2,64	4,12	-	-	0,19	0,16
7	Stary Pożóg	0007	ha	450,0921	384,7926	231,2645	110,9194	-	10,3920	29,3412	1,9088	0,5911	-	0,3756
			%	5,01	85,49	51,38	24,64	-	2,31	6,52	0,42	0,13	-	0,08
8	Nowy Pożóg	0008	ha	647,2692	608,4879	447,1213	107,2704	1,2114	11,1995	38,6243	1,4684	0,3271	1,2656	-
			%	7,20	94,01	69,08	16,57	0,19	1,73	5,97	0,23	0,05	0,20	-
9	Pulki	0009	ha	316,3166	299,2967	224,8382	3,7738	40,3442	9,4660	9,2030	3,0375	4,3164	3,8320	0,4855
			%	3,52	94,62	71,08	1,19	12,75	2,99	2,91	0,96	1,36	1,21	0,15
10	Rudy	0010	ha	190,8216	174,7244	157,2367	-	-	4,7961	10,9843	0,8471	-	0,0651	0,7951
			%	2,12	91,56	82,40	-	-	2,51	5,76	0,44	-	0,03	0,42
11	Skowieszyn	0011	ha	823,7604	488,7265	418,8730	15,7281	8,2958	11,7001	23,7229	9,4932	-	0,8167	0,0967
			%	9,16	59,33	50,85	1,91	1,01	1,42	2,88	1,15	-	0,10	0,01
12	Sielce	0012	ha	746,7136	603,1462	442,1138	2,5919	93,1711	26,1040	29,3204	6,6098	-	2,6043	0,6310
			%	8,31	80,77	59,21	0,35	12,48	3,50	3,93	0,89	-	0,35	0,08
13	Stara W0,0,ieś	0013	ha	186,2444	155,0989	135,5295	1,1529	0,1604	0,9357	16,3414	0,1675	-	0,1318	0,6798
			%	2,07	83,28	72,77	0,62	0,09	0,50	8,77	0,09	-	0,07	0,37
14	Stok	0014	ha	558,8836	496,0164	417,0297	16,0874	0,4278	25,2539	24,8694	11,1495	-	0,8196	0,3791
			%	6,22	88,75	74,62	2,88	0,08	4,52	4,45	1,99	-	0,15	0,07
15	Wronów	0015	ha	376,6896	317,3311	200,3499	-	81,2394	16,9494	15,0828	1,6329	0,0758	2,0010	-
			%	4,19	84,24	53,19	-	21,57	4,50	4,00	0,43	0,02	0,53	-
16	Witowice	0016	ha	523,7799	499,9669	436,6161	-	28,5455	7,7894	18,0634	8,3761	-	0,4351	0,1414
			%	5,83	95,45	83,36	-	5,45	1,49	3,45	1,60	-	0,08	0,03
Gmina ogółem:			ha	8988,1411	7447,5058	5793,3209	336,0028	527,4925	286,8968	353,0381	100,1116	6,8356	23,5290	20,2785
			%		82,86	64,46	3,74	5,87	3,19	3,93	1,11	0,08	0,26	0,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

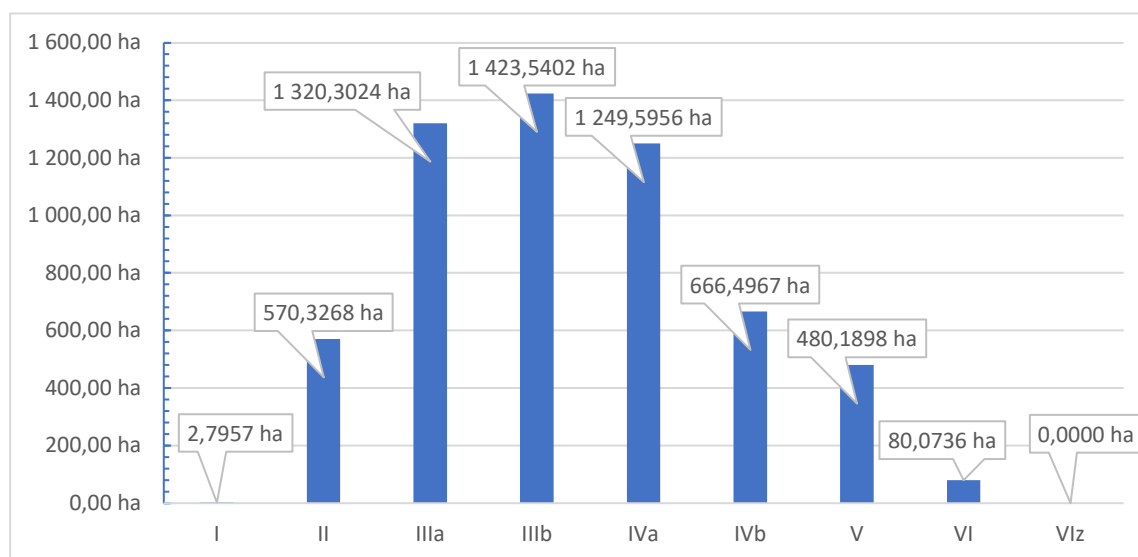
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Gleboznawcza klasyfikacja gruntów pomaga ocenić przydatność gleb do produkcji rolnej, w szczególności do uprawy roślin (Rys. 11.). Klasyfikacja obejmuje różne kategorie, z których każda odzwierciedla jakość gleby, warunki klimatyczne i inne czynniki wpływające na jej potencjał rolniczy. Klasyfikacja gleb w Polsce obejmuje kilka klas, od I do VI, gdzie I klasa jest najwyższej jakości, a VI najniższej.

Rys. 11. Pola uprawne w obrębie Pulki
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Gruntów ornych klasy I na terenie gminy jest 2,7957ha. Grunt ten znajduje się w obrębie Skowieszyn. Następnie gleb dobrych (klasy bonitacyjne od R II do R III) zajmują od 5 do prawie 52% powierzchni gruntów ornych w poszczególnych obrębach (Tabela 6.). Gruntów ornych klasy II (135,2978ha) i IIIb (186,0030ha) najwięcej znajdują się w Końskowoli, a klasy IIIa w miejscowości Stok (215,5322ha). Gleb średniej jakości – klasy: IVa i IVb, najwięcej można zauważyć w Młynkach (194,5333ha) oraz w Chrzążowie (151,1869ha). Obręby o największej powierzchni gleb słabych – V oraz bardzo słabych VI to Chrzążów (148,9172ha i 19,3326ha), a także duża część tych gleb znajduje się w obrębie Młynki. W gminie Końskowola najwięcej znajduje się gruntów ornych o klasie IIIb (1423,5402ha) (Rys. 12.), co stanowi 24,57% wszystkich gruntów ornych.

Rys. 12. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 6. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów

Lp.	Obręb	Obręb	jednostka	Powierzchnia ogólna obrębu	Grunty orne									Razem
					I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1	Chrzążówek	0001	ha	610,9700	-	-	64,0029	175,7842	144,8863	75,2738	27,8182	-	-	487,7655
			%	6,80	-	-	13,12	36,04	29,70	15,43	5,70	-	-	79,83
2	Chrzążów	0002	ha	721,9715	-	-	37,0620	75,8296	143,7745	151,1869	148,9172	19,3326	-	576,1028
			%	8,03	-	-	6,43	13,16	24,96	26,24	25,85	3,36	-	79,80
3	Końskowola	0003	ha	998,6621	-	135,2978	182,3615	186,0030	134,0245	41,3458	12,3716	0,4874	-	691,8916
			%	11,11	-	19,55	26,36	26,88	19,37	5,98	1,79	0,07	-	69,28
4	Las Stocki	0004	ha	639,0508	-	53,8883	113,9043	73,3133	23,3054	9,5111	0,2479	-	-	274,1702
			%	7,11	-	19,66	41,55	26,74	8,50	3,47	0,09	-	-	42,90
5	Młynki	0005	ha	963,2933	-	-	8,6773	100,1015	194,5333	62,4457	60,8875	40,7366	-	467,3820
			%	10,72	-	-	1,86	21,42	41,62	13,36	13,03	8,72	-	48,52
6	Opoka	0006	ha	233,6225	-	-	17,3558	39,5254	38,6636	45,2409	44,2506	-	-	185,0363
			%	2,60	-	-	9,38	21,36	20,90	24,45	23,91	-	-	79,20
7	Stary Pożóg	0007	ha	450,0921	-	23,4950	79,4796	97,2111	27,9481	3,1307	-	-	-	231,2645
			%	5,01	-	10,16	34,37	42,03	12,08	1,35	-	-	-	51,38
8	Nowy Pożóg	0008	ha	647,2692	-	65,5131	193,8823	150,0907	34,8071	2,8280	-	-	-	447,1213
			%	7,20	-	14,65	43,36	33,57	7,78	0,63	-	-	-	69,08
9	Pulki	0009	ha	316,3166	-	-	-	59,1604	57,9140	38,0298	55,2619	14,4721	-	224,8382
			%	3,52	-	-	-	26,31	25,76	16,91	24,58	6,44	-	71,08
10	Rudy	0010	ha	190,8216	-	15,1527	42,6258	39,8278	42,9986	15,7982	0,6826	0,1509	-	157,2367
			%	2,12	-	9,64	27,11	25,33	27,35	10,05	0,43	0,10	-	82,40
11	Skowieszyn	0011	ha	823,7604	2,7957	83,6820	151,5068	90,9465	55,5044	23,1499	9,2562	2,0314	-	418,8730
			%	9,16	0,67	19,98	36,17	21,71	13,25	5,53	2,21	0,48	-	50,85
12	Sielce	0012	ha	746,7136	-	-	26,4204	100,1380	161,5250	97,7693	55,4442	0,8167	-	442,1138
			%	8,31	-	-	5,98	22,65	36,53	22,11	12,54	0,18	-	59,21
13	Stara Wieś	0013	ha	186,2444	-	45,7456	61,4577	19,7069	7,6819	0,9375	-	-	-	135,5295
			%	2,07	-	33,75	45,35	14,54	5,67	0,69	-	-	-	72,77
14	Stok	0014	ha	558,8836	-	123,9999	215,5322	51,0538	19,4658	5,1856	1,7924	-	-	417,0297
			%	6,22	-	29,73	51,68	12,24	4,67	1,24	0,43	-	-	74,62
15	Wronów	0015	ha	376,6896	-	-	16,8601	58,9454	50,1029	27,9074	44,4883	2,0459	-	200,3499
			%	4,19	-	-	8,42	29,42	25,01	13,93	22,21	1,02	-	53,19
16	Witowice	0016	ha	523,7799	-	23,5525	109,1736	105,9027	112,4602	66,7560	18,7713	-	-	436,6161
			%	5,83	-	5,39	25,00	24,26	25,76	15,29	4,30	-	-	83,36
Gmina ogółem:			ha	8988,1411	2,7957	570,3268	1320,3024	1423,5402	1249,5956	666,4967	480,1898	80,0736	0,0000	5793,3209
			%		0,05	9,84	22,79	24,57	21,57	11,50	8,29	1,38	0,00	64,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.3. Grunty zadrzewione, zakrzaczone i zadarnione

W gminie Końskowola prowadzone są działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego poprzez tworzenie pasów ochronnych w postaci zagajników śródpolnych. Te formy roślinności pełnią istotną rolę w zabezpieczaniu gleb przed erozją oraz w zatrzymywaniu nadmiernej ilości wody, co sprzyja zachowaniu naturalnej retencji wody w krajobrazie rolniczym. Zakładane są także zadarnione i zadrzewione skarpy, które mają na celu stabilizację gruntu na terenach o dużym nachyleniu, co dodatkowo przeciwdziała erozji, które występują głównie w obrębach Las Stocki, Skowieszyn i Stok (Rys. 14.).

Rys. 13. Zadrzewienie liniowe przydrożne w Młynkach
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

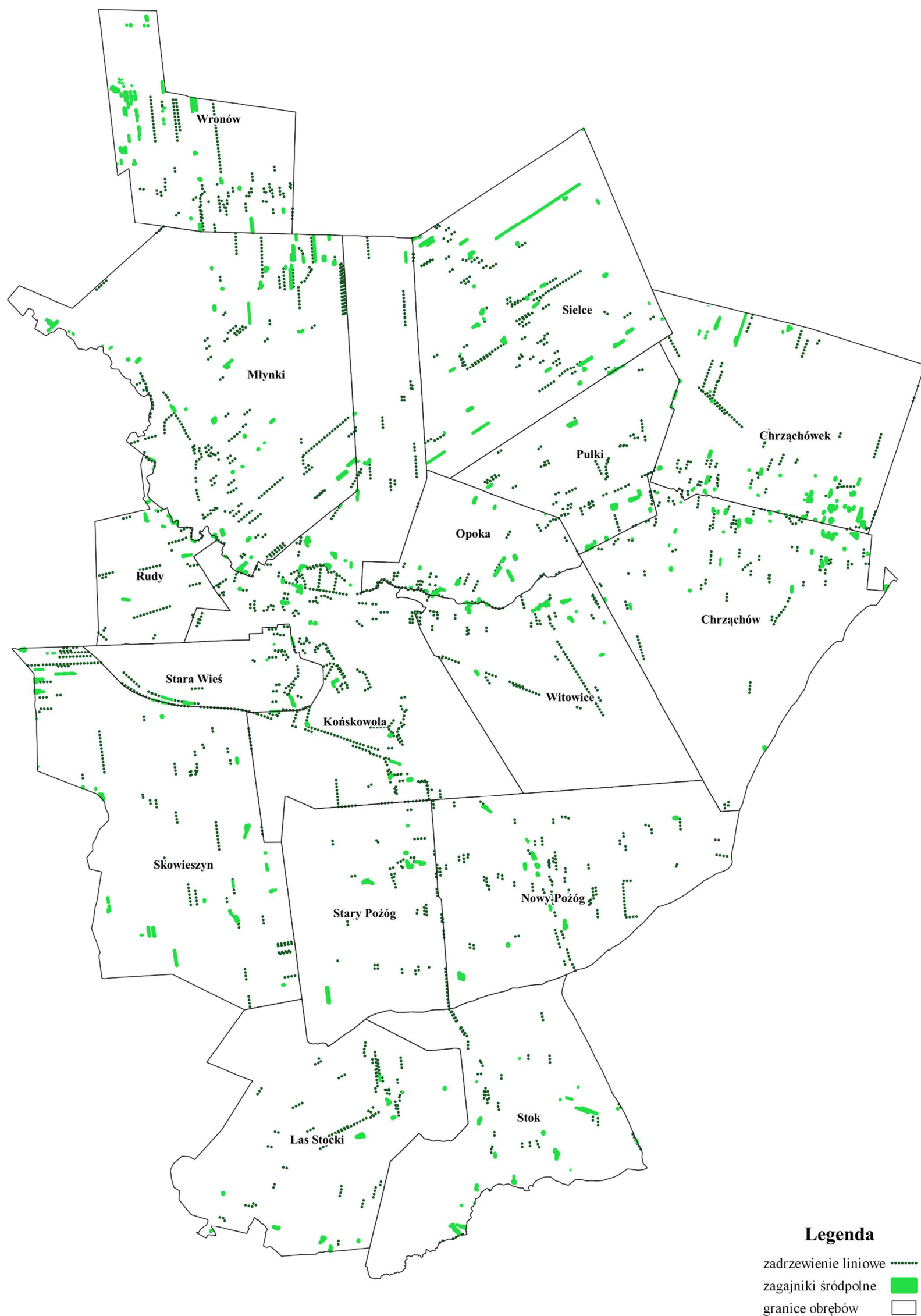
są także zadrzewienia przydrożne (Rys. 15.), które nie tylko podnoszą walory estetyczne krajobrazu, ale również spełniają funkcję ekologiczną, wpływając na poprawę jakości powietrza oraz zwiększając bioróżnorodność poprzez tworzenie siedlisk dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Wspólne działania w zakresie zakrzewień, zadarnień, oraz zadrzewień mają na celu zwiększenie stabilności ekosystemów na obszarach wiejskich oraz poprawę warunków życia mieszkańców gminy Końskowola.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 14. Zagajniki śródpolne i zadrzewienie liniowe
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARiMR i inwentaryzacji terenowej

2.2.4. Grunty rolne odłogowane, zdegradowane i zdewastowane

W gminie Końskowola występują zarówno grunty ugorowane i odłogowane, jak i grunty zdegradowane, które są rozmieszczone na różnych obszarach w obrębach należących do gminy. Łączna powierzchnia gruntów ugorowanych i odłogowanych wynosi 182,1031ha, natomiast gruntów zdegradowanych 445,9725ha (Tabela 7). Największą powierzchnię gruntów ugorowanych i odłogowanych można znaleźć w obrębie Skowieszyn, gdzie wynosi ona 19,4448ha, a także w Sielcach, gdzie zajmują one 17,4763ha. W obrębie Las Stocki znajduje się natomiast największy obszar gruntów zdegradowanych, obejmujący 115,8282ha. Końskowola i Chrzążówek również mają znaczne powierzchnie gruntów zdegradowanych, wynoszące odpowiednio 166,0785ha i 164,0657ha. Mniejsze powierzchnie gruntów ugorowanych i odłogowanych występują w obrębach takich jak Stara Wieś, Nowy Pożóg, Młynki i inne, z kolei w niektórych obrębach, jak Opoka, Pulki czy Rudy, nie odnotowano obecności gruntów zdegradowanych. Grunty zdegradowane występują jedynie w czterech obrębach: Chrzążówek, Końskowola, Las Stocki i Stok, co oznacza, że są one skoncentrowane na tych terenach, natomiast pozostałe obręby są wolne od tego typu gruntów. Podczas inwentaryzacji terenowej oraz analizy pozyskanych materiałów i opracowań nie wykazano gruntów zdewastowanych.

Tabela 7. Grunty ugorowane, odłogowane i zdewastowane

Lp.	Obręb	Grunty ugorowane i odłogowane	Grunty zdewastowane
		ha	ha
1.	2.	3.	4.
1	Chrzążów	7,0307	-
2	Chrzążówek	9,4536	164,0657
3	Końskowola	7,9161	166,0785
4	Las Stocki	17,3223	115,8282
5	Młynki	9,9338	-
6	Nowy Pożóg	9,0868	-
7	Opoka	4,0815	-
8	Pulki	16,1573	-
9	Rudy	9,8881	-
10	Sielce	17,4763	-
11	Skowieszyn	19,4448	-
12	Stara Wieś	6,0490	-
13	Stary Pożóg	9,3027	-
14	Stok	11,9809	-
15	Wronów	24,4572	-
16	Witowice	2,5221	-
Gmina ogółem (obszar wiejski)		182,1031	445,9725

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARiMR, Lokalnego Programu Rewitalizacji 2017-2023, inwentaryzacji terenowej

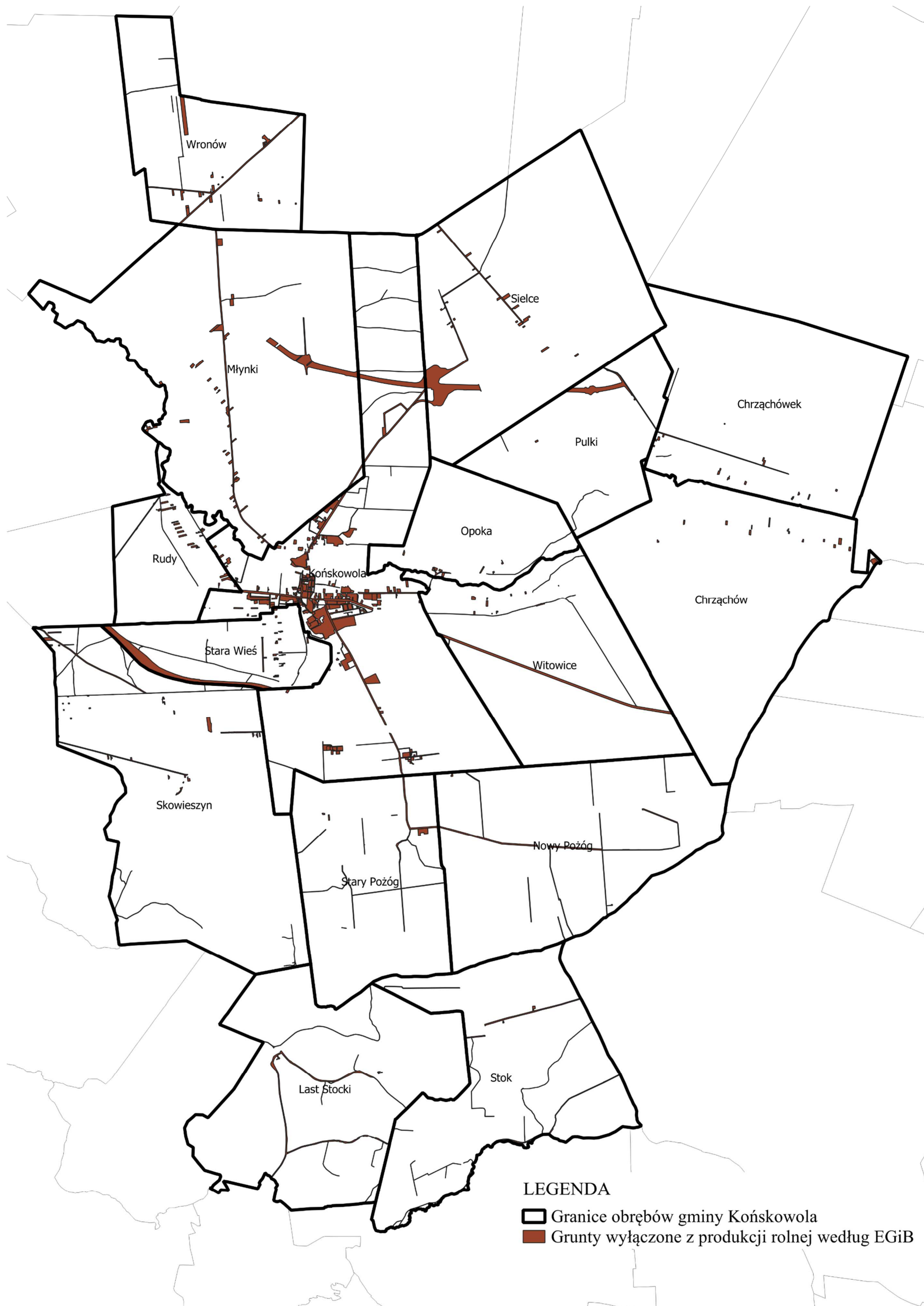
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.5. Wyłączenia gruntów z produkcji rolnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy Końskowola jest oceniana jako bardzo dobra, z wysokim potencjałem produkcyjnym. Korzystne warunki glebowe i klimatyczne, rozwinięta infrastruktura oraz specjalizacja w uprawach sadowniczych i warzywniczych czynią gminę jednym z ważniejszych obszarów rolniczych w regionie. Wyzwania, z jakimi mierzy się rolnictwo w tym obszarze, obejmują potrzebę dalszej modernizacji gospodarstw, adaptację do zmian klimatycznych oraz efektywne zarządzanie zasobami wodnymi.

Na grunty wyłączone z produkcji rolnej (Rys. 15.) składają się użytki tj. B, Ba, Bi, Bp, Bz, dr, K, Tp, Ti, Tk. Ich łączna powierzchnia wynosi 534,1083ha co stanowi zaledwie 5,94% całej powierzchni gminy. Większość z nich (349,0006ha) stanowi użytek dr – drogi.

Rys. 15. Grunty wyłączone z produkcji rolnej według EGiB
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie
 ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.6. Charakterystyka gleb

Ocenę jakości środowiska glebowego oparto o jednolitą dla całego kraju klasyfikację gruntów. Za bardzo dobre i dobre uznano grunty orne klas I - IIIb i użytki zielone klas I-III, za średniej jakości uznano grunty orne klas IVa - IVb i użytki zielone klasy IV, a za najłabsze grunty rolne klas V i VI. Na terenie gminy największy udział stanowią gleby klas IIIb, IIIa, IVa, IVb.

Są bardziej podatne na wahania poziomu wód gruntowych, co sprawia, że plony są silniej uzależnione od pogody. Gleby te mogą być okresowo za suche lub za mokre i są bardziej narażone na erozję oraz degradację. Mimo to, przy odpowiedniej uprawie i korzystnych warunkach atmosferycznych, można na nich osiągnąć dobre plony, np. pszenicy, buraków cukrowych, a także zakładać sady.

Gleby klasy IIIa – gleby orne dobre. Kategoria gleb, które mają nieco gorsze właściwości fizyczne lub chemiczne niż gleby klasy I i II. Mogą występować w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych, co często przekłada się na większe wahania poziomu wód gruntowych. Ze względu na te czynniki, wybór roślin uprawnych na tych glebach jest zazwyczaj mniejszy, a wysokość plonów może być bardziej zmienna. Pomimo tych wyzwań, gleby klasy IIIa nadal mogą dawać dobre plony, zwłaszcza w przypadku żyta, jęczmienia, owsa, ziemniaków, a także pszenicy, buraków cukrowych i warzyw, jeśli są odpowiednio uprawiane i nawożone. Gleby te mogą być trudniejsze do uprawy, a większość z nich wykazuje pewne oznaki procesu degradacji, choć nie są one na tyle znaczące, aby uznać te gleby za wadliwe. W wielu przypadkach są one już zmeliorowane lub nie wymagają melioracji. Pod względem typologicznym, do klasy IIIa zaliczają się różnorodne gleby, w tym brunatne i płowe wytworzone z najlepszych piasków gliniastych, a także czarnoziemy i czarne ziemie, gleby torfowe, mady pyłowe, oraz rędziny. Wszystkie te gleby charakteryzują się dobrą jakością, ale ze względu na różne czynniki mogą wymagać więcej uwagi w procesie uprawy.

Gleby klasy IVa – gleby orne średniej jakości, lepsze gleby orne średniej jakości, które oferują ograniczony wybór roślin uprawnych w porównaniu do gleb wyższych klas. Plony są na ogół średnie, nawet w przypadku dobrej kultury rolnej. Wysokość plonów jest silnie uzależniona od ilości i rozkładu opadów atmosferycznych, szczególnie w okresie

wegetacyjnym. Gleby te często występują w gorszych warunkach fizjograficznych, takich jak większe spadki terenu, co zwiększa ryzyko erozji wodnej.

Gleby ciężkie klasy IVa, mimo że są zasobne w składniki pokarmowe i mają dużą żyzność potencjalną, charakteryzują się niską przewiewnością, są zimne i trudne do uprawy. W okresach upałów zaskorupiają się, tworząc głębokie pęknięcia i szczeliny lub bryły trudne do rozbicia. Uprawiane na mokro stają się błotniste, co wymaga precyzyjnego uchwycenia odpowiedniego momentu uprawy. W sprzyjających warunkach atmosferycznych oraz przy dobrej kulturze rolnej, gleby te mogą dawać wysokie plony pszenicy, buraków cukrowych i koniczyny czerwonej, chociaż plony żyta są gorsze i mniej pewne. Wiele z tych gleb ma okresowo zbyt wysoki poziom wód gruntowych, co wymaga melioracji; po jej przeprowadzeniu gleby mogą przejść do klas wyższych, nawet do klasy II. Gleby te zwykle oferują mniej korzystne warunki do zakładania sadów w porównaniu z glebami klas wyższych.

Gleby lekkie tej klasy są odpowiednie do uprawy żyta i ziemniaków, ale nie nadają się do koniczyny czerwonej. Jeśli gleby te są utrzymywane w wysokiej kulturze rolnej i w dobrych warunkach wilgotnościowych, można na nich uprawiać jęczmień, pszenicę, owies oraz buraki pastewne, które dają zadowalające plony. Gleby te nadają się również do zakładania sadów, chociaż nie wszystkich gatunków drzew owocowych.

Do gleby klasy IVa zalicza się gleby brunatne i płowe wytworzone z żwirów gliniastych, piasków gliniastych lekkich, piasków gliniastych na zwięźlejszym podłożu, piasków gliniastych pylastych oraz gleby wytworzone z glin, ilów, lessów lub utworów lessowatych. Są to zazwyczaj gleby niecałkowicie, znajdujące się na przepuszczalnych podłożach lub gleby o gorszych stosunkach wodnych. Wśród nich znajdują się także czarnoziemy podmokłe, średniej jakości czarne ziemie, mady pyłowe, mady lekkie, piaszczyste oraz mady ciężkie, jeżeli nie są zbyt wilgotne, a także średniej jakości płytsze kredowe rędziny i rędziny gipsowe.

Gleby klasy IVb – gleby orne średniej jakości. Gleby klasy IVb to gleby orne średniej jakości, które są gorsze od gleb klasy IVa pod względem swoich właściwości i możliwości uprawy. Charakteryzują się one większymi wadami, które wpływają na ich użytkowość. W porównaniu do gleb klasy IVa, gleby IVb mogą być zbyt suche lub zbyt wilgotne, co prowadzi do szerokiego wahań w wysokości plonów, które są mocno uzależnione od warunków atmosferycznych.

Gleby ciężkie tej klasy często są podmokłe i zazwyczaj zbyt ciężkie do uprawy. Występują często w niekorzystnych warunkach fizjograficznych, takich jak silne nachylenia terenu,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

zerodowane szczyty wzgórz czy zagłębienia terenu. Niektóre gleby tej klasy leżą płytko na zbyt przepuszczalnym podłożu, co może prowadzić do nadmiernej suchości. W innych przypadkach poziom wód gruntowych jest zbyt wysoki przez dłuższy czas, a wyraźne oglejenie występuje w profilu glebowym powyżej 50 cm, co wymaga melioracji. Na cięższych glebach tej klasy najlepiej uprawia się mieszanki zbóż, owies, koniczynę, kapustę, brukiew oraz inne rośliny pastewne. Gleby te nie nadają się do uprawy ozimin i tylko niektóre gatunki drzew owocowych mogą być na nich uprawiane.

Gleby lekkie klasy IVb są zasadniczo glebami żytńio-ziemniaczanymi, ale są często wrażliwe na suszę. Wyjątkowo, w sprzyjających warunkach atmosferycznych i przy wysokiej kulturze rolnej, mogą nadawać się do uprawy innych roślin. Pod zakładanie sadów nadają się głównie dla mniej wymagających gatunków drzew owocowych.

Do gleby klasy IVb zalicza się głównie gleby brunatne utworzone z niektórych żwirów gliniastych, piasków słabo gliniastych z domieszką pyłu lub piasków słabo gliniastych pylastych, a także piasków słabo gliniastych całkowitych o przewadze frakcji pyłu grubego, piasków występujących w wybitnie dobrych warunkach uwilgotnienia, piasków na glinach lub iłach silnie oglejonych oraz piasków gliniastych na wapieniach, żwirach lub piaskach. W klasie tej znajdują się także gleby brunatne i płowe utworzone z glin, iłów, utworów pyłowych, lessów lub utworów lessowatych, zbyt wilgotne lub najgorsze podmokłe czarnoziemy, silnie oglejone czarne ziemie oraz niektóre czarne ziemie utworzone z piasków słabo gliniastych. Do klasy tej należą również gleby orne na płytko zmurszałym torfie, zmeliorowane lub nie wymagające melioracji, gleby murszowe i murszaste, płytkie mady pyłowe, lekkie i średnie, oraz wysoko oglejone mady ciężkie, płytkie rędziny kredowe brunatne i czarnoziemne, mieszane i deluwalne oraz rędziny utworzone z twardych wapieni, które są nieco gorsze od rędzin klasy IVa.

Gmina, którą analizujemy, to obszar o zróżnicowanej strukturze gruntów ornych, rozciągających się na powierzchni 8988,14 hektara. Teren ten charakteryzuje się bogatym wachlarzem klas bonitacyjnych gleb, które w różnym stopniu przyczyniają się do jej rolniczego potencjału. Dominacja gruntów ornych na terenie gminy, zajmujących około 64,46% całkowitej powierzchni, świadczy o silnym związku tego obszaru z rolnictwem, co z kolei wpływa na charakter całej społeczności lokalnej.

Warto zacząć od gleb najwyższej klasy, czyli I i II, które w rolnictwie są szczególnie cenione ze względu na ich wysoką żyzność i zdolność do utrzymania intensywnych upraw. Gleby klasy

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urzędzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

I, choć obecne, zajmują zaledwie 2,80 hektara, co stanowi jedynie 0,05% powierzchni gruntów ornych. Tego rodzaju gleby można uznać za prawdziwy rarytas, zarezerwowany dla najbardziej wymagających upraw, które wymagają szczególnych warunków glebowych. Pomimo ich niewielkiej powierzchni, mają one ogromne znaczenie dla lokalnej produkcji rolniczej, gdyż mogą przynosić wyjątkowo wysokie plony przy stosunkowo niskich nakładach.

Nieco większy udział mają gleby klasy II, zajmujące 570,33ha, czyli 9,84% powierzchni gruntów ornych. Te gleby, choć nie tak rzadkie jak klasa I, wciąż są bardzo cenne i pozwalają na uprawę bardziej wymagających roślin. Tereny o takiej jakości glebie są intensywnie eksploatowane, a ich znaczenie dla produkcji rolniczej w gminie jest nie do przecenienia. Dzięki nim możliwa jest produkcja o wysokiej wydajności, co ma bezpośredni wpływ na gospodarkę rolną całej gminy.

Największą część powierzchni gruntów ornych zajmują gleby klasy IIIa i IIIb, które rozciągają się odpowiednio na 1320,30 i 1423,54 hektara, co stanowi łącznie 44,36% powierzchni gruntów ornych. Te gleby, choć nieco mniej żyzne niż klasy I i II, nadal są bardzo dobre do uprawy wielu rodzajów roślin. Ich obecność w tak dużych ilościach sprawia, że są fundamentem rolnictwa w gminie. To na nich opiera się główna produkcja rolnicza, obejmująca zarówno zboża, jak i warzywa oraz inne uprawy roślinne. Właśnie na tych glebach rolnicy mogą liczyć na stabilne plony, choć wymagają one już pewnych zabiegów agrotechnicznych, takich jak odpowiednie nawożenie i utrzymanie dobrej struktury gleby.

Klasy IVa i IVb, które są już glebami o niższej jakości, ale nadal nadającymi się do uprawy, obejmują łącznie 1916,09ha. Stanowią one 21,57% powierzchni gruntów ornych. Na tych glebach uprawa roślin jest już bardziej wymagająca, gdyż gleby te charakteryzują się niższą zdolnością do magazynowania wody oraz mniejszą zawartością składników odżywczych. W związku z tym, aby uzyskać satysfakcjonujące plony, konieczne jest stosowanie bardziej intensywnych zabiegów uprawowych oraz środków poprawiających jakość gleby, takich jak nawozy organiczne czy wapnowanie. Mimo to, tereny te są wciąż intensywnie użytkowane, a rolnicy starają się maksymalizować ich potencjał.

Na marginesie struktury gruntów ornych znajdują się gleby klasy V i VI, które łącznie zajmują 560,26ha, co stanowi 9,67% powierzchni gruntów ornych. Gleby te są najtrudniejsze do uprawy i charakteryzują się bardzo niską żyznością. Wymagają one szczególnych metod agrotechnicznych, a często również dodatkowych inwestycji, aby były w stanie przynosić jakiegokolwiek plony. Często rolnicy decydują się na uprawę roślin mniej wymagających lub

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

przekształcając te tereny na pastwiska, aby lepiej wykorzystać ich potencjał. Gleby klasy VI, w szczególności, są już na granicy opłacalności rolniczej i często rozważane są inne formy ich zagospodarowania, takie jak zalesianie lub wykorzystanie pod cele nieprodukcyjne.

Analizując poszczególne obręby gminy, można dostrzec znaczne różnice w strukturze gleb. Przykładowo, obręb Końskowola, zajmujący powierzchnię 998,66ha, wyróżnia się wysoką jakością gleb, szczególnie klasy IIIa i IIIb, które łącznie zajmują 368,36ha. Jest to obszar, gdzie rolnictwo może rozwijać się intensywnie, a ziemię tę są wykorzystywane do produkcji o dużej wartości dodanej. Podobnie, Nowy Pożóg, z powierzchnią 647,27ha, również charakteryzuje się znaczącym udziałem gleb klasy IIIa i IIIb, co sprawia, że jest to region o dużym potencjale rolniczym.

Z kolei w obrębach takich jak Pulki czy Wronów, gdzie dominują gleby niższych klas (IVa, IVb i V), rolnictwo wymaga większego zaangażowania i zastosowania bardziej zaawansowanych technologii uprawy. Mimo niższej jakości gleb, te obszary wciąż są intensywnie eksploatowane, a rolnicy muszą wykazać się dużą wiedzą i umiejętnościami, aby uzyskać zadowalające plony.

Obszar gminy jest więc zróżnicowany pod względem jakości gleb, co wpływa na charakter i intensywność prowadzonego tutaj rolnictwa. Tereny z glebami wyższych klas są intensywnie eksploatowane i przynoszą znaczne korzyści ekonomiczne, podczas gdy obszary z glebami niższej jakości wymagają bardziej złożonego podejścia i większych nakładów, aby mogły być efektywnie wykorzystane. Ta różnorodność sprawia, że gmina posiada bogaty krajobraz rolniczy, który łączy w sobie zarówno intensywną produkcję rolną, jak i obszary wymagające bardziej zrównoważonego podejścia. W efekcie, każdy z obrębów gminy wnosi coś unikalnego do jej ogólnego obrazu, tworząc kompleksowy, wielowymiarowy profil rolniczy tego regionu.

Tabela 8. Ocena jakości użytków rolnych

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Powierzchnia ogólna użytków ornych (R, Ł, Ps)		Powierzchnia użytków ornych (R, Ł, Ps)					
					gruntów dobrej jakości*		gruntów średniej jakości**		gruntów słabej jakości***	
					ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
1	Chrzążówek	610,9700	551,3802	90,25	252,5604	41,34	262,4589	42,96	36,3609	5,95
2	Chrzążów	721,9715	642,6566	89,01	111,3720	15,43	305,5984	42,33	225,6862	31,26
3	Końskowola	998,6621	770,9881	77,20	549,6184	55,04	198,7244	19,90	22,6452	2,27
4	Las Stocki	639,0508	306,9227	48,03	247,7780	38,77	47,8425	7,49	11,3023	1,77
5	Młynki	963,2933	633,2139	65,73	134,8540	14,00	327,7513	34,02	170,6087	17,71
6	Opoka	233,6225	213,5946	91,43	68,0269	29,12	88,5098	37,89	57,0579	24,42
7	Stary Pożóg	450,0921	241,6566	53,69	203,5505	45,22	36,3800	8,08	1,7261	0,38
8	Nowy Pożóg	647,2692	459,5322	71,00	419,8188	64,86	39,6823	6,13	0,0310	0,00
9	Pulki	316,3166	274,6484	86,83	67,7413	21,42	123,0143	38,89	83,8929	26,52
10	Rudy	190,8216	162,0328	84,91	100,7519	52,80	59,4570	31,16	1,8239	0,96
11	Skowieszyn	823,7604	438,8689	53,28	363,8150	44,17	62,9415	7,64	12,1124	1,47
12	Sielce	746,7136	561,3889	75,18	178,3716	23,89	324,6704	43,48	58,3469	7,81
13	Stara Wieś	186,2444	136,6255	73,36	127,3384	68,37	9,2871	4,99	-	-
14	Stok	558,8836	442,7114	79,21	397,4720	71,12	29,6318	5,30	15,6076	2,79
15	Wronów	376,6896	298,5386	79,25	91,9480	24,41	93,3605	24,78	113,2300	30,06
16	Witowice	523,7799	472,9510	90,30	226,6955	43,28	216,5079	41,34	29,7477	5,68
Gmina ogółem		8988,1411	6607,7102	73,52	3541,7127	39,40	2225,8179	24,76	840,1796	9,35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

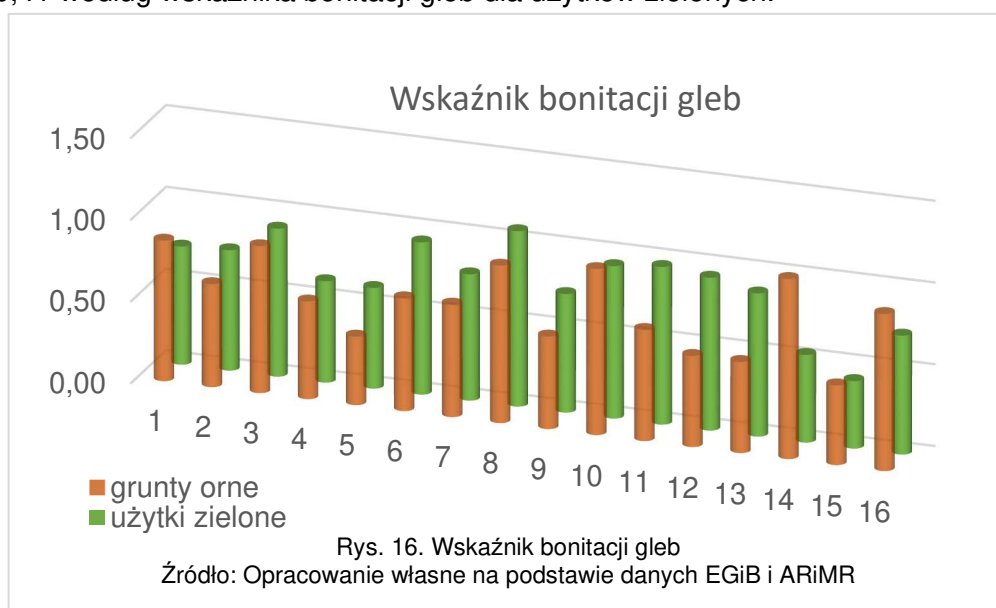
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na podstawie powyższej tabeli obliczono wskaźnik bonitacji gleb. Wskaźnik bonitacji gleb to miara, która ocenia jakość gleby w kontekście jej przydatności rolniczej. Bonitacja gleby polega na klasyfikacji gruntów na podstawie ich właściwości fizycznych i chemicznych, takich jak struktura, skład mineralny, żyzność, zdolność do zatrzymywania wody, głębokość profilu glebowego oraz inne czynniki, które wpływają na produktywność rolną. Kluczowe aspekty wskaźnika bonitacji gleb to:

- ocena jakości gleb – wskaźnik określa potencjalną wydajność produkcyjną gleb;
- zastosowanie praktyczne – wskaźnik bonitacji gleb, który wykorzystywany jest do celów planowania rolniczego, wyceny gruntów rolnych, a także w procesach związanych z zarządzaniem przestrzennym, np. przy przekształcaniu gruntów rolnych na inne cele;
- wpływ czynników lokalnych – bonitacja gleby uwzględnia lokalne warunki klimatyczne, topograficzne, dostęp do wody i inne czynniki środowiskowe, które mogą wpływać na rolniczą wartość gleby.

Największy współczynnik bonitacji gleb gruntów ornych (ponad 1) obliczono dla obrębów Rudy oraz Stok (Tabela 9) (Rys. 16.). Natomiast najgorszy wynik (poniżej 0,50) zauważono w Młynkach oraz we Wronowie. Jednocześnie obliczono ten sam wskaźnik dla użytków zielonych. W tym przypadku wyniki wahają się od 0,50 do 1,07. Najlepszy wynik zauważyć można dla obrębu Nowy Pożóg. Dolną granicę wskaźnika przelamuje Wronów, który posiada 0,41 według wskaźnika bonitacji gleb dla użytków zielonych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urzędzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 9. Wskaźnik bonitacji gleb

L.p.	Obręb	Wskaźnik bonitacji gleb		
		grunty orne	użytki zielone	Razem
1.	2.	3.	4.	5.
1	Chrzążówek	0,86	0,72	1,58
2	Chrzążów	0,63	0,74	1,37
3	Końskowola	0,90	0,91	1,81
4	Las Stocki	0,60	0,62	1,22
5	Młynki	0,42	0,62	1,04
6	Opoka	0,69	0,93	1,62
7	Stary Pożóg	0,69	0,77	1,46
8	Nowy Pożóg	0,96	1,07	2,04
9	Pulki	0,57	0,73	1,29
10	Rudy	1,02	0,93	1,95
11	Skowieszyn	0,68	0,96	1,64
12	Sielce	0,56	0,94	1,49
13	Stara Wieś	0,56	0,88	1,43
14	Stok	1,10	0,54	1,64
15	Wronów	0,49	0,41	0,90
16	Witowice	0,96	0,73	1,69
Średnia		0,73	0,78	1,51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGİB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

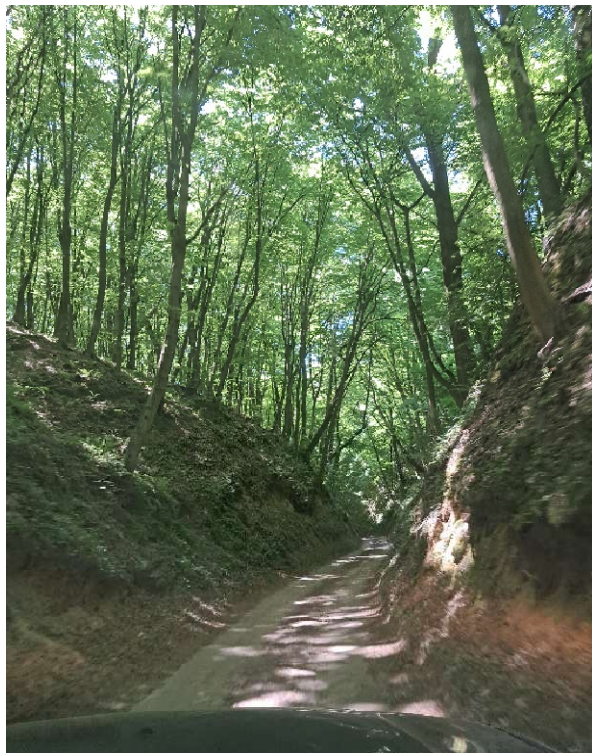
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.7. Nieużytki i grunty zagrożone erozją

Na terenie gminy Końskowola, szczególnie w południowej części, mamy do czynienia z bardzo zróżnicowaną niweletą terenu oraz zróżnicowaną skałą podłoża (tj. wapienie czy piaskowce). Wszystkie te czynniki wpływają na erozję glebową w różny sposób. Wysokie stoliki, czyli płaskie powierzchnie ze stromymi krawędziami, są szczególnie narażone na erozję, zwłaszcza wzdłuż ich brzegów, gdzie woda deszczowa i wiatr mogą usuwać luźne materiały. Piaszczyste gleby charakteryzują się niską zdolnością do zatrzymywania wody, co sprawia, że są bardziej podatne na erozję wodną i wietrzną. Szybko spływająca woda deszczowa oraz silne wiatry mogą powodować znaczne usuwanie materiału glebowego z powierzchni tych gleb.

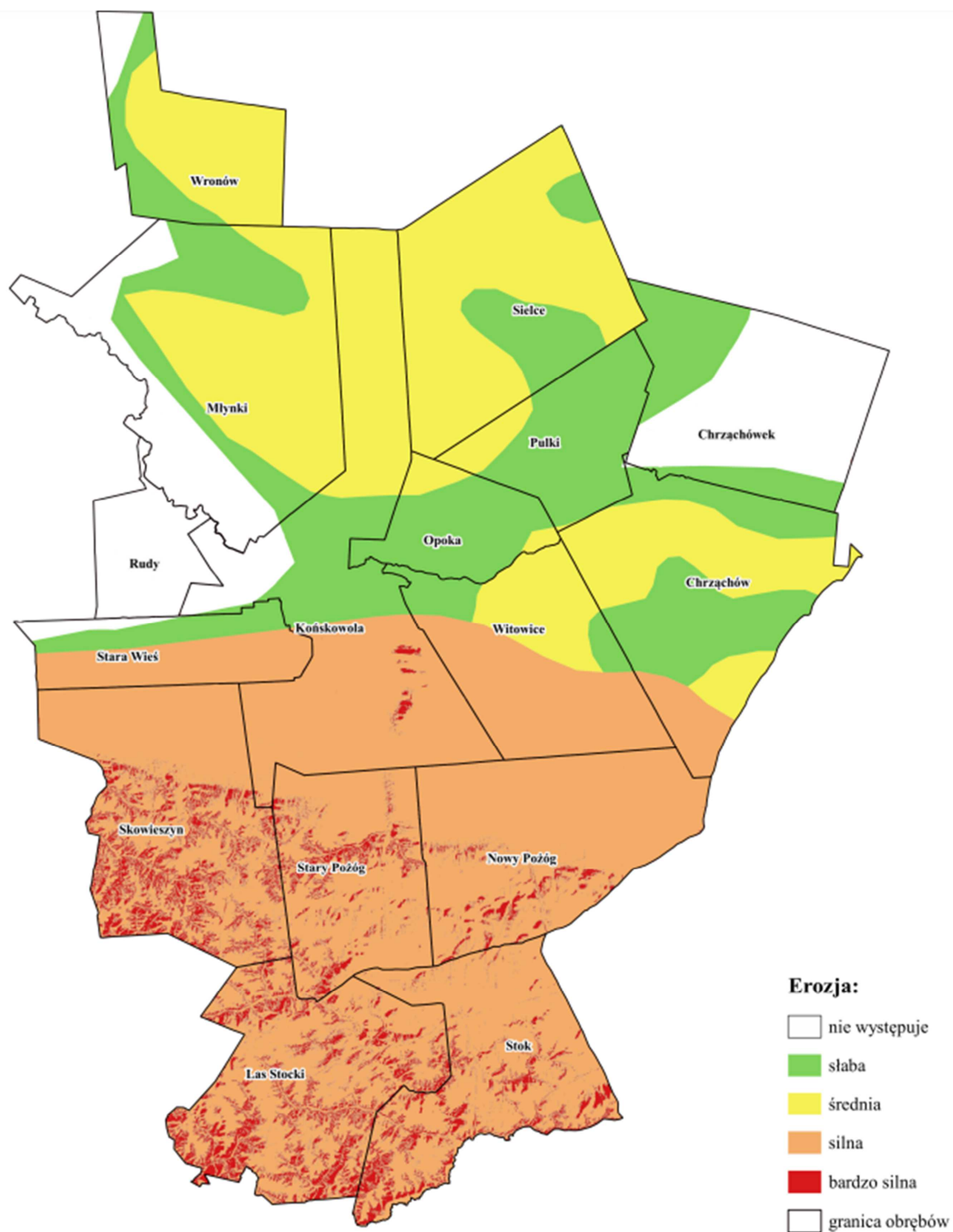
W południowej części gminy występują obszary podatne na ruchy masowe. Na terenach pofałdowanych, gdzie takie ruchy są bardziej powszechne, procesy te mogą prowadzić do znacznych zmian w krajobrazie i intensyfikować erozję. Ruchy masowe, takie jak osuwiska,

Rys. 17. Droga gminna znajdująca się w wąwozie lessowym w Lesie Stockim
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

splawy gruntowe i osunięcia, mogą zdzierać wierzchnią warstwę gleby, co prowadzi do utraty cennych składników odżywczych i zmniejsza zdolność gleby do zatrzymywania wody. Dodatkowo, zmiany w ukształtowaniu terenu wywołane ruchami masowymi mogą zwiększać spływ powierzchniowy wód deszczowych, co przyspiesza erozję wodną. Na terenach bez roślinności, która mogłaby stabilizować glebę, procesy erozyjne są jeszcze bardziej nasilone.

W gminie Końskowola szczególnie zagrożonymi są tereny znajdujące się w południowej części. Na te obręby (Rys. 18.) składają się: Las Stocki (Rys. 17.), Stok, Skowieszyn, Stary Pożóg i Nowy Pożóg.

Rys. 18. Mapa terenów zagrożonych erozją
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych

Nie użytki to obszary ziemi, które nie nadają się do prowadzenia normalnej działalności rolniczej, produkcyjnej ani budowlanej. Często są to tereny zdegradowane, opuszczone lub zaniedbane, na których naturalna roślinność zdominowała przestrzeń. Na terenie gminy Końskowola znajduje się łącznie 20,2785ha nieużytków, co stanowi zaledwie 0,23% powierzchni gminy. Największą powierzchnią nieużytków charakteryzuje się obręb Końskowola oraz Młynki (kolejno 7,5754ha oraz 4,9720ha). Nieco mniej powierzchni nieużytków jest w Chrzążowie (2,3159ha) oraz w obrębie Las Stocki (1,1338ha). Reszta obrębów posiada mniej niż 1ha powierzchni nieużytków (Tabela 5).

2.3. FUNKCJONALNOŚĆ PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW

2.3.1. Produkcja rolnicza

Wielkość i rodzaj produkcji rolniczej, zarówno roślinnej jak i zwierzęcej kształtuje się zależnie od warunków naturalnych, opłacalności produkcji oraz od możliwości zbytu wytworzonych produktów.

Na podstawie inwentaryzacji terenowej oraz na podstawie danych uzyskanych z ARiMR oraz Starostwa Puławskiego stwierdzono, iż na obszarze gminy dominują użytki rolne. Na terenie widoczna jest przewaga gruntów średniej jakości (IIIa i IIIb, IVa, IVb). Dominuje uprawa zbóż (przede wszystkim pszenica, pszenżyto oraz kukurydza na ziarno (Rys. 18.).

Rys. 19. Uprawa kukurydzy we Wronowie
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Najmniejszą powierzchnię upraw zajmują mieszanki zbożowe, które porzucane są prawie równomiernie w każdym obrębie. Wyjątek stanowią trzy obręby (Stary Pożóg, Nowy Pożóg, Pulki), w których nie są w ogóle uprawiane. Rośliny okopowe takie jak ziemniaki uprawiane są w każdym obrębie, z widoczną przewagą (19,71%) w Nowym Pożogu. Zboża uprawiane są na 36,29% powierzchni całej gminy Końskowola. Ponad połowę, bo aż na 61,98% powierzchni gminy uprawiane są warzywa oraz pozostałe uprawy (m.in. winogrono czy chmiel) (Tabela 10).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 10. Struktura upraw

Lp.	Obręb	ogółem powierzchnia upraw	Powierzchnia upraw																				Procentowy udział w powierzchni upraw			
			Zboża														Okopowe				warzywa (cebula, dynia, fasola, kalafior, kapusta, marchew, ogórek, rzodkiew)	pozostałe	zboża	okopowe	warzywa i pozostałe	
			w tym:														w tym:									
			pszenica		żyto		jęczmień		owies		pszenżyto		mieszanki zbożowe		kukurydza na ziarno		buraki cukrowe		ziemniaki				ha	%	ha	%
ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
1	Chrzążówek	391,8828	35,9248	3,55	9,8931	21,10	22,7020	19,23	17,0289	13,09	88,4299	26,21	4,1837	10,00	32,2660	13,96	-	-	2,0458	4,42	7,4830	10,78	171,9257	53,70	0,52	45,78
2	Chrzążów	496,2068	110,0022	10,87	1,3910	2,97	14,2552	12,08	13,6960	10,52	33,0924	9,81	4,0616	9,71	58,2143	25,19	-	-	2,9551	6,38	1,3471	1,94	257,1918	47,30	0,60	52,10
3	Końskowola	636,0209	173,8303	17,17	4,3797	9,34	21,4850	18,20	15,0908	11,60	24,6343	7,30	3,6433	8,71	34,0407	14,73	9,0383	19,99	1,7499	3,78	2,0531	2,96	346,0754	43,57	1,70	54,74
4	Las Stocki	220,1759	38,2529	3,78	-	-	4,0519	3,43	6,4666	4,97	6,8075	2,02	5,1903	12,41	0,6938	0,30	4,7164	10,43	1,5408	3,33	2,2144	3,19	150,2413	27,92	2,84	69,24
5	Młynki	421,2555	53,8305	5,32	1,7275	3,68	6,4125	5,43	4,7962	3,69	26,3200	7,80	3,0162	7,21	21,7310	9,40	3,6505	8,07	2,0370	4,40	-	-	297,7341	27,97	1,35	70,68
6	Opoka	166,6135	30,9697	3,06	3,4040	7,26	2,7419	2,32	3,5429	2,72	23,1406	6,86	0,1668	0,40	17,6978	7,66	-	-	2,2157	4,78	1,0808	1,56	81,6534	49,01	1,33	49,66
7	Stary Pożóg	290,0845	56,9284	5,62	-	-	3,0118	2,55	5,7163	4,39	3,7529	1,11	-	-	-	-	-	-	1,1112	2,40	1,6866	2,43	217,8774	23,93	0,38	75,69
8	Nowy Pożóg	512,7873	122,9510	12,15	0,4143	0,88	0,8002	0,68	0,3348	0,26	3,1384	0,93	-	-	2,6142	1,13	2,0966	4,64	9,1292	19,71	14,9996	21,61	356,3091	25,40	2,19	72,41
9	Pulki	210,8055	24,8487	2,46	2,2037	4,70	-	-	2,5169	1,93	5,3438	1,58	-	-	3,5255	1,53	20,8941	46,20	0,3749	0,81	-	-	151,0979	18,23	10,09	71,68
10	Rudy	111,4141	7,5055	0,74	1,8031	3,85	-	-	-	-	2,5376	0,75	1,2848	3,07	8,2556	3,57	-	-	2,8244	6,10	12,2707	17,68	74,9324	19,20	2,54	78,27
11	Skowieszyn	394,2669	71,1370	7,03	1,4469	3,09	2,6304	2,23	16,9880	13,05	25,4913	7,56	5,3851	12,88	4,7362	2,05	-	-	5,3336	11,51	1,6169	2,33	259,5013	32,42	1,35	66,23
12	Sielce	482,9461	77,0269	7,61	13,0136	27,75	16,8676	14,29	26,4824	20,35	73,0736	21,66	5,1993	12,43	18,1588	7,86	-	-	2,7522	5,94	4,2407	6,11	246,1311	47,59	0,57	51,84
13	Stara Wieś	100,4737	29,0060	2,87	0,4406	0,94	3,2792	2,78	4,3479	3,34	5,9228	1,76	1,0021	2,40	0,2265	0,10	-	-	3,6440	7,87	1,2794	1,84	51,3250	44,02	3,63	52,36
14	Stok	322,4494	64,5682	6,38	1,4215	3,03	6,0119	5,09	2,6748	2,06	2,7929	0,83	4,0083	9,58	-	-	4,8279	10,68	5,2116	11,25	13,1486	18,95	217,7836	25,27	3,11	71,62
15	Wronów	133,3734	15,8535	1,57	-	-	2,9858	2,53	4,4032	3,38	7,5725	2,24	2,3167	5,54	0,4475	0,19	-	-	0,6922	1,49	0,0737	0,11	99,0282	25,18	0,52	74,30
16	Witowice	393,3147	99,4866	9,83	5,3515	11,41	10,8188	9,16	6,0531	4,65	5,2988	1,57	2,3608	5,65	28,5192	12,34	-	-	2,7085	5,85	5,9042	8,51	226,8132	40,14	0,69	59,17
Gmina ogółem (obszar wiejski)		5284,0710	1012,1223	19,15	46,8906	0,89	118,0542	2,23	130,1389	2,46	337,3494	6,38	41,8191	0,79	231,1270	4,37	45,2239	0,86	46,3259	0,88	69,3989	1,31	3205,6209	36,29	1,73	61,98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARiMR

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urzędzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Dane dotyczące produkcji zwierzęcej obejmują gospodarstwa indywidualne. Na podstawie uzyskanych informacji z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz od przedstawicieli mieszkańców wsi przeprowadzono analizę produkcji zwierzęcej, z której wynika, iż w gminie jest ona umiarkowana. Najbardziej popularnym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest hodowla bydła, gdzie w całej gminie jest 888 sztuk. Największa ilość bydła występuje w Sielcach (263) oraz Młynkach (223) (Tabela 11). Według zebranych informacji na terenie gminy brak jest hodowli trzody chlewnej. W 5 obrębach mieszkańcy zajmują się również hodowlą kóz – 34 sztuk, najwięcej sztuk odnotowano w Sielcach (19 sztuk).

W miejscowości Końskowola swoją siedzibę ma Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli, prowadzi doradztwo obejmujące działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, mające na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych oraz podnoszenie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie

Rys. 20. Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli
Źródło: <https://m.lodr.konskowola.pl>

zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Tabela 11. Produkcja zwierzęca

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych (ha)	Pogłowie zwierząt (w szt. fizycznych)						Obsada na 100ha użytków rolnych (szt.)					
			Bydło	Trzoda	Kozy	Owce	Konie	Drób (kury)	Bydło	Trzoda	Kozy	Owce	Konie	Drób (kury)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1	Chrzążówek	580,8926	150	-	3	4	b.d.	b.d.	25,82	-	0,52	0,69	b.d.	b.d.
2	Chrzążów	686,9893	29	-	-	2	b.d.	b.d.	4,22	-	-	0,29	b.d.	b.d.
3	Końskowola	847,7344	16	-	-	1	b.d.	b.d.	1,89	-	-	0,12	b.d.	b.d.
4	Las Stocki	383,5041	2	-	4	-	b.d.	b.d.	0,52	-	1,04	-	b.d.	b.d.
5	Młynki	679,1363	223	-	5	-	b.d.	b.d.	32,84	-	0,74	-	b.d.	b.d.
6	Opoka	224,9672	53	-	-	-	b.d.	b.d.	23,56	-	-	-	b.d.	b.d.
7	Stary Pożóg	384,4170	11	-	-	-	b.d.	b.d.	2,86	-	-	-	b.d.	b.d.
8	Nowy Pożóg	608,4879	1	-	-	-	b.d.	b.d.	0,16	-	-	-	b.d.	b.d.
9	Pulki	298,8112	-	-	-	-	b.d.	b.d.	-	-	-	-	b.d.	b.d.
10	Rudy	173,9293	21	-	-	-	b.d.	b.d.	12,07	-	-	-	b.d.	b.d.
11	Skowieszyn	488,6298	8	-	-	-	b.d.	b.d.	1,64	-	-	-	b.d.	b.d.
12	Sielce	602,5153	263	-	19	-	b.d.	b.d.	43,65	-	3,15	-	b.d.	b.d.
13	Stara Wieś	154,4190	4	-	-	-	b.d.	b.d.	2,59	-	-	-	b.d.	b.d.
14	Stok	495,6373	68	-	3	-	b.d.	b.d.	13,72	-	0,61	-	b.d.	b.d.
15	Wronów	317,3311	3	-	-	-	b.d.	b.d.	0,95	-	-	-	b.d.	b.d.
16	Witowice	499,8256	36	-	-	-	b.d.	b.d.	7,20	-	-	-	b.d.	b.d.
Gmina ogółem		7427,2274	888	0	34	7	b.d.	b.d.	173,69	0,00	6,05	1,10	b.d.	b.d.
(obszar wiejski)														

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARiMR

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.2. Struktura władania gruntami

W strukturze władania gruntami w gminie Końskowola przeważa sektor prywatny nad sektorem publicznym (Tabela 12). We władaniu sektora publicznego znajduje się 2064,810ha, co stanowi 22.97% ogólnej powierzchni gruntów w gminie. Zasób tego sektora tworzą grunty:

- Gminy Końskowola o łącznej powierzchni 177,7601ha (1,98% powierzchni gminy);
- Powiatu Puławskiego o łącznej powierzchni 71,4946ha (0,80% powierzchni gminy);
- Województwa Lubelskiego o łącznej powierzchni 35,9455ha (0,40% powierzchni gminy);
- Głównej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad 161,7649ha, co stanowi 1,80% ogólnej powierzchni gminy;
- Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa – ich łączny areal wynosi 167,2319ha (co stanowi 1,86%);
- Państwowej Gospodarki Leśnej, która jest właścicielem 279,2750ha (3,11%);
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – 22,3745ha (0,25 %);
- Pozostałe instytucje publiczne – 1148,9644ha co stanowi 12,78% powierzchni całej powierzchni gminy Końskowola.

Grunty należące do sektora prywatnego zajmują powierzchnię 6923,3302ha, co stanowi 77,03% ogólnej powierzchni gminy. Na sektor ten składają się grunty:

- Gospodarstw rolnych, których łączna powierzchnia to 6431,8122ha, co stanowi 71,56% powierzchni gminy;
- Spółdzielni – o powierzchni 205,0133ha (2,28%);
- Spółek prywatnych – 272,1461ha (3,03%);
- Pozostałe – 14,3586ha (0,16%).

Tabela 12. Struktura władania gruntami wg rejestru ewidencji gruntów

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Sektor publiczny																		Sektor prywatny										
			Razem		Gmina		Powiat		Województwo		GDDKiA		KOWR		PGL		PGWWP		Pozostałe		Razem		Gospodarstwa rolne		Grunty spółdzielni		Grunty spółek prywatnych		Pozostałe		
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	
1	Chrząchówek	610,9700	160,9588	7,80	8,0653	4,54	3,5431	4,96	-	-	58,8074	36,35	3,4897	2,09	6,0248	2,16	1,1205	5,01	79,9080	6,95	450,0112	6,50	442,0419	6,87	6,0300	2,94	1,9393	0,71	-	-	
2	Chrząchów	721,9715	106,4804	5,16	5,1670	2,91	4,5884	6,42	-	-	4,4158	2,73	0,9004	0,54	-	-	4,7152	21,07	86,6936	7,55	615,4911	8,89	614,4311	9,55	-	-	0,3400	0,12	0,7200	5,01	
3	Końskowola	998,6621	331,6747	16,06	38,1771	21,48	11,4290	15,99	23,5879	65,62	5,2831	-	2,9157	1,74	-	-	5,9778	26,72	244,3041	21,26	666,9874	9,63	398,8237	6,20	3,0103	1,47	258,8735	95,12	6,2799	43,74	
4	Las Stocki	639,0508	146,6637	7,10	11,4671	6,45	-	-	-	-	-	-	0,3285	0,20	134,8681	48,29	-	-	-	0,00	492,3871	7,11	404,4404	6,29	87,9467	42,90	-	-	-	-	
5	Młynki	963,2933	223,0933	10,80	8,5972	4,84	10,0084	14,00	3,5767	9,95	32,1664	19,88	19,7878	11,83	137,0346	49,07	5,8342	26,08	6,0880	0,53	740,2000	10,69	703,0582	10,93	31,0528	15,15	0,0010	0,00	6,0880	42,40	
6	Opoka	233,6225	39,6810	1,92	4,2012	2,36	1,8934	2,65	-	-	-	-	-	-	-	-	3,6021	16,10	29,9843	2,61	193,9415	2,80	193,9415	3,02	-	-	-	-	-	-	
7	Stary Pożóg	450,0921	63,3568	3,07	13,9038	7,82	3,8499	5,38	-	-	-	-	0,9389	0,56	-	-	-	-	-	44,6642	-	386,7353	5,59	384,8953	5,98	1,8400	0,90	-	-	-	-
8	Nowy Pożóg	647,2692	104,5534	5,06	18,1000	10,18	20,3272	28,43	1,9090	5,31	-	-	-	-	-	-	0,8219	3,67	63,3953	5,52	542,7157	7,84	541,7099	8,42	-	-	1,0058	0,37	-	-	
9	Pulki	316,3166	190,1716	9,21	6,0409	3,40	2,2165	3,10	-	-	8,6447	5,34	137,9452	82,49	-	-	0,2105	0,94	35,1138	3,06	126,1450	1,82	126,1450	1,96	-	-	-	-	0,00	-	
10	Rudy	190,8216	11,6017	0,56	4,6433	2,61	-	-	3,8723	10,77	-	-	-	-	0,3420	0,12	-	-	2,7441	0,24	179,2199	2,59	104,3562	1,62	73,3927	35,80	1,4710	0,54	-	-	
11	Skowieszyn	823,7604	169,5053	8,21	15,8641	8,92	1,0346	1,45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	152,6066	-	654,2551	9,45	650,8269	10,12	0,3368	0,16	1,8207	0,67	1,2707	8,85
12	Sielce	746,7136	130,6636	6,33	9,1808	5,16	4,0689	5,69	-	-	51,6851	31,95	-	-	-	-	-	-	-	65,7288	5,72	616,0500	8,90	616,0500	9,58	-	-	-	-	-	-
13	Stara Wieś	186,2444	99,7520	4,83	8,2336	4,63	1,2804	1,79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90,2380	7,85	86,4924	1,25	86,4924	1,34	-	-	-	-	-	-
14	Stok	558,8836	115,1805	5,58	9,8307	5,53	3,6971	5,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101,6527	-	443,7031	6,41	443,7031	6,90	-	-	-	-	-	-
15	Wronów	376,6896	74,7265	3,62	7,3384	4,13	-	0,00	2,9899	8,32	-	-	0,9257	0,55	1,0055	0,36	-	-	-	62,4670	5,44	301,9631	4,36	293,8643	4,57	1,4040	0,68	6,6948	2,46	-	-
16	Witowice	523,7799	96,7476	4,69	8,9496	5,03	3,5577	4,98	0,0097	0,03	0,7624	0,47	-	-	-	0,00	0,0923	-	-	83,3759	7,26	427,0323	6,17	427,0323	6,64	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem (obszar wiejski)		8988,1411	2064,8109	22,97	177,7601	1,98	71,4946	0,80	35,9455	0,40	161,7649	1,80	167,2319	1,86	279,2750	3,11	22,3745	0,25	1148,9644	12,78	6923,3302	77,03	6431,8122	71,56	205,0133	2,28	272,1461	3,03	14,3586	0,16	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.3. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych

Na terenie gminy Końskowola znajduje się 2039 gospodarstw rolnych. Zajmują one 7765,2797ha powierzchni gruntów, a średnia wielkość pojedynczego gospodarstwa wynosi 3,71ha – Tabela 13. Najwięcej gospodarstw znajduje się w Skowieszynie (239) i w Chrzążówku (176). W pozostałych wsiach, liczba gospodarstw jest zróżnicowana. Tylko w czterech obrębach liczba gospodarstw nie przekracza 100. Najmniejsza liczba gospodarstw znajduje się w obrębie Stara Wieś (38), następnie Rudy (42), Pulki (49) oraz Opoka (55). Analizę struktury wielkości gospodarstw rolnych przeprowadzono na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków, grupując je w określone przedziały wielkościowe. W pierwszym przedziale obejmującym gospodarstwa o najmniejszym areale od 0 do 4,99ha, znajduje się najwięcej gospodarstw (1699). Zajmują one 37,10ha, co stanowi zaledwie 0,48% ogólnej powierzchni (7765,2797ha) zajmowanej przez wszystkie gospodarstwa rolne. Średnia wielkość gospodarstwa w tym przedziale wynosi 2,32ha. Najwięcej takich gospodarstw znajduje się w Skowieszynie (203). W przedziale wielkości od 5 do 9,99ha najwięcej gospodarstw (32), znajduje się w obrębie Skowieszyn. Średnia wielkość gospodarstwa w tej grupie wynosi 6,53ha. Największy odsetek gruntów zajmują również Młynki (30) oraz Chrzążówek (27) i Las Stocki (26). W obu tych przedziałach wielkości razem (od 0 do 9,99ha), pod względem liczebności (1979) gospodarstw znajduje się 97,06% wszystkich gospodarstw. W grupie od 5 do 9,99ha, liczba gospodarstw maleje sześciokrotnie w stosunku do poprzedniego przedziału wielkości. W kolejnym przedziale od 10 do 14,99ha następuje dalszy spadek liczby gospodarstw (35). Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 11,37ha. Najwięcej takich gospodarstw znajduje się w Chrzążowie oraz Witowicach (po 5 szt.). W przedziale wielkości od 15 do 49,99ha znajduje się 22 gospodarstw, co stanowi 1,09% wszystkich gospodarstw. Pod względem zajmowanej powierzchni, ta grupa gospodarstw jest w gminie dominująca. Najwięcej znajduje się ich w Witowicach – 4 gospodarstw, gdzie średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 18,54ha. Największą średnią powierzchnią może się pochwalić obręb Skowieszyn, gdzie występują dwa gospodarstwa o średniej powierzchni 32,24ha. Natomiast średnia ogólna wielkość gospodarstwa w tym przedziale powierzchniowym gospodarstwa wynosi 20,08ha. Do grupy gospodarstw dużych (od 50 do 99,99ha) należy 1 gospodarstwo znajdujące się w Końskowoli o powierzchni 63,70ha. W grupie największej (powyżej 100ha) znajdują się dwa gospodarstwa rolne – jedno w obrębie Las Stocki, drugie w Młynkach. W sumie zajmują 1053,86ha. Największym arealem

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

powierzchni gospodarstw może pochwalić się obręb Las Stocki, który zajmuje 1435,099ha, co stanowi 18,48 % całej powierzchni gospodarstw w gminie.

Wielkość gospodarstw rolnych i ich udział w zajmowanej powierzchni w poszczególnych wsiach jest zróżnicowany. Na tej podstawie można dokonać pewnej generalizacji i określić, jaki model gospodarstw jest charakterystyczny dla różnych regionów gminy. Przy analizie, chcąc zachować zgodność powierzchni z wielkością ewidencyjną każdego obrębu, powierzchnię gospodarstw po określeniu ich siedziby „zamykano” w granicach obrębu. Przy takim założeniu ilość gospodarstw w gminie wynosi 2039.

Tabela 13. Zestawienie powierzchni, ilości działek i gospodarstw w grupach obszarowych

Lp.	Obręb	Ogółem				w grupach obszarowych																	
						0-4,99			5-9,99			10-14,99			15-49,99			50-99,99			powyżej 100ha		
		powierzchnia gospodarstw	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw	średnia powierzchnia gospodarstw (ha)	liczba działek	liczba gospodarstw
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
1	Chrzążówek	622,991	1434	176	3,54	2,60	6	144	6,54	13	27	11,40	23	4	26,07	41	1	-	-	-	-	-	-
2	Chrzążów	542,9249	925	166	3,27	2,44	4	142	6,58	12	18	12,48	22	5	15,78	23	1	-	-	-	-	-	-
3	Końskowola	475,0536	1104	137	3,47	2,12	6	119	6,43	13	14	-	-	-	23,19	47	3	63,70	3	1	-	-	-
4	Las Stocki	1435,099	1908	131	10,95	2,38	3	99	7,02	9	26	11,36	19	3	16,49	26	2	-	-	-	950,09	1155	1
5	Młynki	694,1086	1692	172	4,04	2,36	6	137	6,78	14	30	11,90	24	1	17,20	45	3	-	-	-	103,77	264	1
6	Opoka	169,422	443	55	3,08	2,54	7	48	6,22	12	6	10,04	26	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Stary Pożóg	346,5083	330	100	3,47	2,49	2	80	6,38	4	16	11,38	22	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Nowy Pożóg	533,1914	504	167	3,19	2,19	2	140	6,84	5	22	11,29	12	2	17,69	15	3	-	-	-	-	-	-
9	Pulki	155,5103	253	49	3,17	2,27	4	40	6,16	8	7	10,72	14	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Rudy	104,2499	259	42	2,48	2,25	5	39	5,56	13	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Skowieszyn	758,9687	2311	239	3,18	2,25	8	203	6,74	16	32	10,68	33	2	32,24	31	2	-	-	-	-	-	-
12	Sielce	549,0249	972	164	3,35	2,44	4	137	6,91	10	23	12,70	28	3	18,11	36	1	-	-	-	-	-	-
13	Stara Wieś	100,5876	456	38	2,65	2,19	10	34	6,53	21	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Stok	463,8272	765	153	3,03	2,15	4	126	6,64	7	24	11,16	13	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Wronów	332,4661	670	118	2,82	2,18	4	105	6,56	12	11	-	-	-	15,50	41	2	-	-	-	-	-	-
16	Witowice	481,3462	783	132	3,65	2,25	4	106	6,60	11	17	11,38	8	5	18,54	19	4	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem (obszar wiejski)		7765,2797	14809	2039	3,71	2,32	79	1699	6,53	180	280	11,37	244	35	20,08	324	22	63,70	3	1	526,93	1419	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGIB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.4. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych

Struktura działek w gminie Końskowola charakteryzuje się dominacją działek pasmowych oraz mniejszym udziałem działek blokowych. Działki pasmowe obejmują większość powierzchni rolniczej w gminie, zajmując łącznie około 6277,9530ha, co stanowi przeważającą część gruntów rolnych (Tabela 15). Ten typ działek charakteryzuje się wąskim, długim kształtem, co jest typowe dla obszarów o tradycyjnej strukturze agrarnej. Pasmowy układ działek występuje we wszystkich obrębach gminy, a jego intensywność jest różna w zależności od konkretnej lokalizacji. Z kolei działki blokowe zajmują znacznie mniejszą powierzchnię – około 108,5094ha, co stanowi jedynie 1,21% powierzchni rolniczej gminy. Działki te mają bardziej regularny, kwadratowy lub prostokątny kształt i są rozmieszczone głównie w takich obrębach jak Końskowola, Las Stocki, Nowy Pożóg oraz Stok. Układ blokowy jest charakterystyczny dla terenów, gdzie przeprowadzono procesy scalania gruntów lub zmeliorowano grunty, co pozwoliło na ukształtowanie bardziej regularnych działek. Taka struktura działek wpływa na użytkowanie ziemi w gminie Końskowola, kształtując lokalny krajobraz rolniczy oraz warunki gospodarowania, gdzie dominacja działek pasmowych odzwierciedla tradycyjne metody uprawy, natomiast działki blokowe wskazują na bardziej zorganizowane, nowoczesne formy użytkowania gruntów. Działki nie uwzględnione w tej statystyce posiadają nie regularne kształty lub stanowią drogi ewidencyjne.

Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw rolnych według Van Duina to miara, która pozwala ocenić stopień rozdrobnienia gospodarstw w danym regionie, co z kolei wpływa na ich wydajność i organizację. Jest to jedna z metod stosowanych do analizy struktury agrarnej gospodarstw rolnych. Wzór Van Duina, używany do obliczania wskaźnika rozdrobnienia gospodarstw, można zapisać jako:

$$R = \frac{\sqrt{n} - 1}{P}$$

gdzie:

- R – wskaźnik rozdrobnienia gospodarstwa;
- n – liczba działek wchodzących w skład jednego gospodarstwa;
- P – powierzchnia gospodarstwa (w hektarach).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urzędzenia Terenów Rolnych w Lublinie

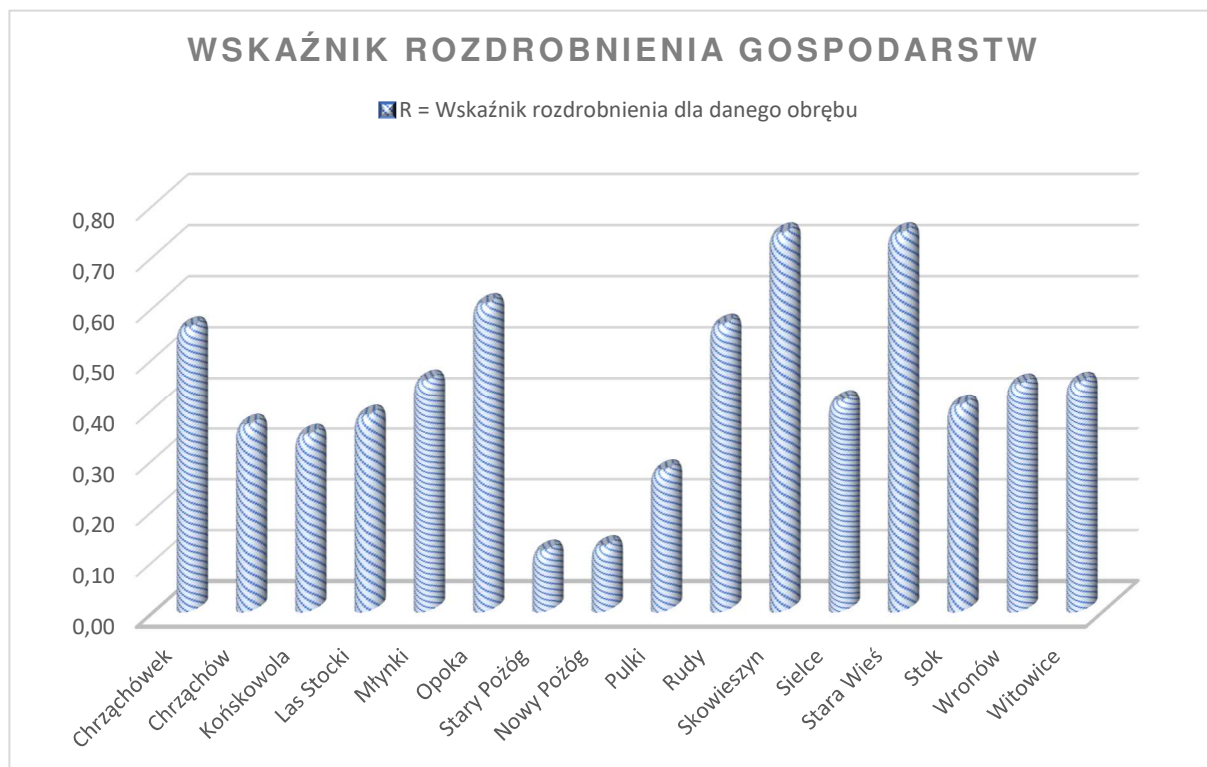
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Wskaźnik ten daje wartość liczbową, która informuje o stopniu skomplikowania struktury przestrzennej gospodarstwa. Im wyższy wskaźnik R, tym większe rozdrobnienie, co zwykle przekłada się na mniejszą efektywność gospodarowania ziemią. Na przykład, jeżeli gospodarstwo ma dużą liczbę małych działek, wskaźnik R będzie wyższy, co może oznaczać trudności w zarządzaniu tak rozproszonymi zasobami.

W Tabeli 14 w obrębach Skowieszyn i Stara Wieś wskaźnik rozdrobnienia wynosi 0,74, co jest najwyższą wartością w gminie. To oznacza, że gospodarstwa w tych obrębach są stosunkowo mocno rozdrobnione, może to powodować zmniejszoną efektywność gospodarowania, takie jak trudności w mechanizacji czy wysokie koszty transportu wewnętrznego. Z kolei obręby takie jak Nowy Pożóg i Stary Pożóg mają najniższe wartości wskaźnika R na poziomie 0,12. Oznacza to, że gospodarstwa w tych obrębach są stosunkowo mało rozdrobnione (Rys. 20.), co wskazuje na korzystniejszą strukturę przestrzenną dla prowadzenia działalności rolniczej.

Rys. 21. Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Tabela 14. Wskaźnik rozdrobnienia średniego gospodarstwa w gminie

Lp.	Obręb	średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego (p)	średnia liczba działek w gospodarstwie (n)	Średnia powierzchnia działki	liczba działek na 100ha	Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw
		ha		ha		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1	Chrzążówek	2,7119	6,29	0,6158	232,10	0,56
2	Chrzążów	2,6949	3,92	0,9149	145,50	0,36
3	Końskowola	2,9542	4,07	1,3077	137,65	0,34
4	Las Stocki	2,3244	3,56	0,8966	153,30	0,38
5	Młynki	3,6428	7,00	0,7326	192,16	0,45
6	Opoka	2,7706	7,11	0,8204	256,78	0,60
7	Stary Pożóg	2,7690	1,75	1,8645	63,13	0,12
8	Nowy Pożóg	2,4401	1,70	1,5599	69,78	0,12
9	Pulki	2,6280	2,96	1,0533	112,57	0,27
10	Rudy	1,9690	4,43	0,6358	225,19	0,56
11	Skowieszyn	2,4105	7,75	0,4091	321,59	0,74
12	Sielce	2,8259	4,67	0,7835	165,25	0,41
13	Stara Wieś	1,6633	4,98	0,3868	299,45	0,74
14	Stok	2,3110	3,72	0,8963	161,14	0,40
15	Wronów	2,2095	3,92	0,8380	177,63	0,44
16	Witowice	2,5120	4,51	0,8808	179,61	0,45
Gmina ogółem (obszar wiejski)		2,5523	4,52	0,9122	180,8027	0,44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 15. Analiza układu przestrzennego działek

Lp.	Obręb	Powierzchnia obrębu	Dominujący układ działek rolnych			
			Blokowe		Pasmowe	
		ha	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1	Chrzążówek	610,9700	0,4583	0,42	529,7005	8,44
2	Chrzążów	721,9715	0,8612	0,79	683,5990	10,89
3	Końskowola	998,6621	37,9549	34,98	241,3669	3,84
4	Las Stocki	639,0508	10,6329	9,80	319,1089	5,08
5	Młynki	963,2933	4,0748	3,76	667,3238	10,63
6	Opoka	233,6225	0,6759	0,62	220,8394	3,52
7	Stary Pożóg	450,0921	10,1145	9,32	195,6461	3,12
8	Nowy Pożóg	647,2692	25,7220	23,70	327,7420	5,22
9	Pulki	316,3166	3,0451	2,81	311,5455	4,96
10	Rudy	190,8216	1,8810	1,73	160,3007	2,55
11	Skowieszyn	823,7604	1,1059	1,02	790,6740	12,59
12	Sielce	746,7136	0,6807	0,63	485,7308	7,74
13	Stara Wieś	186,2444	0,7984	0,74	151,8979	2,42
14	Stok	558,8836	8,0191	7,39	366,2771	5,83
15	Wronów	376,6896	2,0547	1,89	349,1398	5,56
16	Witowice	523,7799	0,4300	0,40	477,0609	7,60
Gmina ogółem (obszar wiejski)		8988,1412	108,5094	1,21	6277,9530	69,85

Źródło: Opracowanie własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

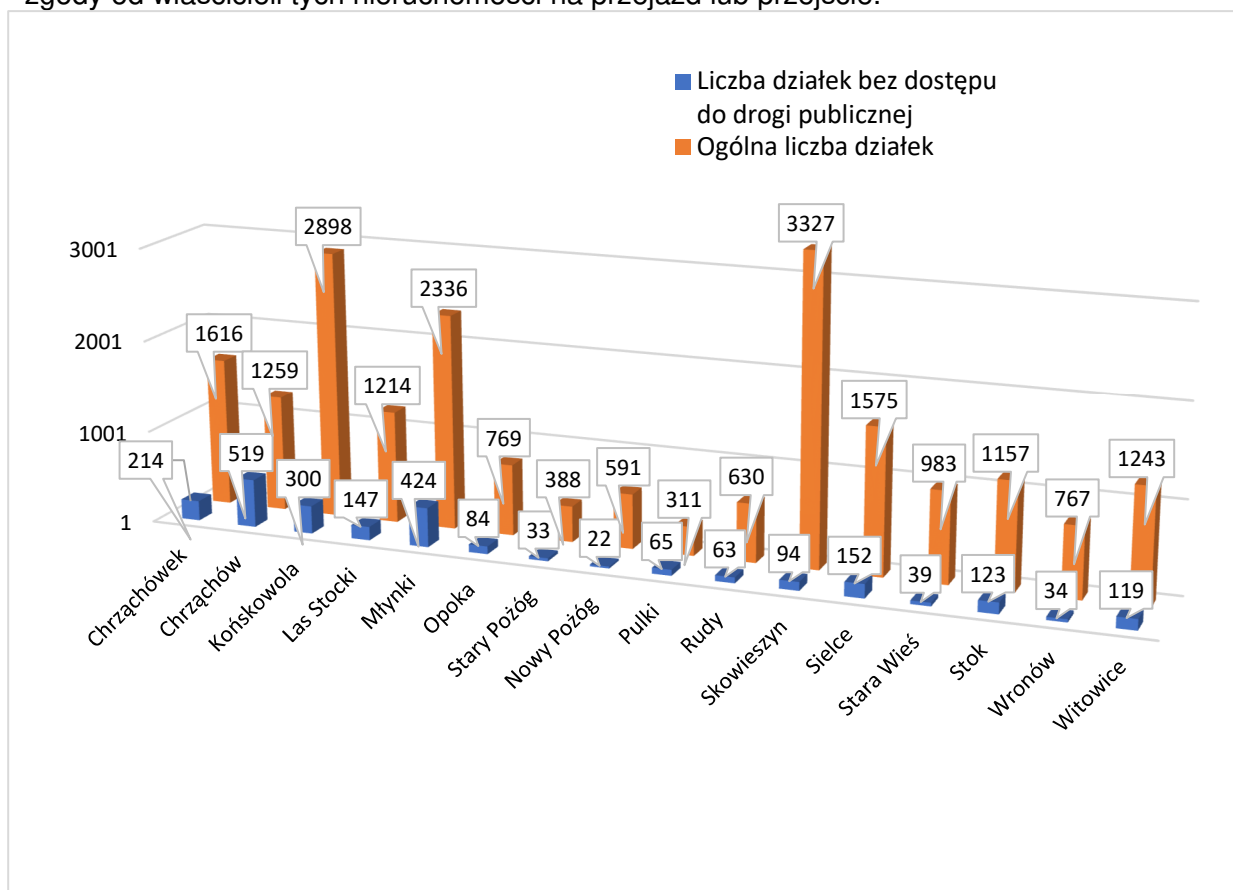
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.5. Działki bez dostępu do drogi publicznej

Działki ewidencyjne bez dostępu do drogi publicznej (Rys. 21.) mają kilka charakterystycznych cech i wiążą się z pewnymi ograniczeniami oraz trudnościami zarówno dla właścicieli, jak i potencjalnych nabywców. Działki te są oddzielone od drogi publicznej innymi działkami, co oznacza, że nie można do nich bezpośrednio dojechać z publicznej drogi. Dostęp do działki jest możliwy tylko przez inne nieruchomości, co może wymagać uzyskania zgody od właścicieli tych nieruchomości na przejazd lub przejście.

Rys. 22. Działki bez dostępu do drogi publicznej
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Na terenie gminy Końskowola znajdują się 2432 działek ewidencyjnych bez dostępu do drogi publicznej (ewidencyjnej). Największym odsetkiem charakteryzuje się obręb Chrzążówek (41,22%) (Tabela 15). Na terenie obrębu Chrzążówek znajdują się dużo dróg transportu rolnego, które nie są drogami ewidencyjnym i leżą na gruntach podmiotów prywatnych. Kolejnym obrębem, w którym jest wysoki odsetek działek ewidencyjnych bez dostępu do drogi publicznej są Pulki oraz Młynki. Jest tam kolejno 20,90% oraz 18,15% wszystkich działek z poszczególnych obrębów, które nie posiadają dostępu do drogi publicznej

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

(Rys. 22.). Najdogodniejszą siecią drogową charakteryzuje się obręb Skowieszyn, którego działki bez dostępu do drogi publicznej wynoszą zaledwie 2,83%. Łączna powierzchnia działek ewidencyjnych bez dostępu do drogi publicznej to prawie 700ha (678,2735ha). Największa powierzchnia działek znajduje się w Chrząchowie (188,0055ha).

Działki ewidencyjne bez dostępu do drogi publicznej stanowią wyzwanie zarówno dla właścicieli, jak i potencjalnych nabywców. Wymagają one często dodatkowych działań prawnych i technicznych, aby uzyskać odpowiedni dostęp, co może wpływać na ich wartość i użytkowanie.

Tabela 16. Działki ewidencyjne bez dostępu do drogi publicznej

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Ilość ogólna działek	Ilość działek bez dostępu do drogi publicznej		Powierzchnia działek bez dostępu do drogi publicznej	
		ha	jedn.	jedn.	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	Chrzążówek	610,9700	1616	214	13,24	49,5885	8,12
2	Chrzążów	721,9715	1259	519	41,22	188,0055	26,04
3	Końskowola	998,6621	2898	300	10,35	42,4890	4,25
4	Las Stocki	639,0508	1214	147	12,11	59,3115	9,28
5	Młynki	963,2933	2336	424	18,15	81,3164	8,44
6	Opoka	233,6225	769	84	10,92	6,8590	2,94
7	Stary Pożóg	450,0921	388	33	8,51	23,5208	5,23
8	Nowy Pożóg	647,2692	591	22	3,72	11,7054	1,81
9	Pulki	316,3166	311	65	20,90	18,0185	5,70
10	Rudy	190,8216	630	63	10,00	13,8396	7,25
11	Skowieszyn	823,7604	3327	94	2,83	24,3312	2,95
12	Sielce	746,7136	1575	152	9,65	53,2412	7,13
13	Stara Wieś	186,2444	983	39	3,97	3,6611	1,97
14	Stok	558,8836	1157	123	10,63	62,7696	11,23
15	Wronów	376,6896	767	34	4,43	9,1597	2,43
16	Witowice	523,7799	1243	119	9,57	30,4566	5,81
Razem Gmina		8988,1411	21064	2432	11,55	678,2735	7,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 23. Działki bez dostępu do drogi publicznej
Źródło: Opracowanie własne

2.3.6. Obiekty związane z obsługą rolnictwa

Gmina Końskowola to również miejsce działalności większych przedsiębiorstw, takich jak ferma drobiu DROB-WIT z siedzibą w Witowicach, która jest istotnym punktem na gospodarczej mapie regionu. Przedsiębiorstwa takie, jak DROB-WIT, wraz z innymi firmami działającymi na terenie gminy (Tabela 16.), odgrywają kluczową rolę w lokalnej gospodarce, zapewniając miejsca pracy oraz przyczyniając się do rozwoju regionu. Na terenie gminy funkcjonuje kilka sklepów przemysłowo- spożywczych, sklep rolniczy w Końskowoli, stacja paliw oraz myjnia samochodowa w Młynkach. Natomiast w pobliżu Urzędu Gminy w Końskowoli funkcjonuje małe targowisko. Wszystkie obiekty publiczne mają parkingi w dobrym stanie technicznym.

W gminie Końskowola funkcjonuje kilka przedsiębiorstw zajmujących się skupem produktów rolnych, zlokalizowanych w różnych miejscowościach (Tabela 17.). Przykładem jest firma "BOŻENA"handel - Export - Import Leszek Antas, która działa w Końskowoli. Specjalizuje się ona w skupie owoców miękkich, co oznacza, że przyjmuje owoce takie jak truskawki, maliny, jagody oraz porzeczki. Innym przedsiębiorstwem jest "LUX-GREEN" prowadzona przez Szczepana Szalaka, która także zajmuje się skupem owoców miękkich i znajduje się w Starym Pożogu.

Tabela 17. Wykaz przedsiębiorców w gminie

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa	Rodzaj przedsiębiorstwa
1.	2.	3.
1	ALLIA Sp. z o.o.	Produkcja konstrukcji stalowych
2	Centrum Zaopatrzenia Ogrodnictwa SZKÓLKARZ	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
3	DROB-WIT SAMOREK Sp.j.	Ferma drobiu
4	Drukarnia ELKO Sp. j.	Usługi poligraficzne
5	Floribunda Gospodarstwo Szkółkarskie Tomasz Krzyżanowski	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
6	Gospodarstwo Ogrodniczo – Szkółkarskie Skwarek Zbigniew i Danuta	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
7	Gospodarstwo Szkółkarskie Danuta Czarnecka	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
8	Gospodarstwo Szkółkarskie Krzysztof Lis	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
9	Gospodarstwo Szkółkarskie Leszek Adamczyk	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
10	Gospodarstwo Szkółkarskie Małgorzata i Jan Broniewscy	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
11	Hurtownia Szkółkarska J.Z.W Cur	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
12	Hydro – Instal	Usługi ziemne, brukarskie i hydrauliczne
13	Janczar Jan Sławomir Czarnecki	Sprzedaż środków ochrony roślin, nawozów rolniczych i ogrodniczych
14	Licencjonowane Gospodarstwo Szkółkarskie Andrzej Bojarszczuk – Tomasz Przepiórka	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
15	Manufaktura Różana	Przetwórnia kwiatów i owoców róż
16	P.P.H. WAY-POL Waś i WaśSp.j	Przetwórstwo i produkcja mrożonych owoców i warzyw
17	PULANNA Sp. z o.o.	Firma kosmetyczna
18	Szkółka Piech	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
19	Szkółka Roślin Ozdobnych Tadeusz Pałka	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
20	Szkółka Roślin Wrzosowatych Magdalena i Marek Majewscy	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
21	Szkółki Kurowscy	Przedsiębiorstwo szkółkarskie
22	Technika Grzewcza i Sanitarna „Cholewa i S-ka” Roman Cholewa i Dawid Cholewa	Usługi montowania instalacji grzewczych i sanitarnych
23	Tomasz Tusiński Przedsiębiorstwo Szkółkarskie	Przedsiębiorstwo szkółkarskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminy Końskowola

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W Starym Pożogu działa również firma Marcina Wasia, która skupuje owoce miękkie. W Końskowoli, oprócz wspomnianej wcześniej firmy "BOŻENA", znajduje się także przedsiębiorstwo P.P.U.H. Waś Tomasz i Agnieszka Tomasz Waś, które zajmuje się skupem owoców miękkich. W Nowym Pożogu swoją działalność prowadzi Zakład Usługowo-Handlowy Mieczysław Wójcik, również specjalizujący się w skupie owoców miękkich.

Oprócz firm skupujących owoce miękkie (Tabela 18.), w gminie Końskowola działa także przedsiębiorstwo PW Duda, które mieści się w Chrzążowie. Firma ta zajmuje się skupem zbóż, słomy oraz kukurydzy. Dzięki różnorodności działalności tych przedsiębiorstw, rolnicy z gminy Końskowola mają możliwość sprzedaży różnych rodzajów plonów i produktów rolnych, co wspiera lokalną gospodarkę i umożliwia rozwój sektora rolniczego w regionie.

Tabela 18. Skupy rolne na terenie gminy

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa	Rodzaj skupowanych plonów i produktów	Miejscowość
1.	2.	3.	4.
1	"BOŻENA"haNDEL- EXPORT- IMPORT LESZEK ANTAS	Skup owoców miękkich	Końskowola
2	"LUX-GREEN" SZCZEPAN SZALAK	Skup owoców miękkich	Stary Pożóg
3	MARCIN WAŚ	Skup owoców miękkich	Stary Pożóg
4	P. P. U. H WAŚ TOMASZ I AGNIESZKA TOMASZ WAŚ	Skup owoców miękkich	Końskowola
5	ZAKŁAD USŁUGOWO-haNDLOWY MIECZYŚŁAW WÓJCIK	Skup owoców miękkich	Nowy Pożóg
6	PW DUDA	Skup zbóż, słomy i kukurydzy	Chrzążów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ARiMR

2.3.7. Stan i ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna (RPP) w gminie Końskowola charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami naturalnymi oraz użytkowaniem gruntów. Wysoka jakość gleb, w tym przeważające czarnoziemy oraz gleby brunatne, sprzyja intensywnej produkcji rolniczej. Dominują tu uprawy zbóż, takich jak pszenica i pszenżyto, oraz kukurydzy na ziarno. Strukturę użytków rolnych tworzą głównie grunty orne, które stanowią znaczną część powierzchni rolniczej.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Istotnym aspektem oceny RPP w gminie Końskowola jest procentowy udział gruntów przeznaczonych na cele inne niż rolnicze. W analizie uwzględniono także kategorie terenów rolniczych, które zostały szczegółowo zestawione i opracowane mapowo. Gmina posiada tereny o szczególnych walorach przyrodniczo-rolniczych, które podlegają restrykcyjnej ochronie, co ogranicza możliwości ich przeznaczenia na cele nierolnicze. Zidentyfikowano także tereny o wysokiej ochronie, jednak możliwe do zmiany przeznaczenia w ramach polityki przestrzennej gminy, oraz tereny o złagodzonej ochronie, które mogą być przekształcane na cele nierolnicze w większym zakresie.

Ogólnie, rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy Końskowola jest dobrze zachowana, z przewagą gruntów o wysokiej wartości rolniczej. Ochrona gleb oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią rolniczą są kluczowymi elementami polityki przestrzennej gminy.

2.3.8. Stan i ocena infrastruktury technicznej i społecznej

Zaopatrzenie w wodę

Gmina dysponuje rozbudowaną siecią wodociągową o długości 87,8km. Na terenie gminy funkcjonuje 2450 czynnych przyłączy wodociągowych, które obsługują budynki i inne obiekty. W ramach infrastruktury wodociągowej działają cztery pompownie, zlokalizowane w miejscowościach Skowieszyn, Końskowola, Wronów oraz Stary Pożóg. Ponadto, w gminie czynne są dwie hydrofornie: w Końskowoli przy LODR oraz przy ulicy Żyrzyńskiej. Znajduje się tutaj również siedem nieeksploatowanych hydroforni w miejscowościach Pulki, Końskowola, Stary Pożóg, Stok - Zakierzki oraz Chrzążów. Hydrofornie w Starym Pożogu i Stoku - Zakierkach są uruchamiane awaryjnie w okresach suszy.

Odprowadzanie ścieków komunalnych

Stan infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięty. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej, wraz z kanałami tłocznymi, wynosi 97,9km. Do sieci podłączonych jest 1994 czynnych przyłączy, które obsługują budynki i inne obiekty. Na terenie gminy funkcjonuje 34 przepompownie ścieków, które są rozmieszczone w miejscowościach takich jak Chrzążów, Młynki, Wronów, Opoka, Witowice, Rudy, Końskowola, Skowieszyn, Stary Pożóg, Sielce oraz Nowy Pożóg. Około 100 przydomowych przepompowni ścieków wspiera odprowadzanie ścieków w gospodarstwach domowych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Elektryfikacja gminy

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć elektroenergetyczną, przez jej teren przebiegają linie napowietrzne wysokiego napięcia o wartościach 400kW, 220kW oraz 110kW. Kluczowy rozdzielczy punkt zasilania znajduje się w miejscowości Rudy, co zapewnia stabilne dostawy energii elektrycznej na terenie całej gminy. Dodatkowo, na terenie gminy realizowane są inwestycje w odnawialne źródła energii.

Gazyfikacja i gospodarka ciepła

Gmina posiada rozbudowaną sieć gazową o długości 89,854km, która obejmuje 2162 czynne przyłącza gazowe. Długość samych przyłączy wynosi 40,065km. Mieszkańcy korzystają głównie z lokalnych instalacji gazowych, a także z indywidualnych systemów ogrzewania.

Telefonizacja

Na terenie całej gminy dostępna jest sieć szerokopasmowa, co umożliwia powszechny dostęp do internetu. Dzięki temu mieszkańcy mogą korzystać z nowoczesnych technologii komunikacyjnych, chociaż rozwój sieci telefonii komórkowej w niektórych częściach gminy może wymagać dalszej rozbudowy.

Ośrodki zdrowia są reprezentowane przez Gminny Ośrodek Zdrowia, który świadczy podstawową opiekę medyczną dla mieszkańców. Ważnym elementem wsparcia zdrowotnego jest także Środowiskowy Dom Samopomocy w Końskowoli, który oferuje usługi dziennego wsparcia osobom potrzebującym, a także Dzienny Dom Pomocy w Starej Wsi, który również pełni istotną rolę w opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Straż pożarna na terenie gminy Końskowola jest reprezentowana przez kilka jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), które nie tylko zajmują się gaszeniem pożarów, ale także organizują różnorodne działania kulturalne i edukacyjne. Przykładem jest OSP w Stoku, gdzie zrealizowano przebudowę budynku straży w celu szerzenia działalności kulturalnej oraz ochrony dziedzictwa lokalnego. OSP w Witowicach i Starym Pożogu również odegrały kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańców poprzez zakup nowoczesnego sprzętu ratowniczo-gaśniczego.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na terenie gminy nie ma posterunków policji. Najbliższy posterunek reprezentowany jest przez Komendę Powiatową Policji w Puławach, która odpowiada za bezpieczeństwo i porządek publiczny w regionie. Działania te są wspierane przez współpracę z lokalnymi sądami i kuratorami, co jest szczególnie istotne w kontekście współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Szkoły, przedszkola oraz żłobki w gminie Końskowola są dobrze zorganizowane i zapewniają edukację na wysokim poziomie. Na terenie gminy działa kilka szkół podstawowych, w tym Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Końskowoli, Zespół Placówek Oświatowych im. J. Kochanowskiego w Starym Pożogu oraz Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Chrząchowie. W roku szkolnym 2023/2024 z tych placówek korzystało łącznie 748 dzieci, w tym 157 w przedszkolach i 72 w oddziałach przedszkolnych. Szkoły te realizują nie tylko obowiązkowe programy nauczania, ale także dodatkowe zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów. Wsparcie edukacyjne obejmuje także program „Laptop dla ucznia”, który dostarczył bezpłatne laptopy dla każdego ucznia klasy IV.

Ośrodki opieki społecznej w gminie Końskowola, takie jak Ośrodek Pomocy Społecznej, kładą duży nacisk na pracę socjalną i pomoc rodzinom w trudnej sytuacji. Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe, aby zapewnić odpowiednie wsparcie, które obejmuje m.in. dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, pomoc materialną na zakup żywności i leków oraz wsparcie w leczeniu. Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje także z innymi organizacjami w celu zapewnienia wsparcia rodzinom i dzieciom, w tym współpracując z organizacjami pozarządowymi.

Domy kultury w gminie, takie jak Gminny Ośrodek Kultury w Końskowoli im. K. Walczak, są ważnymi centrami życia kulturalnego. Ośrodek ten organizuje liczne zajęcia dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych, w tym zajęcia plastyczne, kreatywne, lekcje szachów, taekwondo oraz warsztaty edukacyjne. GOK pełni również rolę w wydawaniu lokalnej gazety „Echo Końskowoli” oraz współpracuje z różnymi grupami społecznymi, wspierając lokalne inicjatywy kulturalne i społeczne.

Boisko drużyny gminnej w Końskowoli jest kluczowym obiektem sportowym w tej gminie (Rys. 23.). Na stadionie odbywają się mecze piłki nożnej, w tym rozgrywki klubu sportowego KS Powiślak, który jest jedną z najważniejszych organizacji sportowych w regionie. Klub ten posiada dwie sekcje sportowe: piłki nożnej i siatkówki. Drużyny piłkarskie uczestniczą w rozgrywkach ligowych na różnych poziomach, od juniorów po seniorów, i odnoszą sukcesy

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

zarówno na szczeblu regionalnym, jak i krajowym. Stadion służy także innym wydarzeniom sportowym organizowanym przez lokalne instytucje, takie jak zawody biegowe dla dzieci i młodzieży. Jest to zatem ważny element społeczno-kulturalnej tkanki gminy Końskowola, gdzie mieszkańcy mogą aktywnie uczestniczyć w życiu sportowym.

Rys. 24. Boisko gminne
Źródło: inwentaryzacja terenowa

2.4. WARUNKI WODNE I GOSPODARKA WODNA

2.4.1. Ogólny opis warunków wodnych

Gmina Końskowola charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami wodnymi, które są determinowane przez lokalny klimat, ukształtowanie terenu oraz obecność cieków wodnych. Głównymi rzekami przepływającymi przez gminę są Kurówka, która jest dopływem Wisły. Tazarka oraz jej dopływy stanowią kluczowe elementy systemu hydrologicznego gminy.

Kurówka płynie przez centralną część gminy, zaopatrując w wodę zarówno tereny rolnicze, jak i osady ludzkie. Na terenie gminy znajdują się także liczne małe zbiorniki wodne, stawy i rowy melioracyjne (Tabela 19.), które są istotne dla retencji wodnej i regulacji poziomu wód gruntowych. Gmina posiada kilka zbiorników wodnych, które pełnią różnorodne funkcje, zarówno retencyjne, rekreacyjne, jak i ekologiczne. Te zbiorniki wodne, wraz z siecią rowów melioracyjnych, odgrywają kluczową rolę w zarządzaniu zasobami wodnymi.

Pod względem hydrologicznym, gmina Końskowola leży w strefie umiarkowanego kontynentalnego klimatu, co wpływa na sezonowe wahania poziomu wód powierzchniowych i gruntowych. Opady atmosferyczne mają znaczący wpływ na bilans wodny gminy, a ich średnia roczna suma wynosi około 600-700mm. W okresach intensywnych opadów deszczu, szczególnie wiosną i jesienią, może dochodzić do podtopień na terenach nisko położonych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 19. Grunty pod wodami

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu (ha)	Grunty pod wodami <i>istniejące</i> (udział w powierzchni obrębu)									
			razem		wody stojące (Ws)		wody płynące (Wp)			rowy (W)		
			ha	%	ha	%	ha	km	%	ha	km	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1	Chrzążówek	610,9700	6,5939	1,08	0,5132	0,08	4,7978	6,8540	0,79	1,2829	6,4143	0,21
2	Chrzążów	721,9715	11,6062	1,61	1,8105	0,25	8,0335	12,2468	1,11	1,7622	8,8108	0,24
3	Końskowola	998,6621	14,2812	1,43	6,3680	0,64	5,7551	10,6816	0,58	2,1581	10,7905	0,22
4	Las Stocki	639,0508	2,3802	0,37	0,6434	0,10	1,4532	7,8818	0,23	0,2837	1,4185	0,04
5	Młynki	963,2933	18,2323	1,89	8,6553	0,90	7,3981	14,0984	0,77	2,1789	10,8947	0,23
6	Opoka	233,6225	3,7619	1,61	0,1946	0,08	3,2342	5,3903	1,38	0,3331	1,6656	0,14
7	Stary Pożóg	450,0921	1,3670	0,30	1,2062	0,27	-	-	-	0,1608	0,8040	0,04
8	Nowy Pożóg	647,2692	1,8090	0,28	0,4749	0,07	0,5570	4,0248	0,09	0,7770	3,8850	0,12
9	Pulki	316,3166	12,1028	3,83	5,0169	1,59	4,7978	6,8540	1,52	2,2881	11,4403	0,72
10	Rudy	190,8216	2,5933	1,36	0,0622	0,03	2,3810	3,9683	1,25	0,1501	0,7504	0,08
11	Skowieszyn	823,7604	0,5752	0,07	0,1320	0,02	-	-	-	0,4432	2,2161	0,05
12	Sielce	746,7136	1,9303	0,26	0,1789	0,02	0,4235	2,8233	0,06	1,3280	6,6399	0,18
13	Stara Wieś	186,2444	1,3668	0,73	0,8979	0,48	-	-	-	0,4689	2,3445	0,25
14	Stok	558,8836	0,5824	0,10	0,1128	0,02	-	-	-	0,4696	2,3482	0,08
15	Wronów	376,6896	1,1231	0,30	0,1809	0,05	-	-	-	0,9422	4,7108	0,25
16	Witowice	523,7799	1,1955	0,23	0,9639	0,18	-	-	-	0,2315	1,1576	0,04
Gmina ogółem (obszar wiejski)		8988,1411	81,5009	15,45	27,4117	4,79	38,8310	74,8231	7,76	15,2582	76,2911	2,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.2. Wody płynące i ciekі naturalne

Gmina Końskowola charakteryzuje się bogatą siecią hydrologiczną, na którą składają się zarówno rzeki, jak i rowy melioracyjne

Rzeka Kurówka przepływa przez centralną część gminy i jest jednym z jej najważniejszych cieków wodnych. Stan rzeki jest zróżnicowany w zależności od pory roku i warunków atmosferycznych. Latem, w okresach niskich opadów, poziom wody w rzece znacznie spada, co może prowadzić do lokalnych problemów z zaopatrzeniem w wodę oraz utrzymaniem odpowiedniego poziomu nawadniania w rolnictwie. Zimą i wiosną, podczas roztopów oraz intensywnych opadów, rzeka Kurówka narażona jest na powodzie i podtopienia, zwłaszcza w niżej położonych obszarach gminy.

Całkowita długość rzeki Kurówka wynosi około 49km, jednak nie cała jej długość przebiega przez teren gminy Końskowola. Na podstawie dostępnych danych topograficznych i hydrologicznych, stwierdzono, że odcinek rzeki biegnący przez gminę Końskowola wynosi 17,42km, co stanowi 3,13% powierzchni gminy.

Oprócz głównej rzeki, na terenie gminy Końskowola znajduje się kilka mniejszych strumieni i dopływów, które zasilają Kurówkę. Strumienie te mają zmienne przepływy, zależne od warunków atmosferycznych, i często są wykorzystywane w rolnictwie do nawadniania. W kontekście gospodarczym, ciekі te dostarczają wodę niezbędną do nawadniania upraw rolnych, które stanowią istotną część gospodarki gminy.

Ciekіem naturalnym jest również Struga Kurowska. Jest to ciek o długości całkowitej 6,35km z 1,90km przepływa przez Nowy Pożóg, następnie przebiega przez Klementowice i Kurów. W Kurowie wpływa do Kurówki i stanowi lewostronny jej dopływ. Struga Kurowska jest ważnym ciekіem w tym obszarze. Odpowiada, za odprowadzanie wód opadowy z terenów o większym nachyleniu stoku z terenów w/w miejscowości. Podczas wywiadu terenowego stan Strugi Kurowskiej został oceniony jako dobry.

Innymi znaczącymi ciekami są Dopływ spod Pożoga Nowego (o długości 2,13km), Dopływ z Lasu Stockiego (o długości 3,52km), Dopływ z Okręglicy (o długości 1,96km). Zestawienie długości cieków dla obrębów zostało wykazane w tabeli poniżej (Tabela 20). Wszystkie te ciekі mają bardziej charakter rowów melioracyjnych niż rzek. Są stosunkowo płytkie (od 2 do 3m głębokości), a średnia szerokość lustra wody oscyluje od 1 do 1,5m.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 20. Cieki naturalne w poszczególnych obrębach

L.p.	Obręb	Nazwa cieku	Administrator	Długość
				km
1.	2.	3.	4.	5.
1	Chrzążówek	Kurówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	1,00
2	Chrzążów	Kurówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	4,58
3	Końskowola	Dopływ spod Pożoga Nowego	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	2,13
		Kurówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	1,89
4	Las Stocki	Dopływ z Lasu Stockiego	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	2,62
		Dopływ z Okręglicy	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	1,96
5	Młynki	Kurówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	4,60
6	Opoka	Kurówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	3,03
7	Stary Pożóg	-	-	-
8	Nowy Pożóg	Struga Kurowska	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	1,89
9	Pulki	Kurówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	0,21
10	Rudy	Kurówka	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	1,74
11	Skowieszyn	-	-	-
12	Sielce	-	-	-
13	Stara Wieś	-	-	-
14	Stok	Dopływ z Lasu Stockiego	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Radomiu	0,90
15	Wronów	-	-	-
16	Witowice	-	-	-
Razem		-	-	26,56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PGW Wody Polskie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Przeprawę przez wszystkie cieki ułatwiają przepusty. Podczas wywiadu terenowego okazało się, że większość nie posiada odpowiedniej drożności, dlatego wymagają przeprowadzenia prac konserwacyjnych. Przepusty ulegają zanieczyszczeniu poprzez akumulację naturalnych pozostałości takich jak patyki czy też ziemia, która zgromadziła się tam w wyniku erozji wodnej. W tych miejscach nie stwierdzono akumulacji odpadów antropogenicznych.

Mosty na terenie gminy Końskowola są istotne zarówno dla komunikacji, jak i zarządzania wodami. Większość mostów na terenie gminy przechodzą nad rzeką Kurówką. Wywiad terenowy wykazał, że mosty znajdujące się na tym obszarze są w stanie dobrym lub bardzo dobrym. Budowle mostowe znajdujące się na terenie gminy nie wymagają poprawek.

W gminie Końskowola występują rozbieżności dotyczące cieków wodnych (Rys. 24.), które są zdefiniowane jako brak wyznaczonej działki w Ewidencji Gruntów i Budynków lub sytuacje, w których ciek przebiega poza wyznaczoną działką. W obrębie Końskowola dla dopływu spod Pożoga Nowego brak jest wyznaczenia działki na odcinku o długości 1,77km, a ponadto w tym samym obrębie dla dopływu z Lasu Stockiego brak jest wyznaczenia działki na odcinku 0,07km. W obrębie Las Stocki dla dopływu z Lasu Stockiego występuje brak wyznaczenia działki na odcinku 2,93km (Tabela 21.). W obrębie Młynki stwierdzono, że dla Dopływu z Okręglicy brak jest wyznaczenia działki na odcinku 1,30km, natomiast dla cieku Kurówka ciek faktycznie przebiega poza wyznaczoną działką na odcinku 0,07km oraz brak jest wyznaczenia działki na odcinku 0,14km. W obrębie Stok dla dopływu z Lasu Stockiego ciek faktycznie przebiega poza wyznaczoną działką na odcinku 0,90km.

Na terenie obszaru całej gminy 27,03% cieków posiada nieuregulowany stan prawny w Ewidencji Gruntów i Budynków. Innymi problemami regulacji prawnej cieków są konflikty, Przez konflikty rozumie się sytuacje, w których działka ewidencyjna wydzielona dla cieku wodnego jest przerywana przez działkę drogową. Na obszarze całej gminy zaobserwowano 3 konflikty. Dwa w obrębie Nowy Pożóg na cieku Struga Kurowska oraz jeden w obrębie Chrzążów na rzece Kurówce.

Tabela 21. Rozbieżności cieków

Lp.	Obręb	Nazwa ciek								
		Dopływ spod Pożoga Nowego		Dopływ z Lasu Stockiego		Dopływ z Okręglicy		Kurówka		
		Brak wydzielenia działki (wkm)	Inny przebieg cieków względem granic (wkm)	Brak wydzielenia działki (wkm)	Inny przebieg cieków względem granic (wkm)	Brak wydzielenia działki (wkm)	Inny przebieg cieków względem granic (w km)	Brak wydzielenia działki (wkm)	Inny przebieg cieków względem granic (wkm)	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
1	Końskowola	1,77	0,07	-	-	-	-	-	-	-
2	Las Stocki	-	-	2,93	-	1,30	-	-	-	-
3	Młynki	-	-	-	-	-	-	0,07	0,14	
4	Stok	-	-	0,90	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem (obszar wiejski)		1,77	0,07	3,83	-	1,30	-	0,07	0,14	

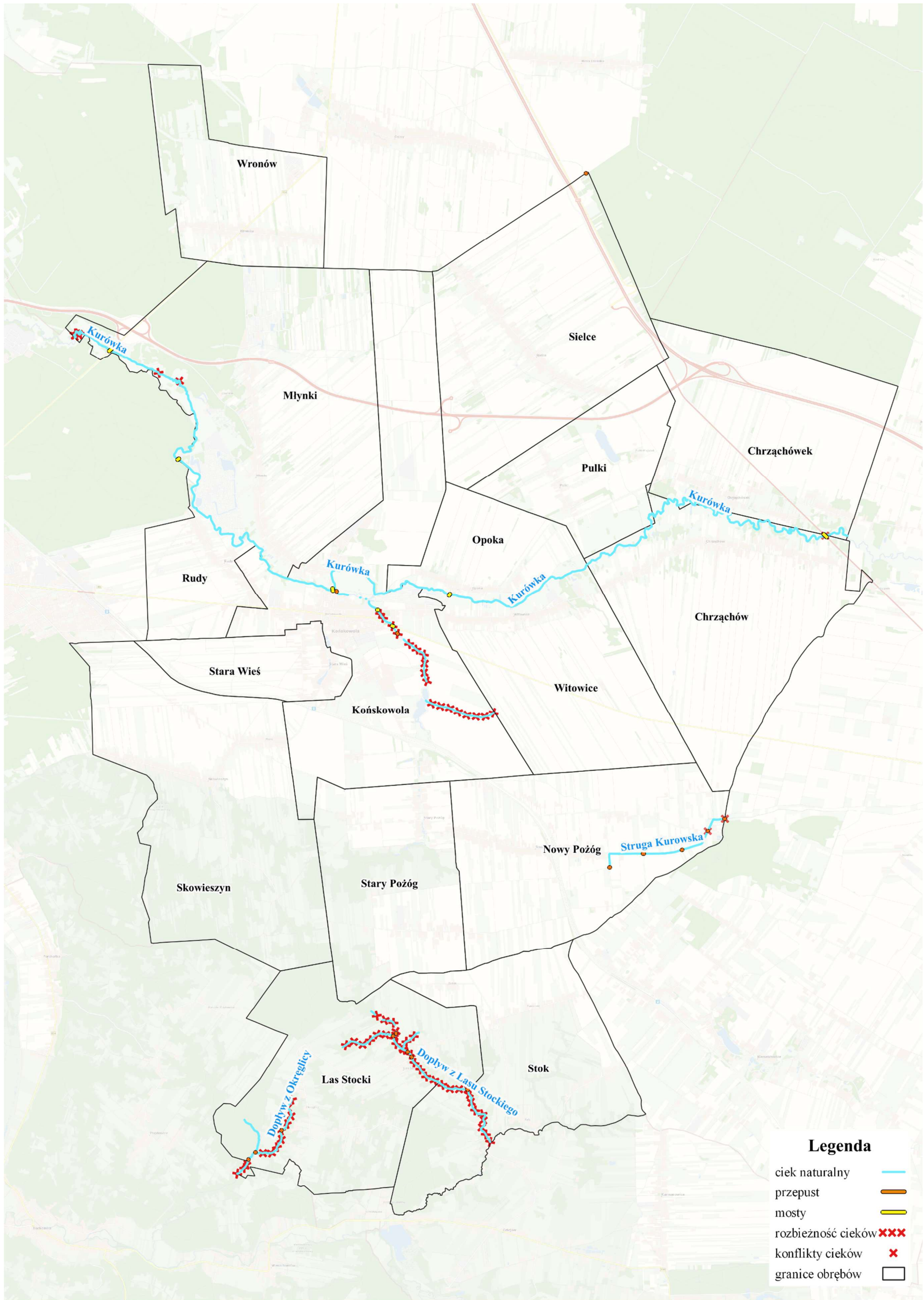
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB oraz PGW Wody Polskie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

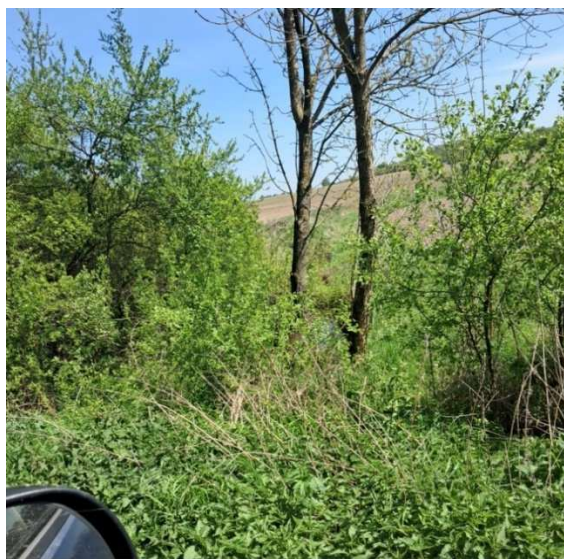
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 25. Wody płynące i ciek naturalne wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi
 Źródło: Opracowanie własne

2.4.3. System melioracji wodnych i urządzenia melioracji wodnych

Na terenie gminy Końskowola znajduje się liczne rowy melioracyjne. Na większości odcinków płyną w swoich naturalnych korytach o szerokości od 2 do 5 metrów, głębokości do 2 metrów i są tylko częściowo uregulowane. Zarastają krzewami i chwastami, miejscami są zbyt płytkie (Rys. 25.) (Rys. 26.), dlatego wymagają częstego przeprowadzania prac konserwacyjnych, takich jak koszenie i wyrównywanie skarp. Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy gminy zwrócili uwagę na zły stan rowów melioracyjnych, przez co woda opadowa oraz roztopowa zalega na gruntach w pobliżu zanieczyszczonych rowów, co stanowi duże utrudnienie w racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią rolniczą.

Rys. 26. Rów w Pulkach wymagający konserwacji
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Rys. 27. Rów w Sielcach wymagający konserwacji
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Rowy służą też regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochronie użytków rolnych przed powodzią. Część odcinków jest uregulowana: dno jest pogłębione, skarpy są wyprofilowane, a bieg jest wyprostowany. Z reguły głębokość jest powiększana do 3 – 4 metrów, a szerokość wzrasta do 6 – 8 metrów. O nieliczne rowy dbają mieszkańcy gminy (Rys.27.). Z reguły są to rowy, które przechodzą przez siedliska ich gospodarstw. Rowów melioracyjnym w stanie dobrym wykazano 33,53km (Rys. 28.).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 28. Rów w Pulkach zagospodarowany przez mieszkańców
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Większość rowów posiada wady prawno – ewidencyjne. Bardzo częstym błędem jest brak wydzielenia cieków w postaci odrębnej działki ewidencyjnej. Rowy funkcjonują, jako wydzielone użytki gruntowe w działce (W), lub w ogóle brakuje zapisu w ewidencji gruntów i nie ma zaznaczenia na mapie. Takich rowów wykazano 36,74km.

W odpowiedniej melioracji gruntów na terenie gminy Końskowola kluczowe jest utrzymanie przepustów drogowych w warunkach umożliwiający dobry przepływ wód powierzchniowych. Na tym terenie umiejscowionych jest wiele przepustów, głównie betonowych, lecz niestety wiele z nich jest w stanie złym, przez co odpowiednia przepustowość nie jest zachowana. Na terenie gminy znajduje się jaz (w Chrzążówku) oraz śluza (w Młynkach). Te urządzenia hydrotechniczne pomagają w regulacji stanu wód a ich stan oceniono, jako dobry. Mimo tego, że 54,37km rowów jest w złym stanie technicznym, wymaga pilnej konserwacji i prac polegających na pogłębieniu dna koryta i oczyszczania brzegów. Cieki te są zbyt płytkie poprzez zamulenie, a koryto zarasta drzewami i krzewami. Część z nich jest sucha, lub prawie sucha i odprowadza wodę epizodycznie, tylko po gwałtownych opadach deszczu i podczas tajania pokrywy śnieżnej. Wtedy tworzą się zastoiska wody i lokalne podmokłości na terenach przylegających. Zestawienie długości rowów, zgodnie z ich stanem dla poszczególnych obrębów wykazano w poniższej tabeli (Tabela 22).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 22. Stan rowów melioracyjnych

L.p.	Obręb	Stan rowów melioracyjnych			
		dobry	zły	nieistniejący	Razem
		km	km	km	km
1.	2.	3.	4.	6.	7.
1	Chrzążów	1,01	3,59	0,14	4,74
2	Chrzążówek	1,43	4,22	3,94	9,59
3	Końskowola	8,17	8,22	10,65	27,03
4	Las Stocki	0,52	-	-	0,52
5	Młynki	7,47	8,45	10,58	26,50
6	Nowy Pożóg	1,48	1,53	-	3,01
7	Opoka	0,00	0,87	1,23	2,10
8	Pulki	4,14	3,60	2,25	9,99
9	Rudy	0,37	-	-	0,37
10	Sielce	1,52	17,25	3,29	22,06
11	Skowieszyn	-	2,22	0,98	3,19
12	Stara Wieś	0,62	1,01	0,57	2,19
13	Stary Pożóg	0,80	-	-	0,80
14	Stok	1,38	1,00	1,61	3,99
15	Witowice	0,35	0,80	1,09	2,24
16	Wronów	4,28	1,62	0,42	6,32
Razem gmina [km]		33,53	54,37	36,74	-

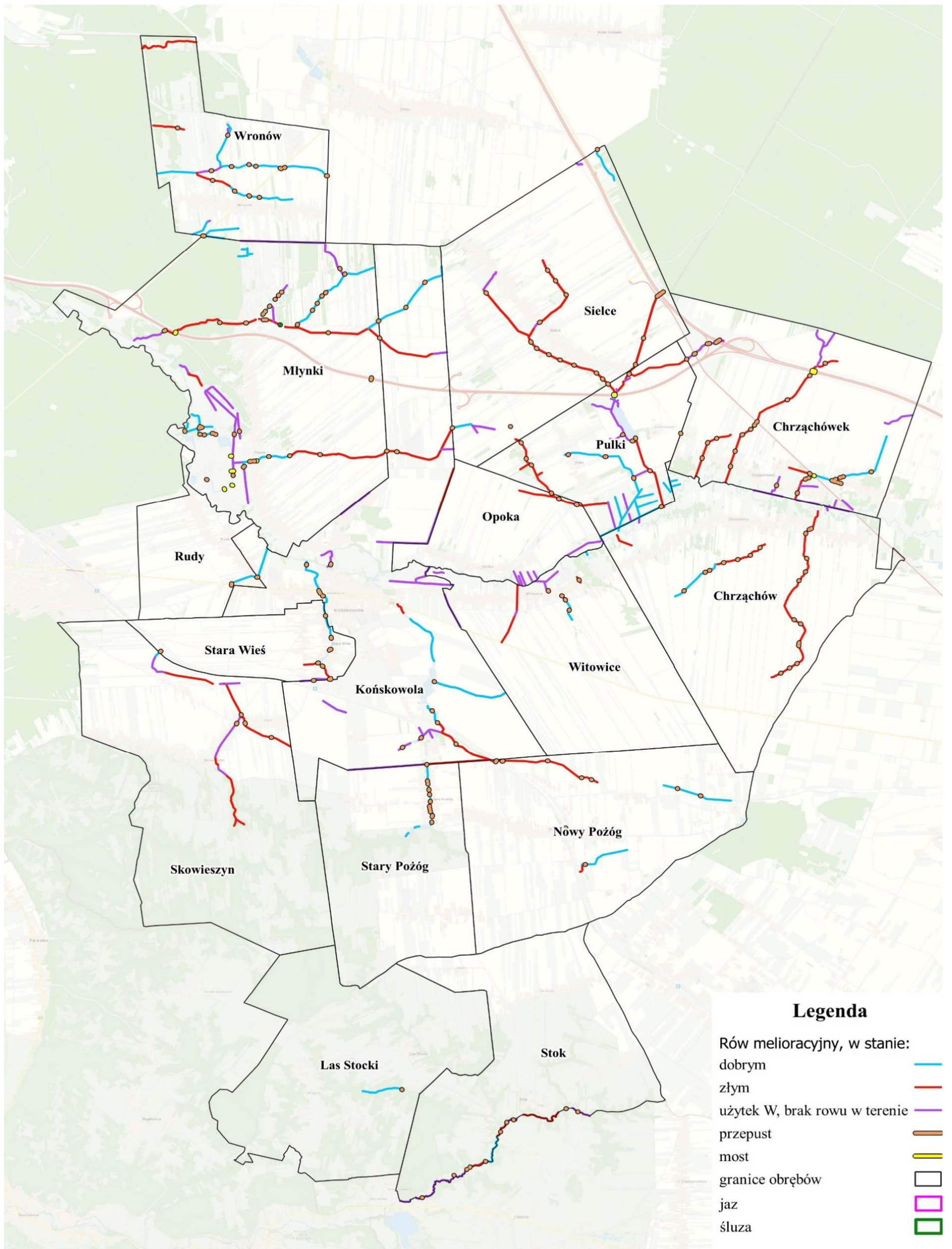
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 29. Stan rowów w gminie Końskowola
Źródło: Opracowanie własne

Na terenie całej gminy została wybudowana sieć podziemna urządzeń melioracyjnych. W ramach tego systemu drenaż został zapewniony poprzez drenaż rurowy, gdzie nadmiar wody z gleby jest odprowadzany do odpowiednich kanałów melioracyjnych, oraz rur melioracyjnych i studni, dzięki którym zakumulowana woda może być retencjonowana i wykorzystana do nawadniania upraw na terenie gminy. W gminie Końskowola, podobnie jak w wielu innych regionach, tego typu działania mają na celu zwiększenie wydajności rolnictwa oraz poprawę warunków hydrologicznych.

2.4.4. Zbiorniki wodne, zbiorniki retencji wodnej i tereny podmokłe

W gminie znajdują się wiele zbiorników wodnych. Zgodnie z Ewidencją Gruntów i Budynków powierzchnia wód stojących zajmuje 27,4117ha jej całkowitej powierzchni. W trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że na terenie większości wsi znajdują się zbiorniki małej retencji. Podczas wywiadu terenowego wykazano kilkanaście mniejszych istniejących zbiorników retencji wodnej nie ujawnionych w Ewidencji Gruntów i Budynków, nie posiadających jednocześnie dedykowanego użytku 'Ws'. Zbiorniki małej retencji znajdują się w szkółek roślin. Najwięcej się w Młynkach, gdzie powierzchnia zbiorników małej retencji wynosi 6,4970ha. Zbiorniki, o tej funkcji nie występują w Chrzążowie, Lesie Stockim, Nowym Pożogu, Opoce, Skowieszynie oraz Starej Wsi. W pozostałych obrębach występują zbiorniki małej retencji wodnej, jednak o łącznej powierzchni mniejszej niż 0,5000ha w danym obrębie.

Na terenie gminy Końskowola występują kilka naturalnych zbiorników wodnych. Większe zbiorniki naturalne występują w przebiegu cieków naturalnych (Rys. 31.), najwięcej z nich występuje na Dopływie spod Nowego Pożoga w miejscowości Końskowola. Ich powierzchnia w Końskowoli zajmuje 5,0318ha. W mniejszym stopniu zbiorniki naturalne występują w lasach, które często nie są zagospodarowane przez człowieka. Mieszkańcy tworząc zagospodarowania swoich siedlisk czy ogródków działkowych budują oczka wodne. Najwięcej z nich znajdują się w Starym Pożogu, gdzie ich łączna powierzchnia zajmuje 5,4921ha. Celem ich budowy nie jest tylko i wyłącznie funkcje rekreacyjne, ale też służą regulacji wodnej na tym terenie. Oczka wodne w Starym Pożogu służą, jako retencja wód powierzchniowych oraz roztopowych spływających z terenów o większym przewyższeniu. Dużą część stanowią zbiorniki hodowlane, które są dobrze zagospodarowane, dojazd do nich jest zapewniony. Stawy hodowlane w większości występują na gruntach prywatnych i na części z nich jest możliwość łowienia ryb dla osób postronnych po uiszczeniu opłaty.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 30. Zbiornik wodny w Skowieszynie
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Rys. 31. Zbiornik wodny w Nowym Pożogu
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Na obszarach gminy Końskowola występują tereny podmokłe, jednak zajmują one niewielką część jej terenów, bo zaledwie 10,6900ha, co stanowi 0,12% powierzchni całej gminy. Obszary podmokłe występują głównie na trwałych użytkach zielonych zlokalizowanych w pobliżu zbiorników wodnych, cieków lub rowów.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 32. Zbiorniki wodne na terenie gminy Końskowola
Źródło: Opracowanie własne

2.4.5. Obszary zagrożone suszą i obszary zalewowe

Tereny gminy Końskowola poprzez swoje warunki klimatyczne oraz glebowe narażone są na susze. Mała ilość opadów atmosferycznych oraz wysoka temperatura na przełomie kwietnia i maja przyczyniły się do największych braków wody gruntowej w 2023 roku (w okresie styczeń - lipiec). Najbardziej narażonymi na suszę uprawami były zboża ozime i jare, kukurydza, rzepik i rzepak, tytoń, warzywa gruntowe, krzewy i drzewa owocowe, truskawki i rośliny strączkowe (Tabela 22). Przyniosło to duże straty dla mieszkańców całej gminy, gdzie wiele z nich utrzymuje się tylko z rolnictwa.

Tabela 23. Zagrożenie suszą na terenie gminy Końskowola

Udział powierzchni zagrożonej suszą [%]

Gatunek roślin uprawnych	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Zboża ozime	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	11.37	0.0	0.0	x	x	x
Zboża jare	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.54	24.72	0.0	0.0	x	x	x
Kukurydza na ziarno	x	x	x	0.0	0.0	5.71	26.97	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kukurydza na kiszonkę	x	x	x	0.0	0.0	5.71	26.97	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Rzepak i rzepik	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	21.57	x	x	x	x	x	x
Ziemniak	x	x	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Burak cukrowy	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Chmiel	x	x	x	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Tytoń	x	x	x	0.0	0.0	0.0	17.03	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Warzywa gruntowe	x	x	x	0.0	0.0	0.0	10.95	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Krzewy owocowe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.73	28.32	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Drzewa owocowe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.14	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Truskawki	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.59	0.0	0.0	x	x	x
Rośliny strączkowe	x	x	x	0.0	0.0	0.0	26.25	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Źródło: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach

Na terenie gminy Końskowola nie występuje duże zagrożenie zalewowe (Rys. 32.). Obszary zalewowe występują w pobliżu rzeki Kurówki i ciek Dopyw spod Pożoga Nowego i zajmują powierzchnię 336,0263ha. Mieszkańcy gminy Końskowola nie zgłaszają problemów związanych z wylewaniem Kurówki, co za tym idzie problemami z zalewaniem gruntów w pobliżu rzeki. Podczas wywiadu terenowego również nie stwierdzono problemów związanych z wylewaniem głównej rzeki Końskowoli.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

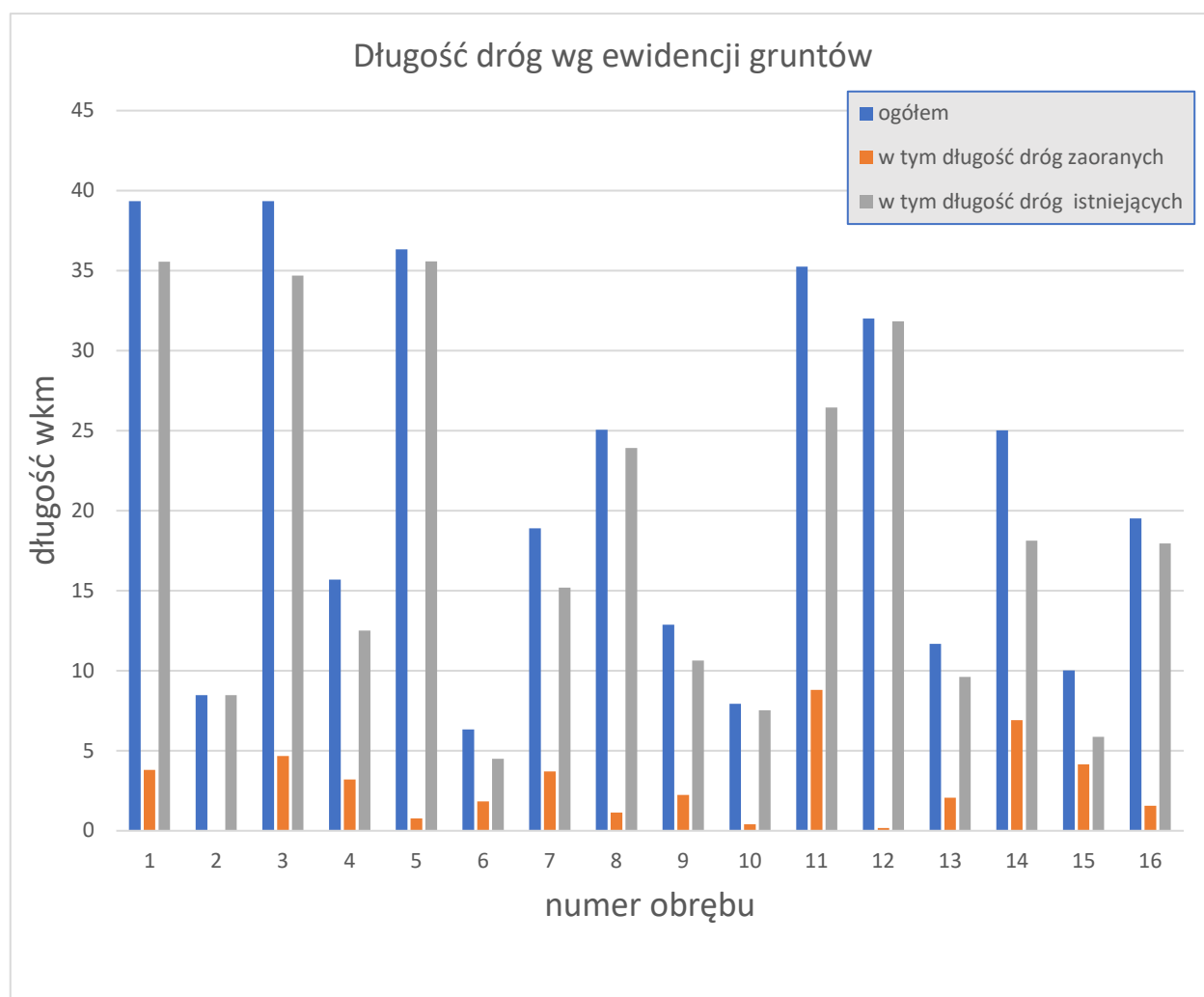

Rys. 33. Obszary zalewowe
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PGW Wody Polskie

2.5. ISTNIEJĄCA SIEĆ DRÓG I KOLEI

2.5.1. Ogólna charakterystyka i układ sieci drogowej i kolejowej

Łączna długość sieci drogowej w gminie Końskowola, według stanu faktycznego wynosi 492,63km z czego długość dróg ujawnionych w EGiB to 343,64km (Rys. 33.). W wyniku inwentaryzacji terenowej wykazano, że 45,32km dróg ujawnionych w EGiB to drogi nieistniejące, które zostały zaorane, bądź uległy zadarnieniu lub zakrzewieniu (Tabela 23). Najwięcej dróg nieistniejących występuje w obrębie Skowieszyn (8,79km).

Rys. 34. Długość dróg wg ewidencji gruntów
Źródło: Opracowanie własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Gęstość istniejącej sieci dróg według Ewidencji Gruntów i Budyneków wynosi 5,48km/100ha. Wskaźnik ten w poszczególnych obrębach wykazuje zróżnicowanie i kształtuje się od 3,23km/100ha w obrębie Las Stocki do 9,07km/100ha w obrębie Stara Wieś (Tabela 24.).

Sieć dróg w gminie Końskowola jest dobrze rozwinięta i zróżnicowana, obejmując drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Dzięki temu gmina ma dobre połączenia komunikacyjne zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne, co sprzyja mobilności mieszkańców oraz rozwojowi gospodarczemu regionu.

Tabela 24. Długości dróg

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu ha	Długość dróg ogólnie km	Długość dróg według ewidencji gruntów					Długość dróg nieujawnionych w ewidencji gruntów		Długość dróg istniejących o trwałej nawierzchni km	Gęstość istniejącej sieci dróg o trwałej nawierzchni (km/100ha)	Gęstość istniejącej sieci dróg ogółem km/100ha
				ogółem km	w tym długość dróg zaoranych		w tym długość dróg istniejących		km	%			
					km	%	km	%					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Chrząchówek	610,9700	48,75	39,34	3,80	9,65	35,54	90,35	9,45	19,38	30,28	4,96	7,98
2	Chrząchów	721,9715	45,48	8,46	-	-	8,46	100,00	37,02	81,39	5,09	0,70	6,30
3	Końskowola	998,6621	50,60	39,33	4,66	11,84	34,68	88,16	11,26	22,26	26,24	2,63	5,07
4	Las Stocki	639,0508	20,66	15,69	3,19	20,34	12,50	79,66	4,97	24,05	6,56	1,03	3,23
5	Młynki	963,2933	58,37	36,33	0,76	2,08	35,57	97,92	22,04	37,76	33,23	3,45	6,06
6	Opoka	233,6225	12,67	6,32	1,83	28,95	4,49	71,05	6,35	50,12	2,69	1,15	5,42
7	Stary Pożóg	450,0921	19,84	18,88	3,70	19,60	15,18	80,40	0,95	4,80	9,08	2,02	4,41
8	Nowy Pożóg	647,2692	33,40	25,05	1,14	4,54	23,92	95,46	8,35	24,99	14,06	2,17	5,16
9	Pulki	316,3166	18,06	12,86	2,23	17,32	10,63	82,68	5,19	28,76	7,77	2,46	5,71
10	Rudy	190,8216	9,69	7,92	0,39	4,97	7,53	95,03	1,76	18,20	4,77	2,50	5,08
11	Skowieszyn	823,7604	38,86	35,24	8,79	24,96	26,44	75,04	3,62	9,31	8,99	1,09	4,72
12	Sielce	746,7136	45,82	32,00	0,17	0,54	31,82	99,46	13,83	30,18	23,65	3,17	6,14
13	Stara Wieś	186,2444	16,90	11,67	2,06	17,63	9,61	82,37	5,23	30,94	5,06	2,72	9,07
14	Stok	558,8836	28,23	25,02	6,90	27,59	18,11	72,41	3,22	11,39	9,31	1,67	5,05
15	Wronów	376,6896	13,96	10,01	4,14	41,37	5,87	58,63	3,95	28,27	4,06	1,08	3,71
16	Witowice	523,7799	31,36	19,51	1,56	8,00	17,95	92,00	11,85	37,79	11,54	2,20	5,99
Gmina ogółem		8988,1411	49263	343,64	45,32	13,19	298,32	86,81	149,04	30,25	202,39	2,25	5,48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGIB, BDOT10k, Inwentaryzacji terenowej

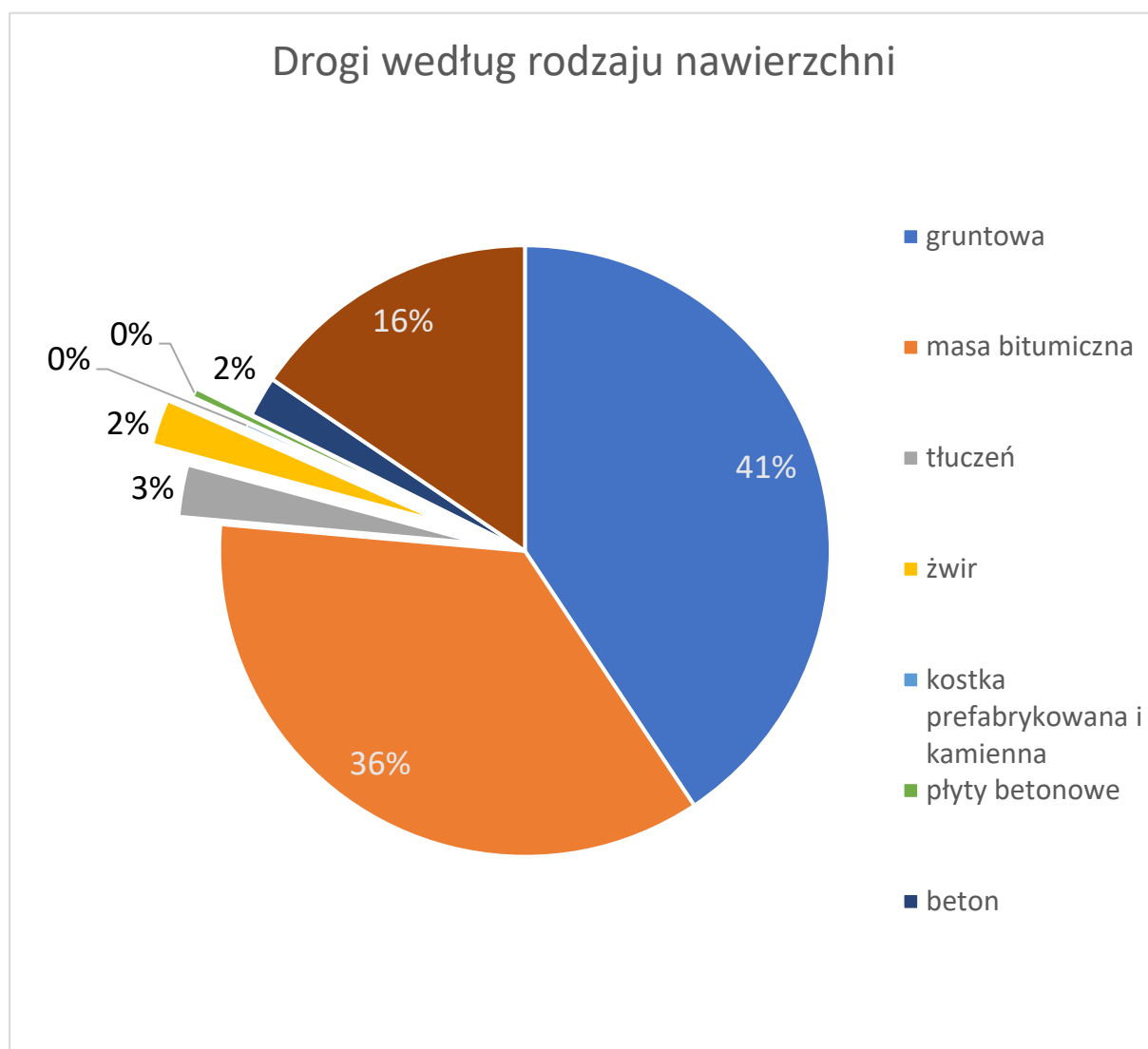
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Długość dróg o twardej – ulepszonej nawierzchni (bitumiczne, betonowe, kostkowe, żwirowe) wynosi obecnie 203,45km (Tabela 25) (Rys. 35.). Drogi te znajdują się w dobrym stanie technicznym. Drogi o twardej – nieulepszonej nawierzchni (tłuczniowej), o łącznej długości 13,61km. Dróg o nawierzchni gruntowej jest 200,28km, z czego przejezdnych 133,93km, a zarośniętych i nieprzejezdnych – 66,36km. Procentowy rozkład dróg według rodzaju nawierzchni został przedstawiony za pomocą wykresu (Rys. 34.).

Rys. 35. Drogi według rodzaju nawierzchni
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej

Tabela 25. Sieć drogowa według rodzaju nawierzchni i stanu technicznego

L.p.	Obręb	Drogi wg rodzaju nawierzchni i stanu technicznego															Razem
		gruntowa		masa bitumiczna		tłuczeń		żwir		kostka prefabrykowana i kamienna		płyty betonowe		beton		nie istniejące	
		stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły	stan dobry	stan zły		
		km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	
1.	2.	3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	11.
1	Chrzążówek	7,98	5,03	29,34	-	0,95	-	0,96	-	-	-	-	-	-	-	4,49	48,75
2	Chrzążów	33,03	3,65	5,09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,72	45,48
3	Końskowola	12,57	4,58	23,25	0,76	1,88	-	1,13	-	0,79	0,18	0,13	-	-	-	5,32	50,60
4	Las Stocki	0,74	5,70	5,82	-	0,30	-	0,50	0,24	-	-	-	-	-	-	7,36	20,66
5	Młynki	15,28	3,30	26,11	-	5,01	-	1,98	-	-	-	-	-	5,14	-	1,54	58,37
6	Opoka	1,92	1,50	2,69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,56	12,67
7	Stary Pożóg	3,09	3,96	7,47	-	-	-	0,35	1,16	-	-	0,10	-	-	-	3,70	19,84
8	Nowy Pożóg	12,88	2,66	11,50	-	-	-	2,55	-	-	-	-	-	0,01	-	3,80	33,40
9	Pulki	0,85	2,98	7,77	-	2,52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,94	18,06
10	Rudy	3,14	1,39	4,77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,39	9,69
11	Skowieszyn	5,98	13,27	7,68	-	-	-	0,39	-	-	-	0,93	-	-	-	10,61	38,86
12	Sielce	11,27	1,60	22,32	-	2,72	-	0,02	-	-	-	0,92	-	0,39	-	6,59	45,82
13	Stara Wieś	2,64	6,34	4,59	-	0,17	-	0,47	-	-	-	-	-	-	-	2,69	16,90
14	Stok	4,79	6,29	6,85	-	-	-	0,82	1,17	0,05	-	-	0,29	0,13	-	7,83	28,23
15	Wronów	2,74	1,35	1,08	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,98	-	5,81	13,96
16	Witowice	15,03	2,77	8,95	0,06	0,06	-	0,21	0,17	0,19	-	-	-	1,97	-	1,96	31,36
Razem Gmina		133,93	66,36	175,27	0,81	13,61	0,00	9,39	2,74	1,03	0,18	2,08	0,29	10,62	0,00	76,32	492,63

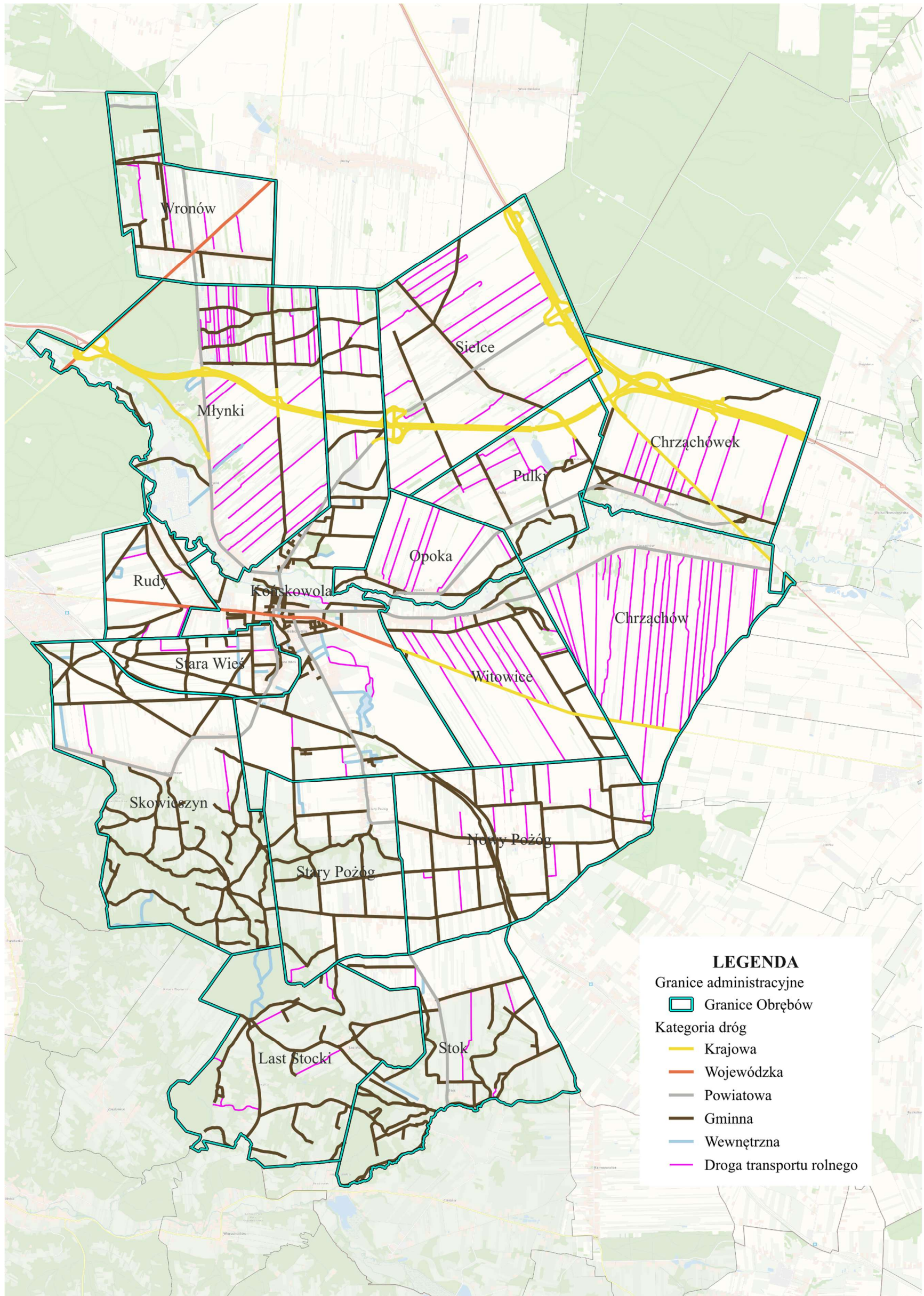
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 36. Sieć drogowa gminy Końskowola
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Przez teren Gminy Końskowola przebiega linia kolejowa nr 7, znana również jako linia Warszawa Wschodnia – Dorohusk (Rys. 38.). Jest to jedna z głównych linii kolejowych w Polsce, łącząca Warszawę z Lublinem i dalej z granicą Ukraińską. Trasa ta jest istotna zarówno z punktu widzenia pasażerskiego, jak i towarowego, stanowiąc kluczowy szlak transportowy wschodniej Polski.

Rys. 37. Trasa kolejowa w obrębie Końskowola
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Na terenie gminy Końskowola znajduje się przystanek kolejowy Końskowola (Rys. 37.), który obsługuje lokalnych mieszkańców, umożliwiając im łatwy dostęp do większych miast i regionów. Obecność przystanku jest znaczącym udogodnieniem, wpływającym pozytywnie na mobilność mieszkańców oraz rozwój lokalnej gospodarki.

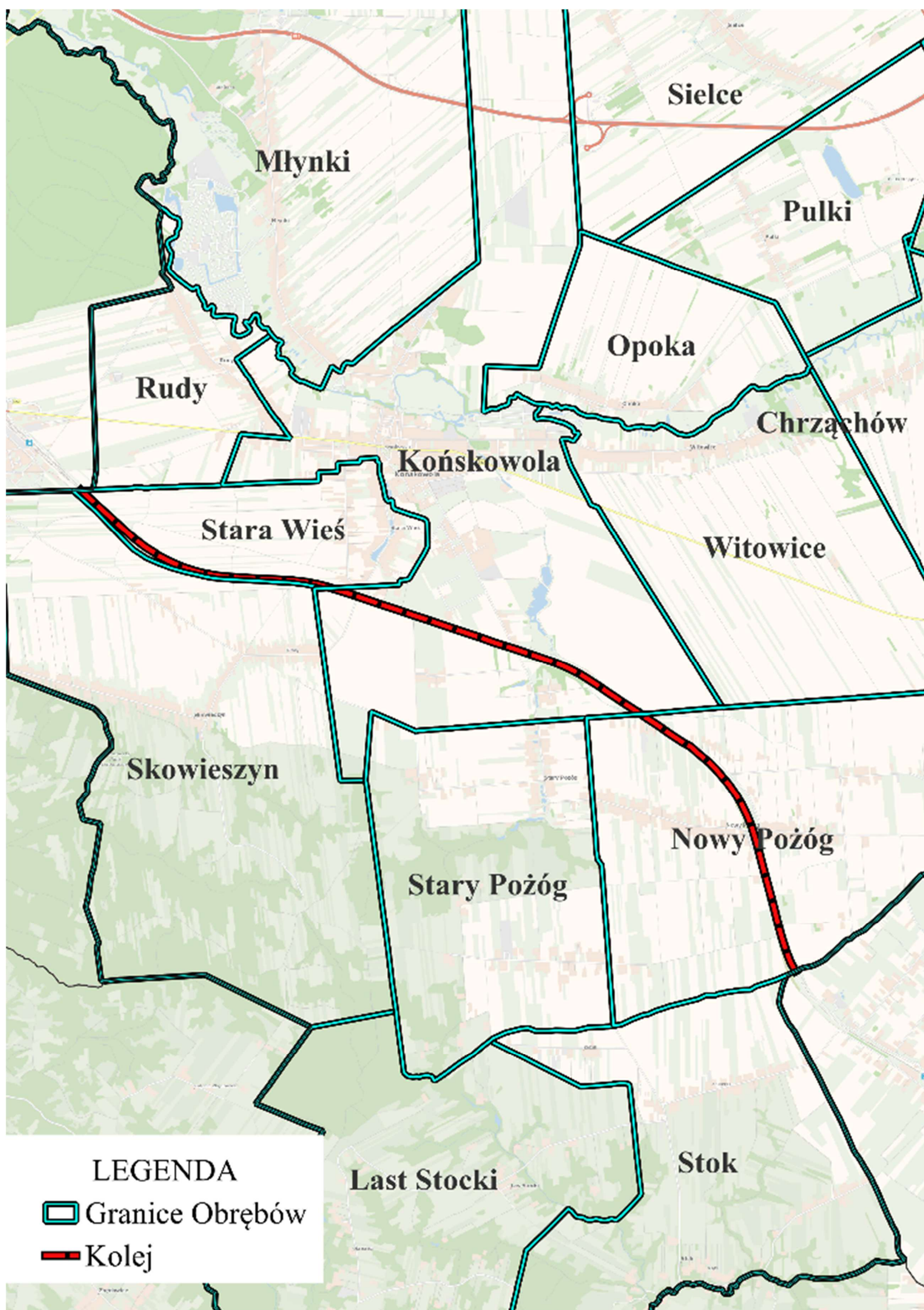
Rys. 38. Przystanek kolejowy w obrębie Końskowola
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Linia kolejowa przebiega przez teren gminy na długości 7,39km, dzieląc się na trzy odcinki. Zaczynając od południowo-wschodniej części gminy, Nowy Pożóg - Odcinek o długości 2,49km. Ta część trasy przebiega przez obszar, który jest głównie rolniczy, z rozległymi polami uprawnymi i nielicznymi zabudowaniami. Linia kolejowa (Rys. 36.) przecina centralną część gminy, gdzie zlokalizowany jest przystanek kolejowy Końskowola. Stara Wieś - Odcinek o długości 2,22km. Trasa w tej części gminy przechodzi przez obszary mieszkalne oraz tereny rolne.

Przez całą trasę kolejową biegnącą przez Gminę Końskowola, linia nr 7 jest regularnie utrzymywana i modernizowana, co zapewnia jej efektywne funkcjonowanie i bezpieczeństwo przewozów. Bliskość tej ważnej linii kolejowej przyczynia się do rozwoju gospodarczego gminy, poprawiając dostępność transportową i komunikacyjną regionu.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 39. Sieć kolejowa gminy Końskowola
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKP

2.5.2. Rodzaje dróg według podziału na kategorie i klasy dróg

Sieć dróg w gminie Końskowola tworzą drogi publiczne, w tym: odcinek drogi ekspresowej S12 i S17 (73,02km), odcinek drogi wojewódzkiej nr 874 (7,42km) (Rys. 39.), a także dróg powiatowych (37,51km), gminnych (232,37km) (Rys. 40.), wewnętrznych (13,06km) oraz dróg należących do właścicieli prywatnych tj. drogi transportu rolnego (129,26km) (Tabela 26).

Rys. 40. Droga wojewódzka nr DW824 w obrębie Wronów
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Rys. 41. Droga gminna w obrębie Pulki
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urzędzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 26. Klasy dróg

L.p.	Obręb	Klasy dróg																		
		Krajowa			Wojewódzka			Powiatowa			Gminna			Wewnętrzna			Droga transportu rolnego			Razem
		stan dobry	stan zły	nieistniejąca	stan dobry	stan zły	nieistniejąca	stan dobry	stan zły	nieistniejąca	stan dobry	stan zły	nieistniejąca	stan dobry	stan zły	nieistniejąca	stan dobry	stan zły	nieistniejąca	
		km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	
1.	2.	3.			4.			5.			6.			7.			8.			9.
1	Chrzążówek	24,53	-	-	2,00	-	-	2,57	-	-	3,63	2,83	3,78	-	-	-	6,50	2,20	0,71	48,04
2	Chrzążów	1,65	-	-	-	-	-	3,44	-	-	2,59	0,79	-	-	-	-	30,44	2,86	3,72	41,76
3	Końskowola	4,28	-	-	2,49	-	-	6,83	-	-	18,79	3,82	3,98	3,20	0,42	0,78	4,18	1,28	0,57	50,03
4	Las Stocki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,36	5,45	3,19	-	-	1,88	-	0,50	2,29	18,37
5	Młynki	15,23	-	-	1,36	-	-	4,90	-	-	13,06	-	0,76	1,48	-	-	17,49	3,30	0,78	57,59
6	Opoka	-	-	-	-	-	-	1,89	-	-	1,21	1,50	1,83	-	-	-	1,52	-	4,73	7,94
7	Stary Pożóg	-	-	-	-	-	-	2,81	-	-	7,71	4,67	3,70	0,50	-	-	-	0,45	-	19,84
8	Nowy Pożóg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24,28	2,66	1,14	-	-	-	2,66	-	2,67	30,73
9	Pulki	5,71	-	-	-	-	-	1,16	-	-	3,89	0,82	2,23	-	-	-	0,39	2,16	1,71	16,35
10	Rudy	-	-	-	1,56	-	-	-	-	-	4,44	1,12	0,39	0,70	-	-	1,21	0,27	-	9,69
11	Skowieszyn	-	-	-	-	-	-	2,88	-	-	11,02	12,55	8,66	-	-	1,95	1,08	0,72	-	38,86
12	Sielce	18,57	-	-	-	-	-	2,31	-	-	10,32	0,73	0,17	-	-	-	6,45	0,87	6,42	39,40
13	Stara Wieś	-	-	-	-	-	-	1,19	-	-	5,82	5,47	2,06	0,54	0,70	0,09	0,32	0,17	0,55	16,35
14	Stok	-	-	-	-	-	-	2,27	-	-	8,95	6,89	6,90	0,76	-	-	0,66	0,86	0,93	27,30
15	Wronów	-	-	-	-	-	-	0,80	0,73	1,29	3,72	0,62	2,85	-	-	-	2,27	-	1,67	12,29
16	Witowice	3,06	-	-	-	-	-	2,46	-	-	9,74	2,75	1,56	0,06	-	-	11,08	0,24	0,40	30,96
Razem Gmina		73,02	-	-	7,42	-	-	35,50	0,73	1,29	136,52	52,65	43,19	7,24	1,12	4,71	86,24	15,88	27,13	492,63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.5.3. Drogi transportu rolnego

W gminie Końskowola podczas wywiadu terenowego zainwentaryzowano drogi transportu rolnego. Są to drogi istniejące w terenie, jednak nie ujawnione w ewidencji gruntów. Ich łączna długość wynosi 129,26km, co stanowi 26,24% wszystkich dróg w gminie. Drogi transportu rolnego to drogi o nawierzchni gruntowej naturalnej w większości przypadków w stanie złym – wymagającym prac budowlanych. Przyczyny takiego stanu rzeczy są dwójakiego rodzaju.

Część dróg obsługujących większe rozłogi pól o dużej liczbie działek należących do różnych właścicieli jest intensywnie eksploatowana przez licznie i często przejeżdżające maszyny rolnicze. Na niedostatecznie utwardzonej nawierzchni takich dróg powstają koleiny (Rys. 41.), dziury i wyboje, co jest szczególnie widoczne po intensywniejszych opadach deszczu lub podczas wiosennych roztopów, kiedy część odcinków dróg zamienia się w nieprzejezdne grzęzawiska.

Miejsca takie są omijane, a transport odbywa się przylegającym pasem pola, po istniejących uprawach. Doraźne remonty i naprawy dróg, polegające na zasypywaniu dziur gruzem i niwelowaniu kolein są mało skuteczne i nie wpływają na trwałą poprawę ich stanu technicznego. Lepsze efekty daje utwardzenie żwirem lub tłuczniem, ale rezultat prac widoczny jest tylko przez kilkanaście miesięcy, a nawierzchnia wymaga ciągłego dozoru i wyrównywania. Inną przyczyną złego stanu dróg jest zaprzestanie ich wykorzystywania do celów transportowych. Postępująca systematyczna sukcesja traw, chwastów i niejednokrotnie krzewów czy drzew w pasie drogowym, powoduje jego zadarnienie i zarastanie, bez możliwości przejazdu sprzętem rolniczym. Pełnią one kluczową rolę w lokalnym transporcie rolnym i umożliwiają dojazd do działek bez dostępu do drogi publicznej. Należałoby uregulować ich stan prawny oraz ujawnić w EGiB, aby zapewnić im lepszy stan techniczny oraz nawierzchnie utwardzoną.

Rys. 42. Droga transportu rolnego w obrębie Sielce
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

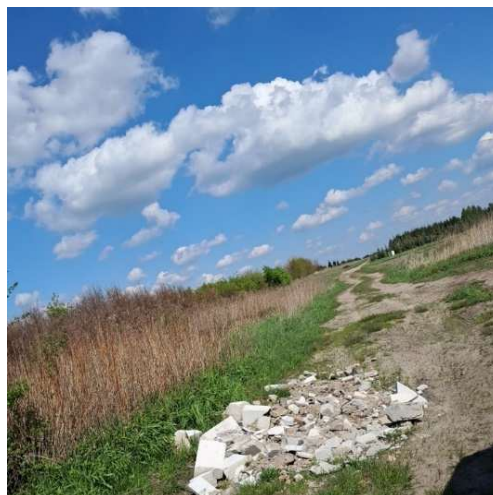
2.5.4. Stan dróg

Inwentaryzacja terenowa dróg w Gminie Końskowola wykazała, że drogi utwardzone (masą bitumiczną, kostką prefabrykowaną i kamienną, płytami betonowymi, betonem) są w większości w bardzo dobrym stanie i nie wymagają prac budowlanych. Drogi utwardzone w dobrym stanie technicznym stanowią 70,22% całej sieci drogowej gminy. Wyjątek stanowią dwa odcinki (0,76km) w obrębie Końskowola (Rys. 43.) oraz 0,06km w obrębie Witowice utwardzone masą bitumiczną, których nawierzchnia jest wyeksploatowana (koleiny, nierówności) i wymaga naprawy. Najwięcej dróg o dobrym stanie technicznym nawierzchni dróg występuje w obrębie Młynki (15,47%).

Większość dróg w stanie złym stanowią drogi transportu rolnego o nawierzchni gruntowej (14,29%) (Rys. 42.). Większość z tych dróg wymaga prac budowlanych. Najwięcej dróg w złym stanie technicznym występuje w obrębie Skowieszyn (18,85%) (Tabela 27.).

Rys. 44. Droga asfaltowa gminna w obrębie Końskowola wymagająca prac
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Rys. 43. Droga transportu rolnego w obrębie Sielce
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Prawie połowę nawierzchni dróg, które znajdują się na terenie gminy stanowią grunty naturalne (200,28km). Dominującą nawierzchnią utwardzoną jest masa bitumiczna, która stanowi 176,0km całej sieci drogowej. Kolejne 13,61km stanowi tłuczeń, 12,13km żwir oraz beton którego długość dróg zinwentaryzowano ponad 10km (10,62km). Rzadziej występującymi nawierzchniami są płyty betonowe (2,37km) oraz kostka prefabrykowana lub kamienna (1,21km) (Rys.44.).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 27. Stan techniczny nawierzchni dróg

L.p.	Obręb	Stan techniczny nawierzchni dróg							
		stan dobry		stan zły		nieistniejąca		Razem	
		km	%	km	%	km	%	km	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1	Chrzążówek	39,23	11,34	5,03	7,14	4,48	5,88	48,74	9,89
2	Chrzążów	38,12	11,02	3,65	5,18	3,72	4,87	45,48	9,23
3	Końskowola	39,76	11,49	5,51	7,83	5,32	6,98	50,60	10,27
4	Las Stocki	7,36	2,13	5,94	8,44	7,36	9,65	20,66	4,19
5	Młynki	53,53	15,47	3,30	4,69	1,54	2,01	58,37	11,85
6	Opoka	4,61	1,33	1,50	2,13	6,56	8,59	12,67	2,57
7	Stary Pożóg	11,02	3,18	5,12	7,27	3,70	4,85	19,84	4,03
8	Nowy Pożóg	26,94	7,79	2,66	3,77	3,80	4,98	33,40	6,78
9	Pulki	11,14	3,22	2,98	4,23	3,94	5,16	18,06	3,67
10	Rudy	7,90	2,28	1,39	1,98	0,39	0,52	9,69	1,97
11	Skowieszyn	14,97	4,33	13,27	18,85	10,61	13,91	38,86	7,89
12	Sielce	37,64	10,88	1,60	2,27	6,59	8,64	45,82	9,30
13	Stara Wieś	7,86	2,27	6,34	9,01	2,69	3,53	16,90	3,43
14	Stok	12,65	3,66	7,75	11,02	7,83	10,26	28,23	5,73
15	Wronów	6,79	1,96	1,35	1,92	5,81	7,62	13,96	2,83
16	Witowice	26,40	7,63	3,00	4,26	1,96	2,57	31,36	6,37
Razem Gmina		345,93	70,22	70,38	14,29	76,32	15,49	492,63	100,00

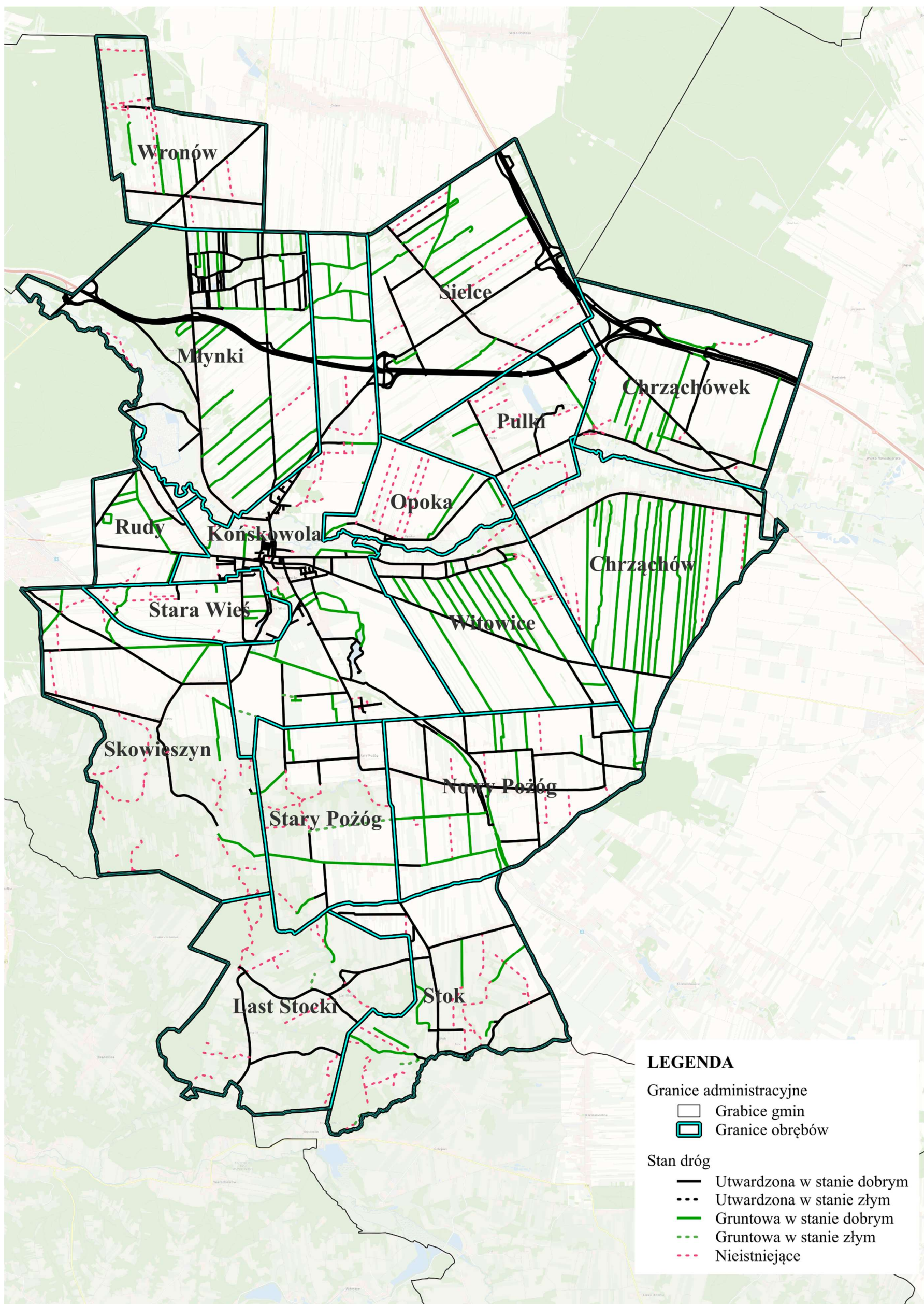
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 45. Sieć dróg gminy Końskowola według stanu nawierzchni
 Źródło: Opracowanie własne

2.6. OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKO NATURALNE

2.6.1. Obszary chronione i formy ochrony przyrody

W gminie Końskowola istnieją różnorodne formy ochrony przyrody, które mają na celu zachowanie zarówno różnorodności biologicznej, jak i krajobrazowej (Rys. 45.). Gmina ta częściowo znajduje się w granicach Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (PL.ZIPOP.1393.PK.30). Park ten, obejmujący 1720,0736ha, rozciąga się na obszarze miejscowości Las Stocki, Skowieszyn, Stary Pożóg i Nowy Pożóg. Został utworzony w 1979 roku, aby chronić unikalne walory przyrodnicze, krajobrazowe oraz kulturowe tego regionu.

W Kazimierskim Parku Krajobrazowym znajdują się malownicze krajobrazy, bogate w różnorodne gatunki roślin i zwierząt. Podłoże parku tworzą skały wapienne, które powstały w okresie kredy. Charakteryzuje się on również wyjątkowo dużym zagęszczeniem wąwozów lessowych, których gęstość wynosi 11km/km². Te unikalne formacje geologiczne odgrywają kluczową rolę w zachowaniu lokalnych siedlisk przyrodniczych i stanowią atrakcję turystyczną, przyciągającą turystów z całego kraju. Otulina Kazimierskiego Parku Krajobrazowego zajmuje 1100,8878ha powierzchni gminy Końskowola.

Pomimo braku rezerwatów przyrody na terenie gminy, znajduje się tu Obszar Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór” (PL.ZIPOP.1393.OCHK.166). Obszar ten, zlokalizowany w północno-wschodniej części Sielc, zajmuje 35,0443ha. Ponad 50% powierzchni „Koziego Boru” stanowią użytki rolne, a 0,7% zajmują wody. Na tym terenie występują również rozległe łąki oraz niewielkie torfowiska, które przyczyniają się do różnorodności biologicznej tego obszaru. W gminie Końskowola znajdują się również dwa obszary Natura 2000: „Puławy” oraz „Płaskowyż Nałęczowski”. Obszar „Puławy” zajmuje 69,9601ha i znajduje się w miejscowości Młynki, natomiast obszar „Płaskowyż Nałęczowski” obejmuje 128,1785ha, w tym część Lasu Stockiego i Skowieszyna.

Obszary te stanowią ważne elementy europejskiego systemu ochrony przyrody, chroniąc cenne siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt. Przez teren gminy Końskowola przebiega także korytarz ekologiczny „Mazowsze-Polesie-południe”, który ma na celu umożliwienie migracji zwierząt i wymiany genetycznej między populacjami. W gminie znajdują się również trzy użytki ekologiczne o następujących kodach:

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- PL.ZIPOP.1393.UE.0614052.69, o powierzchni 1,1162ha w Młynkach;
- PL.ZIPOP.1393.UE.0614052.70, o powierzchni 0,2303ha w Młynkach;
- PL.ZIPOP.1393.UE.0614052.71, o powierzchni 0,8861ha w Lesie Stockim.

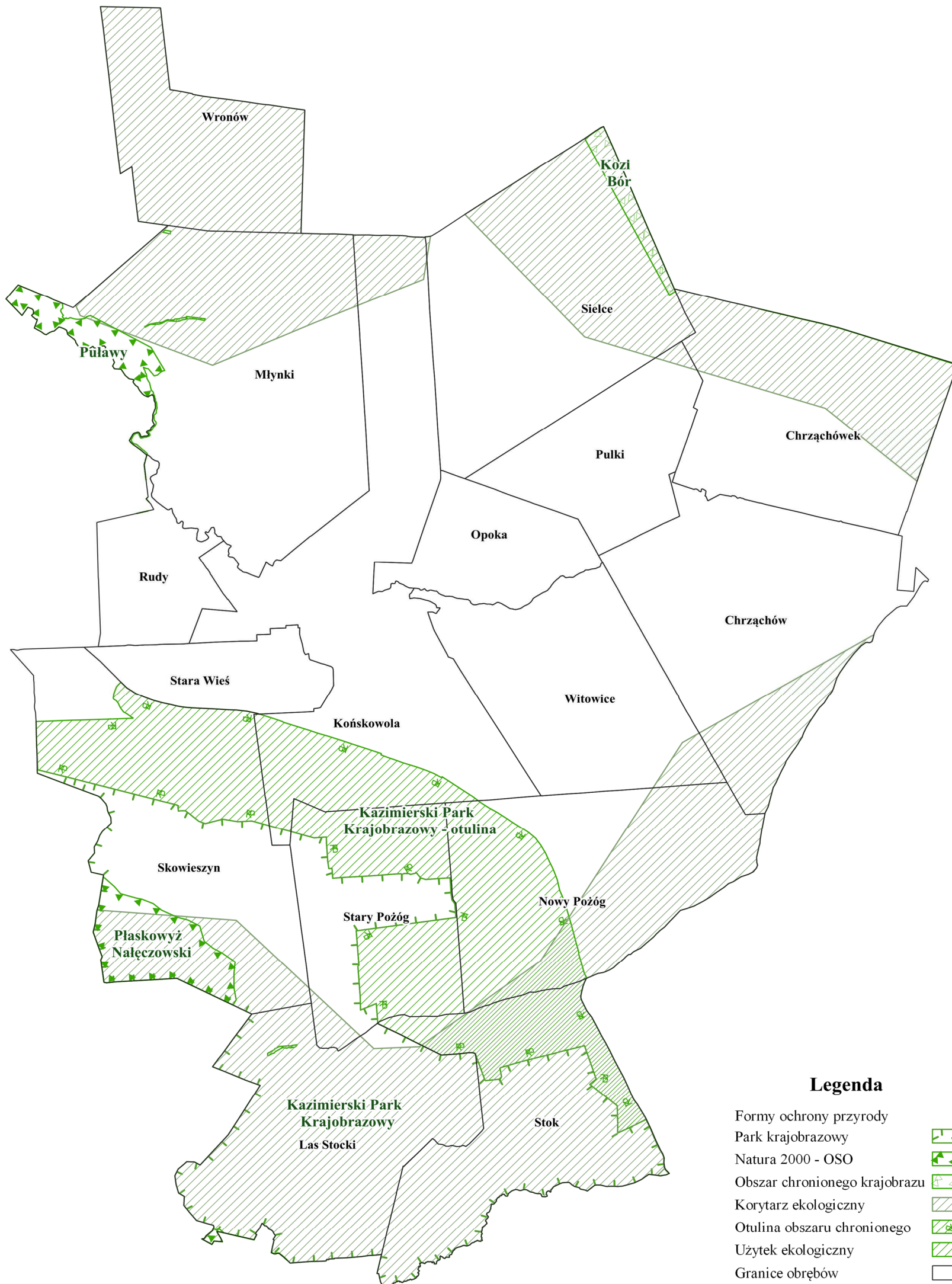
Pomniki przyrody ożywionej oraz nieożywionej nie występują na terenie gminy Końskowola, co jednak nie umniejsza znaczenia ochrony przyrody w tym regionie.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 46. Formy ochrony przyrody
Źródło: Opracowanie własne

2.6.2. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Szata roślinna i świat zwierzęcy gminy Końskowola są bogate i różnorodne, odzwierciedlające specyfikę regionu Wyżyny Lubelskiej. Tereny te charakteryzują się urodzajnymi glebami, co sprzyja różnorodności flory i fauny.

Szata roślinna gminy Końskowola jest zróżnicowana, z dominacją terenów rolniczych, lasów, sadów oraz łąk. Pola uprawne zajmują znaczną część powierzchni gminy, gdzie uprawiane są zboża, warzywa, owoce oraz szczególnie popularne w tym regionie szkółki roślin ozdobnych. Lasy w gminie Końskowola, choć nie zajmują dużych powierzchni, odgrywają ważną rolę w ekosystemie. Dominują tutaj lasy liściaste, składające się głównie z dębów, buków, brzoź oraz klonów. W mniejszych ilościach występują także drzewa iglaste, takie jak sosny i świerki. Lasy te są siedliskiem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, a także miejscem rekreacji dla mieszkańców i turystów. Łąki i pastwiska w gminie Końskowola stanowią kolejną ważną część szaty roślinnej. Występują tutaj różnorodne gatunki traw oraz roślin zielnych, które tworzą bogate ekosystemy łąkowe. Na terenie "Kozy Boru" można spotkać rzadkie rośliny takie jak podkolan biały, podkolan zielony, wawrzynek wilczyko, mieczyk dachówkowaty oraz orlik pospolity. Jeziora Duży Ług i Rejowiec są ważnymi siedliskami dla wielu gatunków ptaków wodnych, błotnych oraz drapieżnych. Te tereny są nie tylko wykorzystywane rolniczo, ale także stanowią ważne siedlisko dla wielu gatunków owadów, ptaków oraz drobnych ssaków.

Świat zwierzęcy gminy Końskowola jest równie zróżnicowany jak jej szata roślinna. Lasy są domem dla wielu gatunków ssaków, takich jak sarny, dziki, lisy, zające oraz borsuki. W gęstwinach leśnych można spotkać również drobne ssaki, m.in. jeże, wiewiórki i nietoperze. Ptaki są także ważnym elementem fauny leśnej, z gatunkami takimi jak dzięcioły, sowy, jastrzębie, a także różnorodne drobne ptaki. Łąki i pastwiska są siedliskiem dla wielu gatunków owadów, w tym motyli, pszczoł i chrząszczy, które odgrywają kluczową rolę w zapylaniu roślin. Te tereny przyciągają także różnorodne gatunki ptaków, takie jak skowronki, przepiórki i bociany, które często można spotkać w okolicach rzek i stawów. W wodach rzeki Kurówki i licznych strumieni występują różnorodne gatunki ryb: karpie, szczupaki oraz okonie. W wodach tych można także spotkać płazy, takie jak żaby, ropuchy i traszki. Wilgotne środowiska przybrzeżne są z kolei siedliskiem dla wielu gatunków owadów wodnych oraz roślin wodnych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Wspaniałym siedliskiem dla zwierząt jest Kazimierski Park Krajobrazowy. Spośród małych ssaków występujących w Parku, szczególnie interesujące są nietoperze. Zidentyfikowano tu kilkanaście gatunków tych fascynujących. Wśród nich znajdują się m.in.: nocek duży, nocek Bechsteina, nocek Brandta, borowiec wielki, gacek wielkouch, gacek szary oraz borowiaczek. Warto również wspomnieć o obecności myszy zielnej, orzesznicy i zębiełka białawego. Brak większych kompleksów leśnych sprawia, że w Parku nie ma dużych ssaków związanych z ekosystemami leśnymi.

2.6.3. Krajobraz

Gmina Końskowola, to obszar o wyjątkowo malowniczym krajobrazie wyżynnym, który stanowi część Wyżyny Lubelskiej. Krajobraz tego regionu charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu, która jest wynikiem procesów geologicznych oraz działalności człowieka. Jednym z najbardziej charakterystycznych elementów krajobrazu wyżynnego w gminie Końskowola są liczne wzniesienia i pagórki. Wysokości względne w tym rejonie są umiarkowane, co nadaje terenowi lekko pofalowany charakter. Pagórki te są przeważnie łagodnie nachylone, co sprawia, że są one łatwo dostępne i wykorzystywane przez rolników pod uprawy. Gleby w gminie Końskowola są żyzne i urodzajne, co sprzyja rolnictwu. Pola uprawne zajmują znaczną część krajobrazu i tworzą rozległe, kolorowe mozaiki, tworzone w szczególności przez ośrodki szkółkarskie (Rys. 46.), zmieniające się w zależności od pory roku.

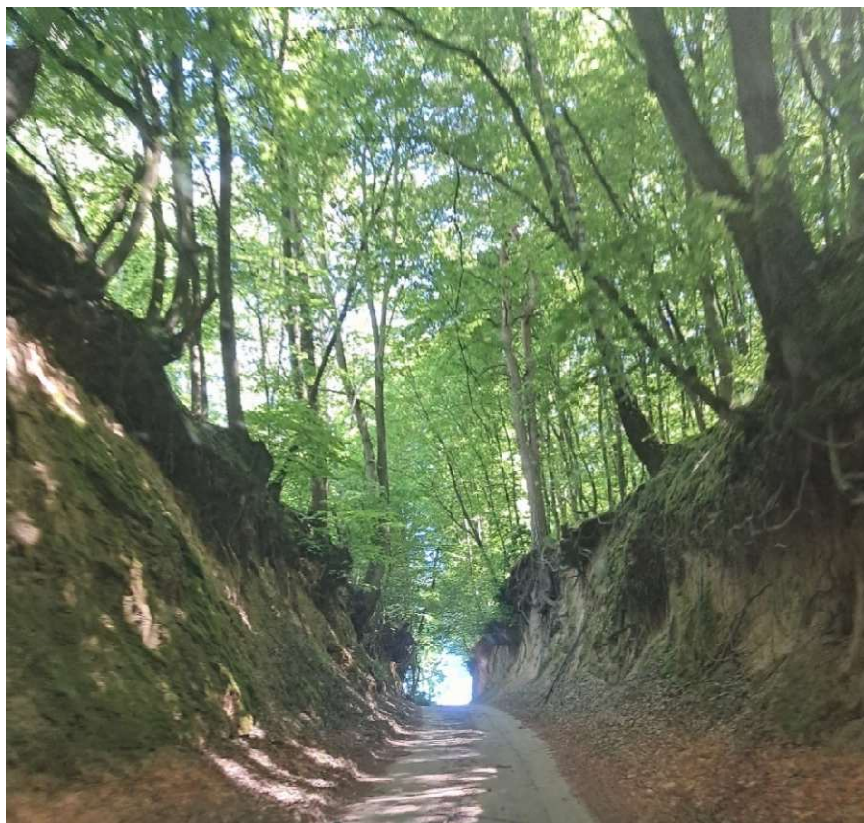
Rys. 47. Szkółka roślin znajdująca się na terenie gminy Końskowola
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 48. Droga przez wąwóz lessowy w Lesie Stockim
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Znaczącym elementem krajobrazu są również liczne lasy, które zajmują mniejsze powierzchnie, lecz stanowią ważny element ekologiczny i przyrodniczy regionu. Lasy te składają się głównie z drzew liściastych, takich jak dęby, buki, oraz brzozy, a także z drzew iglastych, jak sosny i świerki. Leśne ścieżki i polany są popularnym miejscem rekreacji dla mieszkańców oraz turystów, oferując spokój i kontakt z naturą. W krajobrazie wyżynnym gminy Końskowola obecne są także malownicze doliny rzek i strumieni. Rzeka Kurówka jest jednym z głównych cieków wodnych przepływających przez teren gminy. Doliny rzeczne są otoczone bujną roślinnością, tworząc przyjemne kontrasty z otwartymi polami uprawnymi i łąkami. Obszary te są siedliskiem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, co czyni je cennymi przyrodniczo. Osadnictwo w gminie Końskowola jest skoncentrowane głównie w formie wsi i przysiółków. Tradycyjna zabudowa wiejska harmonijnie wpisuje się w krajobraz, z domami i gospodarstwami rozrzuconymi na wzniesieniach i w dolinach. Charakterystyczne dla tego regionu są także sady owocowe, zwłaszcza jabłoniowe, które dodatkowo urozmaicają krajobraz i stanowią ważny element lokalnej gospodarki.

Krajobraz wyżynny gminy Końskowola jest nie tylko piękny, ale również funkcjonalny. Łagodnie pofalowany teren sprzyja zarówno rolnictwu, jak i rekreacji. Szlaki turystyczne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

prowadzące przez malownicze pagórki, lasy i doliny rzek przyciągają miłośników pieszych wędrówek oraz rowerzystów. W krajobrazie tym dostrzegalna jest także historyczna ciągłość osadnictwa i działalności rolniczej, co dodaje mu dodatkowego wymiaru kulturowego. Na południu gmin kształtują się liczne wąwozy wynikające z podłoża lessowego występującego na tym terenie (Rys. 47.).

2.6.4. Obszary leśne, zadrzewienia i zakrzewienia

Gmina Końskowola charakteryzuje się umiarkowanym stopniem lesistości w porównaniu do innych obszarów kraju. Powierzchnia ogólna lasów (Rys. 48.), zadrzewień i zakrzaczeń zajmują łącznie 1167,0402ha, co przekłada się na wskaźnik lesistości wynoszący 12,98% (Tabela 28.). Jest to stosunkowo niski poziom lesistości w porównaniu ze średnią lesistością Polski.

Największą powierzchnią lasów cechuje się obręb Las Stocki, gdzie grunty leśne zajmują aż 264,6223ha, co stanowi 41,41% tego obrębu. To wskazuje, że Las Stocki jest najbardziej zalesionym obszarem w gminie, co może być związane z korzystnymi warunkami naturalnymi oraz historycznym sposobem zagospodarowania terenu. Wysoki wskaźnik lasów wpływa tu na wyraźnie odmienny charakter krajobrazu w porównaniu do innych części gminy. Kolejne znaczące powierzchnie lasów znajdują się w obrębach Młynki i Chrzążów, gdzie powierzchnie leśne wynoszą odpowiednio 236,8875ha oraz 231,8099ha. Oba te obręby charakteryzują się stosunkowo dużą lesistością, co podkreśla ich rolę w strukturze ekologicznej gminy. Z kolei najmniej lasów znajduje się w obrębach Opoka oraz Witowice, gdzie powierzchnie te wynoszą odpowiednio 3,4452ha oraz 12,5268ha. Te obręby są zdecydowanie mniej zalesione, co może wynikać z dominującego użytkowania rolniczego lub innych czynników ograniczających zalesienie.

Największą ilość lasów nieewidencyjnych znajduje się w obrębie Młynki, gdzie zajmują one 15,9425ha. Znaczna powierzchnia takich lasów może wskazywać na dynamiczne zmiany użytkowania gruntów lub procesy sukcesji wtórnej, które nie zostały jeszcze w pełni uwzględnione w oficjalnych rejestrach. Najmniejsza powierzchnia lasów nieewidencyjnych występuje natomiast w obrębach Chrzążówek i Skowieszyn, gdzie wynoszą one odpowiednio 0,9468ha i 0,1479ha. Oznacza to, że w tych obszarach zmiany w strukturze leśnej są bardziej stabilne lub mniej intensywne, co prowadzi do niewielkiej powierzchni lasów, które nie zostały jeszcze wykazane jako użytek leśny w Ewidencji Gruntów i Budyneków.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego zawarte są kolejne działania mające na celu poprawienie stopnia lesistości gminy. Planowana zieleń izolacyjna jest rozmieszczona głównie wzdłuż granic obrębów oraz w pobliżu infrastruktury drogowej i osadniczej w obrębach Chrzążówek, Końskowola, Młynki oraz Pulki. Zieleń izolacyjna pełni rolę ochronną, mając na celu ograniczenie negatywnego wpływu hałasu, zanieczyszczeń powietrza oraz innych uciążliwości związanych z działalnością człowieka na obszary mieszkaniowe i rolnicze. Jej lokalizacja wskazuje na starannie zaplanowane strefy buforowe, które mają również podnosić walory estetyczne krajobrazu. Łączna powierzchnia planowanej zieleni izolacyjnej ujęta w Miejscowym Planie Zagospodarowania przestrzennego to 97,7174ha. W mniejszym stopniu planowane jest powiększenie obszarów zadrzewienia powierzchniowego. Zgodnie z MPZP takie tereny mają zajmować powierzchnie 3,2828ha i znajdować się w obrębach Końskowola oraz Młynki.

Tabela 28. Powierzchnia lasów i stopień lesistości

Lp.	Obręb	Powierzchnia obrębu ogółem	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione					Razem	Stopień lesistości
			Lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione wg ewidencji gruntów (Ls, Lz)	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych wg ewidencji gruntów	Lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione zinventaryzowane w terenie a nieujawnione w ewidencji gruntów	Lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione ujawnione w ewidencji gruntów których brak w terenie			
			ha	ha	ha	ha	ha		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
1	Chrzążówek	610,9700	12,3180	7,0778	15,9235	0,9468	36,2661	5,94	
2	Chrzążów	721,9715	15,0250	5,6710	9,9498	1,1581	31,8039	4,41	
3	Końskowola	998,6621	10,0374	11,8882	9,1209	0,6130	31,6596	3,17	
4	Las Stocki	639,0508	243,5391	21,0832	-	-	264,6223	41,41	
5	Młynki	963,2933	201,3661	9,7006	9,8459	15,9452	236,8578	24,59	
6	Opoka	233,6225	-	-	3,4452	-	3,4452	1,47	
7	Stary Pożóg	450,0921	49,9202	1,9088	-	-	51,8291	11,52	
8	Nowy Pożóg	647,2692	-	1,4684	-	-	1,4684	0,23	
9	Pulki	316,3166	2,5849	3,0375	3,6991	-	9,3216	2,95	
10	Rudy	190,8216	-	0,8471	1,8463	0,1479	2,8413	1,49	
11	Skowieszyn	823,7604	315,3503	9,4932	9,2434	-	334,0869	40,56	
12	Sielce	746,7136	22,4140	6,6098	1,8319	0,4342	31,2899	4,19	
13	Stara Wieś	186,2444	0,8162	0,1675	-	-	0,9837	0,53	
14	Stok	558,8836	48,9840	11,1495	2,4128	-	62,5463	11,19	
15	Wronów	376,6896	33,8316	1,6329	20,0270	-	55,4915	14,73	
16	Witowice	523,7799	3,1908	8,3761	-	0,9600	12,5268	2,39	
Gmina ogółem <small>(obszar wiejski)</small>		8988,1411	959,3775	100,1116	87,3458	20,2053	1167,0402	12,98	

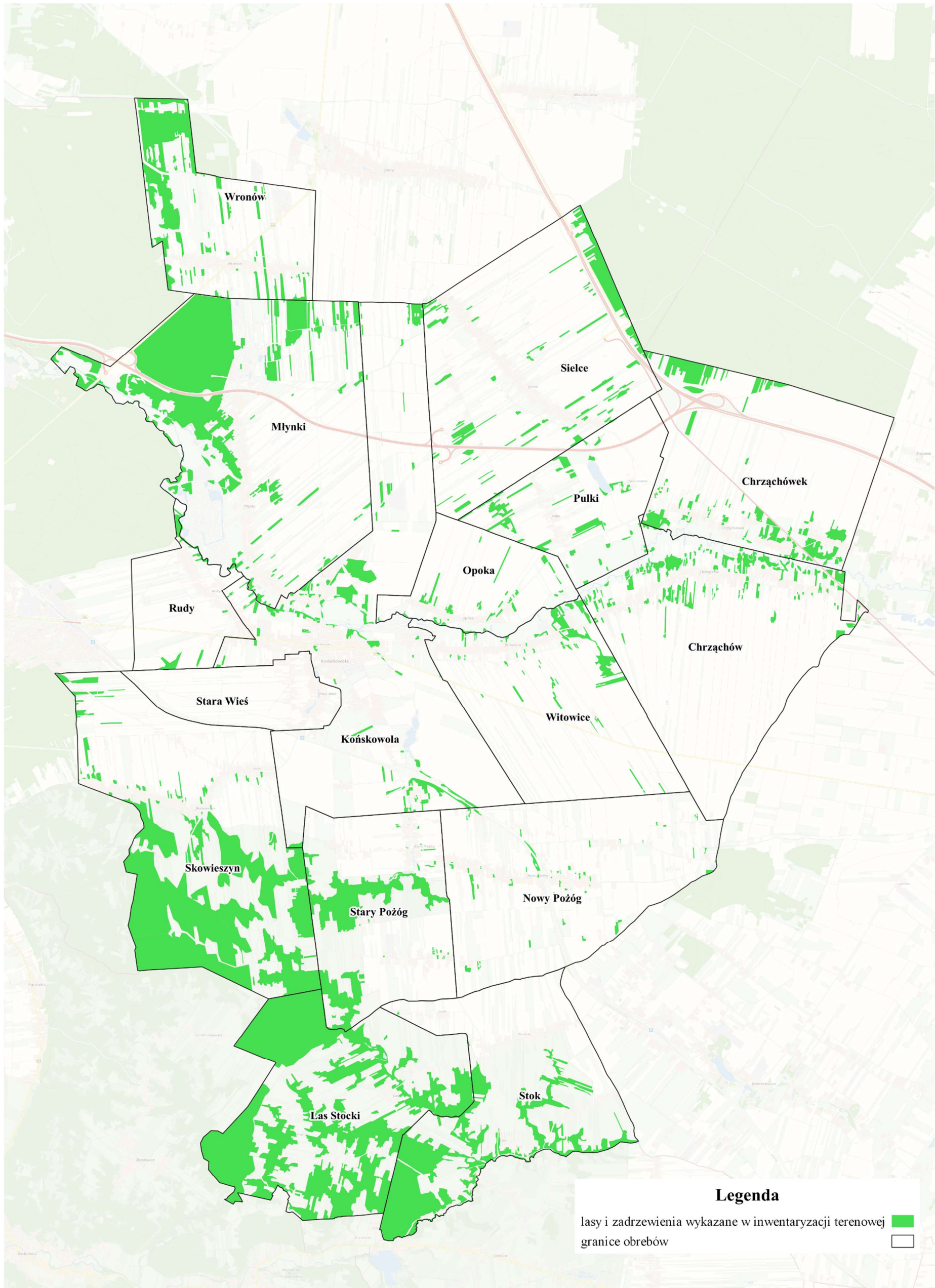
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGiB i inwentaryzacji terenowej

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urzędzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 49. Lasy i zadrzewienia na terenie gminy
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EGiB oraz inwentaryzacji terenowej

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie
 ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.6.5. System odbioru śmieci i składowiska odpadów

System odbioru śmieci w gminie Końskowola jest zarządzany przez „Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. z Puław. Przedsiębiorstwo to odpowiada za zbieranie, transport oraz dalsze zarządzanie odpadami komunalnymi w gminie. ZUK działa zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz standardami ekologicznymi, co zapewnia mieszkańcom Końskowoli regularne i efektywne usługi w zakresie gospodarki odpadami.

Odbiór odpadów odbywa się według ustalonego harmonogramu, który jest regularnie dostarczany mieszkańcom oraz dostępny na stronie internetowej gminy. Odpady są odbierane zgodnie z harmonogramem, raz w miesiącu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz polityką wewnętrzną przedsiębiorstwa ZUK, odpady muszą być posegregowane zgodnie z kategoriami: odpady zmieszane, odpady biodegradowalne, tworzywa, papier, szkło oraz popiół. Odpady zebrane przez Zakład Usług Komunalnych transportowane do specjalistycznych zakładów przetwarzania i utylizacji odpadów poza gminą, co pozwala na minimalizację wpływu na lokalne środowisko. Dzięki współpracy z firmą ZUK, gmina Końskowola skutecznie zarządza odpadami, dbając o czystość i ekologię regionu.

Podczas wywiadu terenowego nie wykazano nielegalnych wysypisk oraz miejsc do uporządkowania. Miejsca publiczne jak i prywatne posesje są uporządkowane z najwyższą starannością. Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy gminy Końskowola nie zgłaszali problemów związanych z odbiorem odpadów.

2.7. AGROTURYSTYKA, TURYSTYKA, KULTURA, ZABYTKI

2.7.1. Agroturystyka i turystyka oraz infrastruktura turystyczna

Gmina Końskowola oferuje bogate możliwości w zakresie agroturystyki i turystyki (Rys. 50.), przyciągając zarówno miłośników przyrody, jak i osoby szukające spokoju oraz autentycznych wiejskich doświadczeń. Agroturystyka w gminie opiera się na gospodarstwach, które zapewniają gościom komfortowy pobyt w otoczeniu natury, często w tradycyjnych wiejskich domach. Turyści mogą tu nie tylko wypocząć, ale również zaangażować się w codzienne prace rolnicze, co pozwala na bezpośredni kontakt z lokalną kulturą i życiem wiejskim. Gospodarze często oferują możliwość uczestniczenia w takich zajęciach jak zbieranie owoców, prace ogrodnicze, a nawet degustacje lokalnych produktów.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na obszarze Gminy Końskowola znajdują się różnorodne obiekty zapewniające noclegi, takie jak:

- Dworek Różany” Tomasz Kowalczyk w Stoku;
- Gospodarstwo Agroturystyczne „U Tomasza” Anna i Tomasz Kordek w Opoce;
- „Agroturystyka nad rzeką” Teresa Sykut w Opoce;
- Agroturystyka w Końskowoli;
- Centrum Innowacyjno-Szkoleniowe LODR w Końskowoli.

Dostępność gastronomii na terenie gminy także stanowi istotny element infrastruktury turystycznej. Lokalne restauracje i bary serwują dania oparte na tradycyjnych, polskich przepisach, ale na terenie Końskowoli znajdują się również bary szybkiej obsługi. Największym obiektem prowadzącym działalność gastronomiczną na terenie gminy jest „Gospoda pod Różą” (Rys. 49.), która znajduje się w centrum gminy. Sam budynek, w którym znajduje się gospoda zasługuje na szczególną uwagę, ponieważ jest to obiekt zabytkowy.

Rys. 50. „Gospoda pod różą”
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

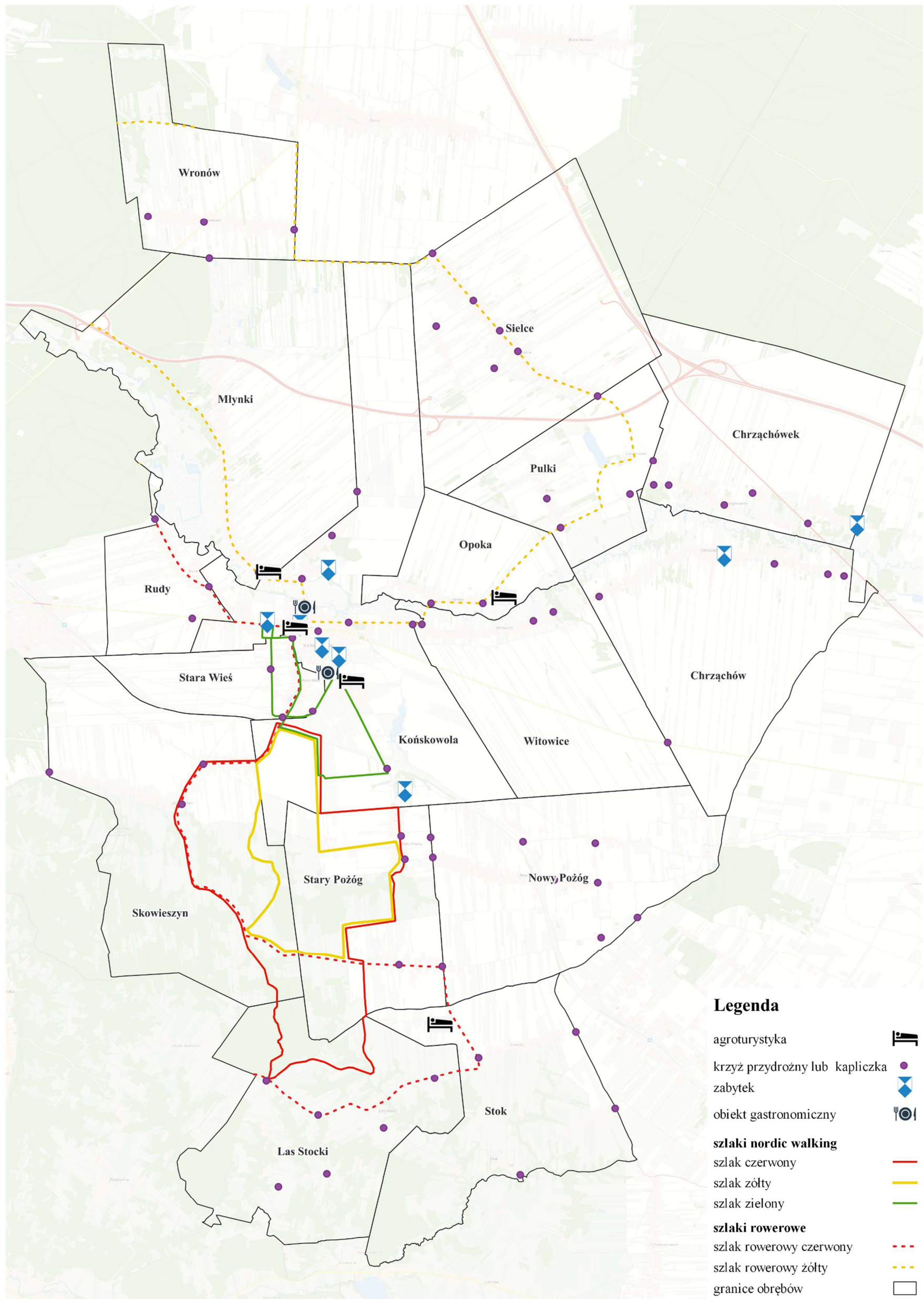
Gmina Końskowola dba również o rozwój infrastruktury rekreacyjnej. Szlaki turystyczne i rowerowe są dobrze utrzymane, a w wielu miejscach dostępne są miejsca odpoczynku, takie jak altany, ławki czy punkty widokowe, z których można podziwiać malownicze krajobrazy regionu.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Ważnym aspektem infrastruktury turystycznej są także liczne wydarzenia kulturalne i festyny, organizowane przez gminę, które przyciągają turystów i promują lokalne tradycje. Dodatkowo, gmina oferuje informacje turystyczne oraz mapy, które pomagają odwiedzającym w planowaniu pobytu i odkrywaniu najciekawszych miejsc.

Święto Róż w Końskowoli to jedno z najważniejszych wydarzeń kulturalnych w regionie, które co roku przyciąga miłośników kwiatów, ogrodnictwa oraz lokalnej tradycji. Organizowane jest zazwyczaj w połowie lipca, kiedy to Końskowola staje się prawdziwym centrum polskiego szkółkarstwa, szczególnie znanym z uprawy róż, które od lat są symbolem tego miejsca. Wydarzenie to nie tylko celebruje piękno róż, ale także promuje osiągnięcia miejscowych szkółek roślin ozdobnych, które zdobyły renomę w całej Polsce. W programie święta znajdują się liczne atrakcje, takie jak konkursy na najpiękniejsze odmiany róż, wystawy ogrodnicze oraz pokazy florystyczne.

Rys. 51. Obiekty turystyczne i zabytkowe na terenie gminy Końskowola
 Źródło: Opracowanie własne

2.7.2. Obszary atrakcyjne turystycznie

Gmina Końskowola, położona na Lubelszczyźnie, oferuje wiele interesujących atrakcji turystycznych. Jednym z punktów jest Manufaktura Różana, gdzie odwiedzający mogą zobaczyć proces produkcji różanych wyrobów, takich jak konfitury, syropy i kosmetyki. Manufaktura jest miejscem, w którym tradycyjne metody przetwórstwa róż łączą się z nowoczesnymi technologiami, tworząc wysokiej jakości produkty. Inną atrakcją jest rzeka Kurówka. Spływy kajakowe po tej rzece organizowane są przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR) w Puławach. Na trasie spływu, szczególnie na odcinku 16km z Szumowa do Opoki, kajakarze mogą podziwiać szeroką dolinę rzeki oraz malownicze krajobrazy.

Gmina Końskowola oferuje również liczne szlaki turystyczne i nordic walking. Zielony szlak o długości 6,8km prowadzi głównie ulicami Końskowoli, zaczynając się u zbiegu ulic Lubelskiej i Różanej. Trasa wiedzie przez zabytkową część miasta, gdzie można zobaczyć Kościół parafialny pw. Znalezienia Krzyża Świętego i św. Andrzeja Apostoła, Kościół pw. św. Anny oraz klasycystyczny ratusz miejski. Szlak przechodzi także obok Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego i malowniczych stawów w Starej Wsi. Czerwony szlak o długości 14km prowadzi przez lessowe wąwozy, miejscowości Skowieszyn, Stary Pożóg oraz Las Stocki. Trasa jest częściowo asfaltowa, częściowo polna, z miejscem na odpoczynek w postaci zadanej wiaty ze stolami, ławkami i paleniskiem. Szlak ten jest również idealny do treningów nordic walking. Żółty szlak o długości około 9km rozpoczyna się za torami kolejowymi i prowadzi szerokimi drogami przez pola różane, jary i wąwozy wzdłuż lasu, przez miejscowości Skowieszyn, Stary Pożóg oraz Las Stocki.

Gmina Końskowola posiada także różnorodne szlaki rowerowe. Szlak różany o długości 21km zaczyna się i kończy w Końskowoli, prowadząc przez Pożóg, Klementowice, Las Stocki, Zbędownice i Skowieszyn. Szlak z Kazimierza Dolnego do Końskowoli, liczący 44,3km, przebiega przez Zbędownice, zagłębienie uprawy róż, Celejów i Witoszyn, znane jako "Małe Bieszczady".

Wąwozy lessowe w gminie Końskowola to także istotne atrakcje. Wąwóz w Lesie Stockim ma 700m długości i 10-15m głębokości. Wąwóz Glibienny Dół, o stromych zboczach, jest miejscem o znaczeniu historycznym, gdzie rozegrała się bitwa podziemia 24 maja 1945 roku.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 52. Winnica Las Stocki
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Winnica Las Stocki (Rys. 51.), założona w 2008 roku, zajmuje powierzchnię 1,2ha lessowych gleb. Wina produkowane w winnicy to zarówno białe, jak i czerwone, a pielęgnacja winorośli odbywa się bez użycia środków chemicznych. Bok niej funkcjonuje druga winnica „Leśny Zakątek”. Plantacja lawendy La’Lawenda, dostępna do zwiedzania w okresie od czerwca do sierpnia, oferuje możliwość zakupu kwiatów ciętych i sadzonek. Plantacja ta jest również miejscem sesji fotograficznych i turystyki.

Gmina Końskowola, z uwagi na swoje walory przyrodnicze, objęła ochroną prawną fragmenty Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, co sprzyja rozwojowi turystyki i wypoczynku. Infrastruktura noclegowa i usługowa gminy zapewnia odpowiedni standard, wspierając turystykę w regionie. Ważną atrakcją są także szlaki tematyczne, takie jak Renesans Lubelski czy Szlak Partyzancki, prowadzące przez historyczne i kulturowe miejsca.

2.7.3. Obiekty kultury

Na terenie Gminy Końskowola ważną rolę w życiu kulturalnym odgrywa Gminny Ośrodek Kultury, który stanowi centralny punkt aktywności artystycznej i społecznej w regionie. Instytucja ta jest ośrodkiem skupiającym różnorodne zespoły artystyczne, które mają istotny wpływ na rozwój kulturalny gminy. W ramach Gminnego Ośrodka Kultury działają między

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

innymi kabaret „Onufry”, zespół „Śpiewający Seniorzy”, dziecięcy zespół tańca towarzyskiego, dziecięcy zespół wokalny, kółko plastyczne, zajęcia szachowe, zajęcia Taekwondo, lityrtoraz orkiestra dęta. Każda z tych grup przyczynia się do wzbogacenia oferty kulturalnej gminy, zapewniając mieszkańcom różnorodne formy spędzania wolnego czasu.

Gminny Ośrodek Kultury wydaje gazetę społeczno- kulturalną pod nazwą „Echo Końskowoli”. Pismo wydawane jest raz w miesiąc, w którym zaprasza na aktualne wydarzenia z życia gminy, relacjonuje imprezy kulturalne, promuje rodzimych twórców, przypomina historię regionu i porusza tematy bardziej ogólne.

Gminny Ośrodek Kultury jest także siedzibą Gminnej Biblioteki Publicznej, która oferuje bogaty księgozbiór i jest ważnym miejscem dla miłośników literatury. Dodatkowo,

Rys. 53. Kapliczka przydrożna
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

w Końskowoli działa Towarzystwo Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Fara Końskowolska, które zajmuje się promocją miejscowości oraz renowacją jej dziedzictwa kulturowego, dbając o zachowanie i upowszechnianie lokalnej historii oraz tradycji.

Warto także podkreślić, że na terenie gminy znajdują się liczne obiekty kulturowe, które choć nie są wpisane do rejestru zabytków, zasługują na uwagę. Przykładem są licznie rozsiane po gminie kapliczki, które odzwierciedlają głęboką religijność mieszkańców oraz tradycje lokalne. Kapliczki te, często znajdujące się przy drogach lub w ustronnych miejscach, są nie tylko obiektami kultu, ale także ważnymi elementami krajobrazu kulturowego regionu.

Kościół parafialny w Końskowoli pod rozszerzonym wezwaniem Znalezienia Krzyża Św. i św. Andrzeja Apostoła (Rys. 53.), ufundowany został w połowie XVI w. przez Andrzeja Tęczyńskiego, wojewodę lubelskiego i kasztelana krakowskiego. Jego metryka jest jednak starsza: pierwszy, drewniany kościół p.w. Znalezienia Krzyża Św. powstał w końcu XIV w. Jak chce tradycja, murowane prezbiterium wystawiono w 1442 r. z fundacji Jana Konińskiego.

Przebudowa, zlecona ok. 1670 r. przez marszałka wielkiego koronnego Stanisława Herakliusza Lubomirskiego, prowadzona przez Tylmana z Gameren, nadała kościołowi bryłę trójnawowej bazyliki. Kolejna przebudowa, prowadzona w I połowie XVIII w. z inicjatywy Elżbiety Sieniawskiej i następnie Augusta Czartoryskiego oraz jego żony Zofii z Sieniawskich nadała świątyni obecny kształt.

Kościół parafialny pw. Znalezienia Krzyża Świętego i św. Andrzeja Apostoła w Końskowoli został poświęcony 15 sierpnia 1613 roku. Kościół ten jest jednym z najważniejszych zabytków w regionie (Rys. 54.) i ma bogatą historię związaną z dziejami miasta. W skład parafii wchodzi następujące miejscowości: Chrzążów, Chrzążówek, Końskowola, Młynki, Opoka, Nowy Pożóg, Pulki, Rudy, Sielce, Stara Wieś, Stary Pożóg, Witowice, Wola Osińska, Wronów.

Rys. 55. Kościół parafialny w Końskowoli pw. Znalezienia Krzyża Św. i św. Andrzeja Apostoła
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Rys. 54. Ołtarz kościoła parafialnego w Końskowoli
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.7.4. Zabytki

Rys. 56. Pomnik poległym i pomordowanym podczas II Wojny Światowej w Starym Pożogu
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Gmina Końskowola może pochwalić się bogatym dziedzictwem kulturowym, które jest widoczne w licznych zabytkach wpisanych do rejestru. Na terenie gminy znajduje się 31 obiektów zabytkowych zatwierdzonych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie (Tabela 29.), które odzwierciedlają różnorodność architektoniczną i historyczną regionu.

W miejscowości Końskowola, która jest sercem gminy, znajduje się najwięcej, bo aż 27 zabytków. Wśród nich warto wymienić osadę miejską, która zachowała układ urbanistyczny z wyraźnym podziałem

na zabudowę, ulice, place, a także z elementami infrastruktury wodnej, takimi jak stawy czy rowy melioracyjne. Istotnym punktem na mapie zabytków jest ratusz, będący centralnym obiektem administracyjnym oraz symbolicznym sercem miejscowości. W Końskowoli znajduje się również kilka zabytkowych kościołów, w tym kościół parafialny pod wezwaniem Znalezienia Krzyża Świętego, który jest jednym z najważniejszych miejsc sakralnych w gminie.

Ponadto, do rejestru zabytków wpisane są także inne obiekty, takie jak domy mieszkalne przy ulicach Rynek, Lubelska i Krótka, cmentarz przykościelny, oraz zabytkowy zajazd przy ulicy Lubelskiej. Kościół szpitalny św. Anny i zabytkowy szpital dla ubogich to kolejne obiekty świadczące o bogatej przeszłości Końskowoli. Na terenie gminy znajdują się dwa zabytki związane z mogiłami wojennymi z czasów I i II Wojny Światowej, które są świadectwem trudnej historii regionu (Rys. 55.). Gmina Końskowola, z jej licznymi zabytkami i obiektami kulturowymi, stanowi interesujące miejsce dla miłośników historii i architektury, oferując możliwość poznania bogatej przeszłości oraz wyjątkowego dziedzictwa tego regionu.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 29. Wykaz zabytków na terenie gminy Końskowola

Lp.	Obręb	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków (szt.)	Obszar zabytkowe (ha)	Nr rejestru zabytku	Uwagi, opis
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1	Chrzążów	1	-	-	Kapliczka
2	Chrzążówek	1	-	-	Kapliczka
3	Końskowola	27	20,3677	A/896	Osada miejska Końskowola z ukształtowaniem terenu, zabudową, układem komunikacyjnym, zielenią, systemem wodnym rzeki Kurówki, w gran. wg opisu w decyzji i zał. Planu
				A/1026	Cmentarz ewangelicki i żydowski
				-	Dom mieszkalny
				-	Dom mieszkalny
				A/872	Ratusz
				A/998	Dom mieszkalny
				A/951	Kościół szpitalny - kościół pw. św. Marka Ewangelisty i Anny Matki NMP
				A/951	Kapliczka słupowa przy kościele
				A/951	Szpital dla ubogich
				A/951	Cmentarz przykościelny
				-	Zajazd
				A/951	Szkoła
				A/949	Kościół p.w. Znalezienia Krzyża Św.
				A/949	Dzwonnica - brama
				A/949	Ogrodzenie kościoła parafialnego
				A/949	Cmentarz przykościelny
				A/951	Plebania
				-	Cmentarz parafialny
				-	Dzielnica wojenna z I Wojny Światowej
				A/874	Spichlerz podworski
A/874	Holendernia				
-	Zespół folwarczny				
-	Oficina pałacowa w danym folwarku Czartoryskich				
-	Cmentarz Żydowski "Stary"				
-	Dom mieszkalny				
-	Dom mieszkalny				
-	Dom mieszkalny				
4	Las Stocki	-	-	-	-
5	Młynki	-	-	-	-
6	Nowy Pożóg	2	20,3516	-	Mogiła wojenna z I Wojny Światowej Mogiła wojenna z II Wojny Światowej
7	Opoka	-	-	-	-
8	Pulki	-	-	-	-
9	Rudy	-	-	-	-
10	Sielce	-	-	-	-
11	Skowieszyn	-	-	-	-
12	Stara Wieś	-	-	-	-
13	Stary Pożóg	-	-	-	-
14	Stok	-	-	-	-
15	Witowice	-	-	-	-
16	Wronów	-	-	-	-
Gmina ogółem		31	40,7193	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.8. WYKONANE PRACE URZĄDZENIOWO – ROLNE

2.8.1. Scalenia gruntów wraz zagospodarowaniem poscaleniowym

Scalenie gruntów to złożony proces prawno-techniczny, mający na celu stworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez optymalizację struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów oraz gruntów leśnych. Proces ten obejmuje racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracyjnych, dróg oraz rzeźby terenu.

Widoczne efekty scalania to m.in. zmniejszenie liczby działek w gospodarstwie, powiększenie ich powierzchni, zbliżenie ich do siedliska oraz utworzenie nowej sieci dróg. Projektowanie scalenia uwzględnia wymagania nowoczesnych maszyn rolniczych, takie jak możliwość przejazdu szeroką, utwardzoną drogą oraz praca na polach o regularnych kształtach. Ważnym aspektem jest to, że projekt scalenia powstaje w wyniku konsultacji z właścicielami gruntów, którzy uczestniczą w całym procesie. Obecnie, w ramach scalenia gruntów, możliwe jest również zagospodarowanie przestrzeni wiejskiej poprzez działania poscaleniowe, takie jak budowa i modernizacja dróg, poprawa parametrów melioracyjnych oraz rekultywacja gruntów. Warto podkreślić, że uczestnicy scalenia nie ponoszą żadnych kosztów związanych z postępowaniem scaleniowym i zagospodarowaniem poscaleniowym, gdyż prace te finansowane są w 100% ze środków publicznych.

W wyniku scalenia następuje zaprojektowanie i wytyczenie w terenie oraz trwała stabilizacja nowych granic działek ewidencyjnych zachowując dostosowanie ich przebiegu do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg transportu rolnego oraz rzeźby terenu. W projekcie scalenia uwzględnia się również korekty przebiegu granic nieruchomości w obrębie terenów zainwestowania siedliskowego. Następuje także nieodpłatne znoszenie współwłasności nieruchomości rolnych położonych na obszarze scalenia na zgodny wniosek ich współwłaścicieli oraz nieodpłatny podział wspólnot gruntowych za zgodą bezwzględnej większości osób uprawnionych do udziału we wspólnocie.

W projekcie scalenia gruntów zwraca się uwagę na to by w miarę możliwości każdej poscaleniowej działce zapewnić dostęp do drogi publicznej, przez co może nastąpić zniesienie zbędnych służebności gruntowych. Istotnie jest również zmniejszenie odległości działek od siedliska, a tym samym skrócenie czasu dojazdu do pól uprawnych. Projektowanie działek powinno przebiegać tak, by eliminować te o kształtach nieregularnych oraz niedogodnych do uprawy mechanicznej. Według dostępnych przez nas danych scalenie gruntów w gminie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Końskowola było wykonywane w dwóch obrębach (Nowy Pożóg, Stary Pożóg), a także częściowo we Wronowie.

2.8.2. Drogi transportu rolniczego

W 2023 roku w gminie Końskowola zrealizowano kilka istotnych inwestycji drogowych, które znacząco poprawiły infrastrukturę drogową w regionie. Wśród najważniejszych zadań była przebudowa drogi gminnej nr 107703L w miejscowości Młynki. Inwestycja ta obejmowała modernizację dwóch odcinków drogi o łącznej długości 1,177km. W ramach prac zrealizowano m.in. wzmocnienie istniejącej nawierzchni asfaltowej, wykonanie nowych warstw asfaltowych, utwardzenie poboczy oraz modernizację zjazdów do posesji.

Inną kluczową inwestycją była przebudowa drogi gminnej nr 107714L w miejscowości Stary Pożóg. Zadanie to zostało dofinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i obejmowało modernizację istniejącej nawierzchni oraz poprawę bezpieczeństwa użytkowników drogi. Ponadto, w Witowicach zmodernizowano drogę dojazdową do gruntów rolnych, co miało na celu ułatwienie dojazdu dla rolników do ich pól. Warto również wspomnieć o realizacji nowych inwestycji, takich jak budowa drogi gminnej A.KDG 14 w ramach uzbrajania terenów inwestycyjnych w gminie Końskowola. Projekt ten obejmował nie tylko budowę drogi, ale również inne elementy infrastruktury, takie jak oświetlenie drogowe, kanalizacja sanitarna i deszczowa. Te inwestycje drogowe są istotnym elementem rozwoju infrastruktury gminy Końskowola, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

2.8.3. Urządzenia melioracji wodnych

System melioracji wodnych w gminie Końskowola stanowi kluczowy element infrastruktury rolniczej, służący poprawie warunków wodnych na terenach uprawnych. Na podstawie dostępnych danych, można szczegółowo opisać zasięg i intensywność tego systemu.

W gminie Końskowola powierzchnia użytków rolnych wynosi 7447,5058ha, z czego 2503,7884ha, czyli 33,62% całkowitej powierzchni, jest objęte systemem melioracji (Tabela 30.). Dane te ukazują istotne znaczenie melioracji wodnej w rolnictwie, szczególnie w wybranych obrębach. Najwyższy procent użytków rolnych objętych melioracją wodną odnotowano w obrębie Chrzążówek, gdzie zmeliorowanych jest aż 76,03% powierzchni (441,889ha na 581,2162ha). Podobnie wysoki wskaźnik melioracji występuje w obrębie Młynki, gdzie zmeliorowane tereny stanowią 68,96% powierzchni (471,7744ha na

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

684,1083ha). Inne obręby, takie jak Chrzążów, Sielce i Witowice, również mają znaczące obszary objęte melioracją, co wskazuje na ich duże znaczenie dla poprawy warunków produkcji rolnej.

Na terenie gminy Końskowola znajduje się łącznie 188,6795km rur i drenaży melioracyjnych oraz 237 studni melioracyjnych (Rys. 56.). Tego rodzaju infrastruktura jest kluczowa dla regulacji stosunków wodnych, zapobiegając zarówno nadmiernemu nawodnieniu, jak i wysuszeniu gruntów, co jest szczególnie istotne w kontekście zmian klimatycznych i zmiennych warunków pogodowych. Dane te pochodzą z wektoryzacji skanów rastrowych map melioracji z lat 1960-1990, pozyskanych z PGW "Wody Polskie". Należy jednak zaznaczyć, że dla obrębów Las Stocki, Rudy, Stara Wieś i Skowieszyn nie uzyskano map melioracji, co ogranicza pełny obraz systemu melioracyjnego w tych regionach.

Tabela 30. Powierzchnia użytków rolnych zmeliorowanych

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych	Powierzchnia użytków rolnych zmeliorowanych	
		(ha)	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.
1	Chrzążówek	581,2162	441,889	76,03
2	Chrzążów	689,3052	414,7622	60,17
3	Końskowola	855,3098	355,6019	41,58
4	Las Stocki	384,6378	-	-
5	Młynki	684,1083	471,7744	68,96
6	Opoka	225,3409	85,1187	37,77
7	Stary Pożóg	384,7926	13,5689	3,53
8	Nowy Pożóg	608,4879	57,5343	9,46
9	Pulki	299,2967	64,6084	21,59
10	Rudy	174,7244	-	-
11	Skowieszyn	488,7265	-	-
12	Sielce	603,1462	362,2778	60,06
13	Stara Wieś	155,0989	-	-
14	Stok	496,0164	-	-
15	Wronów	317,3311	158,2364	49,86
16	Witowice	499,9669	78,4165	15,68
Gmina ogółem		7447,5058	2503,7884	33,62

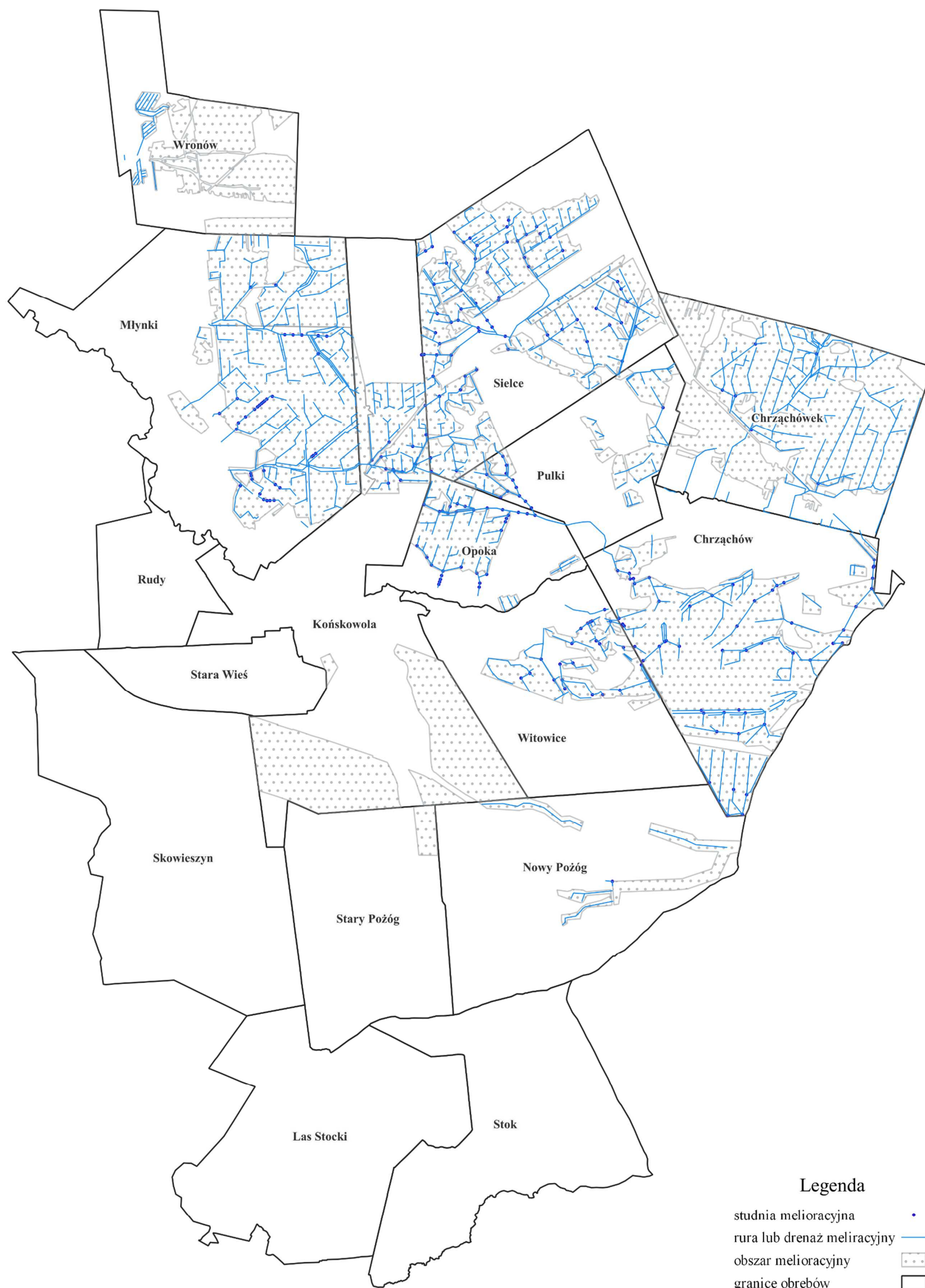
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PGW Wody Polskie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Legenda

- studnia melioracyjna •
- rura lub drenaż melioracyjny —
- obszar melioracyjny ▨
- granice obrębów □

Rys. 57. System urządzeń melioracyjnych
Źródło: Opracowanie własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.8.4. Cieki wodne

Na podstawie analizy Raportu o Stanie Gminy Końskowola za rok 2023, rozmowy z mieszkańcami gminy oraz inwentaryzacji terenowej można stwierdzić, że w badanym okresie nie były prowadzone żadne prace związane bezpośrednio z ciekami wodnymi oraz urządzeniami wodnymi na tych ciekach.

2.8.5. Odnowa wsi

Odnowa wsi to działania mające na celu poprawę jakości życia na wsi przez budowę i odbudowę infrastruktury technicznej, a także polepszenie organizacji przestrzeni publicznej, usług i komunikacji. To również wspieranie projektów związanych z infrastrukturą turystyczną i promocją regionu. Realizacja tych zadań wpłynie na podwyższenie jakości życia, pracy i odpoczynku na terenach wiejskich oraz na poprawę krajobrazu rolniczego. Wpłynie to także na zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy oraz aktywności społecznej mieszkańców. W ramach PROW 2014 – 2020 możliwe jest wspieranie różnych inwestycji infrastrukturalnych.

W Gminie Końskowola przeprowadzono szereg prac związanych z odnową i rewitalizacją wsi, które miały na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz estetyki przestrzeni publicznej. W ramach tych działań uporządkowano i zagospodarowano Rynek w Końskowoli, wraz z otoczeniem i parkingiem. Była to istotna inwestycja rewitalizacyjna, która znacznie wpłynęła na poprawę funkcjonalności oraz wyglądu centralnej części gminy. Prace te objęły nie tylko uporządkowanie przestrzeni, ale także poprawę infrastruktury, co ma kluczowe znaczenie dla mieszkańców i odwiedzających. Ponadto, dokonano modernizacji zabytkowego ratusza w Końskowoli oraz jego otoczenia, dostosowując budynek na cele kultury i promocji tradycji szkółkarskich. Ta inwestycja nie tylko zabezpieczyła ważny element dziedzictwa kulturowego, ale także stworzyła nowe możliwości dla lokalnych inicjatyw kulturalnych oraz turystycznych, co sprzyja integracji społeczności i promocji regionu.

W zakresie budowy i modernizacji dróg oraz chodników, m.in. przebudowano drogę gminną nr 107714L w miejscowości Stary Pożóg, gdzie wykonano poszerzenie istniejącej nawierzchni, profilowanie, zagęszczenie oraz położenie nowych warstw asfaltowych. Dodatkowo, w miejscowości Skowieszyn przebudowano staw oraz zrealizowano budowę drogi gminnej nr 112819L łączącej Skowieszyn z Puławami.

Urządzenia melioracyjne były modernizowane w ramach projektów wodno-kanalizacyjnych, takich jak rozbudowa sieci wodociągowej między Skowieszynem a Starą Wsią oraz budowa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

urządzenia wodnego do odprowadzania wód wykorzystywanych do płukania instalacji wodnych z ujęcia wody w Końskowoli. W miejscowości Stok wykonano remont przepustu drogowego, co również przyczyniło się do poprawy odwodnienia terenu.

W zakresie remontów budynków użyteczności publicznej zrealizowano m.in. docieplenie budynku OSP w Chrzążowie, remont dachu na remizie OSP Chrzążów, a także wymianę pokrycia dachowego na budynku Urzędu Gminy oraz sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Końskowoli. Świetlice wiejskie również przeszły modernizację – w Stoku wykonano docieplenie, natomiast w Nowym Pożogu i Lasie Stockim zakupiono drewno opałowe oraz zapewniono bieżące utrzymanie energetyczne budynków.

Ponadto, na terenie gminy realizowano inicjatywy związane z budową lub modernizacją obiektów sportowych i rekreacyjnych. W Starym Pożogu zbudowano ogólnodostępne boisko wielofunkcyjne, a w innych sołectwach realizowano projekty związane z rozwojem infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Tabela 31. Stan opracowań geodezyjno – kartograficznych

Lp.	Obręb	Operat EGiB	Operat gleboznawczej klasyfikacji gruntów	Aktualizacja użytków gruntowych	Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów	Modernizacja ewidencji gruntów i budynków	Aktualizacja map glebowo - rolniczych
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	Chrzążówek	1962r.	1960r.	-	1981r.	-	1976r.
2	Chrzążów	1961r.	1962r.	-	-	-	1976r.
3	Końskowola	1962r.	1960r.	-	1981r.	1984r.	1976r.
4	Las Stocki	1964r.	-	1978r.	-	-	1976r.
5	Młynki	1960r.	1962r.	1984r.	-	-	1976r.
6	Opoka	1961r.	1961r.	-	-	-	1976r.
7	Stary Pożóg	1961r.	1963r.	1984r.	-	1985r.	1976r.
8	Nowy Pożóg	1961r.	1961r.	-	1984r.	1986r.	1976r.
9	Pulki	1961r.	1961r.	1980r.	1980r.	-	1976r.
10	Rudy	1961r.	1960r.	-	-	-	1976r.
11	Skowieszyn	1965r.	1965r.	-	-	-	1976r.
12	Sielce	1960r.	1962r.	-	-	-	1976r.
13	Stara Wieś	1963r.	1962r.	-	1984r.	-	1976r.
14	Stok	1966r.	-	-	-	-	1976r.
15	Wronów	1962r.	-	1981r.	-	1984r.	1976r.
16	Witowice	1961r.	1961r.	-	-	-	1976r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Puławach

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.8.6. Aktualizacja użytków gruntowych

Założenie operatu użytków gruntowych polega na utworzeniu dokładnego rejestru użytkowania gruntów, który zawiera informacje o ich charakterystyce, typie oraz przeznaczeniu. Proces ten obejmuje szczegółowe pomiary terenowe, klasyfikację gruntów oraz sporządzanie map i dokumentacji opisowej. Celem założenia operatu jest dostarczenie aktualnych danych na temat struktury użytkowania gruntów, które mogą być wykorzystywane w planowaniu przestrzennym, gospodarce nieruchomościami oraz do celów podatkowych.

Aktualizacja operatu użytków gruntowych to proces odświeżania i uzupełniania danych zawartych w operacie, w związku ze zmianami, które zaszły w terenie. Może to obejmować zmiany w sposobie użytkowania gruntów, zmiany granic działek, jak również aktualizację danych na podstawie nowych pomiarów. Celem aktualizacji jest zapewnienie, że operat odzwierciedla rzeczywisty stan użytkowania gruntów.

Ewidencja użytków gruntowych w gminie Końskowola najprawdopodobniej zakładana była przy okazji kompletowania operatu z ewidencji gruntów i budynków. Aktualizacja użytków gruntowych była wykonywana tylko w 5 obrębach (Las Stocki, Młynki, Stary Pożóg, Pulki, Wronów). Daty tej aktualizacji wahają się od 1978 do 1984r.

2.8.7. Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów

Założenie operatu gleboznawczej klasyfikacji gruntów obejmuje szczegółowe badania gleb, które mają na celu sklasyfikowanie gruntów pod względem ich przydatności rolniczej. Proces ten obejmuje pobieranie próbek gleby (odkrywki glebowe), ich analizę laboratoryjną oraz klasyfikację gruntów na podstawie takich parametrów jak struktura gleby, poziom próchnicy, przepuszczalność czy zdolność retencji wody. Wynikiem jest szczegółowa dokumentacja, która może być wykorzystywana do celów rolniczych, planowania przestrzennego oraz oceny przydatności terenów pod różne formy zagospodarowania.

Aktualizacja operatu gleboznawczej klasyfikacji gruntów ma na celu dostosowanie istniejącej dokumentacji do aktualnych warunków terenowych. Zmiany mogą być wynikiem naturalnych procesów glebotwórczych, działalności człowieka (np. melioracja, nawożenie), a także mogą wynikać z nowych badań i analiz przeprowadzonych na danym obszarze. Aktualizacja jest niezbędna, aby dokumentacja była zgodna z rzeczywistym stanem gleby i mogła być używana w bieżących procesach decyzyjnych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Wykonanie gleboznawczej klasyfikacji gruntów nastąpiło we wszystkich obrębach (dla niektórych obrębów brak informacji na temat roku zakończenia prac). Prace związane z przeprowadzeniem gleboznawczej klasyfikacji gruntów była wykonywane równolegle z założeniem ewidencji gruntów i budynków w latach sześćdziesiątych XX wieku. Najwcześniej operat założono w 1960 roku, najpóźniej w 1965r (Skowieszyn). Natomiast aktualizacja wykonana była w latach 1980 – 1984 w pięciu obrębach – Chrzążówek, Końskowola, Nowy Pożóg, Pulki oraz Stara Wieś.

2.8.8. Modernizacja ewidencji gruntów i budynków

Założenie operatu ewidencji gruntów i budynków (EGiB) jest jednym z kluczowych procesów w gospodarce nieruchomościami. Operat ten zawiera szczegółowe informacje dotyczące wszystkich działek gruntowych, budynków oraz ich właścicieli na danym obszarze. Proces założenia EGiB obejmuje pomiary terenowe, sporządzanie map katastralnych, a także wprowadzanie danych do rejestrów. Celem jest stworzenie kompletnych i dokładnych rejestrów, które służą do celów planistycznych, podatkowych oraz gospodarki przestrzennej.

Aktualizacja operatu ewidencji gruntów i budynków polega na wprowadzaniu do operatu zmian, które zaszły w związku z podziałem działek, zmianami właścicielskimi, budową nowych obiektów lub zmianą przeznaczenia istniejących nieruchomości. Aktualizacja ta jest kluczowa dla zachowania wiarygodności ewidencji i jej użyteczności w procesach decyzyjnych dotyczących planowania przestrzennego, inwestycji czy obrotu nieruchomościami.

Ewidencja gruntów i budynków (EGiB) w Polsce była zakładana w latach 1960'. Proces ten miał na celu utworzenie rejestru zawierającego szczegółowe informacje o gruntach, budynkach i ich właścicielach. Ewidencja była realizowana sukcesywnie w różnych regionach kraju, a jej utworzenie stanowiło podstawę do zarządzania gospodarką nieruchomościami, planowaniem przestrzennym, oraz wymiarem podatków. Operat ewidencji gruntów i budynków stanowi podstawową informację o gruntach i budynkach, służących za podstawę planowania gospodarczego, wymiaru podatków, obrotu nieruchomościami, a także dokonywania wpisów w księgach wieczystych i zaspokajania potrzeb gospodarczych. W gminie Końskowola operat ewidencji gruntów i budynków zakładany był w latach 1960 - 1966r.

2.8.9. Aktualizacja map glebowo – rolniczych

Założenie operatu glebowo-rolniczego w gminie Końskowola obejmuje szczegółowe badania gleb i ich klasyfikację pod kątem przydatności rolniczej. Dokument ten powstał na bazie analiz gleby przeprowadzonych w poszczególnych miejscowościach gminy.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Aktualizacja operatu glebowo-rolniczego w gminie Końskowola, obejmująca obszar całej gminy, miała miejsce w roku 1976. Proces ten obejmował ponowne badania terenowe, analizę zmian, jakie zaszły w strukturze gleb oraz ich użytkowaniu, a także aktualizację dokumentacji kartograficznej i opisowej. Celem aktualizacji było zapewnienie, że operat dokładnie odzwierciedla aktualny stan gleb w gminie oraz ich przydatność rolniczą, co jest kluczowe dla planowania rozwoju rolnictwa na tym obszarze.

2.9. WNIOSKI ZE STANU ISTNIEJĄCEGO

Gmina Końskowola położona jest w zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie puławskim. Jest to obszar wiejski, otoczony przez gminy miejskie i wiejskie, takie jak Puławy, Kazimierz Dolny, Kurów, Żyrzyn, Wąwolnica, a jej południowa część leży w obrębie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego. Gmina zajmuje powierzchnię 8988,1363ha i obejmuje 16 miejscowości, które są zarówno obrębami ewidencyjnymi, jak i sołectwami. Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu istniejącego można stwierdzić, że gmina Końskowola charakteryzuje się znaczącym ośrodkiem szkółkarskim, rekreacyjno-wypoczynkowym oraz istotnym elementem krajobrazu województwa lubelskiego. W wyniku przeprowadzonej analizy SWOT określono silne i słabe strony gminy oraz możliwe szanse i zagrożenia:

Mocne strony

Gmina Końskowola jest położona w dogodnym miejscu, które charakteryzuje się w większości łagodnym ukształtowaniem terenu sprzyjającym działalności rolniczej (poza obrębami znajdującymi się w południowej części gminy). Bogactwo gleb, głównie czarnoziemów i gleb brunatnych, stwarza korzystne warunki dla uprawy roślin, co czyni z rolnictwa kluczowy sektor gospodarczy gminy. Znaczna część obszaru gminy stanowi użytki rolne, które są dobrze zagospodarowane i utrzymane, co zwiększa wydajność produkcji rolniczej. Dodatkowo, obecność licznych parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody dodaje wartości estetycznej i środowiskowej, co przyciąga turystów oraz potencjalnych nowych mieszkańców poszukujących spokojnego i bliskiego naturze miejsca do życia.

Słabe strony

Pomimo licznych zalet, gmina Końskowola zmagają się z problemami typowymi dla obszarów rolniczych. Jednym z głównych wyzwań jest rozdrobnienie gospodarstw, które utrudnia efektywne zarządzanie zasobami i może prowadzić do niższej konkurencyjności na rynku. Ponadto, ograniczony dostęp niektórych działek do dróg publicznych powoduje problemy z logistyką, szczególnie w zakresie transportu produktów rolnych na rynki zbytu. Kolejnym

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

problemem jest erozja gleb, która zmniejsza ich produktywność i wartość rolną, co wymaga inwestycji w działania zapobiegawcze.

Szanse

Gmina Końskowola ma duży potencjał do wykorzystania. Jedną z największych szans jest rozwój infrastruktury technicznej, który mógłby przyciągnąć inwestorów i zwiększyć dostępność regionu. Innowacje technologiczne w rolnictwie, takie jak nowe techniki uprawy czy inwestycje w nowoczesny sprzęt rolniczy, mogą znacznie zwiększyć wydajność i jakość produkcji. Rozwój turystyki, opartej na bogatych zasobach przyrodniczych i historycznych, stwarza dodatkowe możliwości ekonomiczne. Ponadto, wsparcie finansowe z funduszy unijnych mogłoby przyczynić się do modernizacji rolnictwa i poprawy infrastruktury.

Zagrożenia

Istnieją również zagrożenia, które mogą wpłynąć na stabilność i rozwój gminy. Zmiany klimatyczne, objawiające się częstszymi ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, mogą negatywnie oddziaływać na rolnictwo. Spadki cen produktów rolnych na rynkach światowych mogą również zagrozić dochodom gospodarstw rolnych. Konkurencja ze strony dużych producentów rolnych, dysponujących większymi zasobami finansowymi i technicznymi, stanowi wyzwanie dla lokalnych rolników. Dodatkowo, potencjalne zmiany w polityce rolnej, takie jak ograniczenia dotyczące dotacji czy regulacje środowiskowe, mogą wpłynąć na warunki działalności gospodarczej w gminie. Podsumowując, gmina Końskowola ma wiele do zaoferowania dzięki swoim zasobom naturalnym i położeniu. Inwestycje w infrastrukturę, modernizacja rolnictwa oraz rozwój turystyki mogą znacząco przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców i atrakcyjności gminy.

Analiza stanu istniejącego gminy Końskowola wykazuje, że gmina ta charakteryzuje się znaczącym potencjałem rolniczym oraz istotnymi potrzebami modernizacyjnymi. Z analizy wynika, że gmina posiada rozbudowaną strukturę użytków rolnych, z wyraźną dominacją gruntów ornych. Jednocześnie występują tu wyzwania związane z poprawą struktury agrarnej oraz funkcjonalnością przestrzeni rolniczej, co wymaga działań ukierunkowanych na scalenie gruntów, poprawę jakości gleb oraz rozwój infrastruktury technicznej.

Gmina Końskowola boryka się również z problemami związanymi z warunkami wodnymi i gospodarką wodną, co sugeruje konieczność inwestycji w melioracje i retencję wodną. Istnieje również potrzeba rozwinięcia sieci dróg transportu rolnego, co ułatwiłoby dostęp do pól

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

oraz poprawiło efektywność produkcji rolnej. Ponadto, analiza podkreśla znaczenie ochrony przyrody oraz krajobrazu naturalnego, co powinno iść w parze z rozwojem agroturystyki i turystyki wiejskiej. Te sektory mogą stanowić istotny element regionalnej oferty turystycznej, jednocześnie poprawiając ekonomię gospodarstw rolnych. Analiza wskazuje na zapotrzebowanie na prace urządzeniowo-rolne oraz geodezyjno-kartograficzne, które są kluczowe dla dalszego rozwoju i modernizacji terenów rolnych w gminie Końskowola.

3. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO — ROLNEGO GMINY KOŃSKOWOLA

3.1. DZIAŁANIA ROZWOJOWE I MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z OGÓLNEJ CHARAKTERYSTYKI GMINY

3.1.1. Działania wynikające z warunków naturalnych i ukształtowania terenu, budowy geologicznej i surowców naturalnych oraz warunków klimatycznych

Gmina Końskowola, dzięki swojemu zróżnicowanemu ukształtowaniu terenu oraz bogactwu surowców naturalnych, ma wiele możliwości rozwoju gospodarczego i społecznego, które można efektywnie wykorzystać przy odpowiednim planowaniu działań.

Jednym z kluczowych elementów jest różnorodność terenu, na której opiera się duża część działalności rolniczej. W obszarach nizinnych, które dominują w centralnej i północnej części gminy, należy kontynuować rozwój intensywnego rolnictwa, szczególnie upraw roślin wymagających żyznych gleb, takich jak zboża, buraki cukrowe, rzepak oraz warzywa. Tereny te, ze względu na swoje warunki, są idealne do produkcji rolniczej, co sprzyja rozwojowi lokalnych gospodarstw oraz utrzymaniu ich konkurencyjności na rynku. Działania powinny więc koncentrować się na modernizacji gospodarstw rolnych, wprowadzeniu nowoczesnych technologii rolniczych oraz poprawie infrastruktury drogowej, która ułatwi transport produktów rolnych do rynków zbytu.

W południowej części gminy, gdzie teren jest bardziej zróżnicowany i pagórkowaty, można rozważyć rozwój turystyki ekologicznej oraz agroturystyki. Ukształtowanie terenu, które w tym regionie stwarza atrakcyjne warunki krajobrazowe, stanowi doskonałą bazę do rozwoju szlaków turystycznych, tras rowerowych i pieszych. Rozwój infrastruktury turystycznej, takiej jak pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne czy punkty widokowe, przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności gminy dla turystów, jednocześnie stymulując lokalną gospodarkę.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Z uwagi na budowę geologiczną regionu, szczególnie ważne jest wykorzystanie surowców mineralnych. Gmina posiada złoża surowców budowlanych, takich jak piasek i żwir, które mogą być eksploatowane na potrzeby lokalnego przemysłu budowlanego. Działania związane z wydobyciem tych surowców powinny być prowadzone z poszanowaniem środowiska naturalnego oraz z uwzględnieniem długoterminowych planów rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Warto także rozważyć współpracę z firmami zajmującymi się produkcją materiałów budowlanych, co może prowadzić do utworzenia nowych miejsc pracy oraz wzmocnienia lokalnej gospodarki.

Warunki klimatyczne w Gminie Końskowola są typowe dla strefy umiarkowanej, co sprzyja rolnictwu, ale także stwarza możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii. Inwestycje w farmy fotowoltaiczne oraz małe elektrownie wiatrowe mogą stać się istotnym elementem strategii rozwoju gminy. Promowanie takich inwestycji nie tylko zmniejszy zależność od konwencjonalnych źródeł energii, ale także przyczyni się do ochrony środowiska i może stać się źródłem dodatkowych dochodów dla mieszkańców, którzy zdecydują się na instalację tego typu rozwiązań na swoich gruntach.

Działania w Gminie Końskowola powinny być ściśle związane z istniejącymi warunkami naturalnymi i zasobami. Wzmacnianie rolnictwa, rozwój turystyki ekologicznej, zrównoważone wydobycie surowców mineralnych oraz inwestycje w odnawialne źródła energii stanowią kluczowe kierunki, które pozwolą na harmonijny rozwój gminy, z korzyścią dla jej mieszkańców oraz przyszłych pokoleń. Współpraca z lokalnymi społecznościami, przedsiębiorcami i inwestorami jest niezbędna, aby w pełni wykorzystać potencjał tego regionu, jednocześnie dbając o ochronę jego unikalnych zasobów naturalnych.

3.1.2. Działania wynikające z opracowań planistycznych

Gmina Końskowola jest obszarem o dynamicznie rozwijającej się strukturze przestrzennej, planującym szerokie działania mające na celu optymalizację zagospodarowania przestrzennego, ochronę środowiska oraz poprawę jakości życia mieszkańców. W analizie dokumentów planistycznych gminy można wyróżnić kilka kluczowych kierunków rozwoju, które obejmują zarówno inwestycje infrastrukturalne, jak i ochronę dziedzictwa kulturowego. Przede wszystkim, planowanie przestrzenne gminy Końskowola jest realizowane na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego. Studium to dokument, który określa długoterminowe cele i zasady zagospodarowania przestrzennego, uwzględniając

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe i ekonomiczne. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, będące aktami prawa miejscowego, precyzują szczegółowe zasady zagospodarowania terenów, w tym ustalenia dotyczące funkcji terenów, zasad zabudowy oraz ochrony środowiska. Gmina Końskowola posiada aktualne plany obejmujące cały jej obszar, co umożliwi skuteczne zarządzanie rozwojem przestrzennym .

Jednym z istotnych elementów polityki rozwoju gminy jest ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego. Gmina Końskowola wdrożyła Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2022-2025, który został przyjęty uchwałą Rady Gminy. Program ten koncentruje się na ochronie najcenniejszych obiektów zabytkowych, takich jak Kościół parafialny pw. Znalezienia Krzyża Świętego i św. Andrzeja Apostoła, Kościół św. Anny, Dwór Tęczyńskich, oraz Szpital w Końskowoli. W ramach programu zaplanowano działania mające na celu nie tylko zachowanie tych obiektów w dobrym stanie technicznym, ale również ich promocję wśród mieszkańców i turystów .

W zakresie infrastruktury komunalnej, gmina Końskowola planuje realizację licznych inwestycji mających na celu modernizację istniejącej infrastruktury oraz budowę nowych obiektów. W latach 2022-2027 przewidziano przeglądy roczne i pięcioletnie, a także naprawy i remonty bieżące zasobów mieszkaniowych gminy. W ramach tych działań dąży się do utrzymania zasobów w odpowiednim stanie technicznym, zgodnie z obowiązującymi normami.

Gmina Końskowola kładzie także duży nacisk na rozwój gospodarczy, w tym na turystykę, sport i rekreację. Zgodnie z raportem z 2023 roku, gmina inwestuje w infrastrukturę turystyczną i sportową, co ma na celu zwiększenie atrakcyjności regionu zarówno dla mieszkańców, jak i turystów. Istotnym aspektem jest również wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców oraz tworzenie nowych miejsc pracy, co ma bezpośrednio przyczynić się do poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców .

Działania gminy obejmują również sferę ochrony środowiska. W planach jest realizacja inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową, w tym budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych oraz wodociągowych. Gmina podejmuje także działania na rzecz ochrony przyrody, uwzględniając w swoich planach rozwój zieleni miejskiej oraz ochronę obszarów chronionych .

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Kolejnym istotnym obszarem działania jest wspieranie rozwoju społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Gmina realizuje programy mające na celu aktywizację osób starszych, niepełnosprawnych oraz osób dotkniętych ubóstwem i bezrobociem. Ważnym elementem jest także pomoc rodzinom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych oraz działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży.

Wreszcie, gmina Końskowola kontynuuje swoje zaangażowanie w działania związane z edukacją, kulturą i zdrowiem. W planach jest rozwój infrastruktury edukacyjnej, w tym modernizacja szkół i przedszkoli, a także rozwijanie oferty kulturalnej poprzez organizację wydarzeń i inicjatyw mających na celu integrację społeczności lokalnej. W obszarze zdrowia gmina planuje podjęcie działań mających na celu poprawę dostępu do opieki zdrowotnej, a także profilaktykę zdrowotną .

Gmina Końskowola prowadzi kompleksową politykę rozwoju, której celem jest zrównoważony rozwój przestrzenny, gospodarczy i społeczny. Realizacja zaplanowanych działań ma przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienia pozycji gminy jako atrakcyjnego miejsca do życia i inwestowania. Długoterminowe planowanie i systematyczne wdrażanie strategii rozwoju umożliwi gminie realizację ambitnych celów, jednocześnie dbając o zachowanie dziedzictwa kulturowego i ochronę środowiska naturalnego.

3.1.3. Działania wynikające z potrzeb mieszkańców

Mieszkańcy gminy Końskowola podczas konsultacji społecznych zgłosili szereg potrzeb związanych z infrastrukturą drogową oraz poprawą warunków życia w swoich miejscowościach. Wśród najważniejszych postulatów znalazły się działania zmierzające do poprawy jakości dróg lokalnych, które mają kluczowe znaczenie dla codziennego funkcjonowania społeczności oraz dla rozwoju gospodarczego regionu. Istnieje pilne zapotrzebowanie na utwardzenie asfaltem drogi łączącej miejscowości Sielce i Wronów. Droga ta pełni ważną rolę w lokalnej sieci komunikacyjnej, a jej modernizacja przyczyni się do poprawy dostępności tych miejscowości, ułatwiając zarówno ruch mieszkańców, jak i transport rolniczy. Mieszkańcy Sielc również zgłaszali potrzebę utwardzenia asfaltowego drogi wewnątrz swojej miejscowości, co znacząco wpłynęłoby na jakość życia, eliminując problem błotnistych i trudnych do przejechania odcinków, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Kolejnym istotnym postulatem jest poprawa funkcjonowania komunikacji zamiejskiej. Mieszkańcy wyrażają potrzebę stworzenia nowych linii autobusowych, które połączyłyby okoliczne wsie, umożliwiając lepszy dostęp do usług oraz zwiększając mobilność mieszkańców, w szczególności osób starszych i młodzieży. Ponadto, ważne jest także poprawienie połączeń tych wsi z Puławami, które stanowią lokalne centrum usługowe i edukacyjne. Lepsza komunikacja publiczna zwiększyłaby dostęp do szkół, miejsc pracy i opieki zdrowotnej, co jest kluczowe dla podniesienia jakości życia w gminie.

Budowa drogi na trasie Pulki–Sielce jest kolejną inwestycją, która była przedmiotem konsultacji. Droga ta nie tylko ułatwiłaby codzienny dojazd mieszkańców do pracy, szkół i sklepów, ale także odciążałaby inne lokalne trasy, poprawiając ogólną przepustowość sieci drogowej. Jednocześnie, utwardzenie dróg dojazdowych do pól rolniczych w Pulkach i ich przebudowa to kluczowe działania dla rozwoju rolnictwa w regionie. Mieszkańcy wskazali, że modernizacja tych dróg pozwoli na lepszy dostęp do gruntów rolnych, co jest niezbędne dla sprawnego przeprowadzania prac polowych oraz transportu plonów. Podobne potrzeby zgłaszano w odniesieniu do drogi Chrzążówek–Sielce, której modernizacja jest niezbędna do zapewnienia płynnego i bezpiecznego ruchu.

Ważnym aspektem jest także infrastruktura związana z bezpieczeństwem oraz życiem społecznym mieszkańców. Postulaty obejmują budowę i umocnienie placu wokół remizy Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) w Chrzążowie, który pełni ważną funkcję w życiu lokalnej społeczności. Plac ten nie tylko służy strażakom podczas codziennych działań, ale jest także miejscem spotkań oraz organizacji wydarzeń społecznych, co czyni jego modernizację priorytetem. Mieszkańcy zgłaszali również potrzebę remontu boiska przy remizie OSP, co przyczyniłoby się do podniesienia standardu lokalnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, szczególnie ważnej dla młodzieży.

Równie istotne jest przeprowadzenie remontu i utwardzenia dróg dojazdowych do pól rolniczych w Rudach. Drogi te, będące kluczowym elementem lokalnej infrastruktury rolniczej, wymagają modernizacji, aby umożliwić sprawny transport i codzienną pracę rolników. Zły stan tych dróg utrudnia nie tylko dojazd do pól, ale również wpływa na efektywność gospodarstw rolnych, co może mieć bezpośredni wpływ na produkcję rolną i lokalną gospodarkę.

Zgłoszone przez mieszkańców potrzeby wskazują na konieczność podjęcia kompleksowych działań mających na celu poprawę infrastruktury drogowej oraz komunikacyjnej w gminie Końskowola. Realizacja tych postulatów przyczyni się nie tylko

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

do poprawy jakości życia mieszkańców, ale także do zwiększenia atrakcyjności gminy jako miejsca do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. W długofalowej perspektywie, modernizacja dróg oraz rozwój komunikacji publicznej mogą stać się kluczowym czynnikiem wspierającym rozwój społeczny i gospodarczy całego regionu.

3.2. POPRAWA GOSPODARKI GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ

3.2.1. Zabiegi przeciwoerozyjne oraz ochrona gruntów rolnych

Na terenie gminy Końskowola niski stopień lesistości, co powoduje, że istnieje potencjalne zagrożenie erozją wietrzną na większych kompleksach uprawowych środkowej, północnej i wschodniej części gminy. Występuje ona w ograniczonym zakresie i tylko w pewnych okresach czasowych (okres zimy i przedwiośnia). Najlepszą metodą zapobiegania jest racjonalna, zgodna z dobrą praktyką rolniczą uprawa ziemi.

Erozja wodna w gminie Końskowola, położonej w województwie lubelskim, stanowi istotny problem, który ma wpływ na kształtowanie lokalnego krajobrazu oraz na jakość gleb. Tereny te charakteryzują się rolniczym krajobrazem z lekko pofałdowanymi polami uprawnymi, co w połączeniu z umiarkowanymi, ale czasami intensywnymi opadami deszczu, sprzyja procesom erozyjnym. Szczególnie narażone na erozję wodną są obszary nachylone, gdzie brak odpowiednich zabezpieczeń, takich jak pasy roślinności, prowadzi do zmywania warstwy próchnicznej gleby. W efekcie dochodzi do zmniejszenia urodzajności ziemi, co negatywnie wpływa na plony.

Intensywne rolnictwo, zwłaszcza monokultury, dodatkowo zwiększa ryzyko erozji, ponieważ jednolite uprawy nie zapewniają wystarczającej ochrony gleby przed działaniem wody. Zmywane cząstki gleby trafiają do lokalnych cieków wodnych, co powoduje ich zamulenie i zanieczyszczenie, negatywnie wpływając na jakość wód i ekosystemy wodne. Procesy erozyjne prowadzą również do powstawania żłobin i wąwozów, które zmieniają lokalny krajobraz i mogą stanowić zagrożenie dla infrastruktury.

W związku z tym, erozja wodna w gminie Końskowola jest zjawiskiem, które wymaga odpowiednich działań zapobiegawczych, takich jak zalesianie, stosowanie rolnictwa zrównoważonego oraz budowa struktur zatrzymujących wodę, aby zminimalizować jej negatywne skutki i chronić cenne zasoby glebowe regionu.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Niekorzystnym zjawiskiem na przestrzeni ostatnich lat w gospodarce rolnej jest stałe zmniejszanie się powierzchni trwałych użytków zielonych. Ze względu na ich duże znaczenie dla powstrzymywania procesów erozyjnych, zwiększania retencji wód opadowych, ochronę bioróżnorodności oraz zmniejszania zanieczyszczenia wód nawozami sztucznymi i środkami ochrony roślin, należy dążyć do powstrzymywania likwidacji użytków zielonych oraz zachęcać do zakładania nowych. Jednym z mechanizmów ekonomicznych sprzyjających ochronie łąk i pastwisk są dopłaty do działań rolno środowiskowo-klimatycznych.

3.2.2. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów poprzez zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych i inne

Zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych na terenie gminy Końskowola wymaga kompleksowego podejścia, które obejmuje zarówno działania rekultywacyjne, jak i długofalowe plany zarządzania. Takie tereny, często występujące w wyniku nieodpowiednich praktyk rolniczych, erozji, czy zaniedbań, mogą być przywrócone do użyteczności poprzez szereg działań.

Pierwszym krokiem w zagospodarowaniu takich gruntów jest przeprowadzenie szczegółowej analizy stanu gleby oraz określenie rodzaju zanieczyszczeń lub problemów, które wymagają interwencji. Analiza ta pozwala na dostosowanie odpowiednich metod rekultywacji, takich jak poprawa struktury gleby, neutralizacja zanieczyszczeń oraz dostarczenie brakujących składników odżywczych.

W gminie Końskowola planuje się wprowadzenie zmian w sposobie użytkowania gruntów, szczególnie tych, które są odłogowane, zdegradowane lub zdewastowane. Celem tych działań jest ich efektywne zagospodarowanie, co ma przyczynić się do poprawy stanu środowiska oraz zwiększenia wartości użytkowej tych terenów. Grunty odłogowane, które obecnie są nieużytkowane, mają zostać przekształcone na cele rolnicze, leśne lub rekreacyjne, w zależności od ich potencjału i lokalizacji. W przypadku gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, szczególny nacisk kładzie się na ich rekultywację poprzez nasadzenia roślinności, w tym drzew i krzewów, co pozwoli na przywrócenie ich funkcji ekologicznych i zwiększenie bioróżnorodności.

Jednym z priorytetów jest zalesianie terenów o niskiej produktywności rolniczej oraz tych, które uległy degradacji w wyniku działalności człowieka. Działania te mają na celu nie tylko poprawę jakości gleby i stabilizację ekosystemów, ale także ochronę przed erozją oraz poprawę mikroklimatu. Zalesianie i rekultywacja zdegradowanych terenów są również

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

istotne z punktu widzenia przeciwdziałania zmianom klimatycznym, ponieważ przyczyniają się do zwiększenia retencji wody oraz pochłaniania dwutlenku węgla. Ponadto, tereny odłogowane i zdegradowane mogą być wykorzystywane pod nowe inwestycje, takie jak tworzenie obszarów zieleni miejskiej czy rozwój infrastruktury turystycznej. W ten sposób grunty te nie tylko odzyskują swoją wartość, ale także będą mogły służyć lokalnej społeczności jako miejsca rekreacji i wypoczynku. Wnioskiem z tych działań jest to, że odpowiednie zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gminy Końskowola, poprawy jakości życia mieszkańców oraz ochrony środowiska naturalnego.

3.2.3. Rekultywacja nieużytków

Według ewidencji gruntów i budynków (EGiB), na terenie gminy znajduje się łącznie 20,2785ha nieużytków. Nieużytki te są pozostałościami po dawnych, niewielkich wyrobiskach, a także po naturalnych, podmokłych zagłębieniach terenowych, które są trudno dostępne i nieprzydatne do tradycyjnej uprawy rolnej. Tereny te, z uwagi na swoją specyfikę, były w przeszłości stopniowo opuszczane i zaprzestano ich użytkowania.

W ostatnich latach, kilka z tych nieużytków zostało poddanych rekultywacji, przekształcając je w grunty orne lub sady, które ponownie zaczęły pełnić funkcje produkcyjne. Jednak część nieużytków pozostaje niezagospodarowana, często porośnięta wieloletnim samosiewem drzew i krzewów, tworząc naturalne zadrzewienia i zarośla. Część z tych terenów graniczy bezpośrednio z obszarami leśnymi, co powoduje ich naturalne włączenie w leśny ekosystem i zwiększenie zasięgu zadrzewień na terenie gminy.

Planowana rekultywacja dla tych nieużytków przewiduje różne kierunki zagospodarowania, zależnie od specyfiki danego terenu. W wielu przypadkach, szczególnie tam, gdzie nieużytki graniczą z lasami, zakłada się ich dalsze pozostawienie w stanie naturalnym i prowadzenie działań mających na celu ich przekształcenie w trwałe zalesienie (Lz). Taki kierunek rekultywacji ma na celu ochronę naturalnych zasobów przyrodniczych oraz wspieranie bioróżnorodności, co przyczynia się do zachowania równowagi ekologicznej w regionie. Ponadto, dla części nieużytków przewiduje się możliwość ich przekształcenia w grunty przeznaczone pod uprawy ogrodnicze i sadownicze, co pozwoli na ich efektywne wykorzystanie w kontekście rolniczym. Takie działanie może przyczynić się do zwiększenia produkcji rolnej na terenie gminy, jednocześnie wspierając lokalną gospodarkę.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Kolejnym kierunkiem zagospodarowania, który jest brany pod uwagę, jest budowa stawów. Tego rodzaju rekultywacja może mieć duże znaczenie dla rozwoju lokalnej turystyki i rekreacji, jak również dla retencji wody, co jest istotne w kontekście zmieniających się warunków klimatycznych. Stawy mogą również pełnić funkcję ekologiczną, wspierając rozwój bioróżnorodności oraz poprawiając mikroklimat w regionie.

Średnia wielkość pojedynczego nieużytku w gminie waha się od kilku arów do 1,5383ha, przy czym największy z nich znajduje się w obrębie Końskowola. Dzięki zróżnicowanemu podejściu do rekultywacji i zagospodarowania, gmina planuje nie tylko poprawę stanu tych terenów, ale również ich aktywne włączenie w szerszy kontekst rozwoju lokalnego, z korzyścią zarówno dla mieszkańców, jak i środowiska naturalnego.

3.2.4. Realizacja zadrzewień śródpolnych

Uzupełniającym elementem istniejącej szaty roślinnej oraz krajobrazu na obszarze gminy są zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, występujące na terenach rolnych (miedza).

Rys. 58. Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne w Starym Pożogu
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Realizacja zadrzewień śródpolnych jest kluczowym przedsięwzięciem mającym na celu ochronę gleb, poprawę mikroklimatu oraz zwiększenie bioróżnorodności na terenach rolniczych. Proces ten wymaga starannego planowania i współpracy z lokalnymi rolnikami. Istniejące ciągi drzew i krzewów mają istotny wpływ na kształtowanie mikroklimatu, poprawę bilansu wody w glebie, zmniejszenie prędkości wiatru oraz przeciwdziałanie tworzeniu się zasp śnieżnych. Zadrzewienia i zakrzewienia są również ważnym elementem krajobrazu,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

poprawiającym jego walory estetyczne, szczególnie w miejscowościach bezleśnych o monotonnym rolniczym krajobrazie. Ponadto stanowią naturalne stałe lub czasowe siedliska lokalnych roślin i zwierząt, pełniąc dodatkowo funkcję korytarzy ekologicznych. Stan sanitarny drzew na niektórych odcinkach wymaga przeprowadzenia niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych polegających na przycinaniu spróchniałych konarów, a niekiedy konieczna jest wycinka chorych lub obumarłych drzew.

Po przeprowadzeniu takich zabiegów należy systematycznie uzupełniać drzewostan nowymi nasadzeniami. Utrzymanie i uzupełnianie istniejących zadrzewień i zakrzaczeń pasmowych (Rys. 57.) jest ważnym zadaniem w sytuacji występowania tendencji zaniku tych zbiorowisk roślinnych, które nie są objęte żadną formą prawnej ochrony. W odniesieniu do terenów przeznaczonych w opracowaniach planistycznych pod produkcję lub uciążliwe usługi, wskazane są nasadzenia pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż granic poszczególnych działek, w celu zmniejszenia negatywnych skutków oddziaływania projektowanych inwestycji na otaczającą strefę mieszkaniową i przyległe środowisko naturalne.

3.2.5. Poprawa jakości gleb

Poprawa jakości gleb w gminie Końskowola jest kluczowym działaniem dla zapewnienia trwałej urodzajności ziemi oraz wspierania zrównoważonego rozwoju rolnictwa. Gmina, której gospodarka opiera się w dużej mierze na rolnictwie oraz sadownictwie, stawia na wdrażanie praktyk rolniczych, które nie tylko chronią, ale również poprawiają stan gleby. Jednym z podstawowych działań jest wprowadzenie płodozmianu, który pozwala na odnowienie zasobów składników odżywczych w glebie, redukuje ryzyko erozji oraz ogranicza rozwój szkodników i chorób roślin. Płodozmian zwiększa różnorodność biologiczną upraw, co sprzyja lepszemu wykorzystaniu zasobów glebowych.

Kolejnym istotnym elementem jest stosowanie nawozów organicznych, takich jak kompost czy obornik, które wzbogacają glebę w materię organiczną, poprawiając jej strukturę oraz zdolność do zatrzymywania wody. Nawozy organiczne przyczyniają się również do zwiększenia aktywności mikroorganizmów glebowych, co ma bezpośredni wpływ na zdrowie gleby i roślin. Zadrzewienia śródpolne oraz tworzenie stref buforowych wokół pól to kolejne kroki mające na celu ochronę gleby przed erozją wodną i wietrzną. Drzewa i krzewy sadzone na granicach pól działają jako naturalne bariery, które zatrzymują wodę oraz chronią powierzchnię gleby przed zmywaniem i wysychaniem. Dodatkowo, roślinność śródpolna zwiększa różnorodność biologiczną, co pozytywnie wpływa na ekosystem rolniczy.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Stosowanie minimalnej uprawy gleby, czyli ograniczanie orki do niezbędnego minimum, pomaga w zachowaniu struktury gleby, ogranicza jej erozję oraz redukuje emisję dwutlenku węgla. Tego rodzaju praktyki rolnicze, wspierane przez edukację rolników oraz programy wsparcia finansowego, są kluczowe dla długoterminowej poprawy jakości gleb w gminie Końskowola. Dzięki takim działaniom gleby stają się bardziej żyzne, odporne na degradację, a tym samym przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju lokalnego rolnictwa. Płodozmian jest podstawowym elementem zrównoważonego rolnictwa, przyczyniając się do długoterminowego utrzymania żyzności gleby i zdrowia ekosystemów rolniczych.

3.3. POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW ROLNYCH

3.3.1. Realizacja scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

Scalenie gruntów to złożony proces prawno-techniczny, którego celem jest stworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez optymalizację struktury obszarowej gospodarstw, lasów i gruntów leśnych. Proces ten obejmuje racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów oraz dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracyjnych, dróg i rzeźby terenu. Widocznymi efektami scalania są zmniejszenie liczby działek w gospodarstwie, ich powiększenie, zbliżenie do siedliska oraz utworzenie nowej sieci dróg. Ważne jest także dostosowanie projektowania działek do wymogów nowoczesnych maszyn rolniczych, co ułatwia pracę na polach o regularnych kształtach i umożliwia przejazd szerokimi, utwardzonymi drogami. Proces ten realizowany jest w ścisłej współpracy z właścicielami gruntów, którzy uczestniczą w konsultacjach i decydują o przebiegu scalenia.

Współczesne scalenia gruntów obejmują także zagospodarowanie przestrzeni wiejskiej, takie jak budowa i modernizacja dróg, poprawa parametrów melioracyjnych oraz rekultywacja gruntów. Ważnym aspektem procesu scalenia jest to, że uczestnicy nie ponoszą żadnych kosztów, gdyż prace te są finansowane w całości ze środków publicznych. Efektem końcowym scalenia jest wytyczenie i trwała stabilizacja nowych granic działek ewidencyjnych, z zachowaniem dostosowania ich przebiegu do istniejących systemów melioracyjnych, dróg i rzeźby terenu.

Projekt scalenia uwzględnia także korekty przebiegu granic w obrębie terenów zainwestowania siedliskowego oraz znoszenie współwłasności nieruchomości rolnych na zgodny wniosek współwłaścicieli. Dążenie do zapewnienia każdej działce poscaleniowej dostępu do drogi publicznej prowadzi do eliminacji zbędnych służebności gruntowych,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

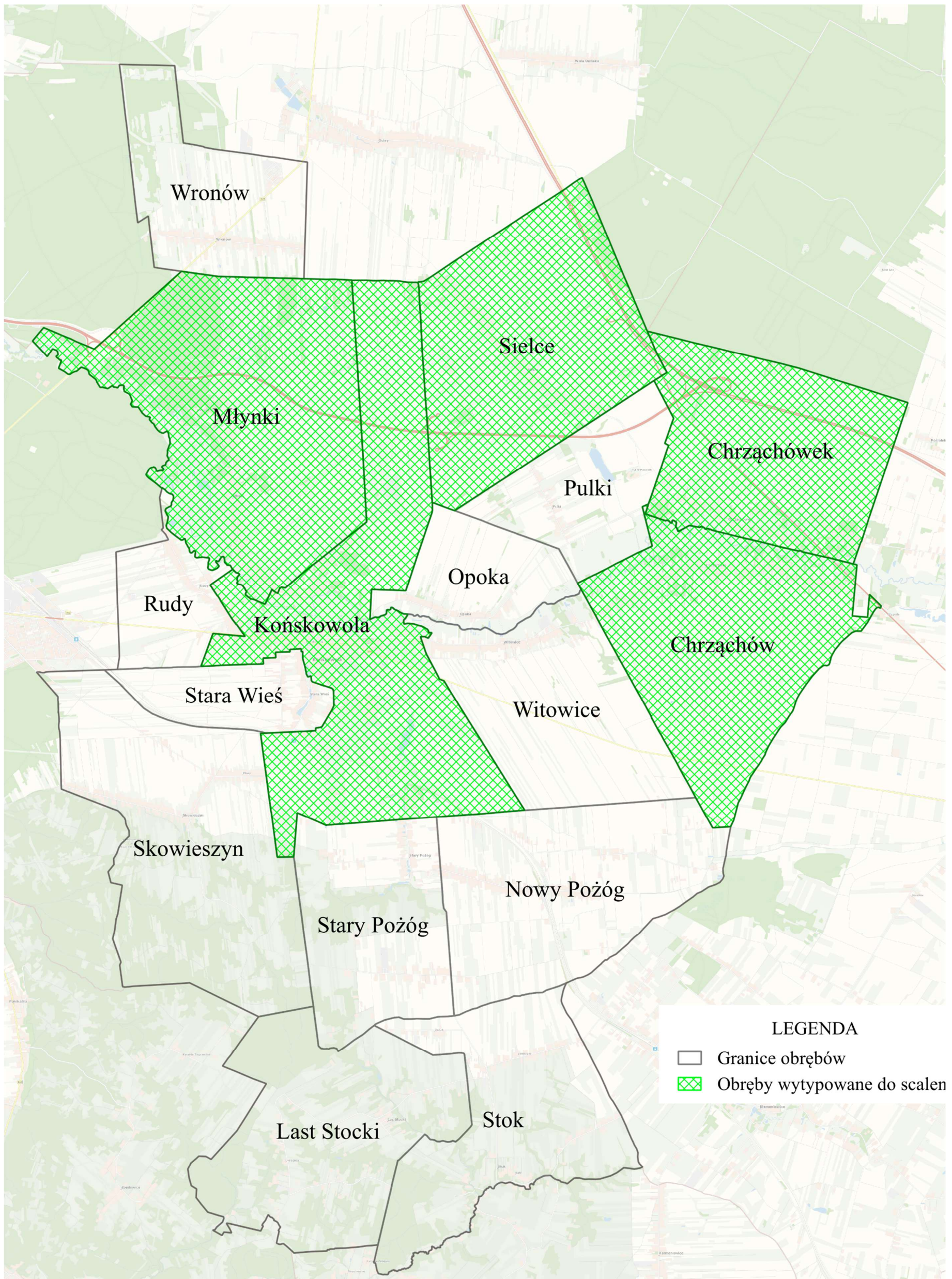
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

co skraca czas dojazdu do pól uprawnych. Projektowanie działek odbywa się z myślą o eliminacji działek o nieregularnych kształtach, które są niedogodne do uprawy mechanicznej.

W gminie Końskowola scalenie gruntów zostało przeprowadzone w obrębach Nowy Pożóg, Stary Pożóg oraz częściowo we Wronowie. Scalenie jest kluczowym zabiegiem urządzeniowo-rolnym, który umożliwia poprawę rozłogu i struktury obszarowej gospodarstw, zmniejszenie liczby działek o niedogodnych kształtach, dostosowanie granic do systemów melioracyjnych i ułatwienie transportu rolnego. W ramach scalenia możliwe jest również wydzielenie gruntów na cele infrastruktury technicznej i społecznej bez konieczności wyłączeń oraz kształtowanie krajobrazu rolniczego z zachowaniem naturalnych enklaw roślinności.

Na podstawie analizy przeprowadzonej w gminie Końskowola, zidentyfikowano pięć obrębów, w których prace scaleniowe przyniosą największą korzyść: Chrzążów, Chrzążówek, Sielce, Młynki oraz północna część obrębu Końskowola (Rys. 58.). Prace scaleniowe w tych obszarach są szczególnie istotne ze względu na przebiegającą tam drogę krajową, która przyczyniła się do powstania tzw. szachownicy działek, gdzie jedna działka została podzielona na kilka części leżących po obu stronach drogi. Taka struktura zwiększa rozłóg pomiędzy działkami, co negatywnie wpływa na efektywność uprawy. Dlatego też zaleca się przeprowadzenie prac scaleniowych w tych obrębach, aby powiększyć średnią wielkość działek, poprawić efektywność gospodarowania oraz ograniczyć koszty transportu i ułatwić mechanizację prac polowych.

Wnioski wskazują na konieczność kontynuacji i rozszerzenia działań scaleniowych w gminie Końskowola, aby poprawić efektywność rolnictwa, dostosować strukturę gruntów do nowoczesnych wymagań oraz ułatwić zarządzanie przestrzenią wsi

Rys. 59. Obręby wytypowane do scalenia
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy stanu istniejącego

3.3.2. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

W maju 2024 roku wykonano inwentaryzację terenową stanu istniejącego, która wykazała liczne rozbieżności pomiędzy zapisami ewidencji gruntów i budynków, a aktualnym sposobem użytkowania gruntów (Rys. 59.), na łącznej powierzchni 527,2033ha, co stanowi 5,87% powierzchni gminy (Tabela 32). Znaczna powierzchnia gruntów ornych została zamieniona na użytki zielone, co jest procesem korzystnym z uwagi na ochronę gruntów przed negatywnymi skutkami erozji wodnej i wietrznej. Z drugiej jednak strony 97,1110ha łąk i pastwisk zostało zaoranych. Ponadto powierzchnie gruntów ornych (8,593ha), łąk i pastwisk (119,4859ha) uległy zadrzewieniu w wyniku zaprzestania użytkowania. Widoczne zmiany dotyczą również dróg, z których 28,23ha uległo zaoraniu, zadarnieniu lub zakrzaczeniu.

W analizowanych obrębach zauważono różnorodne przekształcenia, w tym przekształcenia gruntów ornych lub sadów w lasy, trwale użytki zielone, a także w nieużytki. W niektórych obrębach odnotowano również przekształcenie lasów w grunty orne, łąki lub pastwiska, co wskazuje na znaczące zmiany w strukturze użytkowania gruntów. Zauważalnym trendem jest również przekształcanie nieużytków w inne formy użytkowania, co może świadczyć o ich rekultywacji i dostosowaniu do nowych potrzeb gospodarczych. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów wystąpiły we wszystkich obrębach, przy czym największy udział zmian wystąpił w obrębach: Stary Pożóg (16,45% ogółu gruntów), Nowy Pożóg (13,18%) i Wronów (12,47%), natomiast najmniejszy w obrębach Witowice (1,70%), Opoka (1,82%) i Chrzążówek (1,85%).

W obrębach, w których odnotowano największy procentowy udział zmian w sposobie użytkowania gruntów względem danych z EGiB. W związku z tym, zalecana jest aktualizacja ewidencji użytków w tych obrębach, aby lepiej odzwierciedlała rzeczywisty stan użytkowania gruntów. Aktualizacja jest szczególnie ważna w kontekście planowania przestrzennego i zarządzania gruntami, aby zapewnić dokładność danych oraz ich zgodność z rzeczywistymi warunkami terenowymi.

Tabela 32. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Lp.	Obręb	Ogólna powierzchnia	Grunty orne lub trwałe użytki zielone przekształcone w grunty kopalni	Grunty orne lub sady zadarnione i zakrzaczone	Grunty orne lub sady przekształcone w lasy	Trwałe użytki zielone lub grunty orne przekształcone w sady	Trwałe użytki zielone, sady, lasy lub nieużytki przekształcone w tereny zabudowy lub tereny drogowe	Trwałe użytki zielone, sady, lasy lub nieużytki przekształcone w zbiorniki wodne	Lasy przekształcone w grunty orne, łąki lub pastwiska	Nieużytki przekształcone w grunty orne lub trwałe użytki zielone	Nieużytki przekształcone w lasy	Sady przekształcone w grunty orne	Trwałe użytki zielone przekształcone w grunty orne	Trwałe użytki zielone przekształcone w las lub zadrzewione	Razem	Udział w powierzchni obrębu
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
1	Chrzążów	721,9715	4,4597	-	-	3,8853	-	2,0381	0,6691	0,6954	0,7383	-	1,3039	9,9615	24,4221	3,29
2	Chrzążówek	610,9700	-	-	-	-	-	0,4822	-	-	0,3236	-	1,6794	8,7985	11,2837	1,85
3	Końskowola	998,6621	-	-	-	3,2012	2,6499	3,6853	-	0,4578	1,6905	26,0686	15,5964	3,2923	56,6420	5,67
4	Las Stocki	639,0508	-	1,9084	1,9084	6,5799	0,2321	-	-	0,1319	-	10,9973	2,6415	11,1475	35,5470	5,56
5	Młynki	963,2933	-	-	-	0,0935	0,2732	1,2069	0,1319	2,2077	1,8083	0,9673	51,0655	18,3184	76,0727	7,90
6	Nowy Pożóg	647,2692	-	-	-	52,1722	-	-	-	-	-	28,1994	4,9574	-	85,3290	13,18
7	Opoka	233,6225	-	-	-	1,8645	-	0,1832	-	-	-	0,0998	0,9773	1,1157	4,2405	1,82
8	Pulki	316,3166	-	-	-	3,7329	-	-	-	-	0,5094	-	0,3794	1,7909	6,4126	2,03
9	Rudy	190,8216	-	-	-	2,3900	-	-	-	0,1623	0,2781	2,3453	-	0,4783	5,6540	2,96
10	Sielce	746,7136	-	-	-	-	-	-	-	0,1415	0,1056	0,4400	10,7397	2,2307	13,6575	1,83
11	Skowieszyn	823,7604	-	5,9525	5,9525	25,9754	0,2872	-	0,3815	0,3815	-	2,3907	0,9954	2,5496	44,8663	5,45
12	Stary Pożóg	450,0921	-	0,3375	0,3375	31,1648	-	-	0,0438	0,0438	0,0669	39,3248	1,8648	0,8415	74,0254	16,45
13	Stara Wieś	186,2444	-	-	-	-	-	0,4395	-	-	0,0581	0,4477	-	9,8392	10,7845	2,40
14	Stok	558,8836	-	0,3949	0,3949	17,5652	0,0178	-	-	-	-	3,9276	0,7599	-	23,0603	4,13
15	Witowice	523,7799	-	-	-	1,0980	0,6795	0,6795	0,1250	-	0,0223	-	0,6939	5,5956	8,8938	1,70
16	Wronów	376,6896	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,4565	43,5262	46,9827	12,47
Gmina ogółem <small>(obszar wiejski)</small>		8988,1411	4,4597	8,5933	8,5933	149,7229	4,1397	8,7147	1,3513	4,2219	5,6011	115,2085	97,1110	119,4859	527,2033	5,87

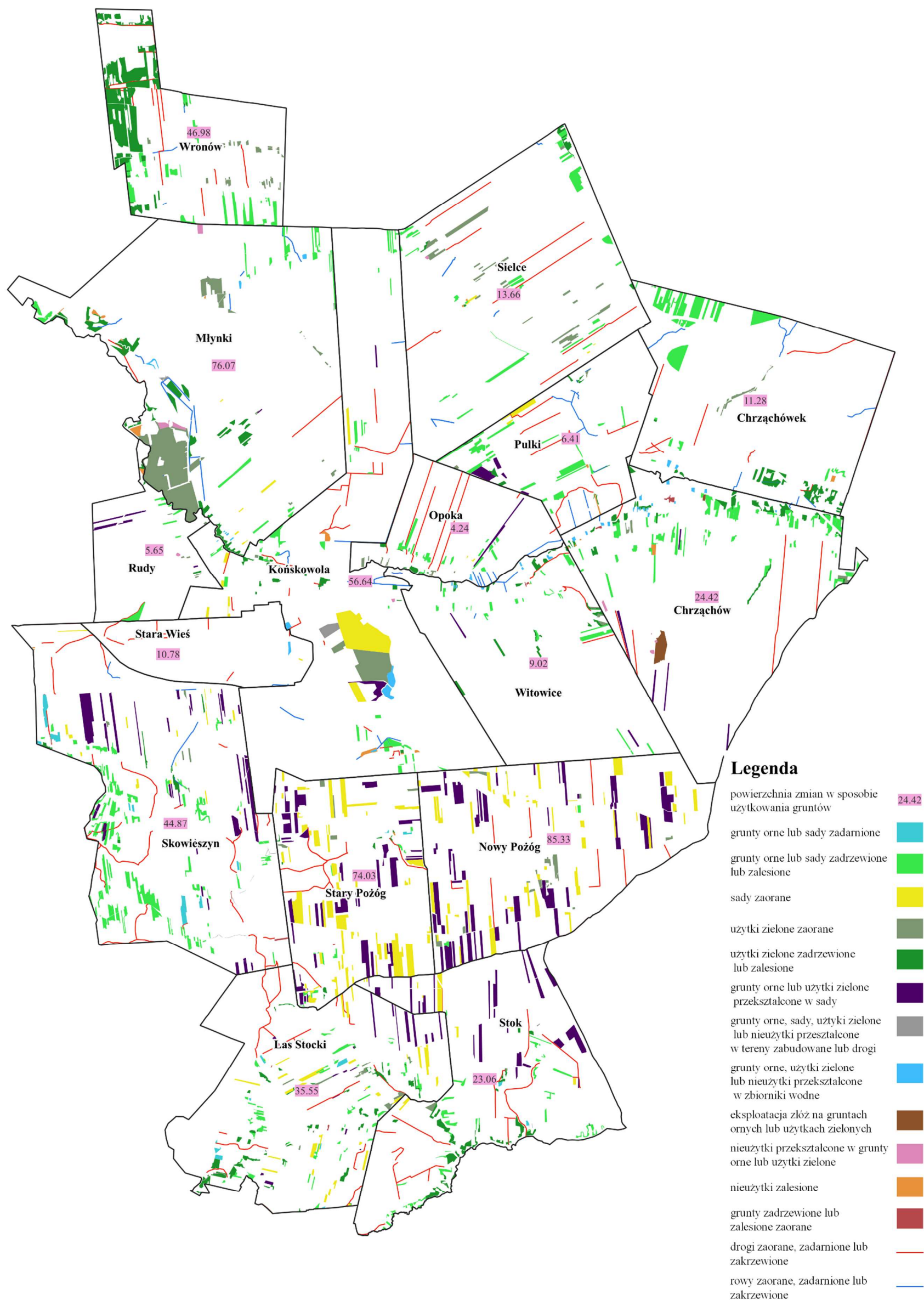
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGIB i inwentaryzacji terenowej

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 60. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej oraz danych EGiB

3.3.3. Ochrona gruntów

W gminie Końskowola ochrona gruntów rolnych powinna skupić się na kilku aspektach. Przede wszystkim należy ograniczyć przeznaczanie gruntów rolnych na cele nierolnicze lub nieleśne. Oznacza to, że wszelkie decyzje planistyczne i inwestycyjne muszą brać pod uwagę konieczność zachowania terenów rolnych, co wiąże się z restrykcyjnym podejściem do zmiany przeznaczenia tych gruntów w planach zagospodarowania przestrzennego.

Równie istotne jest zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych, które mogą wynikać z działalności nierolniczej, takiej jak przemysł czy infrastruktura drogowa, oraz zjawisk naturalnych, takich jak ruchy masowe ziemi. W tym celu gmina powinna wprowadzić skuteczne mechanizmy monitorowania stanu gruntów, a także systematycznie przeprowadzać działania prewencyjne, takie jak zabezpieczenia przed erozją czy właściwe zarządzanie wodami opadowymi. W przypadku wystąpienia szkód w produkcji rolniczej spowodowanych działalnością nierolniczą, konieczne jest szybkie podejmowanie działań naprawczych, w tym rekultywacja terenów, która umożliwi ich ponowne wykorzystanie do celów rolniczych.

Gmina powinna również zadbać o zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych. Te ekosystemy pełnią kluczową rolę w retencji wody, co jest istotne zwłaszcza w kontekście zmian klimatycznych i rosnącego ryzyka suszy. Dlatego też działania na rzecz ich ochrony powinny obejmować zarówno aspekty prawne, jak i praktyczne, takie jak kontrola odwodnień czy tworzenie obszarów ochronnych.

Kolejnym istotnym elementem jest ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi. Należy unikać nadmiernej ingerencji w naturalny krajobraz, szczególnie w kontekście budowy dróg, osiedli czy innych inwestycji, które mogą negatywnie wpływać na strukturę gleby i prowadzić do jej degradacji.

W kontekście ochrony gruntów leśnych, gmina Końskowola powinna również dążyć do ograniczenia przeznaczania tych terenów na cele nieleśne lub nierolnicze. Lasy pełnią kluczową rolę w ekosystemie, dlatego ich powierzchnia powinna być zachowana i nie powinna być przekształcana na tereny budowlane czy przemysłowe. Ochrona gruntów leśnych wymaga również zapobiegania degradacji i dewastacji tych terenów, które mogą wynikać zarówno z działalności gospodarczej, jak i naturalnych procesów, takich jak osuwiska.

3.3.4. Odnowa wsi

Odnowa wsi na terenie gminy Końskowola powinna obejmować szeroko zakrojone działania, które będą sprzyjać zarówno poprawie estetyki przestrzeni, jak i podniesieniu jakości życia mieszkańców. W tym kontekście kluczowe jest uwzględnienie potrzeb lokalnej społeczności, szczególnie w zakresie infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej, która odgrywa istotną rolę w codziennym życiu mieszkańców.

Jednym z priorytetowych zadań jest modernizacja placu przy remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Chrzążowie. Plac ten pełni nie tylko funkcję operacyjną, będąc miejscem, z którego strażacy wyruszają do akcji, ale jest również centralnym punktem życia społecznego wsi. To właśnie tutaj organizowane są spotkania mieszkańców oraz różnego rodzaju wydarzenia kulturalne i społeczne, które integrują lokalną społeczność. W związku z tym, zaplanowanie i przeprowadzenie prac mających na celu utwardzenie i odpowiednie zagospodarowanie tego terenu jest niezbędne. Projekt powinien uwzględniać nie tylko aspekty praktyczne, takie jak odpowiednie odwodnienie placu i jego zabezpieczenie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, ale także estetyczne, aby miejsce to stało się wizytówką wsi.

Równocześnie, niezwykle istotnym zadaniem jest remont boiska znajdującego się przy remizie OSP. To miejsce, będące przestrzenią do aktywności fizycznej, jest szczególnie ważne dla młodszych mieszkańców wsi. Odnowa boiska obejmować powinna zarówno poprawę nawierzchni, jak i wyposażenie go w nowe urządzenia sportowe, takie jak bramki czy ławki dla zawodników. Dodatkowo, warto rozważyć instalację oświetlenia, które umożliwi korzystanie z boiska także w godzinach wieczornych, oraz budowę niewielkiego zaplecza sanitarno-szatniowego, co podniesie standard korzystania z tej infrastruktury.

Integralnym elementem odnowy wsi powinno być stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców, które będzie sprzyjało integracji i budowaniu więzi społecznych. Proponuję w centrum gminy wybudować altankę z grillem, która będzie dostępna dla wszystkich mieszkańców. Taka przestrzeń pozwoli na organizowanie różnego rodzaju spotkań, pikników oraz wspólnych grillowań, co z pewnością przyczyni się do ożywienia życia społecznego. Altanka powinna być zaprojektowana w taki sposób, aby mogła pomieścić większą liczbę osób, a jej lokalizacja w centralnym punkcie wsi umożliwi łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Kolejnym istotnym elementem odnowy wsi powinna być budowa siłowni plenerowej. Tego typu obiekty cieszą się coraz większą popularnością, a ich obecność w gminie Końskowola z pewnością spotkałaby się z entuzjazmem mieszkańców, szczególnie tych, którzy preferują aktywność fizyczną na świeżym powietrzu. Siłownia plenerowa mogłaby zostać zlokalizowana w pobliżu altanki, tworząc w ten sposób kompleks rekreacyjny dostępny dla wszystkich grup wiekowych. Wyposażenie siłowni powinno obejmować różnorodne urządzenia, które umożliwią wykonywanie ćwiczeń wzmacniających różne partie mięśni, co zachęci mieszkańców do regularnej aktywności fizycznej i poprawy zdrowia.

Poza infrastrukturą związaną z remizą OSP oraz nowo zaproponowanymi obiektami, w ramach odnowy wsi warto również skupić się na innych aspektach przestrzeni publicznej. Przede wszystkim, konieczne jest przeprowadzenie prac mających na celu rewitalizację zieleni w centrum wsi. Nasadzenie nowych drzew, krzewów oraz kwiatów przyczyni się do poprawy estetyki i stworzy przyjemne miejsca do odpoczynku dla mieszkańców. Istotnym elementem tego procesu powinno być także odnowienie istniejących ścieżek i chodników, które zapewnią bezpieczne poruszanie się po wsi, szczególnie osobom starszym i dzieciom.

Odnowa wsi na terenie gminy Końskowola to długofalowy proces, który wymaga zaangażowania lokalnych władz oraz mieszkańców. Wprowadzenie takich rozwiązań, jak modernizacja placu przy remizie, remont boiska, budowa altanki z grillem oraz siłowni plenerowej, z pewnością przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, a także do wzrostu atrakcyjności wsi jako miejsca do życia. Dzięki takim działaniom gmina Końskowola może stać się przykładem dobrze zarządzanej i przyjaznej dla mieszkańców przestrzeni.

3.3.5. Realizacja potrzeb związanych z obsługą rolnictwa

Gmina Końskowola, znana ze swojego rolniczego charakteru, posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę w zakresie skupu owoców i zbóż, co zapewnia rolnikom wygodny dostęp do miejsc sprzedaży swoich plonów. Istniejące na terenie gminy winiarnie zaspokajają potrzeby lokalnych producentów winogron i owoców, dlatego nie ma potrzeby zwiększania ich liczby.

Aby jednak jeszcze bardziej usprawnić działalność rolniczą, warto rozważyć kilka kluczowych inwestycji. Utworzenie lub rozbudowa punktów serwisowych dla maszyn rolniczych znacząco poprawiłaby komfort pracy rolników. Dostępność usług naprawczych i konserwacyjnych dla sprzętu rolniczego pozwoliłaby na szybsze reagowanie na awarie i przestoje, co jest szczególnie ważne w czasie intensywnych prac polowych. Serwis tego typu

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

mógłby również oferować usługi mobilne, umożliwiając naprawy bezpośrednio na polu, co dodatkowo zwiększyłoby efektywność pracy rolników. Dobrym pomysłem byłoby otwarcie piekarni na terenie gminy, co nie tylko pozwoliłoby na lokalne przetwarzanie zbóż, ale także przyczyniłoby się do stworzenia nowych miejsc pracy. Taka inwestycja wpłynęłaby pozytywnie na lokalną gospodarkę, a mieszkańcy mieliby dostęp do świeżego pieczywa produkowanego z lokalnych surowców. Dzięki temu wzrosłaby wartość dodana lokalnych upraw, a gmina zyskałaby na samowystarczalności i różnorodności oferty rynkowej.

Kolejnym istotnym elementem dla rolników w gminie Końskowola jest dostępność stacji paliw. Propozycja utworzenia stacji paliw specjalnie dostosowanej do potrzeb rolnictwa, z szeroką ofertą paliw przeznaczonych dla maszyn rolniczych, mogłaby znacząco ułatwić zaopatrzenie w niezbędne materiały, skracając czas i koszty związane z ich zakupem.

Rozwój sklepów oferujących środki ochrony roślin na terenie gminy również mógłby przyczynić się do poprawy warunków pracy rolników, umożliwiając im łatwiejszy dostęp do produktów niezbędnych do ochrony upraw przed szkodnikami i chorobami. Zwiększenie liczby takich punktów sprzedaży wpłynęłoby pozytywnie na efektywność produkcji rolnej, a także przyczyniłoby się do wzrostu bezpieczeństwa i jakości plonów.

3.3.6. Realizacja potrzeb związanych z infrastrukturą techniczną i społeczną

Gmina Końskowola, zgodnie z przyjętym studium, przewiduje znaczące inwestycje zarówno w infrastrukturę techniczną, jak i społeczną, co ma na celu podniesienie jakości życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy regionu. Jednym z kluczowych elementów planu jest modernizacja istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych. Modernizacja tych linii jest konieczna, aby zapewnić stabilne dostawy energii elektrycznej, które są niezbędne zarówno dla gospodarstw domowych, jak i lokalnych przedsiębiorstw. Zmodernizowana sieć elektroenergetyczna pozwoli na efektywniejsze zarządzanie energią, co jest szczególnie istotne w kontekście planowanego rozwoju odnawialnych źródeł energii w gminie.

Dodatkowo, przewidziano budowę gazociągu Wronów-Rozwadów, który ma za zadanie zapewnić dostęp do gazu ziemnego dla mieszkańców i przedsiębiorców zlokalizowanych na terenie gminy. Realizacja tego projektu jest kluczowa dla poprawy jakości życia oraz obniżenia kosztów ogrzewania, co w dłuższej perspektywie wpłynie na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza. Dostęp do gazu ziemnego otworzy także nowe możliwości dla rozwoju lokalnej gospodarki, w szczególności dla przedsiębiorstw, które do tej pory były ograniczone przez brak dostępu do tego surowca.

Gmina Końskowola posiada także doskonałe warunki do rozwoju farm fotowoltaicznych. Tereny gminy charakteryzują się korzystnym nasłonecznieniem oraz przestrzeniami, które

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

można zagospodarować pod instalacje fotowoltaiczne. Inwestycje w farmy fotowoltaiczne nie tylko przyczynią się do zwiększenia produkcji zielonej energii, ale także mogą stać się ważnym źródłem dochodu dla gminy, generując dodatkowe wpływy do budżetu oraz tworząc nowe miejsca pracy.

Na tle rozważań dotyczących infrastruktury technicznej, warto również zwrócić uwagę na kwestie społeczne, które są nie mniej istotne dla mieszkańców gminy Końskowola. Jednym z priorytetów jest stworzenie funkcjonującego targowiska, które na początek mogłoby działać jeden dzień w tygodniu w centrum gminy. Targowisko to mogłoby stać się miejscem, gdzie lokalni rolnicy mieliby możliwość sprzedaży swoich produktów, takich jak zboża, owoce, warzywa, kwiaty czy przetwory. To rozwiązanie byłoby nie tylko korzystne dla rolników, którzy mogliby bezpośrednio sprzedawać swoje produkty, ale także dla mieszkańców, zwłaszcza tych, którzy nie mają możliwości regularnego dojazdu do okolicznych Puław. Obecnie w gminie istnieje małe targowisko, jednak nie spełnia ono w pełni potrzeb mieszkańców, dlatego rozbudowa i rozwinięcie tego miejsca jest konieczne.

Ważnym aspektem, który wymaga uwagi, jest także poprawa komunikacji publicznej na terenie gminy. Zwiększenie liczby linii MZK oraz poprawa ich dostępności dla mieszkańców poszczególnych miejscowości w gminie przyczyniłoby się do eliminowania problemu wykluczenia komunikacyjnego. Dobre połączenia z okolicznymi Puławami oraz między miejscowościami w gminie ułatwiłyby codzienne funkcjonowanie mieszkańców, umożliwiając im łatwiejszy dostęp do pracy, szkół, ośrodków zdrowia oraz innych usług publicznych.

W kontekście działań społecznych warto również stworzyć żłobek w centrum gminy Końskowola. Obecnie brak takiej placówki stanowi poważne wyzwanie dla młodych rodziców, którzy chcieliby wrócić do pracy po urodzeniu dziecka. Utworzenie żłobka umożliwiłoby aktywizację zawodową młodych rodziców, co z kolei mogłoby przyczynić się do zmniejszenia stopy bezrobocia na terenie gminy. Ponadto, dostęp do żłobka w bliskiej odległości od miejsca zamieszkania zwiększyłby komfort życia rodzin i ułatwił codzienną organizację.

Na terenie gminy Końskowola funkcjonuje już przedszkole, które odgrywa istotną rolę w edukacji i wychowaniu najmłodszych mieszkańców. Jednakże, aby sprostać rosnącym potrzebom lokalnej społeczności, konieczne jest zapewnienie w przedszkolu optymalnej liczby miejsc. W ostatnich latach gmina odnotowuje wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym, co wymaga dostosowania infrastruktury przedszkolnej do aktualnych potrzeb. Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolu pozwoli na zapewnienie wszystkim dzieciom dostępu do edukacji przedszkolnej, co jest kluczowe dla ich rozwoju i wczesnej socjalizacji. To również ułatwi

rodzicom łączenie obowiązków zawodowych z opieką nad dziećmi, przyczyniając się do większej aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy.

3.4. POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKI WODNEJ

3.4.1. Poprawa retencji wodnej i nawodnienia

Poprawa retencji wodnej i nawodnień w gminie Końskowola może być osiągnięta poprzez kilka kluczowych działań. Przede wszystkim warto skupić się na tworzeniu śródpolnych oczek wodnych oraz zachowaniu istniejących mokradeł, co przyczyni się do zwiększenia zdolności terenu do zatrzymywania wody. Działania te są istotne w kontekście przeciwdziałania suszom i utrzymania odpowiednich warunków wilgotnościowych gleby. Ponadto, istotnym elementem jest budowa lub przebudowa małych zbiorników wodnych, które mogą być odpowiednio dostosowane, aby lepiej pełnić funkcje retencyjne, co również wpływa na poprawę lokalnych warunków hydrologicznych. Te zintegrowane działania mają na celu zwiększenie dostępności wody dla rolnictwa oraz ochronę przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, takimi jak susze i powodzie, co ostatecznie przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Końskowola planowana jest budowa dużego zbiornika wodnego. Miałby być on umiejscowiony na terenie trzech obrębów. Ma on znaczący wpływ na poprawę retencji wodnej i nawodnienia w regionie. Taki zbiornik działa jako rezerwuuar, który gromadzi nadmiar wody, zwłaszcza podczas okresów obfitych opadów, i pozwala na jej stopniowe uwalnianie w okresach suszy. Dzięki temu zapewnia stabilny dostęp do wody zarówno dla rolnictwa, jak i dla innych potrzeb gospodarczych oraz ekologicznych. Zwiększona retencja wody przyczynia się do podniesienia poziomu wód gruntowych, co z kolei poprawia nawodnienie pobliskich terenów, w tym użytków rolnych. Ponadto, zbiornik wodny może wspierać systemy nawadniania, umożliwiając kontrolowane dostarczanie wody do pól uprawnych, co zwiększa wydajność rolnictwa i zmniejsza ryzyko strat plonów związanych z suszą. Dodatkowo, zbiornik pełni funkcję ochronną, redukując ryzyko powodzi poprzez przechwytywanie wód opadowych, które w przeciwnym razie mogłyby spowodować zalania i erozję gleby. W dłuższej perspektywie, obecność dużego zbiornika wodnego sprzyja także odbudowie ekosystemów wodnych, tworząc nowe siedliska dla roślin i zwierząt, co wzbogaca lokalną bioróżnorodność. Budowa takiego zbiornika przyczynia się do zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w gminie, co jest kluczowe w obliczu zmieniającego się klimatu i związanych z nim wyzwań hydrologicznych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.4.2. Melioracje

Ogólna obecność cieków naturalnych w gminie Końskowola określić można jako zadowalającą. Jednakże gmina w celu lepszej retencji wody powinna zaplanować budowę rowów melioracyjnych na terenie gminy. Budowa rowów melioracyjnych ma istotny wpływ na poprawę retencji wodnej i nawodnienia w regionie. Rowy melioracyjne są strukturami hydrotechnicznymi, które pomagają w zarządzaniu wodami gruntowymi i opadowymi, odprowadzając nadmiar wody z terenów rolniczych, co zapobiega ich zalewaniu oraz utrzymuje odpowiednie warunki wilgotnościowe gleby. Rowy melioracyjne mogą wspomagać uzupełnianie poziomu wód gruntowych, co jest korzystne dla roślinności oraz ekosystemów związanych z wodami powierzchniowymi.

Rys. 61. . Rów melioracyjny wymagający prac
w Nowym Pożogu
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Rys. 62. Przepust znajdujące się we Wronowie
Źródło: Inwentaryzacja terenowa

Większość cieków przepływających przez teren gminy wymaga regularnych prac konserwacyjnych na całej swojej długości, nie tylko w terenach zabudowanych, ale także poza nimi (grunty orne oraz tereny leśne), gdzie najczęściej skarpy są zarośnięte drzewami i zakrzaczone, a koryto jest płytkie i nieuregulowane lub prawie niewidoczne. Prace konserwacyjne polegać powinny na modernizacji murów oporowych, okresowym wykaszaniu i odkrzaczaniu brzegów i ich koryt oraz innych czynności mających na celu udrożnienie przepływu wody. Dla zachowania właściwej regulacji stosunków wodnych na obszarze gminy

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

należy zadbać o inne elementy środowiska naturalnego, wpływające na poprawę retencji wód gruntowych. Należą do nich zbiorniki małej retencji i oczka wodne, najczęściej są one pod władaniem osób prywatnych. Wraz z przyległym otoczeniem sprzyjają one utrzymaniu i rozwojowi ekosystemów. Ze względu na dobre warunki przyrodniczo - krajobrazowe oraz ochronę gruntów rolnych przed erozją należy tym samym utrzymać występujące wzdłuż cieków naturalnych i rowów melioracyjnych istniejące pasy zadrzewień i zakrzewień.

Urządzenia komunikacyjne (mosty, kładki, przepusty) znajdujące się na ciekach wodnych i rowach melioracyjnych są w złym stanie technicznym i wymagają gruntownej konserwacji lub odbudowy. Większość przepustów i mostów wymaga zwiększenia przepustowości i prac remontowo - modernizacyjnych. Do dobrego funkcjonowania całej sieci melioracyjnej ważne jest także prawidłowe działanie istniejącego systemu drenarskiego. Sieć drenarska jest w złym stanie technicznym, a jej położenie w poszczególnych obrębach nie jest do końca znane. Powinna więc zostać przeprowadzona szczegółowa inwentaryzacja sieci drenarskiej w celu rozpoznania obszarów, na których występuje i zachodzi potrzeba przeprowadzenia prac konserwatorskich lub modernizacyjnych.

3.4.3. Ochrona i lepsze wykorzystanie wód

Ochrona wód obejmuje regularne monitorowanie jakości wód gruntowych i powierzchniowych, co pozwala na szybkie reagowanie na ewentualne zagrożenia, takie jak zanieczyszczenia chemiczne.

Ochrona i lepsze wykorzystanie wód jest ważną częścią ochrony przyrody. Woda jest zasobem ograniczonym, dlatego konieczne jest jej racjonalne gospodarowanie. Obejmuje to zarówno ochronę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, jak i zapewnienie ich dostępności dla potrzeb rolnictwa oraz mieszkańców. W tym kontekście istotne jest również monitorowanie stanu rzek, zbiorników wodnych oraz rowów melioracyjnych, aby zapobiegać ich zanieczyszczeniu i degradacji. Wprowadzenie zrównoważonych praktyk gospodarowania wodą, takich jak ograniczenie spływu zanieczyszczeń z terenów rolnych, może znacząco poprawić jakość wód. Dodatkowo, promowanie efektywnych metod nawadniania, takich jak nawadnianie kroplowe, które minimalizuje straty wody, jest kluczowe dla oszczędzania zasobów wodnych.

3.5. URZĄDZENIE FUNKCJONALNEJ SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO

3.5.1. Budowa lub modernizacja dróg istniejących

Długość istniejącej sieci dróg na obszarze gminy Końskowola (razem z drogą krajową, drogami wojewódzkimi i drogami powiatowymi) wynosi 492,63km. Jak wynika z I części planu urządzeniowo-rolnego, dróg istniejących (14,29%) jest w złym stanie technicznym (70,38km). Drogi te nie spełniają wymaganego standardu jezdni dla ciągników i maszyn rolniczych. Nie posiadają prawidłowego odwodnienia lub jest ono niesprawne. Występują liczne uszkodzenia nawierzchni w postaci wybojów, dołów i dziur, w których gromadzi się woda opadowa bądź roztopowa, a pobocza zarastają w sposób niekontrolowany drzewami i krzewami. Podobna część (76,32km) dróg uwidocznionych w EGiB oraz pozyskanych z bazy BDOT, a także z inwentaryzacji terenowej to drogi nieistniejące – stanowi to 15,49% całej sieci dróg gminy. Dla części dróg potrzebna jest kompleksowa przebudowa z dobrym odwodnieniem i trwałą nawierzchnią bitumiczną o odpowiednich parametrach wytrzymałościowych. Tymczasowe naprawy polegające na zasypywaniu dziur.

Podczas konsultacji przeprowadzonych z przedstawicielem gminy oraz Sołtysami obrębów, wskazane zostały potrzeby mieszkańców na modernizację dróg oraz wykonanie niezbędnych dróg w celu polepszenia komunikacji. Niektóre z dróg wskazane przez Sołtysów mają uregulowany stan prawny (to znaczy są uwidocznione w ewidencji jako drogi gminne) (Rys. 62.). Jednakże zostały również wskazane propozycje dróg, które należałoby wykonać.

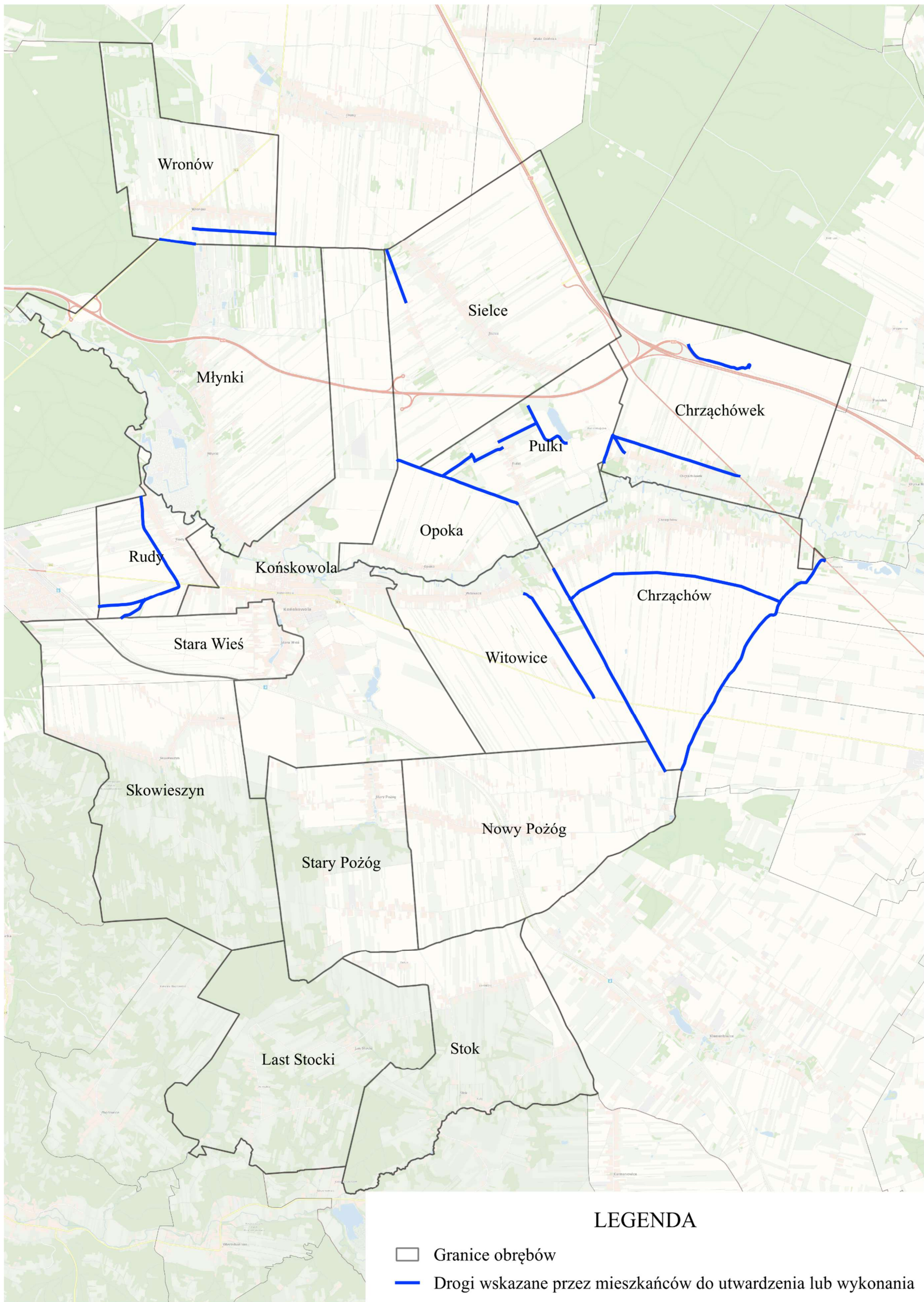
Najgorszą siecią dróg na terenie gminy Końskowola charakteryzuje się obręb Chrzążów. Jest tam najwięcej dróg transportu rolnego, które nie istnieją lub są w złym stanie technicznym. Wszystkie te drogi przebiegają przez prywatne posiadłości. Należałoby tam zaprojektować nową sieć dróg, która udogodniłaby mieszkańcom transport oraz dojazd nie tylko do swoich posiadłości, ale także dogodną sieć między drogami. Sołtysi obrębów Witowice oraz Chrzążów zgodnie wskazali drogę pomiędzy tymi obrębami, którą należałoby utwardzić masą bitumiczną. Jest to droga gminna, która umożliwi transport pomiędzy innymi miejscowościami. Kolejnym obrębem, który wskazał największą potrzebę na modernizację dróg są Rudy. Zostały wskazane drogi, które są uwidocznione w ewidencji gruntów i budynków, jednak wymagają utwardzenia masą bitumiczną – stanowią główny środek komunikacji. Pozostałe obręby wskazały krótkie odcinki dróg, które polepszyłyby transport poprzez ich utwardzenie czy wykonanie.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 63. Drogi wskazane przez mieszkańców do utwardzenia lub wykonania
 Źródło: Opracowanie własne wykonane w oparciu o konsultacje społeczne

3.5.2. Zaprojektowanie i urządzenie nowej sieci dróg

Biorąc pod uwagę aktualne potrzeby gminy i uwzględniając głównie rolę rolnictwa oraz transportu, do przebudowy wytypowano przede wszystkim drogi, które obsługują możliwie dużą liczbę działek rolnych oraz łączą sąsiadujące miejscowości. Będą one tworzyć bardzo dobre lokalne połączenia odciążające sieć głównych dróg, przyczyniając się równocześnie do zwiększenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Po modernizacji przyczynią się również do rozwoju turystyki i rekreacji na tym obszarze. W kilku miejscowościach przeznaczono do modernizacji drogi w obrębie zabudowy, które oprócz funkcji transportu rolnego umożliwiają normalną komunikację dojazdową pomiędzy gospodarstwami i domami, drogami głównymi. W przypadku zmiany ich przebiegu lub szerokości, powinny być odtworzone na gruncie zgodnie z zapisem w operacie ewidencji gruntów i wytycznymi w dokumentach planistycznych (dopuszczalna szerokość określona liniami rozgraniczającymi). W wyniku analizy materiałów zebranych w trakcie przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej (dotychczasowy stan techniczny dróg i sposób ich użytkowania) oraz po konsultacjach z przedstawicielem Gminy oraz Sołtysami obrębów, do przebudowy wytypowano 70,38km dróg o złym stanie nawierzchni (wliczają się to drogi o wszystkich nawierzchniach). Większość proponowanych dróg do przebudowy stanowi własność Gminy (52,65km). Większość z nich (66,36km – 94,29%) należy do kategorii dróg gruntowych. Pozostałe to drogi utwardzone, doraźnie naprawiane i wzmocnione – nasypywany żwir, gruz m.in. Nawierzchnia kilku z nich jest wyrównana i utwardzona tłuczniem z grysem. Z uwagi na to, że są to drogi używane najczęściej, również zostały wytypowane do przebudowy mimo ich stosunkowo dobrego stanu technicznego. Do przebudowy, ze względu na ich zły stan techniczny wytypowano również dwa odcinki dróg o utwardzonej nawierzchni. W Końskowoli droga z masy bitumicznej (0,76km) oraz w Witowicach (0,06km).

Pod względem długości, najwięcej dróg wytypowano w Skowieszynie (13,27km), Stok (7,75km) i Starej Wsi (6,34km). Nieco mniej, na poziomie od 5 do 6km długości zaplanowano w Chrzążówku, Końskowoli, Lesie Stockim oraz Starym Pożogu. Pozostałe obręby posiadają poniżej 5km dróg w złym stanie, które należałoby zmodernizować.

Dopełnieniem będą nowe odcinki dróg, które zostały wskazane przez Sołtysów. Są to odcinki, które faktycznie istnieją w terenie oraz są użytkowane, jednak nie mają uregulowanego stanu prawnego lub wymagają przebudowy. Będą one wymagały wydzielenia geodezyjnego z działek rolnych i leśnych, ponieważ w tej chwili nie są one ujęte w EGIB –

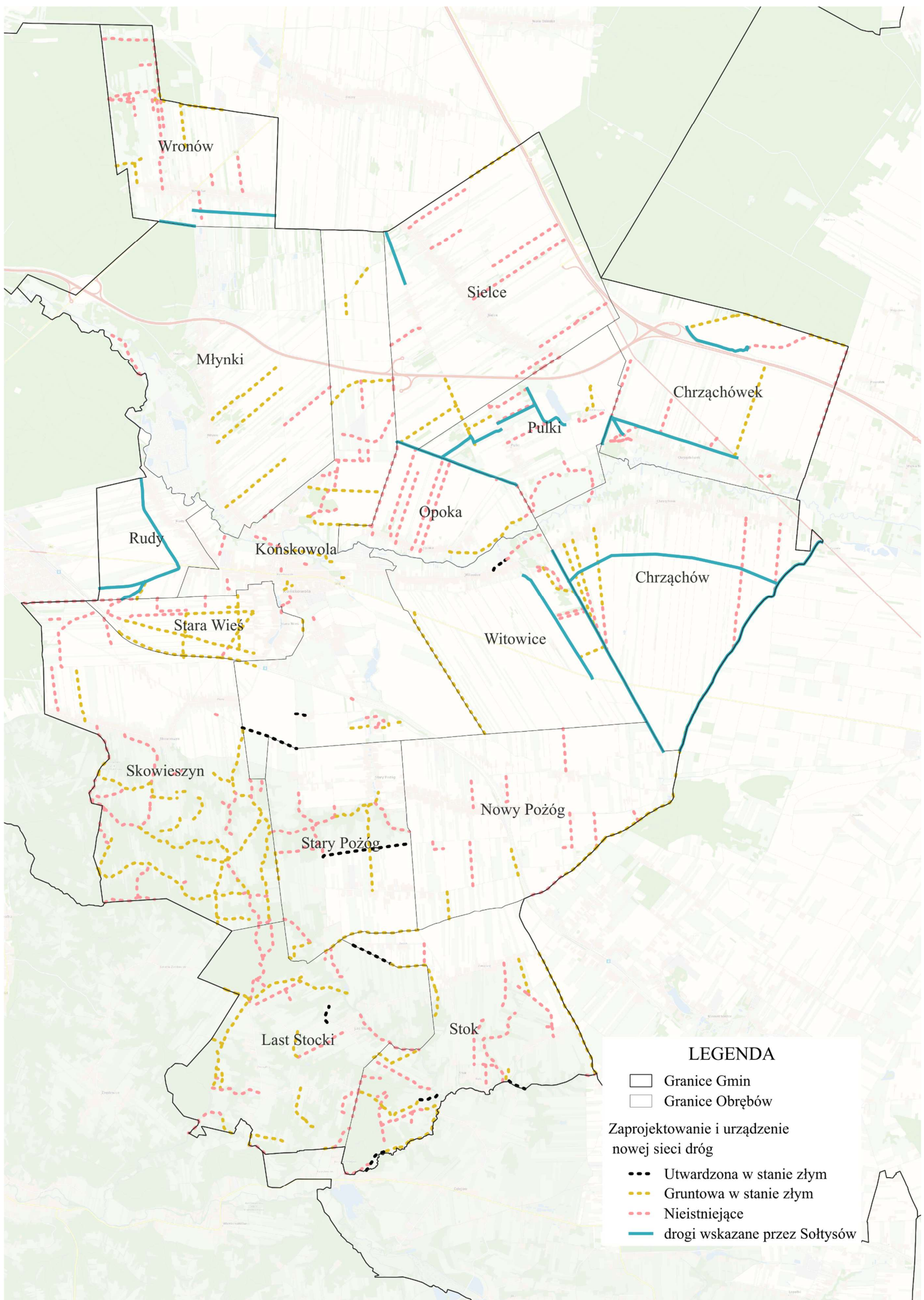
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 63. Najlepszym przykładem jest obręb Chrzążów, w którym Sołtys wskazał drogę, przebiegającą przez całą szerokość obrębu. Wskazuje to na fakt, że jest tam niewystarczająca siatka drogi. Po za tym obrębem, Sołtysi wskazali drobne odcinki, które należałoby wykonać w celu lepszego połączenia istniejącej sieci dróg. Reszta wskazanych dróg, to odcinki które są w złym stanie technicznym lub są drogami gruntowymi. Należałoby je utwardzić masą bitumiczną. W sumie wskazanych zostało 22,98km dróg, które według mieszkańców należałoby wykonać. Odcinki wskazane przez mieszkańców mierzą kolejno:

- Chrzążów – 2,86km;
- Chrzążówek – 6,33km;
- Pulki – 4,30km;
- Rudy – 2,75km;
- Sielce – 0,70km;
- Wronów – 1,50km;
- Witowice – 4,55km;

Przebudowane drogi powinny zapewnić odpowiednią obsługę pól oraz ograniczyć związane z tym koszty produkcji rolnej poprzez krótsze i szybsze dojazdy oszczędzające paliwo i mniejsze zużycie sprzętu poruszającego się równą drogą. Nawierzchnia powinna być dostosowana do używanego sprzętu rolniczego – duże ciągniki z ciężkimi agregatami uprawowymi i zapewniać wysoki standard przejazdów przez wiele lat. Drogi muszą posiadać rowy odwadniające o odpowiednich parametrach i odpowiednią infrastrukturę drogową: przepusty, mostki, kładki, zjazdy na pola, murki oporowe, wzmocnienia poboczy. Na drogach łączących sąsiadujące wsie, taka przebudowa spowoduje zmianę w sposobie ich dotychczasowego użytkowania. Oprócz funkcji dojazdowej do pól, będą służyły również, jako drogi komunikacyjne na lokalną skalę. Będą to najkrótsze łączniki pomiędzy miejscowościami umożliwiające skrócenie kilkukilometrowych przejazdów głównymi drogami asfaltowymi. Dodatkowo, zmniejszą obciążenie komunikacyjne istniejącej sieci drogowej, co bezpośrednio wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ruchu oraz przyczynią się do rozwoju ruchu turystycznego.

Rys. 64. Zaprojektowanie i urządzenie nowej sieci dróg
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych, wywiadu terenowego oraz danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie
 ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.6. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU NATURALNEGO, OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA NATURALNEGO

3.6.1. Zalesienia gruntów

Lesistość gminy Końskowola wynosi obecnie około 12,98% (1167,0402ha), co wskazuje na relatywnie niski poziom zalesienia w porównaniu do innych obszarów państwa. Gmina Końskowola jest zlokalizowana w Nadleśnictwie Puławy, obrębach Puławy i Żyrzyn oraz leśnictwach Wronów i Wola Osińska. W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Końskowola zostały szczegółowo opisane potrzeby gminy w zakresie zalesienia gruntów, które mają kluczowe znaczenie dla lokalnego środowiska.

Zwiększenie lesistości jest jednym z istotnych celów ekologicznych i przestrzennych dla tego regionu. Celem strategicznym jest nie tylko zwiększenie powierzchni lasów poprzez zalesienie nowych terenów, ale również ochrona istniejących już lasów. Obecne lasy na terenie gminy obejmują zarówno obszary zarządzane przez Lasy Państwowe, jak i lasy będące własnością osób prywatnych. Zalesianie terenów prywatnych oraz ochrona istniejących obszarów leśnych są zatem kluczowymi działaniami, które wspierają ekologiczny rozwój gminy.

Dalsze zalesianie jest szczególnie istotne w kontekście ochrony środowiska, poprawy jakości powietrza oraz zapewnienia bioróżnorodności. Lasy pełnią ważną rolę w retencji wody, co ma znaczenie w ochronie przed powodzią oraz suszami – problemami, które mogą się nasilać w wyniku zmian klimatycznych. W związku z tym, strategia zwiększania lesistości jest częścią szerszych działań na rzecz ochrony środowiska, które obejmują również programy mające na celu minimalizację skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz ochronę lokalnej flory i fauny.

Planowane zalesienie dotyczy głównie terenów niskoprodukcyjnych rolniczo, nieużytków oraz gruntów marginalnych, które mogą zostać efektywnie przekształcone w obszary leśne. Działania te mają na celu nie tylko zwiększenie powierzchni lasów, ale również poprawę funkcji ekologicznych i społecznych lasów, takich jak ochrona różnorodności biologicznej, regulacja klimatu lokalnego oraz kształtowanie krajobrazu. Zalesianie jest także postrzegane jako element rekreacyjny i edukacyjny, wspierający rozwój turystyki ekologicznej i świadomości społecznej na temat ochrony środowiska.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Realizacja tych planów wymaga współpracy różnych podmiotów, w tym samorządu gminnego, Lasów Państwowych, właścicieli prywatnych oraz organizacji ekologicznych. Przewidziano również wsparcie finansowe na realizację projektów zalesiania oraz ochrony lasów, co jest istotnym elementem w zapewnieniu długofalowego sukcesu tych inicjatyw.

Tym samym, zwiększenie lesistości w gminie Końskowola jest nie tylko wyzwaniem, ale i szansą na stworzenie bardziej zrównoważonego i przyjaznego środowiska naturalnego dla obecnych i przyszłych pokoleń.

3.6.2. Wyeksponowanie walorów krajobrazowych

Aby wyeksponować walory krajobrazowe gminy Końskowola, warto skupić się na rozwinięciu i promowaniu istniejących atrakcji turystycznych, jednocześnie wprowadzając nowe inicjatywy, które przyciągną turystów i umożliwią mieszkańcom pełne korzystanie z uroków tego regionu. Przede wszystkim należy zadbać o dalszy rozwój infrastruktury turystycznej, co umożliwi lepszy dostęp do najbardziej malowniczych miejsc. Kluczowe jest uatrakcyjnienie szlaków turystycznych, które przebiegają przez gminę, takich jak zielony szlak, prowadzący przez zabytkowe części Końskowoli, czy czerwony i żółty szlak, prowadzące przez lessowe wąwozy i malownicze wsie. Odpowiednie oznakowanie tych szlaków, w tym postawienie tablic informacyjnych z opisami historycznymi, przyrodniczymi i kulturowymi, może znacznie zwiększyć ich atrakcyjność. Można także wprowadzić interaktywne elementy, takie jak aplikacje mobilne czy kody QR, które pozwolą turystom na odkrywanie dodatkowych informacji o miejscach, przez które przechodzą.

Kolejną inicjatywą, która pozwoliłaby na lepsze wyeksponowanie krajobrazowych walorów gminy Końskowola, jest organizacja wydarzeń plenerowych, które promują piękno lokalnej przyrody. Przykładem mogą być festiwale kwiatowe, nawiązujące do tradycji uprawy róż, które mogłyby odbywać się w Manufakturze Różanej. Podczas takich wydarzeń można organizować warsztaty, wystawy fotograficzne oraz spacer z przewodnikiem, podczas których uczestnicy poznawaliby historię i tajniki uprawy róż oraz inne rośliny charakterystyczne dla tego regionu. Również plantacje lawendy, takie jak La'Lawenda, mogłyby stać się miejscem regularnych spotkań, warsztatów botanicznych i sesji fotograficznych, co dodatkowo promowałoby te malownicze krajobrazy.

Ważnym aspektem jest także rozwój i promocja agroturystyki, która mogłaby stać się istotnym elementem krajobrazowego wizerunku gminy. Lokalne winnice, takie jak „Winnica Las Stocki” i „Leśny Zakątek”, mogą być promowane jako miejsca nie tylko produkcji wysokiej

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

jakości win, ale także jako destynacje dla turystów pragnących poznać proces produkcji wina i cieszyć się degustacjami w malowniczym otoczeniu. Agroturystyczne gospodarstwa mogłyby również oferować noclegi, warsztaty kulinarne oraz spacer po okolicznych terenach, co zwiększyłoby ich atrakcyjność i zachęciłyby do dłuższych pobytów.

Równie istotne jest zadbanie o odpowiednią promocję medialną i internetową gminy Końskowola. Stworzenie profesjonalnych materiałów promujących lokalne atrakcje, takich jak filmy, zdjęcia, a także prowadzenie aktywnej kampanii w mediach społecznościowych, może przyciągnąć turystów z różnych części kraju. Promocja takich szlaków jak Renesans Lubelski czy Szlak Partyzancki, które prowadzą przez historyczne i kulturowe miejsca, może dodatkowo zainteresować turystów zafascynowanych historią i dziedzictwem kulturowym regionu.

Ochrona przyrody i rewitalizacja terenów zielonych są kolejnymi działaniami, które pozwolą na podkreślenie krajobrazowych walorów gminy. Przemysłane nasadzenia drzew, tworzenie kwietników, a także utrzymanie i rozbudowa parków i skwerów mogą przyczynić się do zwiększenia estetyki przestrzeni publicznej. Rewitalizacja zaniedbanych terenów może obejmować także tworzenie małych oczek wodnych czy ścieżek spacerowych, co z kolei zwiększy atrakcyjność gminy zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

Współpraca z lokalnymi artystami, rzemieślnikami i przedsiębiorcami może stanowić doskonały sposób na promowanie walorów krajobrazowych Końskowoli. Organizowanie plenerów malarskich, wystaw fotografii krajobrazowej czy rynków lokalnych produktów, na których sprzedawane byłyby wyroby inspirowane lokalną przyrodą, to działania, które mogą dodatkowo wypromować gminę jako miejsce o wyjątkowych walorach estetycznych.

3.6.3. Formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego

Gmina Końskowola, znana ze swoich walorów krajobrazowych oraz bogactwa przyrodniczego, od lat podejmuje działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego i zachowanie unikalnego charakteru tego regionu. Obecnie, na terenie gminy istnieją już formy ochrony przyrody, w tym fragmenty Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, które objęte są prawną ochroną. Te działania są niezbędne dla zachowania różnorodności biologicznej oraz estetycznych walorów krajobrazu. Niemniej jednak, w związku z dynamicznymi zmianami klimatycznymi, rosnącą presją urbanizacyjną oraz koniecznością ochrony coraz bardziej zagrożonych siedlisk, istnieje potrzeba dalszego rozwoju i wzmocnienia działań na rzecz

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Istotnym zadaniem jest dokładna inwentaryzacja istniejących siedlisk gatunków chronionych, zarówno roślinnych, jak i zwierzęcych. Na terenie gminy Końskowola znajdują się cenne siedliska, które są domem dla wielu rzadkich i zagrożonych gatunków. Szczególną uwagę należy zwrócić na ekosystemy związane z lessowymi wąwozami, które stanowią unikalne środowiska życia dla wielu gatunków roślin i zwierząt. W tych obszarach, naturalne procesy erozyjne tworzą specyficzne warunki siedliskowe, które wymagają ochrony przed degradacją spowodowaną działalnością człowieka, w tym nadmierną turystyką i niewłaściwym użytkowaniem rolniczym. Aby skutecznie chronić te obszary, konieczne jest rozszerzenie istniejących form ochrony krajobrazu poprzez zwiększenie powierzchni chronionych terenów. W szczególności, warto rozważyć powiększenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego o kolejne fragmenty gminy, które charakteryzują się wysokimi walorami przyrodniczymi.

Powiększenie parku może obejmować obszary wokół wąwozów lessowych, które są nie tylko cenne przyrodniczo, ale również stanowią istotny element krajobrazu kulturowego regionu. Dodatkowo, wprowadzenie nowych obszarów chronionych, takich jak użytki ekologiczne, mogłoby objąć tereny o szczególnym znaczeniu dla ochrony bioróżnorodności, na przykład siedliska ptaków migrujących czy rzadkich gatunków roślin.

Równoległe do rozszerzenia terenów chronionych, niezbędne jest wdrożenie programów ochrony siedlisk gatunków chronionych. Te działania mogą obejmować tworzenie stref buforowych wokół najcenniejszych siedlisk, co zapobiegnie ich degradacji oraz utracie wartości przyrodniczych. Ochrona takich stref powinna być połączona z programami edukacyjnymi skierowanymi do lokalnej społeczności oraz turystów, aby zwiększyć świadomość na temat znaczenia ochrony przyrody i zachęcić do odpowiedzialnych zachowań.

Ważnym aspektem ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego jest także kontrola nad rozwojem infrastruktury na terenie gminy. Nowe inwestycje powinny być planowane z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska, a ich lokalizacja i charakter muszą być ściśle dostosowane do specyfiki terenu. Na przykład, budowa dróg, osiedli mieszkaniowych czy obiektów turystycznych powinna być ograniczona w rejonach o najwyższej wartości przyrodniczej. Zamiast tego, warto promować rozwój turystyki zrównoważonej, która opiera się na małych, ekologicznych przedsięwzięciach, takich jak agroturystyka czy eko-turystyka, które minimalizują wpływ na środowisko.

Kolejnym krokiem w ochronie krajobrazu gminy Końskowola jest ochrona i odtwarzanie terenów podmokłych oraz ekosystemów wodnych, takich jak dolina rzeki Kurówki. Tereny te

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

odgrywają kluczową rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej oraz w regulacji gospodarki wodnej w regionie. Plan ochrony tych obszarów powinien obejmować przywracanie do pierwotnego stanu zdegradowanych terenów, odtwarzanie naturalnych cieków wodnych oraz ochronę przeciwpowodziową, która jednocześnie zachowuje naturalny charakter dolin rzecznych. W ten sposób można poprawić funkcjonowanie ekosystemów oraz zwiększyć ich odporność na zmiany klimatyczne.

3.7. ROZWÓJ AGROTURYSTYKI I TURYSTYKI WIEJSKIEJ

3.7.1. Zaprojektowanie i urządzenie w terenie szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych

Na terenie gminy Końskowola istnieją już ścieżki nordic walking, które są wykorzystywane głównie do aktywności sportowej mieszkańców oraz turystów. Brakuje jednak tras, które w pełni podkreślałyby walory turystyczne, zabytkowe i krajobrazowe tego regionu.

Proponowana trasa rozpoczyna się w północno-zachodniej części gminy, w okolicach miejscowości Sielec, i biegnie na południowy wschód, prowadząc przez tereny, gdzie znajdują się liczne zabytki oraz charakterystyczne dla regionu kapliczki (Rys. 64.). Ścieżka ta jest szczególnie atrakcyjna, gdyż prowadzi obok wielu historycznych obiektów, takich jak Kościół pw. Znalezienia Krzyża Świętego i św. Andrzeja Apostoła czy Ratusz

Wschodnia część trasy biegnie wzdłuż rzeki Kurówki, co dodatkowo podkreśla walory krajobrazowe i przyrodnicze szlaku. Bliskość rzeki sprawia, że trasa jest atrakcyjna dla miłośników przyrody, oferując im możliwość obcowania z dziką naturą oraz obserwacji lokalnej fauny i flory.

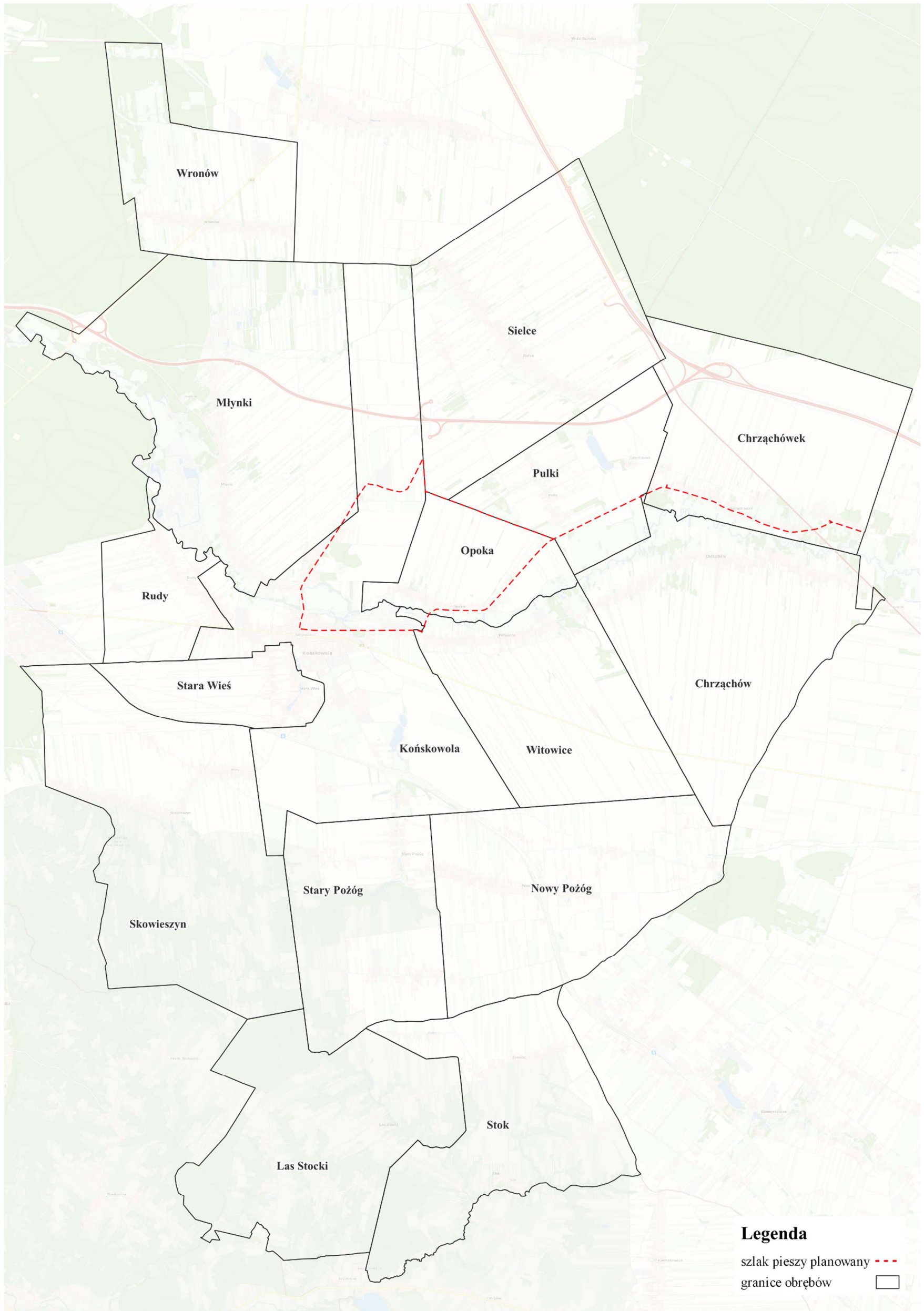
Aby ułatwić korzystanie z tej ścieżki i zapewnić komfort turystom, ważna jest również infrastruktura towarzysząca. Wzdłuż trasy mogą zostać rozmieszczone liczne ławki, gdzie można odpocząć, oraz tablice informacyjne, które będą zawierać opisy mijanych zabytków, ciekawostki historyczne i informacje o lokalnej przyrodzie. Na trasie zaplanowano także punkty widokowe, z których będzie można podziwiać rozciągające się panoramy okolicy. Przy ważniejszych przystankach znajdą się również zadaszone wiaty, gdzie wędrowcy będą mogli schronić się przed deszczem lub słońcem, a także stojaki na rowery, umożliwiające połączenie wędrowki pieszej z wycieczką rowerową. Dzięki odpowiedniemu oznakowaniu tras, zawierającemu opis obiektów znajdujących się na trasie, szlak przybierze również funkcje ścieżki dydaktycznej.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 65. Ścieżka piesza planowana
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy stanu istniejącego

3.7.2. Zaprojektowanie i urządzenie ścieżek rowerowych

Gmina Końskowola obecnie posiada już kilka ścieżek rowerowych, ale dzięki zróżnicowanemu ukształtowaniu terenu oraz dużemu potencjałowi turystycznemu wymagana jest budowa kolejnych obiektów związanych z turystyką rowerową na terenie Końskowoli.

Sugerowane trasy rowerowe zostały zaplanowane w taki sposób, aby podkreślić walory krajobrazowe i kulturowe gminy Końskowola, prowadząc przez najbardziej malownicze i interesujące miejsca w regionie. Każda z tras została starannie przemyślana, aby zapewnić rowerzystom pełne doświadczenie unikalnych cech lokalnego krajobrazu, od urokliwych terenów wiejskich po malownicze doliny rzeki Kurówki i zalesione wzgórza (Rys. 65). Aby te trasy rowerowe spełniały swoją rolę i były w pełni funkcjonalne, konieczne jest odpowiednie przygotowanie infrastruktury. Zarówno istniejące, jak i planowane ścieżki rowerowe wymagają odpowiedniego oznakowania, które pomoże turystom łatwo odnaleźć drogę i cieszyć się trasą bez obaw o zgubienie się. Oznakowanie powinno być czytelne, odporne na warunki atmosferyczne, a także rozmieszczone w regularnych odstępach, szczególnie na skrzyżowaniach i w miejscach, gdzie trasy mogą być mniej oczywiste.

Ponadto, istotnym elementem jest utwardzenie nawierzchni tras. Aby trasy były bezpieczne i komfortowe dla rowerzystów, konieczne jest wykonanie nawierzchni asfaltowej lub betonowej na całej długości ścieżek. Taka nawierzchnia zapewni nie tylko wygodę jazdy, ale również trwałość tras, minimalizując koszty ich późniejszej konserwacji. Prace te powinny obejmować zarówno wyrównanie terenu, jak i odpowiednie przygotowanie podłoża, aby zapobiec późniejszym uszkodzeniom nawierzchni.

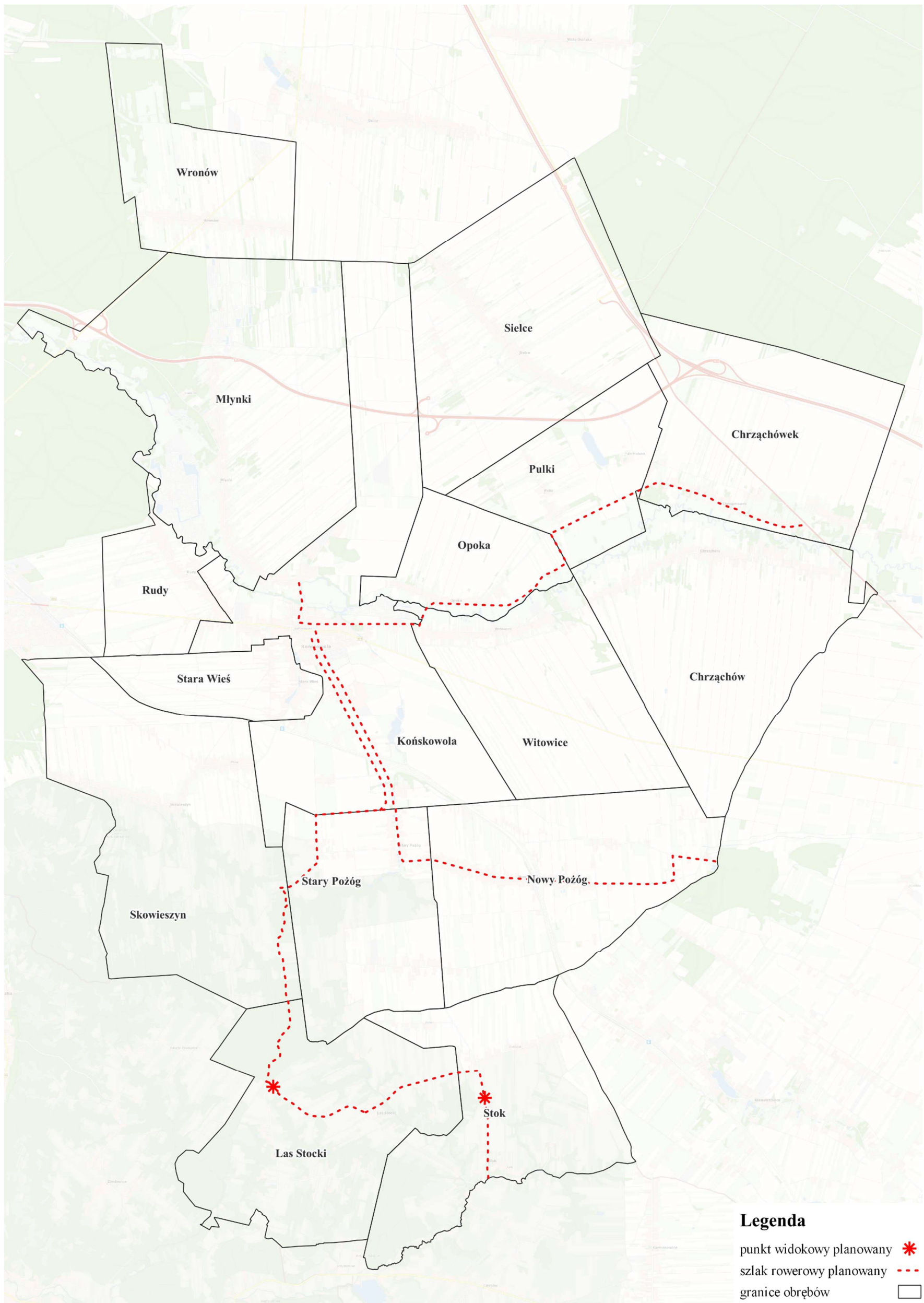
Dodatkowo, na wybranych odcinkach tras mogą być potrzebne dodatkowe urządzenia, takie jak miejsca odpoczynku z ławkami, a także stojaki na rowery. W strategicznych punktach tras, gdzie widoki są szczególnie atrakcyjne, warto rozważyć ustawienie tablic informacyjnych opisujących lokalne atrakcje, historię regionu, oraz naturalne walory krajobrazowe.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 66. Planowane szlaki rowerowe i planowane punkty widokowe
 Źródło: Opracowanie własne

3.7.3. Poprawa infrastruktury turystycznej

W celu poprawienia infrastruktury turystycznej w gminie Końskowola, należy skoncentrować się na kilku obszarach, które obejmują zarówno rozwój istniejących zasobów, jak i wprowadzenie nowych inicjatyw.

Przede wszystkim istotne jest rozwinięcie sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych. Zaprojektowanie i urządzenie w terenie nowych tras pozwoli turystom lepiej poznawać lokalne atrakcje przyrodnicze i historyczne, takie jak Wąwóz Glibienny Dół czy Kazimierski Park Krajobrazowy. Szlaki te powinny być dobrze oznakowane i wyposażone w tablice informacyjne, które dostarczą turystom wiedzy o specyfice odwiedzanych miejsc oraz ich znaczeniu historycznym i przyrodniczym. Aby zachęcić turystów do korzystania ze ścieżek rowerowych ważne jest stworzenie miejsca, w którym przyjeżdżający turyści mogli wypożyczyć rowery.

Ważnym elementem poprawy infrastruktury turystycznej jest również rozwój ścieżek rowerowych. Zaprojektowanie nowych tras rowerowych, które łączą kluczowe atrakcje turystyczne, zwiększy dostępność miejsc i zachęci do aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu. Ścieżki te powinny być odpowiednio dostosowane do różnorodnych potrzeb turystów, w tym rodzin z dziećmi oraz osób starszych.

Oprócz tego, warto zainwestować w wyeksponowanie walorów turystycznych i krajobrazowych gminy. Obejmuje to zarówno promocję zabytków, takich jak obiekty kultury w Końskowoli, jak i działania mające na celu ochronę i odtwarzanie terenów podmokłych oraz ekosystemów wodnych. Tereny takie jak dolina rzeki Kurówki powinny być objęte specjalnymi programami ochrony, które jednocześnie będą sprzyjać turystyce ekologicznej

3.7.4. Wyeksponowanie walorów turystycznych i krajobrazowych oraz obiektów kultury i zabytków

Aby skutecznie wyeksponować zabytki, kulturę oraz walory krajobrazowe gminy Końskowola, konieczne jest podjęcie szeregu działań, które uwydatnią te unikalne cechy regionu i uczynią je bardziej dostępnymi i atrakcyjnymi dla turystów.

Proponowane jest stworzenie i udoskonalenie istniejącej infrastruktury informacyjnej wokół zabytków i ważnych obiektów kulturowych. Warto zainwestować w tablice informacyjne przy zabytkach, takich jak Kościół parafialny pw. Znalezienia Krzyża Świętego i św. Andrzeja

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Apostoła, Kościół pw. św. Anny czy zabytkowy ratusz. Te tablice mogłyby zawierać nie tylko podstawowe informacje o obiektach, ale również interaktywne elementy, takie jak kody QR, które odsyłałyby do stron internetowych z rozszerzonymi informacjami, wirtualnymi wycieczkami czy materiałami historycznymi. Aby zwiększyć dostępność do tych miejsc i walorów krajobrazowych, można również wprowadzić mobilne aplikacje turystyczne, które będą oferować trasy zwiedzania z audio przewodnikami, opowieściami o lokalnych legendach czy szczegółowymi opisami odwiedzanych miejsc. Aplikacje te mogłyby także uwzględniać gry terenowe, które angażowałyby turystów w interaktywne poznawanie historii i kultury regionu.

Ważnym elementem wyeksponowania walorów krajobrazowych jest stworzenie punktów widokowych w Las Stocki i Stoku. Te punkty mogłyby być wyposażone w lunety oraz opisy widocznych na horyzoncie obiektów, co dodatkowo zwiększyłoby ich atrakcyjność. Organizacja okresowych spacerów z przewodnikiem, połączonych z pokazami przyrodniczymi, mogłyby wzbudzić większe zainteresowanie turystów lokalnymi krajobrazami.

3.8. STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIE NA PRACE URZĄDZENIOWO – ROLNE

3.8.1. Scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

Scalenie gruntów będzie jednym z podstawowych zabiegów urządzeniowo-rolnych pozwalających na prawidłowe kształtowanie rozłóg gospodarstw rolnych na terenie wsi. Podstawowym celem tego działania będzie:

- poprawa rozłogu i struktury obszarowej gospodarstw rolnych;
- ograniczenie liczby działek o kształtach niedogodnych dla uprawy;
- zmniejszenie liczby działek w gospodarstwach rolnych;
- dostosowanie granic działek do systemu urządzeń melioracji wodnych oraz rzeźby terenu, udoskonalenie przestrzennego układu dróg transportu rolnego;
- stworzenie lepszych warunków dla prowadzenia produkcji polowej;
- wydzielenie gruntów niezbędnych na cele infrastruktury technicznej i społecznej w ramach postępowania scaleniowego – bez procedur wyłączeniowych;
- kształtowanie krajobrazu rolniczego, z zachowaniem enklaw roślinności o charakterze naturalnym i półnaturalnym.

Na podstawie analizy wielu czynników takich, jak liczba i powierzchnia gospodarstw w poszczególnych obrębach, rozdrobnienie oraz rozłóg działek w gospodarstwach rolnych, określono potrzeby przeprowadzenia prac scaleniowych w poszczególnych obrębach gminy

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Końskowola. Na tej podstawie wskazano 5 obrębów, tj. Chrzążów, Chrzążówek, Sielce, Młynki, a także północna część obrębu Końskowola, w których prace scaleniowe pozwolą wykorzystać w sposób najbardziej efektywny potencjalne możliwości produkcyjne rolnictwa.

Podstawą wytypowania tych obrębów jest przebiegająca droga krajowa przez teren wspomnianych miejscowości. W wyniku powstania w/w drogi powstała tzw. szachownica działek ewidencyjnych – to znaczy, droga podzieliła działki na parę części znajdujące się po obu stronach należące do jednego właściciela. Zwiększyła ona rozłóg pomiędzy działkami, co źle wpływa na ekonomie uprawiania. Tym samym, należałoby wykonać prace scaleniowe, mające na celu powiększenie średniej wielkości uzyskując poprawę efektywności gospodarowania oraz ograniczenie kosztów transportu i ułatwienie procesu mechanizacji prac polowych.

3.8.2. Urządzenie funkcjonalnej sieci dróg

Na terenie gminy Końskowola łączna długość sieci drogowej wynosi 492,63km, obejmując drogi krajowe, wojewódzkie oraz powiatowe. Jak wynika z pierwszej części planu urządzeniowo-rolnego, 14,29% dróg (70,38km) jest w złym stanie technicznym. Drogi te nie spełniają wymagań dotyczących przejezdności dla ciągników i maszyn rolniczych. Brakuje im sprawnego odwodnienia, a ich nawierzchnie są uszkodzone, z licznymi wybojami i dziurami, w których gromadzi się woda opadowa lub roztopowa. Pobocza zarastają niekontrolowanie drzewami i krzewami. Dodatkowo, 15,49% sieci dróg (76,32km) wskazanych w EGiB oraz bazie BDOT, a także na podstawie inwentaryzacji terenowej, to drogi faktycznie nieistniejące. Wiele z dróg wymaga kompleksowej przebudowy, obejmującej modernizację nawierzchni bitumicznej oraz poprawę odwodnienia. Tymczasowe naprawy polegające na zasypywaniu dziur są niewystarczające. Konsultacje z przedstawicielami gminy i sołtysami wykazały, że mieszkańcy wskazują na potrzebę modernizacji istniejących dróg oraz budowy nowych, aby poprawić komunikację.

W Chrzążowie, gdzie jest najwięcej dróg transportu rolnego w złym stanie lub nieistniejących, konieczne jest zaprojektowanie nowej sieci drogowej. Sołtysi Chrzążowa i Witowic wspólnie podkreślili potrzebę utwardzenia bitumiczną nawierzchnią drogi gminnej między tymi obrębami, która pełni kluczową rolę w lokalnym transporcie.

Kolejnym obrębem wymagającym modernizacji są Rudy, gdzie wytypowano drogi uwidocznione w ewidencji, lecz wymagające utwardzenia bitumiczną nawierzchnią, gdyż

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

stanowią one główny środek komunikacji. W pozostałych obrębach zidentyfikowano krótsze odcinki dróg, które poprawiłyby transport po ich utwardzeniu.

Przebudowy mają objąć przede wszystkim drogi obsługujące znaczną liczbę działek rolnych oraz łączące sąsiadujące miejscowości. Modernizacja tych dróg nie tylko odciąży główne szlaki komunikacyjne, ale także zwiększy bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz przyczyni się do rozwoju turystyki i rekreacji. W niektórych miejscowościach planuje się również modernizację dróg wewnątrz zabudowy, które oprócz rolniczego transportu, zapewniają komunikację między gospodarstwami a drogami głównymi.

Z analizy inwentaryzacji terenowej oraz konsultacji z sołtysami wynika, że do przebudowy wytypowano 70,38km dróg o złym stanie nawierzchni, z czego większość (66,36km) to drogi gruntowe. Mimo ich stosunkowo dobrego stanu technicznego, również zostały wytypowane do przebudowy, gdyż są intensywnie użytkowane. Dwa odcinki dróg utwardzonych w Końskowoli (0,76km) oraz Witowicach (0,06km) również wymagają modernizacji z powodu złego stanu technicznego. Najwięcej dróg do przebudowy zaplanowano w obrębach Skowieszyn (13,27km), Stok (7,75km) i Stara Wieś (6,34km). W Chrzążówku, Końskowoli, Lesie Stockim oraz Starym Pożogu przewidziano od 5 do 6km dróg do modernizacji, natomiast w pozostałych obrębach wskazano mniej niż 5km dróg w złym stanie.

Dodatkowo, sołtysi wskazali 22,98km odcinków dróg, które faktycznie istnieją w terenie i są użytkowane, ale nie mają uregulowanego stanu prawnego lub wymagają przebudowy. Najlepszym przykładem jest droga w Chrzążowie, która przebiega przez cały obręb, wskazując na niedostateczną sieć dróg. Przebudowane drogi powinny poprawić obsługę pól, obniżyć koszty produkcji rolnej oraz skrócić czas dojazdów. Drogi muszą mieć rowy odwadniające, odpowiednią infrastrukturę drogową i spełniać wymogi dla dużych ciągników z ciężkimi maszynami uprawowymi.

Zmiana sposobu użytkowania dróg łączących wsie, po ich modernizacji, spowoduje, że staną się one ważnymi łącznikami lokalnymi, skracającymi przejazdy głównymi drogami. To zmniejszy obciążenie istniejącej sieci drogowej, poprawi bezpieczeństwo oraz wesprze rozwój turystyki.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.8.3. Rekultywacja nieużytków

Rekultywacja nieużytków w gminie Końskowola wydaje się zmierzać w dobrym kierunku, uwzględniając różnorodność podejść do zagospodarowania tych terenów. Jednym z głównych atutów jest przekształcenie części nieużytków w grunty orne i sady, co pozwala na przywrócenie tych terenów do produkcji rolnej. Takie działania sprzyjają zwiększeniu produkcji rolnej oraz wsparciu lokalnej gospodarki, co jest istotne dla rozwoju gminy.

Jednak nie wszystkie nieużytki zostały zagospodarowane, co można uznać za wadę, ponieważ ich niezagospodarowanie może prowadzić do dalszego zaniedbania. Z drugiej strony, niektóre z tych terenów, pozostawione w stanie naturalnym, tworzą cenne zadrzewienia i zarośla, które zwiększają bioróżnorodność i wspierają ekosystem leśny. Planowane zalesienie tych obszarów, zwłaszcza tych graniczących z lasami, może przyczynić się do ochrony zasobów przyrodniczych i zachowania równowagi ekologicznej, co jest niewątpliwą zaletą. Kolejnym pozytywnym aspektem jest rozważanie możliwości budowy stawów, co nie tylko poprawi retencję wody, ale także wspomogę rozwój lokalnej turystyki i rekreacji. Budowa stawów może również poprawić mikroklimat regionu i wspierać bioróżnorodność, co jest istotne w kontekście zmieniających się warunków klimatycznych.

Podsumowując, rekultywacja nieużytków w gminie Końskowola ma wiele zalet, takich jak zwiększenie produkcji rolnej, ochrona przyrody, oraz wspieranie bioróżnorodności. Jednakże, wyzwaniem pozostaje zagospodarowanie wszystkich terenów, aby w pełni wykorzystać ich potencjał i zapobiec ich dalszemu opuszczeniu. Dzięki zróżnicowanemu podejściu, gmina dąży do osiągnięcia korzyści zarówno dla mieszkańców, jak i dla środowiska naturalnego.

3.8.4. Poprawa warunków wodnych przez realizację urządzeń melioracji i retencji wodnej

Poprawa retencji wodnej i nawodnień w gminie Końskowola wymaga zintegrowanych działań obejmujących zarówno zachowanie naturalnych ekosystemów, jak i modernizację istniejącej infrastruktury wodnej. Jednym z kluczowych elementów jest tworzenie śródpolnych oczek wodnych oraz ochrona istniejących mokradeł, które zwiększają zdolność terenu do zatrzymywania wody, co jest niezwykle istotne w kontekście przeciwdziałania suszom oraz utrzymania odpowiedniej wilgotności gleby. Budowa lub modernizacja małych zbiorników wodnych dodatkowo wspiera te działania, pełniąc funkcje retencyjne, które mają bezpośredni wpływ na poprawę lokalnych warunków hydrologicznych. Takie zbiorniki działają jak rezerwuary, gromadząc nadmiar wody podczas obfitych opadów i umożliwiając jej stopniowe

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

uwalnianie w okresach suszy, co stabilizuje dostęp do wody zarówno dla rolnictwa, jak i innych potrzeb gospodarczych oraz ekologicznych.

Plany budowy dużego zbiornika wodnego na terenie trzech obrębów gminy dodatkowo wzmocnią te działania. Taki zbiornik nie tylko poprawi retencję wodną, ale także wpłynie na podniesienie poziomu wód gruntowych, co poprawi nawodnienie pobliskich terenów, w tym użytków rolnych. Zwiększona retencja wody sprzyja także lepszemu zarządzaniu zasobami wodnymi w obliczu zmieniającego się klimatu i związanych z nim wyzwań. Zbiornik wodny pełni również funkcję ochronną, redukując ryzyko powodzi poprzez przechwytywanie wód opadowych, co zapobiega zalaniom i erozji gleby, a także wspiera odbudowę ekosystemów wodnych, tworząc nowe siedliska dla roślin i zwierząt.

W gminie Końskowola obecność cieków naturalnych jest zadowalająca, jednak konieczna jest budowa rowów melioracyjnych, które pomogą w zarządzaniu wodami gruntowymi i opadowymi. Rowy melioracyjne odprowadzają nadmiar wody z terenów rolniczych, zapobiegając ich zalewaniu i utrzymując odpowiednie warunki wilgotnościowe gleby, co jest korzystne dla roślinności i ekosystemów wodnych. Regularne prace konserwacyjne na ciekach wodnych, takie jak modernizacja murów oporowych, wykaszanie i odkrzaczanie brzegów, są niezbędne do udrożnienia przepływu wody i utrzymania odpowiedniej retencji. Dla zachowania właściwej regulacji stosunków wodnych ważne jest również utrzymanie istniejących zbiorników małej retencji i oczek wodnych, które wspierają rozwój ekosystemów oraz ochronę gruntów rolnych przed erozją.

Ważnym aspektem jest także konserwacja urządzeń komunikacyjnych, takich jak przepusty, które znajdują się w złym stanie technicznym. Większość z nich wymaga zwiększenia przepustowości i prac remontowo-modernizacyjnych, co jest kluczowe dla prawidłowego funkcjonowania sieci melioracyjnej. Niezbędna jest również szczegółowa inwentaryzacja istniejącej sieci drenarskiej, której stan techniczny jest zły, a lokalizacja w poszczególnych obrębach gminy nie jest do końca znana. Inwentaryzacja ta pozwoli na rozpoznanie obszarów wymagających prac konserwatorskich lub modernizacyjnych, co przyczyni się do skuteczniejszego zarządzania zasobami wodnymi w gminie Końskowola.

3.8.5. Zalesienia gruntów

Jednym z głównych celów ekologicznych i przestrzennych gminy jest zwiększenie powierzchni lasów zarówno poprzez zalesianie nowych terenów, jak i ochronę istniejących już lasów. Lasy te obejmują zarówno obszary zarządzane przez Lasy Państwowe, jak i lasy będące własnością prywatną. Zalesianie gruntów prywatnych oraz ochrona istniejących obszarów leśnych stanowią zatem kluczowe działania wspierające zrównoważony rozwój ekologiczny gminy.

Według studium uwarunkowań dla gminy Końskowola, planowana powierzchnia zalesienia wynosi 200ha. Dalsze zalesianie jest szczególnie istotne w kontekście ochrony środowiska, poprawy jakości powietrza oraz zachowania bioróżnorodności. Lasy odgrywają kluczową rolę w retencji wody, co ma znaczenie w ochronie przed powodzią i suszami – problemami, które mogą nasilać się w wyniku zmian klimatycznych. Strategia zwiększania lesistości jest zatem częścią szerszych działań na rzecz ochrony środowiska, obejmujących także programy mające na celu minimalizację skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz ochronę lokalnej flory i fauny.

Planowane zalesianie dotyczy głównie terenów niskoprodukcyjnych rolniczo, nieużytków oraz gruntów marginalnych, które mogą zostać efektywnie przekształcone w obszary leśne. Działania te mają na celu nie tylko zwiększenie powierzchni lasów, ale także poprawę ich funkcji ekologicznych i społecznych, takich jak ochrona różnorodności biologicznej, regulacja klimatu lokalnego oraz kształtowanie krajobrazu. Zalesianie jest również postrzegane jako element rekreacyjny i edukacyjny, wspierający rozwój turystyki ekologicznej oraz świadomości społecznej na temat ochrony środowiska.

Wnioski z analizy sytuacji wskazują, że realizacja planów zwiększenia lesistości wymaga ścisłej współpracy różnych podmiotów, w tym samorządu gminnego, Lasów Państwowych, właścicieli prywatnych oraz organizacji ekologicznych. Przewiduje się także wsparcie finansowe na realizację projektów zalesiania oraz ochrony lasów, co jest kluczowe dla zapewnienia długofalowego sukcesu tych inicjatyw.

3.8.6. Zadrzewienia powierzchniowe i liniowe

W gminie Końskowola istnieje wyraźna potrzeba zarówno zadrzewień powierzchniowych, jak i liniowych, które stanowią kluczowy element ochrony środowiska oraz kształtowania lokalnego krajobrazu. Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, szczególnie na terenach rolniczych, odgrywają istotną rolę w ochronie gleb, poprawie mikroklimatu oraz zwiększeniu bioróżnorodności. Uzupełnianie i utrzymywanie tych zadrzewień jest niezbędne, aby

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

przeciwdziałać ich zanikowi oraz chronić lokalne ekosystemy, które nie są objęte prawną ochroną. W gminie istniejące ciągi drzew i krzewów mają również istotne znaczenie dla poprawy bilansu wodnego, zmniejszenia prędkości wiatru oraz redukcji tworzenia się zasp śnieżnych. Ważnym wyzwaniem jest także dbałość o stan sanitarny istniejących drzew, co wymaga regularnych zabiegów pielęgnacyjnych, w tym przycinania i wycinki chorych lub obumarłych drzew. Po takich zabiegach konieczne jest systematyczne uzupełnianie drzewostanu nowymi nasadzeniami, co ma na celu nie tylko ochronę istniejących zasobów, ale także ich dalszy rozwój.

W kontekście planowanych inwestycji na terenie gminy, szczególne znaczenie mają nasadzenia pasów zieleni izolacyjnej. Mają one na celu ograniczenie negatywnych skutków działalności gospodarczej na otaczające środowisko, zwłaszcza w rejonach przeznaczonych pod produkcję lub usługi uciążliwe.

Aktualny poziom lesistości gminy Końskowola wynoszący 12,98% wskazuje na relatywnie niski stopień zalesienia, co stanowi dodatkową motywację do realizacji działań na rzecz zwiększenia powierzchni leśnej. Zalesianie nowych terenów, zwłaszcza gruntów niskoprodukcyjnych i marginalnych, jest kluczowym celem ekologicznym i przestrzennym, mającym na celu poprawę funkcji ekologicznych i społecznych lasów, a także ochronę różnorodności biologicznej oraz regulację klimatu lokalnego.

Wnioski wskazują, że zadrzewienia powierzchniowe i liniowe są nieodzownym elementem strategii ekologicznej gminy Końskowola. Współpraca różnych podmiotów oraz wsparcie finansowe dla projektów zalesiania i ochrony lasów są kluczowe dla sukcesu tych inicjatyw. Realizacja zaplanowanych działań w zakresie zadrzewień i zalesień nie tylko zwiększy walory przyrodnicze gminy, ale także przyczyni się do ochrony środowiska i poprawy jakości życia mieszkańców.

3.8.7. Planowane formy ochrony przyrody

W gminie Końskowola zaplanowano różne formy ochrony przyrody, mające na celu zachowanie cennych elementów przyrodniczych i krajobrazowych. Wśród tych form znajduje się utworzenie stanowiska dokumentacyjnego przyrody nieożywionej w wąwozie „Głębocznicza Skowieszyn”, który znajduje się na południowy wschód od miejscowości Skowieszyn. Ten wąwóz, o długości około 250 metrów i wysokości pionowych ścian do 7 metrów, jest cenny ze względu na stratygraficzną sekwencję lessów z okresu zlodowaceń środkowopolskich. Stanowisko to będzie miało duże znaczenie naukowe, dostarczając informacji o przeszłych procesach geologicznych, oraz edukacyjne, ponieważ może stać się miejscem nauki dla miłośników geologii i geomorfologii.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Dodatkowo, w gminie planowane jest ustanowienie kilku pomników przyrody, które obejmują zarówno pojedyncze drzewa, jak i grupy drzew oraz naturalne formacje skalne. W Sielcach chronione będą trzy głązy o obwodach do 300 cm, a w Pulki Majątek trzy dęby szypułkowe, jesion wyniosły i grusza pospolita. W Końskowoli i Witowicach Końskowola planowane są pomniki przyrody obejmujące jesion wyniosły i lipę szerokolistną. W Pożogu Końskowola planuje się ochronę alei drzew pomnikowych cisy oraz lipy drobnolistnej. Ponadto, w Stoku Starym ochronie poddane zostaną trzy źródła. Pomniki te mają na celu ochronę wyjątkowych obiektów przyrodniczych, które mają znaczenie estetyczne, edukacyjne i historyczne, a także mogą przyciągać turystów oraz miłośników przyrody.

Planowane są także zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, takie jak „Morena czołowa Łysa Góra” w Witowicach oraz „System wąwozów Skórzany Dół” i „Okręglica” w Lesie Stockim. Te obszary będą chronić większe fragmenty krajobrazu o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, wspierając bioróżnorodność oraz umożliwiając rozwój turystyki przyrodniczej i rekreacyjnej.

W ramach ochrony tych obiektów wprowadzone zostaną liczne zakazy mające na celu zapobieganie degradacji środowiska. Zakazy obejmują m.in. niszczenie lub przekształcanie obiektów przyrodniczych, wykonywanie prac ziemnych, uszkodzanie gleby, zmiany stosunków wodnych oraz wydobywanie surowców i umyślne zabijanie dziko występujących zwierząt. Ograniczenia te mają na celu ochronę naturalnych procesów ekologicznych, bioróżnorodności oraz zapewnienie trwałości cennych elementów przyrodniczych. Wyjątki od zakazów obejmują prace związane z ochroną przyrody, inwestycje celu publicznego oraz działania w zakresie obronności i ratownictwa.

Planowane formy ochrony przyrody w gminie Końskowola są istotne zarówno dla zachowania wartości przyrodniczych regionu, jak i dla edukacji, turystyki oraz ochrony środowiska.

3.8.8. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

Na obszarze gminy Końskowola jest obecnie odłogowanych łącznie 182,1031ha gruntów – 2,02% całkowitej powierzchni. W większości wsi ich wielkość i położenie nie są konsekwencją słabej przydatności dla celów intensywnej produkcji rolnej. Zgodnie z ustaleniami istniejących opracowań planistycznych, najwięcej gruntów odłogowanych jest położonych w obszarach przeznaczonych na cele produkcji rolnej.

Występują one we wszystkich miejscowościach, z największym arealem (ponad 20ha) we Wronowie oraz prawie 20ha (19,4448ha) w Skowieszynie. W pozostałych wsiach wielkość powierzchni odłogów nie przekracza kilkunastu hektarów. Największa powierzchnia odłogów

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

wyznaczonych pod tereny obszarów górniczych (Pulki) jest w użytkowaniu wieczystym przez IUNG. Pozostała powierzchnia gruntów odłogowanych jest w posiadaniu właścicieli prywatnych.

Ocena stanu porostu odłogowanych gruntów dokonana podczas przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej ujawniła, że ich ponowne przywrócenie do rolniczego wykorzystania wymaga przeprowadzenia zwykłych zabiegów agrotechnicznych, związanych z usunięciem chwastów i głębszym przeoraniem ziemi na gruntach ornych lub wykoszeniem nadmiernego porostu traw, bez konieczności ponoszenia wysokich kosztów związanych z dodatkowymi pracami rekultywacyjnymi.

Zagospodarowanie gruntów odłogowanych na obszarze gminy, przy małej skali tego zjawiska, jest zależne od decyzji właścicieli poszczególnych terenów. Zmiany wielkości areałów odłogów będą pochodną aktualnej opłacalności prowadzenia na tych gruntach produkcji rolnej w odniesieniu do spodziewanych dochodów oraz koniunktury gospodarczej przejawiającej się w konieczności pozyskiwania obecnych użytków rolnych na cele inwestycyjne.

3.8.9. Zabiegi zapobiegające erozji wietrznej i erozji wodnej

Najbardziej zagrożone erozją wodną są obszary położone na północy gminy Końskowola, takie jak Stok, Las Stocki i Skowieszyn. Regiony te są szczególnie narażone na erozję ze względu na swoje lessowe podłoże, które jest podatne na tworzenie się głębokich wąwozów lessowych. Procesy erozyjne mogą prowadzić do pogłębiania i poszerzania tych wąwozów, co dodatkowo zagraża stabilności terenu.

Aby ograniczyć pogłębianie się erozji wodnej w tych rejonach, konieczne jest umocnienie skarp odpowiednią roślinnością, która swoim systemem korzeniowym stabilizuje glebę i zapobiega jej osuwaniu. W niektórych miejscach może być konieczne zastosowanie płyt betonowych, które będą chronić szczególnie narażone fragmenty skarp przed erozją. Dodatkowo, warto wprowadzić uprawę bezorkową, szczególnie na terenach położonych wzdłuż stoków, co pozwoli na zachowanie naturalnej struktury gleby i zmniejszy jej podatność na zmywanie przez wodę.

Obszary w centralnej i południowej części gminy Końskowola są mniej narażone na erozję wodną, ale wciąż ona występuje, choć w mniejszym stopniu. W tych rejonach większym zagrożeniem jest erozja wietrzna, która może powodować stopniowe wywiewanie cząstek gleby, zwłaszcza na polach o małej pokrywie roślinnej. Aby zapobiegać erozji wietrznej w tych

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

obszarach, należy rozważyć zadarnienie miedz oraz zwiększenie zadrzewień śródpolnych. Zadrzewienia te pełnią funkcję naturalnych barier, które zmniejszają prędkość wiatru, co z kolei ogranicza stopień erozji wietrznej.

Wdrażanie tych działań w gminie Końskowola może znacząco ograniczyć negatywne skutki erozji wodnej i wietrznej, chroniąc zarówno zasoby glebowe, jak i lokalne środowisko. Przy planowaniu gruntów na cele niezwiązane z rolnictwem należy przestrzegać zasady, że na tereny inwestycyjne (trwałe wyłączenie z produkcji rolnej) należy przeznaczać tylko grunty jak najniższych klas bonitacyjnych. Nie należy również rozpraszać zabudowy po otwartych terenach rolnych, tylko w miarę możliwości lokować ją w strefie już istniejącej zabudowy.

3.8.10. Odnowa wsi

Renowacja wsi na obszarze gminy Końskowola powinna obejmować wszechstronne działania, które mają na celu nie tylko poprawę estetyki miejscowej przestrzeni, ale także podniesienie standardu życia mieszkańców. W tym kontekście szczególną uwagę należy poświęcić potrzebom społeczności lokalnej, zwłaszcza w zakresie infrastruktury społecznej, sportowej oraz rekreacyjnej, która odgrywa kluczową rolę w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców.

Jednym z najważniejszych projektów jest modernizacja placu przy remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Chrzążowie. Plac ten pełni nie tylko rolę operacyjną, będąc miejscem, z którego strażacy ruszają do akcji, ale również stanowi centralny punkt życia społecznego wsi. To właśnie tutaj odbywają się spotkania mieszkańców oraz różnorodne wydarzenia kulturalne i społeczne, które sprzyjają integracji lokalnej społeczności. W związku z tym, przeprowadzenie prac związanych z utwardzeniem i odpowiednim zagospodarowaniem tego terenu jest nieodzowne. Projekt ten powinien brać pod uwagę zarówno kwestie praktyczne, takie jak efektywne odwodnienie placu i jego ochrona przed niekorzystnymi warunkami pogodowymi, jak i aspekty estetyczne, aby uczynić to miejsce wizytówką wsi.

Równocześnie konieczne jest przeprowadzenie remontu boiska przylegającego do remizy OSP. To miejsce, będące przestrzenią do aktywności fizycznej, ma szczególne znaczenie dla młodzieży z wsi. Odnowienie boiska powinno obejmować nie tylko poprawę nawierzchni, ale także wyposażenie go w nowoczesne urządzenia sportowe, takie jak bramki czy ławki dla graczy. Dodatkowo warto rozważyć instalację oświetlenia, które umożliwiłoby korzystanie z boiska również wieczorami, oraz budowę niewielkiego zaplecza sanitarno-szatniowego, co znacząco podniesie komfort użytkowania tej infrastruktury.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Ważnym elementem rewitalizacji wsi powinno być także stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców, które sprzyjałoby integracji i budowaniu więzi społecznych. W centrum gminy warto rozważyć budowę altanki z grillem, dostępnej dla wszystkich mieszkańców. Taka przestrzeń umożliwi organizowanie różnorodnych spotkań, pikników oraz wspólnych grillowań, co z pewnością ożywi życie społeczne wsi. Altanka powinna być zaprojektowana tak, aby mogła pomieścić większą liczbę osób, a jej lokalizacja w centralnej części wsi zapewni łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców.

Kolejną propozycją jest stworzenie siłowni plenerowej. Tego typu obiekty cieszą się rosnącą popularnością, a ich obecność w gminie Końskowola z pewnością spotka się z pozytywnym przyjęciem przez mieszkańców, zwłaszcza tych, którzy preferują aktywność fizyczną na świeżym powietrzu. Siłownia plenerowa mogłaby zostać usytuowana w pobliżu altanki, tworząc w ten sposób kompleks rekreacyjny dostępny dla wszystkich grup wiekowych. Wyposażenie siłowni powinno obejmować różnorodne urządzenia, które umożliwią trening różnych partii mięśni, zachęcając mieszkańców do regularnej aktywności fizycznej i dbania o zdrowie.

Oprócz modernizacji placu przy remizie OSP oraz nowo zaproponowanych obiektów, rewitalizacja wsi powinna obejmować także inne elementy przestrzeni publicznej. Przede wszystkim niezbędne jest przeprowadzenie prac związanych z rewitalizacją zieleni w centrum wsi. Nasadzenie nowych drzew, krzewów oraz kwiatów poprawi estetykę i stworzy przyjemne miejsca do odpoczynku dla mieszkańców. Warto także odnowić istniejące ścieżki i chodniki, aby zapewnić bezpieczne poruszanie się po wsi, zwłaszcza osobom starszym i dzieciom. Proces odnowy wsi na terenie gminy Końskowola wymaga zaangażowania zarówno władz lokalnych, jak i mieszkańców. Wprowadzenie takich inicjatyw, jak modernizacja placu przy remizie, remont boiska, budowa altanki z grillem oraz siłowni plenerowej, znacząco podniesie jakość życia mieszkańców i uczyni wieś bardziej atrakcyjną do zamieszkania. Realizacja tych działań sprawi, że gmina Końskowola stanie się przykładem dobrze zarządzanej i przyjaznej przestrzeni dla swoich mieszkańców.

3.9. STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE GEODEZYJNO – KARTOGRAFICZNE

3.9.1. Aktualizacja użytków gruntowych

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej, która wykazała znaczące rozbieżności pomiędzy zapisami ewidencji gruntów i budynków a faktycznym sposobem użytkowania gruntów, należy przeprowadzić aktualizację użytków gruntowych w kilku obrębach gminy Końskowola. Szczególną uwagę należy zwrócić na obręby Stary Pożóg, Nowy Pożóg i Wronów, gdzie stwierdzono największy procentowy udział zmian w użytkowaniu gruntów. W obrębie Stary Pożóg, zmiany objęły aż 16,45% ogółu gruntów, co wskazuje na konieczność pilnej aktualizacji, aby odzwierciedlić aktualny stan terenów, szczególnie w kontekście zamiany gruntów ornych na użytki zielone oraz zadrzewienia. W Nowym Pożogu, gdzie zmiany objęły 13,18% powierzchni, również zasadne jest przeprowadzenie aktualizacji, aby uwzględnić zmiany wynikające z przekształceń gruntów rolnych w inne formy użytkowania, takie jak lasy czy trwałe użytki zielone. Obręb Wronów, z udziałem zmian na poziomie 12,47%, wymaga aktualizacji z uwagi na podobne przekształcenia oraz zauważalny trend zadrzewiania gruntów, co może mieć istotny wpływ na planowanie przestrzenne i zarządzanie gruntami. Aktualizacja użytków gruntowych w tych obrębach jest niezbędna, aby zapewnić zgodność danych ewidencyjnych z rzeczywistym stanem terenów, co jest kluczowe dla efektywnego zarządzania przestrzenią, planowania inwestycji oraz ochrony środowiska. Z kolei w obrębach, gdzie zmiany były najmniej znaczące, takich jak Witowice (1,70%), Opoka (1,82%) i Chrzążówek (1,85%), aktualizacja może być mniej pilna, ale nadal warto ją rozważyć, aby zapewnić spójność i aktualność danych ewidencyjnych w całej gminie. Wprowadzenie zaktualizowanych danych do EGiB jest kluczowe dla prawidłowego funkcjonowania administracji lokalnej, precyzyjnego naliczania podatków oraz skutecznego planowania przestrzennego.

3.9.2. Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów

Głównym celem gleboznawczej klasyfikacji gruntów jest ustalenie jednolitych podstaw dla równomiernego wymiaru podatku gruntowego, co jest niezbędne dla sprawiedliwego i efektywnego zarządzania finansami publicznymi na poziomie lokalnym i krajowym. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów umożliwia precyzyjne określenie wartości użytkowej poszczególnych działek rolnych, co pozwala na adekwatne i proporcjonalne obciążenie właścicieli gruntów podatkiem, odpowiednim do jakości ich ziemi. Jednocześnie, klasyfikacja ta stanowi fundament dla utrzymania i aktualizacji ewidencji gruntów, która jest kluczowym

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

narzędziem zarządzania przestrzenią na poziomie administracyjnym. Poprzez szczegółową ocenę właściwości glebowych, gleboznawcza klasyfikacja gruntów dostarcza niezbędnych informacji, które są wykorzystywane nie tylko do celów podatkowych, ale także do planowania przestrzennego, oceny przydatności gruntów do określonych upraw, a także do prowadzenia polityki rolnej i ochrony środowiska. Ponadto, wyniki tej klasyfikacji są wykorzystywane w procesie planowania inwestycji infrastrukturalnych oraz w realizacji programów rozwoju rolnictwa. Dzięki temu, gleboznawcza klasyfikacja gruntów przyczynia się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, zapewniając jednocześnie narzędzia do racjonalnego i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi. W efekcie, gleboznawcza klasyfikacja gruntów odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu trwałości i stabilności systemu podatkowego oraz w ochronie interesów społeczności lokalnych.

3.9.3. Modernizacja ewidencji gruntów i budynków

Zakres prac modernizacyjnych musi być uzależniony od zakładanego celu prac modernizacyjnych, a także od jakości dotychczas zgromadzonych w powiatowym zasobie materiałów, oraz sposobu prowadzenia EGiB. Jeżeli jakość materiałów zasobu jest na tyle dobra, że pozwala na zastosowanie technologii analitycznych, to należy ograniczyć zakres pomiarów terenowych.

Modernizacja bazy danych w Ewidencji Gruntów i Budynków (EGiB) w gminie Końskowola jest działaniem, które warto przeprowadzić z wielu istotnych powodów. Przede wszystkim, aktualizacja bazy danych zapewni dokładność informacji o gruntach, budynkach oraz ich właścicielach, co jest kluczowe dla prawidłowego funkcjonowania administracji publicznej. Dzięki modernizacji możliwe będzie uwzględnienie zmian, które zaszły od ostatniej aktualizacji, takich jak podziały działek, nowe inwestycje czy zmiany właścicieli nieruchomości. Precyzyjne dane w EGiB są niezbędne do efektywnego zarządzania nieruchomościami, planowania przestrzennego oraz naliczania podatków i innych opłat związanych z użytkowaniem gruntów. Ponadto, zaktualizowana baza danych ułatwi podejmowanie decyzji inwestycyjnych, ponieważ dostarczy rzetelnych informacji na temat aktualnego stanu prawnego i fizycznego nieruchomości. Modernizacja EGiB ma również znaczenie dla mieszkańców gminy, którzy będą mogli szybciej i sprawniej załatwiać sprawy urzędowe związane z nieruchomościami, takie jak przeniesienie własności czy uzyskanie pozwoleń na budowę. W dłuższej perspektywie, zmodernizowana baza danych przyczyni się do bardziej zrównoważonego rozwoju gminy, ponieważ ułatwi planowanie przestrzenne oraz realizację projektów infrastrukturalnych zgodnych z rzeczywistymi potrzebami i warunkami terenowymi.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Warto również zaznaczyć, że precyzyjne i aktualne dane w EGiB są kluczowe dla zapewnienia przejrzystości i legalności obrotu nieruchomościami, co wpływa na bezpieczeństwo transakcji oraz ochronę praw własności. Modernizacja bazy danych w EGiB w gminie Końskowola jest więc inwestycją, która przyniesie korzyści zarówno administracji publicznej, jak i mieszkańcom, przyczyniając się do bardziej efektywnego zarządzania zasobami gminy oraz wspierając jej rozwój.

3.9.4. Aktualizacja map glebowo rolniczych

Zapewnienie aktualności map glebowo-rolniczych jest jednym z kluczowych zadań administracji publicznej, odpowiedzialnej za tworzenie i realizację polityki regionalnej oraz rozwój regionalny, zwłaszcza w kontekście planowania produkcji rolnej i przestrzennego zagospodarowania terenów. Aktualność treści map glebowo-rolniczych odgrywa również istotną rolę w modelowaniu obszarów zagrożonych erozją gleby spowodowaną opadami atmosferycznymi. Analiza zmian zachodzących w bazie geometrycznej (takich jak powierzchnia i obwód) oraz atrybutowej (jak kategorie i inne cechy opisowe) cyfrowych map glebowo-rolniczych pozwala na przestrzenne i czasowe zrozumienie przemian krajobrazu w różnych regionach. Dynamika tych zmian jest ściśle powiązana z przemianami społeczno - gospodarczymi i rozwojem infrastruktury na poziomie regionalnym i lokalnym.

W gminie Końskowola konieczne jest przeprowadzenie kompleksowej aktualizacji map glebowo-rolniczych na całym obszarze gminy, ponieważ ostatnia taka aktualizacja miała miejsce w 1976 roku. Przez ponad czterdzieści lat nastąpiły znaczące zmiany zarówno w strukturze użytkowania gruntów, jak i w samych warunkach glebowych, co powoduje, że obecny stan faktyczny może znacznie odbiegać od rzeczywistości. Brak aktualnych danych utrudnia efektywne planowanie przestrzenne oraz zarządzanie terenami rolniczymi, co jest kluczowe dla lokalnego rozwoju gospodarczego. Ponadto, zmiany te mogą wpływać na ocenę przydatności gruntów do określonych upraw, co bezpośrednio przekłada się na decyzje rolników dotyczące wyboru roślin oraz technik upraw. Nieaktualne mapy mogą również prowadzić do błędnych decyzji związanych z inwestycjami infrastrukturalnymi, które powinny uwzględniać rzeczywiste warunki glebowe i hydrologiczne.

4. PODSUMOWANIE – WNIOSKI DOTYCZĄCE MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY I USTALEŃ ZE SPORZĄDZONEGO PLANU URZĄDZENIOWO – ROLNEGO GMINY KOŃSKOWOLA

Na podstawie przeprowadzonej analizy i ustaleń możemy stwierdzić że w gminie Końskowola istnieją potrzeby związane z modernizacją terenów rolnych:

1) wynikające z ogólnej charakterystyki gminy

Gmina Końskowola, położona w województwie lubelskim, charakteryzuje się specyficznymi warunkami przyrodniczymi oraz społeczno-gospodarczymi, które determinują potrzeby związane z modernizacją terenów rolnych. Jednym z głównych wyzwań dla gminy jest znaczne rozdrobnienie działek rolnych. Taka struktura agrarna, z wieloma małymi i rozproszonymi działkami, jest typowa dla regionów o długiej tradycji rolniczej, jednak znacząco utrudnia efektywne użytkowanie ziemi. W przypadku Gminy Końskowola, rozdrobnienie gruntów prowadzi do trudności w zmechanizowanej uprawie, zwiększa koszty produkcji i obniża wydajność gospodarstw rolnych.

Kolejnym istotnym elementem charakterystyki gminy są jej zróżnicowane warunki hydrologiczne. Gmina jest narażona na skrajne zjawiska pogodowe, takie jak susze i podtopienia, które wpływają negatywnie na produkcję rolną. Problemy te wynikają z niewłaściwego zarządzania wodami opadowymi oraz braku odpowiednich systemów melioracyjnych i retencyjnych. W odpowiedzi na te wyzwania, modernizacja terenów rolnych musi obejmować inwestycje w infrastrukturę wodną, w tym budowę zbiorników retencyjnych, systemów odwadniających oraz innych rozwiązań mających na celu poprawę gospodarki wodnej i ochronę gruntów przed erozją.

Gmina Końskowola wyróżnia się również bogatymi zasobami naturalnymi i krajobrazowymi, które są istotnym elementem jej charakterystyki. Tereny zielone, lasy oraz różnorodne siedliska przyrodnicze stanowią cenny zasób, który wymaga ochrony i zrównoważonego gospodarowania. W kontekście modernizacji terenów rolnych kluczowe jest, aby podejmowane działania były zgodne z zasadami ochrony środowiska i przyrody. Zachowanie i wzbogacanie tych zasobów, na przykład poprzez wprowadzenie zadrzewień śródpolnych czy ochronę bioróżnorodności, może znacząco przyczynić się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Ponadto, potencjał rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki w gminie Końskowola stanowi ważny element jej ogólnej charakterystyki. Malowniczy krajobraz oraz walory przyrodnicze tworzą atrakcyjne warunki do rozwoju tych form działalności, które mogą stać się istotnym źródłem dochodów dla mieszkańców oraz przyczynić się do wzrostu lokalnej gospodarki. W związku z tym, modernizacja terenów rolnych powinna również uwzględniać działania wspierające rozwój infrastruktury turystycznej, co w połączeniu z ochroną przyrody i poprawą struktury agrarnej, pozwoli na pełniejsze wykorzystanie potencjału gminy.

2) wynikające z potrzeby poprawa gospodarki gruntami i kształtowanie struktury agrarnej

W celu poprawy gospodarki gruntami planuje się realizację działań przeciwoerozyjnych, ochronę gruntów rolnych, rekultywację nieużytków oraz wprowadzenie zadrzewień śródpolnych. Kluczowe jest również zagospodarowanie odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych gruntów, co pozwoli na optymalizację wykorzystania dostępnych zasobów ziemi.

Gospodarka gruntami wymaga modernizacji ze względu na aktualne problemy związane z rozdrobieniem działek rolnych oraz ich nieracjonalnym zagospodarowaniem. Rozdrobienie gruntów prowadzi do utrudnień w prowadzeniu działalności rolniczej, w szczególności w zakresie efektywnego wykorzystania maszyn rolniczych, co z kolei zwiększa koszty produkcji i obniża wydajność. Konieczne jest przeprowadzenie procesów scaleniowych, które umożliwią połączenie małych, rozproszonych działek w większe i bardziej zwarte obszary, co przyczyni się do poprawy efektywności zarządzania gospodarstwami. Dodatkowo, niezbędne jest zagospodarowanie odłogowanych i zdegradowanych gruntów, które obecnie nie są wykorzystywane w sposób optymalny. Wprowadzenie działań ochronnych, takich jak zadrzewienia śródpolne, może pomóc w zabezpieczeniu gruntów przed erozją, co jest szczególnie istotne w kontekście zmieniających się warunków klimatycznych i wzrostu częstotliwości ekstremalnych zjawisk pogodowych.

3) wynikające z potrzeby poprawa funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy, w tym struktura wielkościowa i organizacyjna gospodarstw rolnych

Gmina Końskowola charakteryzuje się rozdrobnioną strukturą agrarną, co oznacza, że wiele gospodarstw rolnych składa się z małych, rozproszonych działek. Taka struktura jest niekorzystna z punktu widzenia efektywności produkcji rolnej, ponieważ utrudnia racjonalne zagospodarowanie terenu, prowadzi do wydłużenia dróg transportu wewnątrz gospodarstw i zwiększa koszty produkcji.

Poprawa funkcjonalności przestrzeni rolniczej wymaga przeprowadzenia procesu scalenia gruntów. Scalenie gruntów polega na zamianie rozproszonych działek na większe, bardziej zwarte obszary, co pozwala na lepsze wykorzystanie powierzchni rolnych. Dzięki temu rolnicy mogą efektywniej zarządzać swoimi zasobami, co w dłuższej perspektywie prowadzi do wzrostu plonów oraz obniżenia kosztów produkcji.

Proces ten obejmuje również zagospodarowanie poscaleniowe, które jest nieodłącznym elementem poprawy struktury agrarnej. Po scaleniu gruntów niezbędne jest odpowiednie zagospodarowanie nowo powstałych działek, co może obejmować wytyczenie nowych dróg dojazdowych, budowę systemów melioracyjnych czy też wprowadzenie zadrzewień śródpolnych. Celem tych działań jest zapewnienie optymalnych warunków do prowadzenia działalności rolniczej na przekształconych terenach.

Ponadto, w ramach poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej, ważne jest również uwzględnienie aspektów organizacyjnych gospodarstw. Zwiększenie średniej wielkości gospodarstw poprzez scalanie i optymalizację struktury gruntów przyczyni się do wzrostu ich konkurencyjności na rynku. Większe gospodarstwa mają większe możliwości inwestycyjne, co pozwala na wprowadzanie nowoczesnych technologii rolniczych i innowacyjnych metod uprawy.

4) wynikające z potrzeby poprawa warunków wodnych i gospodarki wodnej

Warunki wodne w gminie Końskowola odgrywają kluczową rolę w funkcjonowaniu rolnictwa, dlatego ich poprawa jest jednym z priorytetowych celów modernizacji terenów rolnych. Gmina doświadcza problemów zarówno z nadmiarem, jak i niedoborem wody, co jest wynikiem nieodpowiedniego zarządzania zasobami wodnymi oraz braku infrastruktury melioracyjnej. W odpowiedzi na te wyzwania, planowane jest wdrożenie szeregu działań mających na celu poprawę gospodarki wodnej, w tym budowę i modernizację systemów melioracyjnych oraz

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

retencyjnych. Tworzenie śródpolnych oczek wodnych oraz małych zbiorników retencyjnych ma na celu zwiększenie retencji wodnej, co jest istotne zarówno w kontekście przeciwdziałania suszom, jak i ochrony przed powodzią. Zwiększenie retencji wodnej przyczyni się do stabilizacji poziomu wód gruntowych, co jest niezbędne dla utrzymania odpowiednich warunków uprawy. Działania te są kluczowe dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju rolnictwa w gminie oraz ochrony środowiska naturalnego.

5) wynikające z potrzeby urządzenia funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego

Sprawna i funkcjonalna sieć dróg transportu rolnego jest niezbędnym elementem efektywnej działalności rolniczej w gminie Końskowola. Obecnie, infrastruktura drogowa w obszarach rolniczych gminy jest niedostatecznie rozwinięta, co utrudnia transport produktów rolnych, dostęp do pól oraz korzystanie z maszyn rolniczych. Zły stan techniczny istniejących dróg dojazdowych, często błotnistych i nieutwardzonych, powoduje nie tylko opóźnienia w pracach polowych, ale również zwiększa koszty eksploatacyjne. W związku z tym, konieczne jest utworzenie nowej, funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego oraz modernizacja istniejących tras. Inwestycje te pozwolą na poprawę dostępności pól uprawnych oraz usprawnią logistykę transportu produktów rolnych do punktów skupu i rynków zbytu. Dobrze zaplanowana sieć dróg przyczyni się również do zwiększenia bezpieczeństwa i komfortu pracy rolników, co jest istotnym elementem modernizacji obszarów wiejskich.

6) wynikające z potrzeby kształtowanie krajobrazu naturalnego, ochrona przyrody i środowiska naturalnego

Kształtowanie krajobrazu naturalnego oraz ochrona przyrody i środowiska naturalnego są integralnymi elementami strategii rozwoju gminy Końskowola. Obszary rolnicze gminy charakteryzują się cennymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, które wymagają ochrony i zrównoważonego gospodarowania. Wprowadzenie zadrzewień śródpolnych, tworzenie stref buforowych wokół cieków wodnych oraz zachowanie naturalnych siedlisk roślinnych i zwierzęcych są kluczowymi działaniami mającymi na celu ochronę bioróżnorodności. Tego rodzaju działania pomagają w zapobieganiu erozji gleby, regulacji mikroklimatu oraz poprawie jakości wód gruntowych. Jednocześnie, odpowiednie kształtowanie krajobrazu rolniczego ma znaczący wpływ na estetykę i atrakcyjność turystyczną gminy, co jest istotne w kontekście rozwoju turystyki wiejskiej. Ochrona przyrody i środowiska naturalnego w gminie Końskowola przyczynia się do zachowania dziedzictwa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

przyrodniczego dla przyszłych pokoleń oraz wspiera zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

7) wynikające z potrzeby rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej jako istotnego elementu regionalnej oferty turystycznej oraz ważnego czynnika poprawy ekonomicznej gospodarstw rolnych

Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej stanowi istotny element strategii rozwoju lokalnej gospodarki. Gmina dysponuje licznymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi, które stwarzają dogodne warunki do rozwoju tych form działalności.

Agroturystyka i turystyka wiejska nie tylko przyczyniają się do dywersyfikacji źródeł dochodu dla rolników, ale również pozwalają na lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych gminy. Wprowadzenie działań promujących turystykę, takich jak rozwój bazy noclegowej, organizacja szlaków turystycznych oraz promocja lokalnych produktów, może znacząco zwiększyć atrakcyjność regionu dla turystów. Ponadto, rozwój turystyki wiejskiej sprzyja zachowaniu tradycji i kultury lokalnej, co jest ważne dla budowania tożsamości regionalnej. Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej w gminie Końskowola wspiera zrównoważony rozwój oraz przyczynia się do podniesienia jakości życia mieszkańców wsi.

8) wynikające z zapotrzebowanie na prace urządzeniowo – rolne

Prace urządzeniowo-rolne w gminie Końskowola są niezbędne dla dostosowania struktury agrarnej do współczesnych wymagań produkcji rolniczej. W kontekście modernizacji terenów rolnych, kluczowe jest przeprowadzenie działań związanych z melioracją, rekultywacją gruntów oraz poprawą struktury przestrzennej gospodarstw. W ramach tych prac, szczególne znaczenie ma realizacja scaleń gruntów, które umożliwiają lepsze wykorzystanie powierzchni rolniczych oraz zwiększenie efektywności produkcji. Dodatkowo, prace te obejmują również działania na rzecz poprawy infrastruktury technicznej, takie jak budowa nowych dróg rolniczych, systemów nawadniających oraz instalacji melioracyjnych. Prace urządzeniowo-rolne są zatem kluczowym elementem poprawy funkcjonalności i efektywności terenów rolniczych, co ma bezpośredni wpływ na konkurencyjność i rozwój gospodarstw rolnych w gminie Końskowola.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

9) wynikające z potrzeby realizacji prac geodezyjno – kartograficznych

Realizacja prac geodezyjno-kartograficznych w gminie Końskowola jest niezbędna dla zapewnienia precyzyjnego i efektywnego zarządzania gruntami rolnymi. Prace te obejmują aktualizację i tworzenie nowych map ewidencyjnych, precyzyjne określenie granic działek oraz inne zadania związane z geodezyjnym opisem terenów rolnych. W kontekście modernizacji terenów rolnych, prace geodezyjno-kartograficzne odgrywają kluczową rolę w procesach scaleniowych, melioracyjnych oraz w planowaniu infrastruktury technicznej. Dzięki precyzyjnym pomiarom i aktualnym danym geodezyjnym możliwe jest skuteczne planowanie i realizacja inwestycji rolniczych, co przyczynia się do optymalizacji gospodarowania przestrzenią rolniczą. Ponadto, prace geodezyjno-kartograficzne wspierają procesy formalno-prawne związane z regulacją stanu prawnego gruntów, co jest istotne dla stabilności i bezpieczeństwa obrotu nieruchomościami rolnymi.

5. WYKORZYSTANA LITERATURA

1. J. Bański, „Przestrzenne aspekty rozwoju obszarów wiejskich w Polsce”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2010;
2. T. Chmielewski, „Krajobrazy Polski: walory przyrodnicze, kulturowe i estetyczne”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublin, 2019;
3. A. Czarnecki, „Rola i znaczenie infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2017;
4. Z. Czarnocki, „Podstawy zarządzania zasobami naturalnymi na obszarach wiejskich”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2015;
5. T. Górski, „Agroturystyka na obszarach wiejskich”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2014;
6. C. Józefaciuk, A. Józefaciuk, „Fizjografia rolnicza”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2012;
7. D. Kopeć, „Gospodarka gruntami rolnymi”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego, Kraków, 2021;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

8. W. Kociuba, „Gospodarka wodna na obszarach wiejskich”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2016;
9. S. Kozłowski, „Melioracje rolnicze: Podstawy teoretyczne i praktyka”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublin, 2018;
10. S. Krasowicz, „Rozwój zrównoważony rolnictwa w Polsce”, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy, 2015;
11. J. Krygier, „Ochrona gruntów rolnych”, Wydawnictwo Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych, Falenty, 2009;
12. R. Kulikowski, „Podstawy gleboznawstwa”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublin, 2017;
13. L. Marks, J. Grabowski, U. Stępień, „Mapa Geologiczna Polski 1:500 000 – tekst objaśniający”, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2022.
14. A. Mazur, „Zasoby wodne w rolnictwie i ich ochrona”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublin, 2016;
15. Z. Michałowski, „Użytkowanie gruntów na obszarach wiejskich”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublin, 2024;
16. E. Nowocień, „Wybrane zagadnienia erozji gleb w Polsce”, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy, 2008;
17. T. Nowak, „Agroturystyka jako czynnik rozwoju obszarów wiejskich”, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 2019;
18. W. Sikorski, „Zasady kształtowania przestrzeni rolniczej”, Wydawnictwo Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa, 2013;
19. P. Wolski, „Uwarunkowania klimatyczne w planowaniu przestrzennym”, Wydawnictwo Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa, 2020;
20. A. Zimny, „Podstawy ekologii krajobrazu”, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań, 2011;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

21. J. Żelazny, „Struktura agrarna i jej przemiany”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2019.

6. WYKORZYSTANE MATERIAŁY BAZOWE OPISOWE I GRAFICZNE ORAZ ŹRÓDŁA ICH POZYSKANIA

1. Plik GML z danymi Ewidencji Gruntów i Budynków, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Puławach, 2024;
2. Plik GML z danymi BDOT500, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Puławach, 2024;
3. Plik GML z danymi Geodezyjnej Ewidencji Sieci Uzbrojenia Terenu, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Puławach, 2024;
4. Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:5000, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Puławach, 2024;
5. Informacje na temat wykonanych scaleń gruntów na terenie gminy Końskowola, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Puławach, 2024;
6. Informacje na temat wykonanych aktualizacji użytków na terenie gminy Końskowola, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Puławach, 2024;
7. Informacje na temat wykonanych modernizacji EGiB na terenie gminy Końskowola, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Puławach, 2024;
8. Granice Kazimierskiego Parku Krajobrazowego oraz granice Otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, WBGiUTR w Lublinie, 2024;
9. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Końskowola, Urząd Gminy Końskowola, 2010;
10. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Końskowola, Urząd Gminy Końskowola, 2014;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

11. Raport o Stanie Gminy Końskowola w roku 2022, Urząd Gminy Końskowola, 2023;
12. Raport o Stanie Gminy Końskowola w roku 2023, Urząd Gminy Końskowola, 2024;
13. Strategia Rozwoju Gminy Końskowola na lata 2009-2020, Urząd Gminy Końskowola, 2010;
14. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Końskowola na lata 2017-2022, Urząd Gminy Końskowola, 2017;
15. Strategia Rozwoju Elektromobilności gminy Końskowola na lata 2020-2035, Urząd Gminy Końskowola, 2020;
16. Wojewódzka Ewidencja Zabytków Nieruchomych, Wojewódzki Inspektor Zabytków, Lublin, 2024;
17. Gminne Karty Zabytków, Urząd Gminy Końskowola, 2024;
18. Mapa obszarów przeznaczonych do rewitalizacji, Urząd Gminy Końskowola, 2024;
19. Mapa obszarów zdegradowanych, Urząd Gminy Końskowola, 2024;
20. Mapa zagrożenia powodziowego, Urząd Gminy Końskowola, 2024;
21. Mapy melioracji, PGW „Wody Polskie”, Zlewnia Radom, 2024;
22. Przestrzenne dane geologiczne oraz dane o surowcach mineralnych, Państwowy Instytut Geologiczny, 2024;
23. Dane przestrzenne dotyczące upraw na terenie gminy Końskowola, ARiMR, 2024;
24. Dane dotyczące zwierząt hodowlanych na terenie gminy Końskowola, ARiMR, 2024;
25. Informacje na temat bezrobocia w gminie Końskowola, Powiatowy Urząd Pracy w Puławach, 2024;
26. Dane demograficzne, Urząd Stanu Cywilnego w Końskowoli, 2024;
27. Obszary chronione i obszary cenne przyrodniczo, Bank Danych o Lasach, 2024;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

28. Wykaz skupów produktów rolniczych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2024;
29. Szlaki rowerowe na terenie gminy Końskowola, Bank Danych o Lasach, 2024;
30. Szlaki nordic walking na terenie gminy Końskowola, „Kraina Wąwozów Lessowych”, 2024;
31. Ortofotomapa o wysokiej rozdzielczości, GUGiK, 2024;
32. Dane przestrzenne BDOT10k, GUGiK, 2024;
33. Dane przestrzenne BDOO, GUGiK, 2024;
34. Numeryczny Model Terenu, GUGiK, 2024;
35. Baza firm funkcjonujących na terenie gminy Końskowola, Urząd Gminy Końskowola, 2024;
36. Baza Danych PRG, GUGiK, 2024;
37. Zagrożenie suszą na terenie gminy Końskowola, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, 2024.

7. SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Położenie gminy Końskowola na tle powiatu	12
Rys. 2. Ukształtowanie terenu gminy Końskowola.....	15
Rys. 3. Położenie fizjograficzne gminy Końskowola	17
Rys. 4. Udokumentowane złoża surowców mineralnych na terenie gminy Końskowola.....	19
Rys. 5. Meteogram dla najbliższej stacji pomiarowej położonej w gminie Końskowola	20
Rys. 6. Średnioroczne zanieczyszczenia pyłami PM 2.5 oraz PM10 dla miernika położonego w Końskowoli na rok 2023.....	21
Rys. 7. Istniejąca i planowana zabudowa	27
Rys. 8. Struktura użytkowania gruntów.....	32

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 9. Grunty rolne w obrębie Młynki	34
Rys. 10. Struktura użytków gruntowych.....	35
Rys. 11. Pola uprawne w obrębie Pulki	37
Rys. 12. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów	37
Rys. 13. Zadrzewienie liniowe przydrożne w Młynkach	39
Rys. 14. Zagajniki śródpolne i zadrzewienie liniowe	40
Rys. 15. Grunty wyłączone z produkcji rolnej według EGiB	44
Rys. 16. Wskaźnik bonitacji gleb	51
Rys. 17. Droga gminna znajdująca się w wąwozie lessowym w Lesie Stockim	53
Rys. 18. Mapa terenów zagrożonych erozją	54
Rys. 19. Uprawa kukurydzy we Wronowie.....	55
Rys. 20. Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli	57
Rys. 21. Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw.....	65
Rys. 22. Działki bez dostępu do drogi publicznej.....	68
Rys. 23. Działki bez dostępu do drogi publicznej.....	71
Rys. 24. Boisko gminne.....	78
Rys. 25. Wody płynące i ciek naturalne wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi.....	84
Rys. 26. Rów w Pulkach wymagający konserwacji	85
Rys. 27. Rów w Sielcach wymagający konserwacji	85
Rys. 28. Rów w Pulkach zagospodarowany przez mieszkańców	86
Rys. 29. Stan rowów w gminie Końskowola.....	88

Rys. 31. Zbiornik wodny w Nowym Pożogu	90
Rys. 30. Zbiornik wodny w Skowieszynie	90
Rys. 32. Zbiorniki wodne na terenie gminy Końskowola	91
Rys. 33. Obszary zalewowe	93
Rys. 34. Długość dróg wg ewidencji gruntów.....	94
Rys. 35. Drogi według rodzaju nawierzchni	97
Rys. 36. Sieć drogowa gminy Końskowola	99
Rys. 37. Trasa kolejowa w obrębie Końskowola	100
Rys. 38. Przystanek kolejowy w obrębie Końskowola.....	100
Rys. 39. Sieć kolejowa gminy Końskowola	101
Rys. 40. Droga wojewódzka nr DW824 w obrębie Wronów	102
Rys. 41. Droga gminna w obrębie Pulki.....	102
Rys. 42. Droga transportu rolnego w obrębie Sielce	104
Rys. 43. Droga transportu rolnego w obrębie Sielce	105
Rys. 44. Droga asfaltowa gminna w obrębie Końskowola wymagająca prac	105
Rys. 45. Sieć dróg gminy Końskowola według stanu nawierzchni	107
Rys. 46. Formy ochrony przyrody Źródło: Opracowanie własne	110
Rys. 47. Szkołka roślin znajdująca się na terenie gminy Końskowola.....	112
Rys. 48. Droga przez wąwóz lessowy w Lesie Stockim	113
Rys. 49. Lasy i zadrzewienia na terenie gminy	117
Rys. 50. „Gospoda pod różą”	119

Rys. 51. Obiekty turystyczne i zabytkowe na terenie gminy Końskowola.....	121
Rys. 52. Winnica Las Stocki	123
Rys. 53. Kapliczka przydrożna	124
Rys. 54. Ołtarz kościoła parafialnego w Końskowoli	125
Rys. 55. Kościół parafialny w Końskowoli pw. Znalezienia Krzyża Św. I św. Andrzeja Apostoła	125
Rys. 56. Pomnik poległym i pomordowanym podczas II Wojny Światowej w Starym Pożogu.....	126
Rys. 57. System urządzeń melioracyjnych	132
Rys. 58. Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne w Starym Pożogu.....	148
Rys. 59. Obręby wytypowane do scalenia	152
Rys. 60. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów	155
Rys. 61. . Rów melioracyjny wymagający prac w Nowym Pożogu.....	162
Rys. 62. Przepust znajdujące się we Wronowie.....	162
Rys. 63. Drogi wskazane przez mieszkańców do utwardzenia lub wykonania	165
Rys. 64. Zaprojektowanie i urządzenie nowej sieci dróg.....	168
Rys. 65. Ścieżka piesza planowana	174
Rys. 66. Planowane szlaki rowerowe i planowane punkty widokowe.....	176

8. SPIS TABEL

Tabela 1. Ogólna powierzchnia gminy Końskowola z podziałem na obręby	13
Tabela 2. Ludność gminy Końskowola	23

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 3. Bezrobotni w grupach wiekowych	25
Tabela 4. Struktura użytkowania gruntów	33
Tabela 5. Struktura użytków gruntowych	36
Tabela 6. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów	38
Tabela 7. Grunty ugorowane, odłogowane i zdewastowane	42
Tabela 8. Ocena jakości użytków rolnych	50
Tabela 9. Wskaźnik bonitacji gleb	52
Tabela 10. Struktura upraw	56
Tabela 11. Produkcja zwierzęca	58
Tabela 12. Struktura władania gruntami wg rejestru ewidencji gruntów	60
Tabela 13. Zestawienie powierzchni, ilości działek i gospodarstw w grupach obszarowych	63
Tabela 14. Wskaźnik rozdrobnienia średniego gospodarstwa w gminie	66
Tabela 15. Analiza układu przestrzennego działek	67
Tabela 16. Działki ewidencyjne bez dostępu do drogi publicznej	70
Tabela 17. Wykaz przedsiębiorców w gminie	73
Tabela 18. Skupy rolne na terenie gminy	74
Tabela 19. Grunty pod wodami	79
Tabela 20. Ciek naturalne w poszczególnych obrębach	81
Tabela 21. Rozbieżności cieków	83
Tabela 22. Stan rowów melioracyjnych	87
Tabela 23. Zagrożenie suszą na terenie gminy Końskowola	92

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzenia Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 24. Długości dróg.....	96
Tabela 25. Sieć drogowa według rodzaju nawierzchni i stanu technicznego	98
Tabela 26. Klasy dróg.....	103
Tabela 27. Stan techniczny nawierzchni dróg.....	106
Tabela 28. Powierzchnia lasów i stopień lesistości.....	116
Tabela 29. Wykaz zabytków na terenie gminy Końskowola	127
Tabela 30. Powierzchnia użytków rolnych zmeliorowanych	131
Tabela 31. Stan opracowań geodezyjno – kartograficznych	135
Tabela 32. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów	154